

ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಬದುಕು ಬರಹ ಮಾಲಿಕೆ

ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ

ರಚನೆ : ಪ್ರೌ|| ಬಿ. ನಂ. ಉಂದ್ರಯ್ಯ

923.209 54 CHA;1

KLS - EL C-5983 KLS - EL

ಪ್ರಕಟಣೆ:

ಕನಾರ್ಕಿ ವಿಧಾನಸಭೆ ಸಚಿವಾಲಯ, ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 001.

H.M.CHANNABASAPPA : Pratibhavanta Smasadiya Patugala Baduku Barahamalike (Eminent Parliamentarian Series) Written by Prof. B.N.Chandraiah, Published by Karnataka Legislative Assembly Secretariat, Vidhana Soudha, Bangalore-01.

Pages - 221 + 9
Rupees - 20.00

◎The Scretary,
Karnataka Legislative Assembly Secretariat,
Vidhana Soudha,
Bangalore-01.

First Edition : February 2002

Number of Copied : 1,500

Printed and Designed by : Government Printing Press, Bangalore-01.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ : ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಬದುಕು ಬರಹಮಾಲೆಕ್ಕೆ
ಮೂಲ ಕೈತೆ : ಪ್ರೌ. ಬಿ.ನಂ.ಚಂದ್ರಯ್ಯ, ಪ್ರಕಟಕೆ : ಕನಾರ್ಕ ವಿಧಾನಸಭೆ ಸಚಿವಾಲಯ,
ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು-01.

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ : 221 + 9
ಹೋಲೆ ರೂ : 20-00

◎ಹಾಯಿದ್ದೀರ್,
ಕನಾರ್ಕ ವಿಧಾನಸಭೆ ಸಚಿವಾಲಯ
ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೊದಲನೇ ಮುದ್ರಣ : ಫೆಬ್ರವರಿ, 2002

ಪ್ರತಿಗಳು : 1,500

ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಮುಖ ಪುಟ ವಿನಾಯಕ : ಸರ್ಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು - 01.

పీరికే

దేశద స్వతంత్ర సువర్ణ మహోత్సవద ఆచరణేయ అంగాలిగి ఈ దేశక్కుని దుడిదు ఆగ్రమాన్య సంసదీయ పటుగాలిగి కొడుగొయిన్న నీడిరువ మహనీయరన్న స్వరీసువుదు నమ్మి ఆచ్ఛ కెర్క వ్యవాగిదే. ఈగాగలే లోకసభా కాయాచలయదవరు ఇంతక ప్రతిభావంత సంసదీయ పటుగాళ బగ్గె ఆనేక కిరుహోత్రీగాలన్న హింది హగూ ఆంగ్ల భాషయల్లి హోరందిరుత్తారే. ఆపుగళల్లి డా: బి.పర్. అంబోడ్రో డా: రాంమనోహర లోహియా, శేఖర్ మహమ్మద్ అబ్బుల్ మత్తు కృష్ణమేన్నా మోదలాద గణ్ణర బగ్గె ఆంగ్ల భాషయల్లి ప్రకటవాగిద్ద కిరుహోత్రీగాలన్న నావు కన్నడదల్లి హోరందిరువ సంతోషకర విషయవన్న ఉల్లేఖిసచియుసుత్తేనే.

కాగేయే సంసదీయ పటుగాలిద్ద రాజ్యద ఆనేక మహనీయర కురిత కిరుహోత్రీగాలన్న సిద్ధపడిసి ప్రకటిసువ యోజనెయిన్న కన్నాటక విధాన మండలవు హమిక్కోండిద్ద ఈ కాయాచవన్న విధానసభీయ సద్గురాద శ్రీ బి.బి. శివప్పునవర ఆధ్యక్షేయల్లి రచితవాద విధాన మండలద గ్రంథాలయ ఉపసమితిగి వహిసలాగిత్తు. ఈ ఉప సమితియ కాయాచ ప్రవృత్తువాగి రాజ్యద విత్తప్రధానిలయగళ విధ్వంసర సహకారదింద ఈ యోజనెయిన్న కాయాచగేరోళిసలు నిధరిసితు.

ఈ ప్రతిభావంత సంసదీయ పటుగాళ మాలికేయల్లి ఈగాగలే శ్రీ కెంగల్ హనుమంతయ్య, శ్రీ శాంతపేరి గోవాలగోడ, శ్రీ ఎస్. నిజలింగప్ప ముంతాదవర బగేన హోత్రీగాలన్న హోరతరలాగిదే.

ఈగ శ్రీ హెచ్.ఎం. చిన్నబసప్పనవర బగ్గె ప్రై బి.సం. తింద్రయ్యనవరు రచిసిరువ ప్రస్తుతవన్న తమ్మిముందిడలు హమ్మే వసిసుత్తారే. ఈ ప్రస్తుతవన్న రచిసిద ఈ లేఖకరిగి హగూ ఈ ప్రస్తుతవన్న ఆందువాగి ముద్దుసిమోట్ట సకారి ముద్దుకొలయిద నిదేశకరిగి హగూ ఉప సమితియ సద్గురుగాలిగి ధన్యవాదగాలన్న ఆపిసుత్తేవే.

ప్రతిభావంత సంసదీయ పటుగాళ బగేన ఈ కిరుహోత్రీగాలు మాన్య సద్గురుగాలిగి మత్తు సుశీలాధకరిగి హగూ సామాన్య ఓచుగాలిగి సంసదీయ విషయగాలల్లి ఆనుభవ నీడుత్తవే మత్తు ఉపయుక్తవాగుత్తవేందు భావిసుత్తేవే.

బి. ఎల్. శంకర్

సభాపతి

కన్నాటక విధాన పరిషత్తు

ఎం. వెంకటప్ప,

సభాధృక్షరు

కన్నాటక విధాన సభ

ಮೊದಲ ಮಾತ್ರ

ಕನಾಟಕ ಕೆಟ್ಟಿದ್, ಅದರ ಪುರೋಭಿಪ್ರದೀ ಕರಣಾರಾದ ಹೀಗಲೂ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು, ಸಿದ್ಧಪನಹಳ್ಳಿ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಸಾರವಾದ ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟು ಹೇಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು. ಇಂದು ನಾವು ಪ್ರಜಾಪುಭುಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರದಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನ. ಇದು ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿದೆ, ಅದರಂತೆ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅರಿತು, ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವಾಂಗಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರದಾಗಿ ದುಡಿದ ಹಿರಿಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟು ಹರಳಹಳ್ಳಿ ಮುದ್ದುಬಸಪ್ಪ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು. ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನ ಮಂಡಳ ಸಚಿವಾಲಯದವರು ಕನಾಟಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಹಿರಿಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತೆರುತ್ತಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದ ಕಾರ್ಯ. ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಶಾಸಕಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಿರಿಯ ಅನುಭವೀ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸಿರುವ ನಡವಳಿಗಳು ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ದಿಂಗಳಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಬಗ್ಗೆ ಕಿರು ಹೊತ್ತೆಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನನಗೆ ವಹಿಸಿರುವುದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿ.

ವಿಜಾಪುರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ, ಭಲಹೊತ್ತೆ ರೈತರಾಗಿ, ರೈತ ಬಂಧುವಾಗಿ, ನಾಡಿನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿಪ್ರದೀಯೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಉಸಿರಾಗಿ, ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ನಿಷ್ಠೆ, ದೈಯು ಪ್ರಮಾಣೀಕರೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ದಿಟ್ಟ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ, ಗಂಭೀರ, ನಿಷ್ಮಾರ, ನಿಧಾರಕ್ಕೊಂಡಿದೆ, ನಿಸ್ಪತ್ತತೆಯಿಂದ ದುಡಿದ ಹರವಾದಿ ಹೇಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಹೋರಾಟ, ಸಮಾಜವಾದೀ ಧೋರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನ ಸಚಿವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಡಿಸಿದ ವಾದಗಳು, ಮಾಡಿದ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಧಿಕರಿಸಿ ಈ ಕಿರು ಹೊತ್ತೆಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಅದರಲ್ಲಾ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿಧ್ಯ ಕಳಕಳಿ ಅವಿಸ್ತರಣೆಯವಾದುದು.

ಅವರು ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಯಗಳೂ, ವಿಚಾರವಂತರೂ, ನೀರಾವರಿ ರೂಪಾರ್ಥಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ವಿಷಯಗಳು ಶಾಸಕರಿಗೆ, ಸಚಿವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದರೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮ ಸಾಧನಕವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ಕನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಮಂಡಳದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಉಪ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಬಿ.ಬಿ. ಶಿವಪ್ಪನವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆ ಉಪಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವೆಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಣೀ ಸತೀಶ್ ಹಾಗೂ ಅವರ ಪತಿ ಸತೀಶ್ ಇಬ್ಬರೂ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ಶ್ರೀ ಹಾರ್ದಿಕ್ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು, ಹೆಚ್.ಎನ್. ನಂಜೋಗೌಡರು ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಮತ್ತೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಹಿತಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅನೇಕ ಗಣ್ಯರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ವಿಧಾನ ಸೌಧರ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಸಚಿವಾಲಯದ ಸಂಶೋಧನೆ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಬ್ರೋ ಬಿ.ನಂ. ಚಂದ್ರಯ್,
ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ಮೈಸೂರು.

ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಬದುಕು ಬರಹ ಮಾಲಿಕೆ

ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ - 1

ಪ್ರಟಿ

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ	1 - 22
ಜೀವನದ ಪ್ರಮುಖ ಫೋಟನೆಗಳು	23 - 42

ಭಾಗ - 2

ಶಾಸನ ಪಠಿಯಲ್ಲಿ

1. ಸೇವಾ ವಿಲೀನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ನೀತಿ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ	48 - 56
2. ಬುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ನಿಣಾಯ	57 - 62
3. ಪರಿಭಾರೆ ಮಾಡಿದ ಗ್ರಾಮಗಳ (ಗೇಳೆದಾರರ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿವಿಧ ಅವಕಾಶಗಳು) ವಿಧೇಯಕ	63 - 65
4. ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಧೇಯಕ 1951	66 - 74
5. ಆಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲಣ ಚರ್ಚೆ	75 - 79
6. ರಾಜಪ್ರಮುಖರ ಭಾಷಣದ ಮೇಲಿನ ವಂದನೆ ನಿಣಾಯದ ಚರ್ಚೆ	80 - 87
7. ಮೈಸೂರು ಇನಾಂ ಹೆಳ್ಳಿಗಳ (ಇನಾಂ ಪದ್ಧತಿ ಅವಧಿ ರದ್ದು)	88 - 95
8. ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಚೆ	96 - 102
9. ಆರ್ಥಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ಅನುಧಾನ ಬೇಡಿಕೆ	103 - 105
10. ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಪಡಿತರ ಪದ್ಧತಿಯ ರದ್ದು ನಿಣಾಯ	106 - 109

11.	ಮೈಸೂರು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಮಾನದೆ 1951	110 - 111
12.	ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಚೋಡ್ರ್‌ಗಳ ವಿಧೇಯಕ 1951	112 - 116
13.	ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ನೀಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ	117 - 120
14.	ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಚೋಡ್ರ್ ವಿಧೇಯಕ 1957	121 - 126
15.	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಸಮಿತಿ ವರದಿಯ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆ	127 - 134
16.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಕ್ಕರ ನಿರ್ದೇಶನ ವಿಶೇಷ ಶರಾವತ್	135 - 138
17.	1952 - 53 ನೇ ಸಾಲಿನ ಅನುದಾನ ಬೇಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆ	139 - 144
18.	ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ, ಆಡಳಿತ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಣ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯಗಳು ಹಾಗೂ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆ	145 - 168
19.	ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರ ನಿಧನಕ್ಕೆ ಸಂತಾಪ	169
20.	ನೂತನ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ	170
21.	ಮೈಸೂರು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ (ತಿದ್ದುವಡಿ) ವಿಧೇಯಕ, 1954	171 - 178
22.	ಶರಾವತಿ ನದಿ ನೀರು ಬಳಕೆ	179 - 184
23.	ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್	185 - 186
24.	ಅಭಾವ ಕಾರ್ಮಾರಿಗಳು	187
25.	ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ	188 - 204
26.	ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿ ಮೇಲಿನ ಭಾವಣಾ	205 - 217
	ಭಾಗ - 3	
	ಗೊಂತು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸವಣವರು	218 - 221

ಭಾಗ - ೧೦ದು

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ

ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಬದುಕು ಬರಹ ಮಾಲಿಕೆ

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ

ಭಾಗ - ೨೦ದು

ಹರಳಹಳ್ಳಿ ಮುದ್ದುಬಸಪ್ಪ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ

1902ರಲ್ಲಿ ಮೈಸಾರು ಜಿಲ್ಲೆ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹರಳಹಳ್ಳಿಯ ಮುದ್ದುಬಸಪ್ಪ ಪಟ್ಟಮುಣ್ಣಿಯೆವರ ಕೊಣ್ಣಿಯಾಗಿ ಏಕೈಕ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ವರ ಅವರ ತಾತ ಬಸೆಟ್ಟಿರದು ಹರಳಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಮನೆತನ, ಕೊಡಗಿನ ಅರಸು ಲಿಂಗರಾಜರ ಜೋತೆ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದವರಾದ್ದರಿಂದ ಕಾಶಿಬಸೆಟ್ಟರು ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಜ್ಞಾನನಿಧಿ ಶರ್ಣಾ ಚನ್ನಬಸವಣಿನವರ ಅನ್ನಧರ್ಮನಾಮ ಹೋಂದಲಿ ಎಂಬ ಮಹಡಾಸೆಯಿಂದ ಅವರ ಅಜ್ಞಿ-ತಾತ 'ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಎಂಟು ಜನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇವರೊಬ್ಬರೇ ಗಂಡು ಮಗನಾಡುದರಿಂದಲೂ ಸ್ಥರದೂಪಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ದೊಡ್ಡ ತುಂಬು ಕುಟುಂಬದವರಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹೋರಿಗಿನ ಜನರ ಅಕ್ಷರ, ಶ್ರೀತಿ, ಸ್ನೇಹದ ಫಲವನ್ನುಂಡು ಬೆಳೆದರು. ಹರಳಹಳ್ಳಿಯ ಆಚ್ಯಾಯಮ್ವನ ಮನೆಯೆಂದರೆ ಬಾಲಕ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಹಂಚೊಣಿ. ಹರಳಹಳ್ಳಿಯ ಪಟೇಲರಾಗಿದ್ದ ಮುದ್ದು ಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಎಂಟು ಜನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಅಕ್ಷರೆಯ ಅಕ್ಷ ಪ್ರಟಿಕ್ಷಯ್ಯ ಹಿರಿಯರು. ಪ್ರಟಿಕ್ಷಯ್ಯನವರಿಗೂ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಶ್ರೀತಿ, ವಾಶ್ವಲ್ಯ. ಮುಂದೆ ಕೆಲಕಾಲ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಈ ಅಕ್ಷನ ಶ್ರೀತಿ ವಾಶ್ವಲ್ಯಗಳನ್ನುಂಡೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ನಂತರ ಹುಟ್ಟಿದ ಆರು ಜನ ಹೇಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ನಿಂಗಮ್ಮ ಪಟ್ಟಗೌರಮ್ಮ ಚನ್ನಬಸಮ್ಮ ಮರಮ್ಮ ಮಹಡೇವಮ್ಮ ಮತ್ತು ಚನ್ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಮಹಡರಾಗಿದ್ದಾಗ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪಟೇಲರ ಮಗ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸುಂದರ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಹಳ್ಳಿಯವರೆಲ್ಲರ ಕೊಣ್ಣಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಚ್ಯಾಯಮ್ವನ ಮನೆಯೆಂದರೆ ಬಲು ಶ್ರೀತಿ. ಆಕೆ ನೆರಮನೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ ಅವರ ಮನೆಯ ಉಂಟ ಬಹಳ ರುಚಿಕ್ಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಉಂಟ ಆಚ್ಯಾಯಮ್ವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟ ಮಾಡುವದೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. "ನೋಡು, ಇದು ಆಚ್ಯಾಯಮ್ವನ ಮನೆಯ ಸಾರು, ಎಷ್ಟು ರುಚಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಉಂಟ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂತೆ ಅವರಮ್ಮ ಹೀಗಾಗಿ ನೆರಮನೆಯ ಆಪರಾಪದ ಜೇವ ಆಚ್ಯಾಯಮ್ವನ ಮನೆಯೆಂದರೆ ಮಗು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಪಂಚವೃಣಾವಾಗಿತ್ತಂತೆ.

ವಿಕ್ರೇಕ ಗಂಡು ಸಂತಾನವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಮನೆಯ ಹಾರ್ಷಕೆ ಹಾಗೂ ಉಳಿರವರ ಹಾರ್ಷಕೆ, ಪ್ರೀತಿಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಸುಂದರ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ, ಚುರುಕು ಬಾಲಕಾಗಿ, ದೃಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಣೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಬಾಲಕ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಪ್ರಾಧಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಅಲ್ಲಿನ ಗುರು ಮತ್ತೊಳೆಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅತ್ಯಂತ ಚುರುಕು ಬಾಲಕ ಎಂಬ ಪ್ರಶಂಸನೆಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಆಕ್ಷಣ್ಯಕ್ಕೆಯನ್ನವರನ್ನು ಎಡಕೊರೆ ಅಥವಾ ಈಗಿನ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ನಗರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕುಟುಂಬದ ತಾಯಿಯ ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿ ಭದ್ರಪ್ರಸಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಆಗ ಹರಳಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡ್ಯಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲಗಳಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಎಡತೂರೆಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷಣ್ಯ-ಬಾವಂದಿರ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾಡ್ಯಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಿರಾತಕವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಬುದ್ಧಿಮತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದರು.

ಎಚ್.ಎಚ್.ಎಲ್.ಷಿ. ಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಮುಂದೆನು ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಯಿತು. ಇದುವರೆಗೇನೋ ಹುಟ್ಟುರಲ್ಲಿ, ಆಕ್ಷಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಒದಿದ್ದಾಯ್ತು. ಇದರೆ ಈಗ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ತಂದೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು, ವಿಜಾಪುರದ ಕಾಲೇಜೆಂದೇ, ಇಂಗ್ಲಿಂಡನ ಕೇಂಬ್ರಿಜ್ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಸೆಂಟ್ರುಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ನೇರಿಕೊಂಡರು. ಜೊತೆಗೆ ಉಟ್ಟಿ-ಹಸೆತ್ತಿಗಂಡು ಜಯದೇವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಂಯಕ್ಕೆ ನೇರಿಕೊಂಡರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮೂದಲಿನಿಂದಲೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಂತರಿಕ ಶಿಸ್ಟನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿನ್ನುದರಿಂದ ಮನೆಯ ವಾತಾವರಣ ಬದಲಾದರೂ ಹಾಸ್ಪೆಲ್ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಬೇಗ ಹೊಂದಿಕೊಂಡರು. ವೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಜ್ಞಾನಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದವರಾದುದರಿಂದ ಕಾಲೇಜಿನ ವಾತಾವರಣ ತುಂಬ ಹಿಡಿಸಿತು. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಒದುತ್ತಿರುವಾಗ ವಾದರಸದಂತಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪರ್ಸ್‌ಮೆಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತುಗಳೆಂದು, ಸುರಧಲ್ಲಿ ನೇರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಂತರ ಕಾಲೇಜು ಚೆರ್ಕೆಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಿಮಿಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಟೆನ್ನಿಸ್ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪಂಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಹೊಂದಿದರು. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯಕೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಕ್ರೀಯವಾಗಿ ಭಾಗವಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಮೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಾಸ್ಪೆಲ್ ವಾದರ್ಥ ಅಗಿದ್ದ ಕ್ಷಾಪ್ಣೋ ವೈ.ಎಂ. ಅಯ್ಯ ಅವರ ಗಮನ ಸೆಳಿದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಮಾತೇನಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸದ್ಯ ವಾದರಸದಂತಿದ್ದ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ. (ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ) ಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರು.

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ ವಿಷಯ ತೀಳದು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಶೋಧಪಟ್ಟವರು ಕ್ಷಾಪ್ನನ್ ವೈ.ವಿ. ಅಯ್ಯ ಅವರು. ಕೂಡಲೇ ಅವರನ್ನು ರೈಲ್‌ ಇಲಾಖೆಯ ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಬಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, “ಈ ಹುಡುಗ ಬಹಳ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಬಿ.ಎಸ್.ಎಲ್ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈತನಿಗೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಹುಡುಗನ ಮೈಕ್ರೋ ಹಾಗೂ ಜಾನ್‌ಗ್ರೆ ತಲೆದೂಗಿದ ಬಿಟಿಫ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಆರಂಭಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆದೇಶ ಪತ್ರ ಕ್ಷೇಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಹುಬೇಗ ಆ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಚೊಟ್ಟು ಟ್ರಾಕ್ಟಾ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ (ಕಿಗಿನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಥ್ ಸ್ನೇನ್) ನಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ಚರ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಫ್ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಇವರಿಗೆ ಸರಿಬರದ ಕಾರಣ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಉರಿಗೆ ಬಂದು, ತಾಯಿಯ ಅಪ್ಪಣಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚೌಕ್ಕಿಯ ಹೆಸ್ಲ್ ನಂಜಮ್ಮನವರನ್ನು 1927ರಲ್ಲಿ ಮುದುವೆಯಾದರು.

ಇದಾದ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಹಪಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದ ತಿಫ್ಝೇರುದ್ದರ್ಯು ಮತ್ತು ರಂಗಮಲ್ಲಯ್ಯ ಎಂಬುವರಿಗೆ, ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಸ್. ಪಾಸು ಮಾಡಿದ್ದುದರಿಂದ, ಪ್ರೋಬೇಷನರಿ ತಹತೀಲ್ಲಾರ್ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಆಗ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಬಂದು ನಾನೂ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಸ್. ಪಾಸು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೂ ಆ ಹುದ್ದೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಬಿಟಿಫ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮೆಢಿನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೇ, ನೀವು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದೀರಿ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಚುರುಕಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಇಂಥ ನೀವು ಕೃಷಿಯತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಏಕೆ ಹರಿಸಬಾರದು? ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಕೃಷಿಯತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಭೂಮಿ ಬೇಕು. ನನ್ನ ಬಳಿ ಆಪ್ಪು ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲ. ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಹಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣಿದ ಬಳಿ ಬೇಕಾದಪ್ಪು ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ತಹತೀಲ್ಲಾರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಎಪ್ಪು ಬೇಕಾದರೂ ಭೂಮಿ ಕೇಳಿ, ಇವರು ನಿಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಕೃಷಿಕ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು

ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ರೈತ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದವರು. ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ, ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕಿಂದ ಯಾವ ಹಜ ಹಂಬಿ. ಕೂಡಲೇ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಹುಡೂರ್ ಸಕ್ರೇಟಿರಿ ಆಗಿದ್ದ ಹೆಚ್.ಎನ್. ವಾಳೇಗಾರರು ಹಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ತಹತೀಲ್ಲಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದು ತಹತೀಲ್ಲಾರನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಆಪ್ಪು ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಮ್ಯಾಥೆನ್ ಆವರು ಏಷಯ ತೀಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಿಳಂಬ ಮಾಡದೆ ನಿಮಗೆಪ್ಪು ಭೂಮಿ ಬೇಕೋ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕೂಡಲೇ

ಕಾರ್ಯತತ್ವರಾದ ಹೇಳೋ.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪವರು 'ಸ್ವೀಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಥ ಮೈಸೂರು' ನಲ್ಲಿ ವರದು ಸಾವಿರ ರೂ. ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈಗಿನ ನಂದಿನಾಥಪುರದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಾರು ಎಕರೆ ಕಾಡುಭಾಮಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡರು.

ಕಾಲಿಡಲೂ ಜಾಗವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡು, ಗಿಡ, ಮರ, ಬಳ್ಳಿ, ಮಲಿ, ಕರಡಿ, ಸಿಂಹ, ಆನೆ ಮುಂತಾದ ಕಾಡು ಮುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ದುರ್ಗಮವಾದ, ಭಯಂಕರವಾದ, ಸದ್ದಾ ಜೀಂಗುಡುವ ಕಾಡು, ಕಾಲಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿ ರಕ್ತ ಹೀರುವ ಜಿಗಣಗಳು, ಗುಂಯ್ಯೋಗುಟ್ಟಿವ ನುಸಿ, ಮಳ್ಳು-ಮುವ್ವೆಟೀಗಳು, ಕಾಡಿನ ಕ್ಷುರ ಮುಗಳ ಕೆಕ್ಕಣ ಶಬ್ದ, ಎಂಟೆಯೇಯವನ ಹೃದಯಮನ್ಮಾ ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುವಷ್ಟು ದಟ್ಟ ಕಾಡು. ಇಂಥ ಭಯಂಕರ ಕಾಡಿನಲ್ಲೊಂದು ಬೆಟ್ಟದ ಶಿದ್ದೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನ. ಅಲ್ಲಿನ ಈ ಬೆಟ್ಟದ ದೇವರು ಶಿದ್ದೇಶ್ವರನ ಆರ್ತಿಕಾರ್ಮಾದವೇ ಹೇಳೋ.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀರಕ್ಷೇ. ಇಂಥ ದಟ್ಟವಾದ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಡಿಗೆ ಪತ್ತಿ ನಂಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಮೂರುಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ವಯಸ್ಸಾದ ತಂದೇ-ತಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಹೋದರಿಯರೊಂದಿಗೆ ನಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದು ಗುಡಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಅರಂಭಿಸಿದರು.

ರೈತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದುದರಿಂದ ಬೇಸಾಯ ಅವರಿಗೆ ಹೊಸಡಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬದುಕೆಬೇಕು, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿ ಹಿಡಿಯಕೂಡು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರತ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರಾಚಾರದು; ಹಂಗಿನ ಬದುಕು ಬದುಕೆಬಾರದು, ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿರಬೇಕು, ದುಡಿದು ತಿನ್ನಬೇಕು ಎಂಬ ಭಲ. ಕ್ರೀತಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು, ಆದರೆ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂಬ ಹರ; ಭಾರತ ರೈತರ ದೇಶ, ರೈತರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಡವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಯ ತುಂಬಬೇಕು, ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಡಿನ ಬೆಸ್ತೇಲುಬಾದ ರೈತರ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನಾಗಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಯಿಕ್ವಾಂದೇ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಕಾಯಿಕದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಕ್ಷೇತ್ರಿ ಮಚ್ಚು ಕೊಡಲಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಸ್ವೇಚ್ಚಿಯಾಗಿ ಬೇಳೆದಿದ್ದ ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡು. ಮನ್ಮಾರು ಎಕರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕೊಂಡ ಭಾಮಿ. ಎಷ್ಟೇ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಉತ್ಸಾಹಗಳಿದ್ದರೂ ಸಾದ್ಯವಾದಿತೇ? ಕಾಡಿನಬಗಿದ್ದ ಶಾಲಿಯಾಳಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ, ದ್ವೇಯ, ಉತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಕಾಡಿನೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದರು. ದಪ್ಪನಾಗಿ ಉದ್ದ್ವಾಗಿ ಬೇಳೆದಿದ್ದ ಬಾನೆತ್ತರದ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಭಾಮಿಗುರುಳಿಸಿದರು. ಉರುಳಿಸಿದ ಮರಗಳನ್ನು ತುಂಡ-ತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಇದ್ದಿಲನ್ನಾಗಿ ಸುಟ್ಟಿ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಬೋರಯ್ತ-ಬಸವಯ್ಯನವರ ಮೂಲಕ ಮಾರಿಸಿ, ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಶಾಲಿಯಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ, ಅವರನ್ನು ಸಂಪೋಷಿಸಿ ಕಾಡನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಿ ಭಾಮಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯ ಯೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ಕಾಡಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಸಮೇತ ಬಂಡಾಗ ಆಡಿಕೊಂಡ ಜನ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟರು. ಹುಂಬಿ, ಹರಮಾರಿ ಎಂದೆಲ್ಲ ನಿಂದಿಸಿದ ಜನರು ಅವರ ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯವಟ್ಟಿರು. ಕೆಲವರು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಕರುಬಿದರು.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟರೆ ನಗುತ್ತಾರೆ. ಬದುಕಿದರೆ ಕರುಬುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮನುಷನ ಬದುಕು ಕಂಡಿರುವ ಅನುಭವ. ಕಾಡಿಗೆ ಬರುವ ಮನ್ಯ ಕೆಲವರು ಇವನು ತಾನು ಹುಲಿ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಭಯ ಪಟ್ಟರು. ಕೆಲವರು ನಂಟರಿಷ್ಟರು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ನೋಡಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ತಂದೆಯವರೇ ಈಪಾಡು ಬೇಡೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಮೊದಲೀನಿಂದಲೂ ತಾಯಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದ, ಉತ್ತೇಜನದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಳೆದುಬಂದ ಭಲಗಾರ ಹೇಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರಿಗೆ ಈಗಲೂ ತಾಯಿಯ ಉತ್ತೇಜನ, ಪ್ರೌತ್ತಾಹಗಳೇ ದಾರಿದೇಪಗಳಾದವು.

ಯಾರು ಎಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೂ ಆದಕ್ಕೆ ಕೆವಿಗೊಡು ಚನ್ನಬಸ್ವನವರು ಮುಂದಿಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆಗೊಯದೆ, ದಿಟ್ಟನದಿಂದ, ತುಂಬಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹಿಡಿದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನುಗಿದರು. ತಾನೋಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರದ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬುದನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟವರಂತೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲು ಹಾಕಿ, ಸಂಸಾರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಮಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿ ಸರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ವಯಸ್ಸಾದ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರು, ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಂಡತಿ, ಪುಟ್ಟ ಮತ್ತು ಮತ್ತು, ಮದುವೆಗೆ ನೇಡು ನಿಂತಿದ್ದ ತಂಗಿಯರು ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರದ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತು ಚನ್ನಬಸ್ವನವರು ತಾವು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಉದ್ದೇಶದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿದರು. ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪರಮಾನಿಗೆ ಪಡೆದ ಬಂದೂಕು ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಬಂದೂಕು ಹಿಡಿದ ಚನ್ನಬಸ್ವನವರ ಒಳ್ಳಿಯ ಈಡುಗಾರರು. ಇಟ್ಟಿ ಗುರಿ ತಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಗುರಿಯೂ ತಪ್ಪಲ್ಲಿ. ಹೀಗೆ ಕ್ಷಮಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಗುರಿಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತಮನ್ನು ತಾವೇ ಅರ್ಥಸಿಕೊಂಡು, ಸಮರ್ಪಣಾಭಾವದಿಂದ ದುಡಿದರು. ‘ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೋಸರು’ ಎಂಬ ನಾಣ್ಯಾಡಿಯಂತೆ ಆದರ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದರು ‘ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ’ ವೆಂದು ನಂಬಿ ಆಚರಿಸಿದವರಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದೂ ವಿಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲಿ ಭೂತಾಯಿಯನ್ನು ನಂಬಿ, ಕ್ಷಮಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಭೂತಾಯಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿಯಾಳಿ? ದುಡಿಮೆಗೆ ತಕ್ಕಿಫಲ ಅವರಿಗೆ ದಕ್ಷಿತು. ಎಂದರೇನು? ಕಾಡಿನ ಬದುಕು, ದುರ್ಗಮವಾದ ಸ್ವಳಿ. ನಂಟರಿಷ್ಟರಿಗೂ ಬಂದು-ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಜಾಗ. ಕಾಡಿನ ಭಳಿ, ಕಾಯಿಲೆಯಾದರೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಅಲಭ್ಯ. ಇಂಥ ವಿವರ ಸನ್ನೇಶದಲ್ಲಿ ಪತ್ತಿ ನಂಜಮನ್ವವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಒದಗಿಸಲಾಗದೆ ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಕೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ವರ್ಷದ ಚಿಕ್ಕ ಮಗು ಬಂಸವರಾಜುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಂಜಮನ್ವವರು ಇರಲ್ಪಿಂತಹ ಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರ, ಅವುರು, ಸೈಹಿತರ ಯಾರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೆ ಏಕಾಗಿಯಾಗಿ ಕಾಡನ್ನು ನಾಡನ್ನಾಗಿಸುವ ಭಲ ಹೊತ್ತು ಕಾಡಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದ ಚನ್ನಬಸ್ವನವರಿಗೆ ಪತ್ತಿಯ ಸಾವು ಭರಿಸಲಾಗದ ದುರಂತ. ತಾಯಿಯ ಎಡಿಗೆ ಕೆಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎರಡು ವರ್ಷದ ಮಗು ಬಂಸವರಾಜುವನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವುದೇ ಕ್ಷಮ್ಮದ ಕೆಲಸ. ಸಂಸಾರದ ಭಾರವನ್ನೇ ಮಹಿಸಿಕೊಂಡು,

ಗುಡಿನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಂಸಾರಿಕ ತೋಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ, ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲದಾದಾಗ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸಹಿತಲಾರದ ದುಃಖ, ಸಂಸಾರದ ಭಾರ, ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುವ ಭಲ. ಇನ್ನೇನು ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನವಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಆಫಾತ; ಆದರೇನು? ಭಲಾರ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಎದೆಗುಂದಲಿಲ್ಲ, ಸಾಹಸ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದೈಯ್ ತಂಬಿಕೊಂಡು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಾದರು. ಆದರೇನು? ಹೊಡ್ಡುವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು! ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವೇ? ತಮಗಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಗುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲವೇ? ತಮ್ಮ ವಯಸ್ಸು ಕಿರಿದು. ಆವು ಸುಮಣಿದ್ದರೂ ಗುರು-ಹಿರಿಯರು ಬಿಡಬೇಕಲ್ಲ!

ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆ - ಚನ್ನಬಸಮ್ಮನವರೋಂದಿಗೆ

ಸಾಂಸಾರಿಕ ಭಾರದಿಂದಾಗಿ, ಎಳೆ ಮಗುವಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಗುರು-ಹಿರಿಯರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಎರಡನೆಯ ಮದುವೇಗೆ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಟದಪುರದ ಮಾರಾಠಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕಮಾರೀರ ದೇಶಿಕೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಾಜ ನಗರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಮನೆತನದ ಚಂದ್ರೀಪ್ರಭಪ್ರ ಮತ್ತು ನಿಂಗಮ್ಮೆ ದಂಪತೀಗಳ ಮೂರನೆಯ ಮಗಳು ಚನ್ನಬಸಮ್ಮನವರನ್ನು 1944ರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶ್ಸಿಗಳಾದರು.

ಇಷ್ಟ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮಹಾತ್ಮೆ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ನೇತ್ಯತ್ತದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣಿ ಕಾರ್ಯದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ಖಾದಿ ಪ್ರೇಮ ಅದ್ವಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಎರಡನೆಯ ಮದುವೇಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ಇದಕ್ಕೆ ನಾಕ್ಕಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮದುವೇಯಲ್ಲಿ ಹೆನ್ನಿನ್ನು ಆಪಾದಮಸ್ತಕ ಖಾದಿ ಸೀರೆ-ರವಿಕೆಗಳಿಂದ ಆಲಂಕರಿಸಿ, ಧಾರೆ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ಧಾರ ಎರೆದು ಹೊಡಬೇಕೆಂದು ಹರ ಹಿಡಿದರು. ಹಿರಿಯರು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಇವರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ಹಿರಿಯರು ಹೆನ್ನಿನ್ನು ಖಾದಿ ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸಗಳಿಂದಲಂಕರಿಸಿ ಕರೆತಂದು ಧಾರ ಎರೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಅಂತೂ ಖಾದಿಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದ ಹೆನ್ನಿನೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಮರುಮದುವೇ ಅಯಿತು.

ಮೈಜ್‌ನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಕೃಷ್ಣಿ

ಮತ್ತೆ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಕಾಡಿಗೆ ಮರಳಿ ತಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣಿ ಕಾರ್ಯಕರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. 300 ಎಕರಯ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಜಮೀನನ್ನು ಆಬಾದು ಮಾಡಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವೇ? ಗುಂಡ್ಲಪೇಟೆ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಆಳು-ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಕರೆತಂದು ಇಮ್ಮಡಿ ಉತ್ತಮಹಂಡಿದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಸ್ವತ್ಯಾ ವಿಡ್ಲಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಂಶೋಧನೆಯೇ ಅನುಭವಿದ್ದರಿಂದ

ಕೃಷ್ಣಿ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಕೃಷ್ಣಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋಸ ಹೋಸ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹೆಚ್ಚಿನ್ನರಿ ದವಸ-ಧಾನ್ಯ ಬೇಳೆದರು. ರ್ಯಾಪಿ ಜನರೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಚಿಸಿದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಹೋಸ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವಂಥ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟರು, ಹೊಡಿಸಿದರು. ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಲ್ಲದ ಕಾಗಳಾಗಿದ್ದ ರೈತರು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೇಲ್ಲ. ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಇವರ ಬಡತನದ ಬವಣೆ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ತಾವು ಸಕಾರದಿಂದ ಕೊಂಡ ಜಮೀನನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಅನ್ನಧಾನವನು ನಂದಿನಾಡಪ್ರವರ, ರ್ಯಾಪಿವರ್ಫದ ಬನ್ನೆಲುಬು, ಜೀವನಾಡಿ, ನಂದಿ, ಬಿಸ್ವ, ಎತ್ತು ನಂದಿಯನಾಥ ಅಧಿವಾ ಒಡೆಯ ಕೆಶ್ವರ, ಪಶುಪತಿನಾಥ, ಹೀಗಾಗಿ ಆ ಹೆಸರು ಆ ಉರಿಗೆ ಅನ್ನಧಾನ. ಈ ಅನ್ನಧಾನ ನಾಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಲು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಅಹನಿಕೆ ದುಡಿದರು. ಅವರ ಸತತವಾದ ದುಡಿಮೆಯಿಂದಾಗಿ, ಭತ್ತದ ಉತ್ಸಾಹದ ಚಿಲುಮೆಯಿಂದಾಗಿ ಆ ಉರು ಇಂದು ಮಾದರಿ ಗ್ರಾಮ. ಇಲ್ಲಿನ ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಅದಮ್ಮವಾದ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿದ ಚೇತನ ಹೆಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ. ಕೃಷಿಕಾಯಕ ಕೃಷ್ಣಿ ಪ್ರಥಾನ ಭಾರತದ ಬನ್ನೆಲುಬು. ಕೃಷಿ ಉತ್ಸಾಹಗಳಿಂದಲೇ ಭಾರತ ಚೈತನ್ಯಶೀಲ. ದೇಶದ ಜನರ ಉದರಂಭರಣಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಸಾಹದವಸ-ಧಾನ್ಯ ಆಗತ್ಯ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇಂಥ ಕೃಷಿ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಆರ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟ ಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ತಾವು ಸ್ವಾಷ್ಟಿಕೆ ನಂದಿನಾಡಪ್ರವರವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಏಕೆ ಭಾರತಲ್ಲಿಯೇ ಮಾದರಿ ಆದರ್ಥ ಗ್ರಾಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಹಿಂತೆಗೆಯದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಎಲ್ಲ ಸಲಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಕೃಷಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದರು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂದರು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆ ತನೆ ಕುಳಿಂಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಹಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡಿದೆ ಸ್ಕ್ರೀಕರಿಸಿ, ತಮ್ಮನೆಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಹೃಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಯಶಃ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ, ಸಹಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಗಳೆಲ್ಲ ಒಡೆದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿ ಭಾವಿಯನ್ನು ತುಂಡು-ತುಂಡುಗಳಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಏನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲಾಗದೆ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಶೋಚನೀಯ ಸ್ತಿತಿಯಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಿ, ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೊಡಿದ ಸಹಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಯವಲ್ಲಿಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರ ಅಂಥಿಂಥದಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನೀರಾವರಿಯ ರೂಪಾರಿ ಎಂದಂತೆ ಸಹಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ರೂಪಾರಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯಬಹುದು.

ಹೈನುಗಾರಿಕೆ: ಹೊಸ ಹೊಸ ಕೃಷಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಹೊಸ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಅರಂಭಿಸಿದರು. ಇಂದು ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿ ಬೆಳೆಯತ್ತಿದ್ದು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಹೇರಳವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಉಳಿಯವವ್ಯಾ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅಂದು ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮನೇತ್ತೆತ್ತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಾರ್ಥಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕನಸಿನಾರು ನಂದಿನಾಧಪುರದಲ್ಲಿ, ಅರಂಭಿಸಿದ ನೂತನ ಪದ್ದತಿಯ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ.

ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ರೈತರ ಬವಣೆಯನ್ನು ನೀಗಿದರು, ರೈತರ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದುಡಿದರು. ಅಂದರೆ, ರೈತರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರಾಗಿ ಆಳಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆಳಾಗಿ ದುಡಿದರು. ದುಡಿದು ತೋರಿಸಿದರು. ದುಡಿವವನಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ. ಸಿರಿತನ ಕೆಲವರ ಸ್ವತ್ತಲ್ಲಿ ಎಂಬಿದನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ, ರೂಪಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದ ಹಸ್ತರಾದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮಾರ್ಥಿನ ರೈತರ ಉದಾರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಗ್ರಾಮದ ಜನರಿಗೆ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಹೊಣ್ಟಿರು. ದೂರದ್ವಿಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಂಜಾಗ್ರತಿಯಿಂದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಅಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ‘ನಂದಿನಾಧಪುರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ’ ಇಂದಿಗೂ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತೇ ಜನಹಿತಕ್ಕೆ ಸ್ವೇಂದಿಸುತ್ತ ರೈತರಿಗೆ ಆಧಾರಸ್ಥಂಭದಂತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕರನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇ ಗಾಂಧೀಚಿಯವರು ಕೊಟ್ಟಿ ಕರೆಗೆ ಒಗ್ಗೊಟ್ಟಿ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಸ್ವತಃ ಆವೃತ ಆ ಪೆಟ್ತಿವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚೆಳುವಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸಿದ್ದಳ್ಳಿ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚೆಳುವಳಿಯ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಕಿಚ್ಚಿದೆಯಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವಂತೆ ಹುರಿದುಂಬಿಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಸೀಮ, ಅಕಳಂಕ, ನಿರ್ಮಲ; ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚೆಳುವಳಿಗೆ ತಮನ್ನು ಅಪೀಕ್ಷಿಕೊಂಡ ದಿನದಿಂದ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳಿಯುವವರೆಗೂ, ಪತ್ರಿಗೆ ಖಾದಿ ತೋಡಿಸಿ ಧಾರೆ ಎರಿಸಿಕೊಂಡುದನ್ನೊಳಗೊಂಡು, ಅವರು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉದ್ದೇಶ ಕೋಟಿ, ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಕಚ್ಚಿಪಂಚಿ, ತೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೋಟಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಖಾದಿ ವಸ್ತುದ್ದಾಗಿದ್ದುದೇ ಅವರ ನಿಷ್ಳಾಲ್ಪವಾದ ದೇಶ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಬಾಹ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಂತೂ ಅವರು ಶುದ್ಧ ಗಾಂಧಿ ಭಕ್ತಿಯು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬದ್ದರು. ಕಾರ್ಯಕರದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ದಿಟ್ಟ ಹೋರಾಟಗಾರರು. ತಮಗೆ ಸರಿಯಿಂದು ಕಂಡ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆವಲ್ಲಿ ಅನಿತಿನಿತು ಅಳುಕಿಲ್ಲ, ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ ಅನುಮಾನ ಲೇಶಪೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೃಢ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆದು ಹಿಡಿದ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುವನೆಂಬ ಭಲ; ಹಿಡಿದ ಗುರಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿದ ಸಾಧಿಸಿದ ಧೀರ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಇಂಥ ದೃಢನಿಶ್ಚಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಸೀಮ, ಅಸೀಮ. ಇಂಥ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ.

ಅವರು ಒಂದು ಕಡೆ ಕ್ರಷಿಕಾರ್ಯಕ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚೆಳುವಳಿ ಎರಡೂ ಕಾರ್ಯಕಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪಿತರಾಗಿ ಸಹೀಯವಾಗಿ ವಾಲೋಂಡರು.

ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಗಿ, ಭಾರತೀಯರ ದೈರ್ಬ್ಯದ ದುರ್ಭಾಗ ಪಡೆದು, ಭಾರತದ ರುಚಿಕಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ದೇಶವನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವೇ? ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಕೆಲಿಂಗಾವಾಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರಮ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚೆಳುವಳಿಯ ನೇತಾರಾರು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಎದೆಗುಂದಿದವರಲ್ಲ. ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ದೇಶವೇ ಸೆಟೆದು ನಿಂತು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆತ್ತಾದರೂ ನಾಡನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಕೃತಸಂಕಲ್ಪರಾಗಿ ಸಿಡಿದ್ದೆಂದು ಜನತೆಯ ಉತ್ತಾಹ ನಮ್ಮೆ ನೇತಾರಾರನ್ನು ಬುರುಹುಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ದೇಶಾಧ್ಯಂತ ಭುಗಿಲೆದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚೆಳುವಳಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಭಿವಿಕಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮಿ ಹೇಳೋ. ಎಂ.ಸಿ. ಸುಮನ್ ಕೈಕೆಣಿ ಹೂತಾರೆ? ತಾವು ತಮ್ಮ ದೈತ್ಯಾಪಿ ಜನರೋಂದಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚೆಳುವಳಿಗೆ ಧ್ವನಿಸ್ತ್ರೀಯರು. ಯುತ್ತಿ-ಶಕ್ತಿಗಳಿರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಣಾಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತದ ರುಚಿಕಂಡಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೈಕೆಣಿ ಹೂತಾರೆ? ಅವರೂ ಅಷ್ಟೇ ದ್ಯುರ್ಯ, ಸಾಹಸಗಳಿಂದ ಚೆಳುವಳಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುಲು ತೊಡಗಿದರು. ಈ ದಮನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೊಂಗಸನು ಕಂಡ ಚೆಳುವಳಿಕಾರರು ಬಗ್ಗುತ್ತಾರೆಯೇ? ನೇರಿಗೆ ಸವ್ಯಸಚೇರಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರು. ಈ ಹೋರಾಟದ ಸಂಭಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪಣಿಯು ಎರಡನೇ ಮದುವೆ ನುಡಿದ್ದು, ಆದೇನು? ಕೇವಲ ಮದುವೆಗಾಗಿ ಹೂತಾರೆ? ಇಲ್ಲ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಚೆಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ನಮ್ಮದ್ದು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಚೆಳುವಳಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸೇರಿಸಿಕ್ಕಿ ಜ್ಯೇಲುವಾಸ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯ್ತು. ಇದು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪಣವರಿಗೆ ಪರಿಪಾರವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು, ಚೆಳುವಳಿ ಹೂಡುವುದು, ಸೇರಿಸಿಕ್ಕುವುದು, ಜ್ಯೇಲುವಾಸ ಅನುಭವಿಸುವುದು ಜೀವನದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಹೀಗೆಂದು ಎಂದೂ ಎದೆಗುಂದಿದವರಲ್ಲ. ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಿದವರಲ್ಲ. ಇಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮುಂದು ಮುಂದಕ್ಕೇ ಪಯಣ. ‘ಮಾಡು, ಇಲ್ಲ ಮಡಿ’ ದ್ಯುನಾದಿನ ಷಡಕ್ಕರಿ ಮಂತ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ಹೇಳೋ.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪಣವರು ಮೈಸೂರಿನ ಮರಿಮಲ್ಲಪ್ಪನವರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗಿ ಎಂ.ಎನ್. ಜೋಯಿಸರು ಸಹಪಾತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಗಾಂಥಿಜಿಯವರಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕರೆ ಮೋಜಿಗಾಗ ಜೋಯಿಸರು ಗಾಂಥಿಜಿಯವರ ಹೊಗಿಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೇರಿ, ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾನದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಿಲ ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೂ ಆದರು. ಆ ಸಂಭಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಪರಿಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಜೋಯಿಸರು ಬಂದಿದ್ದಾಗಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪಣವರು ಅಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಡಿಸಿಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ನಿಕ್ಕರ್, ಜುಬ್ಬ, ಹ್ಯಾಟ್ ಧರಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪಣವರನ್ನು ಕಂಡು ಅವರನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಮೈಸೂರು ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಗೀತ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಹೇಸರಾದ ನಗರ. ಅಂದು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಹಾರಾಜರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತ್ಯಾಹ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಭಲುವಳಿಯ ಕಾಗು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ದೂರದ ಕಾಗಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಇಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಜ್ಯರಾಗಿದ್ದೇ ಹೊರತು, ಅವರು ಹೂಡಿದ್ದ ಭಲುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಿಷಯಕೆಂದು ಅನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಜೋತೆಗೆ ಸಾಮಂತರು ಬೇರೆ. ಹೀಗಾಗೆ ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯವೇಲು ರಾಜನೇವಾಸಕ್ಕರದಾಗಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ವಿಧ್ಯಾಂಸಿರಿದ್ದರು. ಅವರ ಮಾತನಲ್ಲಿ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಕವಿತಾಗುಣವಿರುತ್ತಿತ್ತು, ಸಂಗೀತವಿರುತ್ತಿತ್ತು, ಸೋಗಸುಗಾರಿಕೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ದೈಯರ್ದ ಕೂರತೆ ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಉತ್ಸಾಹದಷ್ಟೇ ದೈಯರ್ದ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಅಂಥ ದೈಯರ್ದಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಕೊಸರದೆ, ಕೊಂಕಡೆ, ಅಂಡದೆ-ಅಳಕದೆ, ಕವ್ವ-ಕಾರ್ವಣಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚದೆ, ತ್ಯಾಗ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಲೂ ಹಿಂದು-ಮುಂದು ಸೋಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಮೆಂಳಕ್ಕೆ ಧುಮಿಕ್ಕಿ, ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮೇಲೆಧ್ವ ಬಂದ ದೇಶಪ್ರೇಮಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತ, ಸದ್ಗುಣ-ಸಾಕ್ಷಿಕ ಗುಣಗಳ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಹೊರಬಂದ ತ್ಯಾಗಮೂರ್ತಿ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು.

ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್, ಟಿ.ಎಸ್. ಸುಭಿನ್ನಿ, ಎ. ರಾಮಣ್, ಎಂ.ಎಲ್. ನಂಜರಾಜೇ ಅರಸ್, ಎಂ.ಸಿ. ಶಿವಾನಂದ ಶರ್ಮ, ಟಿ.ಪಿ. ಬೋರಯ್ಯ, ಎಸ್. ಪ್ರಟಿನಂಜಪ್ಪ, ಹರಿಸ್ವೇರ್ತಮ ರಾವ್, ಎಚ್.ಎಚ್. ರಾಮಣ್, ಹೆಚ್.ಎನ್. ಶ್ರೀಕಂಠ ಶೆಟ್ಟಿ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಗೌಡ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಲಿಂಗಣ್ಣ ಪುಂತಾದವರೊಂದಿಗೆ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಲೆಯೂರು ಚಿಕ್ಕಲಿಂಗಪ್ಪ, ಪ್ರೇ.ವನ್. ನಂಬುಂಡಪ್ಪ ಹಾಗೂ 1938ರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಸಹೋದರಿ ಚನ್ನಬಸಮ್ಮನವರ ಪತಿ ರೈಸ್‌ಮಿಲ್ ಮಾಲೀಕರೂ, ವಾಣಿಜೋಽದ್ವಿಮಿಗಳೂ ಆದ ಆರ್.ಬಿ. ಪ್ರಟಿಬಿಸಪ್ಪನವರೂ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆರಿಸಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

1947ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇನೋ ಬಂತು. ಆದರೆ ದೇಶೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಕಾಶೀರ, ತಿರುವಾಂಕೂರು, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆಕಾರಟ್ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮೈಸೂರಸರಿರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರಿಷ್ಟರು ಸಚಾರ್, ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ದ್ವಾರಾವನ್ನು ಹಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಹೊಂಡದ್ದರಿಂದ

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಚೆಳುವಳಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭಿವಾಯಿತು. ಈ ಚೆಳುವಳಿಯ ಮುಂಚೊಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತೆ ರಾಜವಂಶದ ಎದುರಾಳಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನಗ್ಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದಾದದ್ದು, ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿದೆ ಇವರ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಹೆಚ್.ಸಿ. ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಅವರನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಿ ಹಾಜರ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಜೈಲ್‌ನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಪ್ರಸಂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನವನ್ನು ಸ್ತೇತಂತ್ರ ಭಾರತದ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಗಳಾದರು. ತಾವು ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟೇ ಕರಿಣವಾಗಿರಲಿ, ಆದನ್ನು ಸಾಧಿಸದೆ ವಿರಮಿಸದ ಭಲಗಾರರು ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಿರಿಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖಿಂಡರುಗಳಾದ ಎಚ್.ಕೆ. ವೀರಭಾಗವತ, ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯನವರು, ಎಚ್.ಸಿ. ದಾಸಪ್ಪ, ಯಶೋದಾ ದಾಸಪ್ಪ, ಎಂ.ಎನ್. ಜೋಯಿಸ್, ಅಗರಂ ರಂಗಯ್ಯ ಮುಂತಾದವರು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ, ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್, ಎಂ.ಎಲ್. ನಂಜರಾಜೇ ಅರಸ್ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ವೇಲೆ 1937-1938ರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಧುರೀಣ ಟಿ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಹಮೆರ್ಪೋಂಡು ಶಿವಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ದ್ವಿಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪಾದರಸದಂತೆ ಒಡಾಡಿ, ಚಿನಕುರುಳಿ ಪಟವಟನೆ ಸಿದಿವಂತ ಮಾತಾಡಿ ಜನಮನವನ್ನು ತನ್ನತ್ವ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರ ಭಾತಿ ವರ್ಣಸಲಸದಳ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾರಾಜರ ಆಡಳಿತಕ್ಕಳಿಂಬತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ, ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಿರಸಿ, ಗೆದ್ದುಬಂದಮೇಲೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೊಗಳಿದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಇದರಿಂದ ಇವರು ಎಂಥ ದಿಟ್ಟ ಹೋರಾಟಗಾರರು. ದಕ್ಷರು, ಪ್ರಾಮಾಣಕರು, ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಸಾಧಿಸುವ ಭಲಗಾರರು ಎಂಬುದು ಮನರುಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಫೀಗಳಿಗೆ ಆರಿಸಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಯುತರು ಏನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಎದ್ದು ನಿಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚರಿದಿಂದ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು!

ನಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹೊಟ್ಟಿ ಕರ್ನೆ ಓರ್ನಾಟಪ್ಪ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚೆಳುವಳಿಯ ಮುಂಚೊಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಕಟ್ಟುಯೋಧರಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಣಿ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಸಾಹಸಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮನ್ನು ತಾವು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಳಿಸುವವರೆಗೂ ವಿಶ್ರಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ‘ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ’ ಅಂದೋಲನ, ವಿದುರಾಶ್ವತ ಚೆಳುವಳಿ, ಶಿವಪುರ ದ್ವಿಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರದ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಮೋಂಡಿದ್ದ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಅಂದು ತಮ್ಮತೆಯೇ ದೇಶಪ್ರೇಮಿಗಳಾಗಿ

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವತಂತ್ರಗಳಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನ ತಾವೇ ಅರ್ಥಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಾಹುಕಾರ್ ಚನ್ನಯ್ಯ, ಕೆ. ಪ್ರಪ್ತಸ್ವಾಮಿ, ತಾಳಕೆರೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ, ಆಗರಂ ರಂಗಯ್ಯ, ತಗಡೂರು ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಎಂ.ಎನ್. ಜೋಯಿಸ್ ಮುಂತಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮಿಗಳೂಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಜೈಲುವಾಸ ಅನುಭವಿಸಿದರು. ತುಂಬು ಸಂಸಾರಸ್ಥಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮಕೃರಿಗಳಂತೆ, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಂತೆ ಸಂಸಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಿಪ್ತಪೂರಾಣಿಗಳೂಂಡು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸಾಯ, ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಗ್ರಹ ಎರಡೂ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ಯೇಯ, ಸೈಯ್ಯ, ದಿಟ್ಟತನೆದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾದರು; ಭಾರತೀಯರು ಸು. 1000 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ದಾಸ್ತಾ ಸಂಹೋಲೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನ ತಾವು ಆಳಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿಧ್ಯುತ್ಪಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜಿ: ಸಾಂಪಾರಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸವ್ಯನವರು ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತುವರು. ತಾವು ತಮ್ಮ ತಂಡ ಕಾರ್ಯದಿರಿಗೆ ಏಕೈಕ ಪ್ರತ್ಯುಧಾದರೂ ಏಳು ಜನ ಅಕ್ಷ-ತಂಗಿಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಮೊದಲನೆಯ ಪತ್ನಿ ನಂಜಮ್ಮನವರಿಗೆ ಮೂವರು ಗುಂಡು ಮಕ್ಕಳು. ವಿಶ್ವನಾಥ್, ನಟೀಶ್ ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಬಸವರಾಜು. ಬಸವರಾಜು ಎರಡು ವರ್ಷದ ಮಗುವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಗುರುಹಿರಿಯರ ಒತ್ತುಪಡಿಂದಾಗಿ ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಚನ್ನಬಸಮ್ಮನವರನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಪಡೆದ ವಿಷಯ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆ. ಚನ್ನಬಸಮ್ಮನವರಿಗೆ ಏಡು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಇಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಸಚಿವೆಯರಾದ ರಾಜೇ ಸತೀಶ್, ರಾಜೇಂದ್ರ, ಶ್ರೀಲತ, ರಾಜಶೇಖರ ಮತ್ತು ವಿಜಯ.

ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳ ತಂಡಯಾದ ಚನ್ನಬಸವ್ಯನವರು ಗಂಭೀರ ಸ್ವಭಾವದವರು. ಸದಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗೇಳುತ್ತಿದ್ದವರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ, ರೈತರ, ಬಡೆಬಗ್ಗರ ಕೆಲಸಗಳಿಂದರೆ ಕೂಡಲೇ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಮೊದಲನೆಯ ಪತ್ನಿ ನಂಜಮ್ಮನವರ ಪ್ರತ್ಯುಧಾದ ವಿಶ್ವನಾಥ, ನಟೀಶ್ ಮತ್ತು ಬಸವರಾಜು ಅವರಿಗೆ ಪದವಿ ಮಟ್ಟದವರಿಗೆ ಓದಿಸಿ ಪದವೀಧರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ತಾವು ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ವಾನಂದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಯಾರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸದೆ ತಾವು ನೇಮಿದ್ದ ವ್ಯವಸಾಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ತಂದೆಯವರ ಹೆಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಿ ನಡೆದ ಮಕ್ಕಳ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿದೆ ಇಂದಿಗೂ ತಮ್ಮಾರು ಸುದಿನಾಷ್ಟಪರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಕಾರ್ಯಕವನ್ನು ಅಧುನಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತ, ಮಾಡಿಸುತ್ತ ರೈತರಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಸಾಹ ಮಾಡಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮದುವ

ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೇಯ ಪತ್ತಿ ಚನ್ನಬಸಮ್ಮನವರ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾಜೀ, ರಾಜೀಂದ್ರ, ಶ್ರೀಲತ, ರಾಜಶೇಖರ ಮತ್ತು ವಿಜಯ ಅವರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೇರವೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಶ್ವನಾಥ ಮತ್ತು ನಟೀಶ್ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಕ್ಷಣ್ಯಕ್ಕೆಯು ಮತ್ತು ಭಾವ ಭದ್ರಪ್ರಸನ್ವರ ಪ್ರತಿಯರಾದ ಶಾರದ ಮತ್ತು ಸುಶೀಲ ಅವರೋಂದಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜೀಯನ್ನು ಎಸ್.ಜೆ.ಪಿ.ಯ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಆರ್.ಎನ್. ನಂಜುಡಪ್ಪನವರ ಜೀವ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇ, ಕ್ರಿಂಗ್ಲಿಕೋಫ್ ಮಿ ಸತೀಶ್ ಅವರೋಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ರಾಜೀ ಸತೀಶ್ ತಂದೆಯವರ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ವಚ್ಚೆಸ್ವಿನಿಂದಾಗಿ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನ ಉಪಸಭಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದೀಗ ಕನ್ನಾಡಕ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜೀಂದ್ರ ಅವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಿಲಕ್ಕಿ ವರ್ತಕರಾದ ಬೆಳ್ಳಿರು ನಂಜೇಗೌಡರ ಮನೆತನದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್-ಅರುಂಧತಿಯರ ಮಗಳಾದ ಉಷಾ ಅವರೋಂದಿಗೆ, ಶ್ರೀಲತಾರನ್ನು ರುದ್ರಮೂರ್ತಿ-ಪುಟ್ಟಗಂಗಮ್ಮ ಅವರ ಪ್ರತ್ಯೇ ಪ್ರಾಣಚಂದ್ರ ಅವರೋಂದಿಗೆ, ರಾಜಶೇಖರ ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಾಜಶೇಖರಪ್ಪ-ಸುಶೀಲಮ್ಮ ಅವರ ಪ್ರತ್ಯೇ ಇಂದುಮತ್ತಿ ಅವರೋಂದಿಗೆ, ವಿಜಯ ಅವರನ್ನು ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಎ.ಡಿ.ಸಿ. ಮಹದೇವಯ್ಯ-ಶಿವಮ್ಮ ಅವರ ಪ್ರತ್ಯೇ ನಾಗಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ ಅವರೋಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹೆನ್ನ್ಯಾ ಮಕ್ಕಳ ವಿವಾಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಂಗಿಯರ ವಿವಾಹವನ್ನೂ ನೇರವೇರಿಸಿ ತುಂಬು ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಯೆವರು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಕ್ರೀಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. 1947 ರಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಇವರ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನೆ 1983ರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆಯವರೆಗೆ ಅಭಾಧಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹುಣಿಸುವೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು 1947 ರಿಂದ 1955ರ ವರೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. 1959ರಲ್ಲಿ ನವದಹಲಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಸುಧಾರಣೆ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. 1956-1957ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾರಿಕಾ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದರು. 1961-62ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿಯವರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಸಚಿವರು, ನಂತರ ಗೃಹ ಸಚಿವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. 1972-1975ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಡಿ.ಡೇವರಾಜ ಅರಸು ಅವರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಕ್ತಿ ಸಚಿವರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ನಂತರ 1976-77ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ 1978-79ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಕ್ತಿ

ಸಚಿವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ದಕ್ಕತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. 1981-1983ರ ವರ್ಷಗೆ ಗುಂಡೂರಾವ್ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ್ವಾಗಿ ಕನ್ವಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನೀರಾವರಿ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಡೆ ಅವರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರಿದರು.

ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಅಂದಿನ ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾರದ ಆಳರಸರಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಕಳಕಳಿ, ಆ ಜನರ ದುಃಖ-ಕಷ್ಟ-ಕಾರ್ವಣಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕಂಡು ಅವಗಳನ್ನು ನಿರಾರಸುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಬಹು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣಗಳಾದವು. ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಕ್ಷೇಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳಾಗಿ ನಿಂತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತೀಕರಣ ಶುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ದುಡಿಯತ್ತ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ವಧಾವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಅನೇಕ ಜನೋಪಯೋಗಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದ ದಟ್ಟಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಈ ಮೂಲಕ ಮೈಸೂರಿನ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ರೂಪೋಗೊಂಡರು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಹಡವಾದ, ಪಕ್ಷವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಇಂಥ ಪಕ್ಷ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಒಡುವಡಿಗಳ ಒತ್ತಾಯಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪ್ರೌಢುಹಗ್ಗೆಂದ ಪ್ರೇರಿತಾಗಿ 1947ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾರ್ಥಿಸಿ ಜಯಶೀಲರಾದರು.

ಶ್ರೀತ್ವಾದಲ್ಲಿ (ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ):

ಸ್ವತಃ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟವರು. ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಆದ್ಯತೆಗಳ ಪೂರ್ವೇಕಿಗೆ ಆಗತ್ಯವಿರುವ ಎಂಜನಿಯರ್ಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ಗೆ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸ್ವಾಫ್ ಅನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಆಚಿಕ ಬರೆದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇವರ ಆಗತ್ಯವನ್ನು ಮನಗಂಡ ಸರ್ಕಾರ ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಒಫ್ಫಿಗೆ ನೀಡಿತು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ತಕ್ಷಣ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಮತ್ತು ಜಸ್ಟಿಸ್ ಮಹಡೆವಯ್ಯನವರ ಅಳಿಯ ರಾಜಬ್ಬ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಇಂಜಿನಿಯರ್ಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಆಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಶಾಲೆ, ಹೆರಿಂಗ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಟ್, ರಸ್ತೆ, ನೀರಾವರಿ ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. ‘ಕೇವಲ ಶಾಲೆ, ಆಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಮುಂತಾದವನ್ನು

ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಷ್ಟೇ ಶೈಪ್ಪರಾಗದೆ, ಆಯಾ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಒಂದು ಕೊರಡಿಗೆ ಸು. 5000.00ರೂ.ಗಳ ಅಂದಾಜು ಲೇಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಂದ ಒಂದೊಂದು ರೂಮಿಗೆ 5000.00 ರೂ.ಗಳನ್ನು ದಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಂತಿಗೆ ಹಣವನ್ನೆತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಆಯಾಯಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇಷ್ಟು ರೂಮುಗಳು ಬೇಕೋ ಆಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ವಂತಿಗೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶಾಲೆ-ಆಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಕಟ್ಟಿದಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮಜೀಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಾನಿಗಳು ತಮ್ಮದೇವೇಗಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ, ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ, ದಾನಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಆಯಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದು. 9-10 ಪ್ರೈಥಮಾಲೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ: ಒಮ್ಮೆಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ಮಿತ ಮರಿಯಾಲ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನಾನು 5000 ರೂ. ವಂತಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಮೂರಿಗೆ ಒಂದು ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಕುದೇರು ಸಂಗಡೆಟ್ಟಿ ಅಂಡ್ ಸನ್ನ್ ಅವರು ಸಾಹುಕಾರ್ ವೀರಣಾವರ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಜನ್ಜಬಸಪ್ರವರ್ತನರು ಏನು ಇದು ಸಾಲದು ನಗರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಟಿ-ಬಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡೋಣ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಟಿ-ಬಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಗಡೆಟ್ಟಿರನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮಂಥ ಶ್ರೀಮಂತರು ಎಲ್ಲರುತ್ತೇ ಕೇವಲ 5000ರೂ. ಕೊಡುವುದೇ? ಇದು ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಾಗಿಗೆ ಸರಿಯೆ? ನೀವು ಕೊಡುವ ಹಣದಿಂದ ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆಖಿವ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾರಾಜ ಜಯಕಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅವರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನಿಡಿಸಿ ಈ ಕಟ್ಟಿದದ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಮಹಾರಾಜರವರೆಗೆ ತಲುಪುತ್ತೇ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಉಬ್ಬಿ ಅವರ ಮನ ಒಲಿಸಿ ಸಂಗಡೆಟ್ಟಿರಿಂದ 27,500 ರೂ.ಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಆ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಹೆಚ್.ಸಿ. ದಾಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರಿಂದಲೇ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಿದದ ಅಸ್ತಿತ್ವಾರಹಾಸಿ, ಕಟ್ಟಿದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾರಾಜ ಜಯಕಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರಿಂದಲೇ ಕಟ್ಟಿದದ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ವಭಾವತಃ ಗಂಭೀರ ಸ್ವರೂಪದರವಾದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಕೆಲಸವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ, ತಮ್ಮಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಜನರೊಂದಿಗೆ ಮಿಳತಾಗಿ, 'ಕಾರ್ಯವಾಸಿ ಕತ್ತೆ ಕಾಲಾದರೂ ಕಟ್ಟು' ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ, ಅಂಥವರ ಮನವೂಲೀಸಿ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಇಚ್ಛಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಹೀಗೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಸಾಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ತಮ್ಮ ವರದು ದಶಕಗಳ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಾಧಿಕಾರವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತವರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣವೆಂದರೆ ವಿಷವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದವರು.

ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ವಂಚಿತಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಾಂತರ ಬಾಲಕ-ಭಾಲಕಿಯರು ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಥವಿನಿಕೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ, ಜಾನ್ಮದಿಂದ ದೂರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಗ್ರಂಥೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ರೈತರಾಗಿದ್ದಕೊಂಡು ಅವರ ಕಟ್ಟ-ಸುವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನಾಗಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಈ ಬಾಲಕ-ಭಾಲಕಿಯರ ಶೈಯಸ್ಸು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗೆಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಅದುದರಿಂದ ತಾವು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಕನಸಿನೂರಾದ ನಂದಿನಾಥಪುರದಲ್ಲಿ ಆದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನ್ಮದ, ವಿವೇಕದ ಬೆಳಕಿಂಡಿಗಳಂತಿದ್ದ ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡತೆ ನೀಡಿದರು. ನಂದಿನಾಥಪುರಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಕೀ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಹುಣಸವಾಡಿ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಪ್ರೈಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮತಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರೈಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲ ಗ್ರಂಥದ ಮಕ್ಕಳು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈಗಿನಂತೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇರೆ ದೂರದೂರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಬೇಕಾದ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾಗಲಿ, ರಸ್ತೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದದರಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಳಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರೈಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸುತ್ತಲ ಗ್ರಂಥದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ವರ್ಗಾದರೂ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಅಂದು ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿತ್ವ ನಂದಿನಾಥಪುರದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಿರಿಗೆ ಜೈಷಧ್ಯಾಂವಚಾರದ ತಾಣವಾಗಿದೆ. ಕಾಡನ್ನು ಕಡೆದು, ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ, ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ನಂದಿನಾಥಪುರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಭ್ಯಾದಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂಥ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಗ್ರಂಥೀಣ ಸಂಘಪೂರ್ವದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ 'ಹಳ್ಳಿಯ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ' ಇಂದಿಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತ, ರ್ಯಾಫಿ ಜನರ ಹಿತಕ್ಕೆ ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತ, ಅವರ ವಾಮ-ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ದೂರದೀಕ್ಷೆ, ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಅನುಕೂಲಕರ ಭವಿಷ್ಯ, ಜನಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಜೀವಂತ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ತಮ್ಮ ಆಧಿಕಾರಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೂಂದು ಶಾಲೆ, ಒಂದು ಆಸ್ತಿತ್ವ, ಅಂಚೆ ಕಳೀರಿ, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡುವದರ ಮೂಲಕ ಮಾಡರಿ ಗ್ರಂಥ ಏಂದರೆ ಹೇಗಿರಬೇಕಿಂಬುದನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ವಾದರಿ ಗ್ರಂಥ ನಿರ್ಮಾಣದ ರೂಪಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಯುತರು ಜಿಲ್ಲಾ ಚೋರ್ಡ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಂಯವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾವಾಗಿ ಕಳೆಯದೆ, ರೈತರ ಎಳಗೊಗಿ, ಗ್ರಂಥಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ದುಡಿದರು.

ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತ

ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ವರದಾನವಾಗಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗೆಗೂ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹರಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯತ್ತಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ನದಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ನದಿಯಾದ ಕಾವೇರಿಯ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ, ಗಹನವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತಲೂ ಮನಸ್ಸು ಹರಿಸಿದರು. ಸುಮಾರು ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನದಿಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಅನೇಕ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು; ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೀರಾವರಿಯ ಸರ್ವಕೋಮುವಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿ ನಾಗರಿಕರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಜನರ ಕೆಲಸಗಳಿಂದರೆ ಹೆಚ್ಚೆ .ಎಂ.ಸಿ. ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಶ್ರೀತಿ. ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗೆ ತಕ್ಷಾದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಯೇಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಯಾರನ್ನು ಒಂದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಲೆಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಗಿಯಿತು, ಕೆಲಸಮಾದಂತೆಯೇ. ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು, ಯಾರೇ ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಆದೇಶವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಯಾರಾದರೂ ಮುಂದುವರಿದರೆ, ಆದರಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿದರೆ, ವ್ಯತೀಗೆ ತಮ್ಮ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧಾಗುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು, ರಾಜ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ಅವರು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಆದರ ಸಾರ್ಥಕ-ಬಾಧಕಗಳನ್ನು, ಪೂರ್ವವರಗಳನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಚಿಂತಿಸಿ, ತಕ್ಷಿಸಿ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮನಿರ್ಧಾರ ಸರಿಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ಆ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತೀಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ನಿರ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯನುಷ್ಠಾನ ಇತರರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ತಾವು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧಾರದ ಹಿಂದೆ ಅವರಿಗೆ ಕಾಳಜಿ ಅಂಥ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ನಾಡಿಗೆ ಆಗುವ ಅನುಕೂಲ-ಅನಾನುಕೂಲಗಳ ಕೂಲಂಕೂ ವಿಜರಂವಿಮರ್ಶ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕಂತಹ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ದ್ವೀರ್ಘ , ನಿಷ್ಠೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ ನೈಸ್ಟ್ರಾರ್ಥ, ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಬೆಳೆದುಬಂದಿದ್ದವು. ಇದರ ಪರಿಚಯ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ-ರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಆಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೇತುವ ನಿರ್ಮಾಣ, ಅಸ್ತ್ರಕ್ಕಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ವಿದ್ಯುತ್ಕಣ್ಣ ಉತ್ಪಾದನ ಮುಂತಾದ ಸರ್ವಜನೋಪಯೋಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ, ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹೆಯ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಮನ್ಸಸ್ತ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಡವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿ ರೂಪ್ಯಗೊಂಡರು.

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಬದುಕು ಹೋರಾಟಿದ ಬದುಕು. ಚನ್ನಿದ ಚಮಚವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲ. ಚನ್ನಿದ ಅರಿವಾಣ (ತಟ್ಟಿ)ದಲ್ಲಿ ಉಂಡವರಲ್ಲ; ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತ ಹಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಬಿ.ವಿ.ಸಿ. ವಾಸು ಮಾಡಿ ವಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಜಾಳನ ಪಡೆದವರು. ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದು ನಂಜನಗೂಡು, ಗುಂಡುಪೇಂಬೆ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಕರೆತಂದ ಆಳು-ಕಾಳುಗಳ ರೈತರ ಜೊತೆ ತಾವು ರೈತನಾಗಿ ಬೋಂಕಕಟ್ಟಿ, ಉದ್ದನೆಯ ಚೆಡ್ಡಿ ತೊಟ್ಟು, ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡಿ ಕೃಷಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸಿ. ಬಡವರೊಂದಿಗೆ ಬಡವರಾಗಿ ದುಡಿದ ಕಷ್ಟ ಸೆಹಿಷ್ಟು. ಬದುಕಿನ ಬವಣೆಯನ್ನು ಬಡವರ ಬದುಕನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಪ್ರಜಾಪ್ತತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿರ್ವಾರಣೆಯಾಗುವ ತನಕ ಪಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಕೂರುತ್ತಿದ್ದ ಭಲಗಾರ. ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದ, ಸಮಾಜದ ಹಿಂದುಳಿದ ವರಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಕಳಕಳಿ, ಬಡಜನರ, ಬಡರೈತರ ದು:ಖ-ದುಮಾನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಕಾಳಜಿ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಬಹು ಎತ್ತರದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾದವು. ಆ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳುಗಳಾಗಿ ನಿಸ್ವಾಧನ, ನಿರ್ವಾಂಕೇಯಿಂದ ದುಡಿದರು. ಮೇರೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗುಲಂತೂ ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳು ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗೆಂದೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಅವುಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದ ಶ್ರೀಯುತರು ಈಗಂತೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿರು. ಹೀಗಾದುದರಿಂದಲೇ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಬಂದ ವಿಷ್ಣುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಿಟ್ಟಿತನದಿಂದ ಎದುರಿಸಿ, ಸೋಲಾದಾಗ ಕುಗ್ಗದೆ, ಗೆಲವಾದಾಗ ಹಿಗ್ಗದೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮತೆ, ಸ್ವರಣೆ, ತಾಳ್ಳು ಮುಂತಾದ ಉದಾತ್ತ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೇಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಿಟ್ಟಿ ಬಾಣದಂತೆ ಮೇಲು ಮೇಲಕ್ಕೆರುತ್ತ ನಡೆದರು. ಪಿರಿಯಾವಟ್ಟಿಂದ ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಕೆ.ಆರ್. ನಗರದ ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಗೃಹ, ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಿಕೆ, ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಕ, ನೀರಾವರಿ ಮುಂತಾದ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಭಾವನ್ನು ಒತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. 1963-1983ರ ಏರಡು ದಶವರಾನಗಳ ಅವಧಿ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ 'ಶಕ್ತಿ' ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಮುರಾಜ್ರ್ ದೇಸಾಯಿ ಅವರು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಒಮ್ಮೆ ಅದರ ಹಂಗಾಮೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂದಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ನೀರಾವರಿ ತಜ್ಞರಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಅನುಕರಣೀಯ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ

ಖಾತೆಗಳ ಸಚಿವರಾಗಿ ಜನಸೇವೆಯೇ ಜನಾರ್ಥನನ ಸೇವೆ, 'ದೇಶದ ಕೆಲಸ ದೇವರ ಕೆಲಸ' ಎಂಬ ಪರಿಶ್ರೇಷ್ಟ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಂಕ, ನಿರ್ಮಲ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಭಾವದಿಂದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ, ಆಡಳಿತವನ್ನ ಚುರುಕುಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜನತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಪಡಿಸುತ್ತ ನಾಡಿಗಾಗಿ, ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಹನಿಕ್ಷಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಧೀಮಂತ ರಾಜಕಾರಣ ಹೇಳೋ. ಎಂ. ಚನ್ನೆಸಪ್ಪನವರು.

ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಅರ್ಥಸಿಕೊಂಡು ಜನರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತ ಅವರು ಬದುಕನ್ನು, ಬದುಕಿನ ಕಷ್ಟ-ನಿಷ್ಪಾರಗಳನ್ನು, ರ್ಯಾಕ್ರಿಸ್ಟ ದ್ಯುಸಂದಿನ ಬಹಳೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಂಥ ಹಿಂದುಳಿದ, ತುಳಿತಕೊಳಗಾದ ಜನರ ನೋವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸಿ ಅವರ ಬಹಳೆಗಳನ್ನು ನೀಗುವಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವ್ಯಾಖ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು, ಕಾರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಜನಾನುರಾಗಿಗಳಾಗಿ ಬೇಕೆದ, ಪ್ರಕ್ರಿಯೊಂದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ನುರಿತ ಅನುಭವೀ ರಾಜಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದರು. ಹೇಳೋ. ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಪ್ರೇರ್ಶಾಹಗಳಿಂದ ಉತ್ಸುಕಿತರಾಗಿ ನಾಡಿನ ಅಭ್ಯುದಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾಡಿನ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು.

ಆಹಾರ ನೀತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಭಾಷಣ ಇಂದಿಗೂ ಡೈಚಿತ್ತ ಪೂರ್ವಾಧಿಕೆಯಿಂದ ಆಹಾರದ ನೀತಿಯನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಸಭಿಡ್ಯೇಸ್‌ ಮಾಡುವ ನೀತಿ, ಆಹಾರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಹಂಚಿಕೆ ನೀತಿ ಎಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರೆ. ಆಹಾರ ಸಭಿಡ್ಯೇಸ್‌ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟಿಳಿಸಿದ್ದರೆ. ಸಭಿಡ್ಯೇಸ್‌ ನೀತಿ ಹೊಸದೇನಲ್ಲ, 1943ರಿಂದಲೂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಂಚಣೆ ಬಳಸಿ, ಆಹಾರವನ್ನು ಸಭಿಡ್ಯೇಸ್‌ ಮಾಡಿ ಪಟ್ಟಣ, ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಪಟ್ಟಣದವರಿಗೆ ರೇಣ್ಣನ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿನವರಿಗೆ ವಿತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿಯೇ ಹೊರತು ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಹಾರ ಬೇಕಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಹಂಚಿದೆ ಅನ್ಯಾಯ, ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ರೇಣ್ಣ ಕಾಡುನ್ನು ಎಲ್ಲಾಗೂ ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಿ ಆಹಾರವನ್ನು ವಿತರಿಸಬಹುದಲ್ಲ! ನಿಮ್ಮ ಈ ಆಹಾರ ನೀತಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ನೀತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋ - “ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಯೋಜನೆ ಏನಾಗಿದೆ? ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ, ಹೋಟಾಂತರ ರೂ.ಗೆ ಬಳಕನ್ನೇನೋ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿನದವರೆಗೂ ಆ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಆ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ, ನಾವು ಎಲ್ಲೋ ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ತಾವು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮಾಡುವೆ ಇರುವುದೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ. ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವದೆಂದರೆ ಯಾವನು

ಬೆಳೆಯಬೇಕೋ-ಅವನೇ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಇತರರಿಗೆ ಪಲ್ಲ ಒಂದಕ್ಕೆ 20 ರೂ.ಗಳಿಗೆ ಬಡಲಾಗಿ 50 ರೂ. ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಸುಬುದ್ಧಾರನಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನೀವು ಎಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದು ಸಾಧ್ಯಕವಾಗಿಲಾರದು. “ರೈತ ಮಿಷನರಿ” ಎಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚಾರದ ಅಭ್ಯರದಿಂದ ಪನೂ ಸಾಧಿಸಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬಡವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ‘ಸಾಲ’ ಎಂದು ಕೊಡಿ. ಮುಖತ್ವಗೇನೂ ಕೊಡಬೇಡಿ.

ಚನ್ನಬಸ್ಪನವರಿಗೆ ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಸಾಮಧ್ಯದಿಂದ ತಾವು ಜನತೆಗೆ ಮಾಡಿದ ನಿಸ್ವಾಧ್ಯ ಸೇವೆಯಿಂದ ಜನಾನುರಾಗಿಗಳಾಗಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಬಂದವರು. ಕಾಯಕ ಯೋಗಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಚಿವರಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ಅಮೋಫ್, ಆಪ್ರಾವ, ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅವಧಿ ಕೇವಲ ಆರು ತಿಂಗಳಿರುವಾಗ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ನಿಷ್ಠೆ, ದಕ್ಕತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಅತ್ಯಾನ್ವತವಾದ ಗೃಹ ಇಲಾಖೆಯ ಕ್ಷಾಬಿನೆಟ್ ಡಿರೆಕ್ಟರ್ ಸಚಿವರನ್ನಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಅನೇಕ ಸಚಿವರಿಗೆ ಬಿಸಿ ತುಪ್ಪ ನುಂಗಿದಂತಾಯ್ತು. ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಕೆಲ ಸಚವರು ಇದನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಪ್ರತಿಭಟ್ಟಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ ಕೆಂಗಲ್ ಅವರು ಕೊಂಚೆವೂ ಬೇಸರ ಪಟ್ಟಕೊಳ್ಳದೆ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಕರ್ಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತದೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ನಿಷ್ಠೆ, ದಕ್ಕತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚನ್ನಬಸ್ಪನವರಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ವೀಕರಣ ನೀಡಿದಾಗ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಭಟ್ಟಿಸಿದವರು ಸುಮ್ಮಾದರು ಎಂಬ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೇಡಿದಾಗ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎಂಧದಿತ್ತ ಎಂಬುದು ಅರಿವಾಗದಿರದು.

ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬುದ್ಧಿ ಎಂಧವರನ್ನೂ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯೂ ಇದ್ದವರು.. ತಾವು ಯಾವುದೇ ಖಾತೆ ಪಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿ ಆಯಾ ಖಾತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುತ್ತೆ ಎಲ್ಲ ಅಂಕ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾದ ಅನುಕಾಲವಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾರವೇಸಗಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಚನ್ನಬಸ್ಪನವರ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಭಯದಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಳ್ಳ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾರವೇದರೆ ಅವರಿಗೆ ಆಗದು. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮುಖ್ಯ. ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ನಿಗದಿತ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಹರ, ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಸಬ್ಬಾಬು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಚನ್ನಬಸ್ಪನವರ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಆ ಕಾರ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಅಂಡಾಜು ಮಾಡಿ ಅಂಕ-ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ

ఆయా క్షేత్ర తజ్ఫరూ ఆళ్లుయ్ వ్యక్తపడిసుత్తిద్దరు మాత్రవల్ల, ఇవర ముందే నమ్మిటి ఏను నడేయిపుదిల్లాందు మనగుండు కాయ్ ప్రపుత్తుణి కేలసగళన్న నిగించి అవధియల్లి మాడి ముగిసుత్తిద్దరు. హెచ్.ఎం.సి. అవరు కేంగల్ హనుమంతయ్యనవర మంత్రమండలదల్లి, బి.డి. జత్తి హాగూ డి. దేవరాజ అరసా అవరుగళ మంత్రమండలగళల్లిగ్రహ సభిపరాగి, క్షేత్రాకా సభిపరాగి, లోహిపయోగి, విద్యుత్స్కే, నీరావరి, ఆరోగ్య ముంతాద ఇలాఖీగళల్లి మంత్రిగళాగి గుండూరాయర కాలదల్లి నీరావరి మండలి ఆధ్యక్షరాగి, కీగే నానా ఇలాఖీగళల్లి నిష్పత్తేయింద దుడిదు ఆయా ఇలాఖీగళిగే గౌరవ తంయశోభించుల్లారే. చన్నబుసప్పనవర ఇలాఖీయీందరే దక్కితే, పుమాశేకె మాత్రవల్ల గౌరాన్నిత ఇలాఖీ ఎంబ ఖ్యాతిగూ హసరాగిత్తు.

ఆగ కనాటక ఏకీకరణద బగ్గె తీవ్ర చిచ్చి నడేయుత్తిత్తు. మ్యాసోరు ప్రాంత ఎందు కరేయబేఁకే, విలాల కనాటకచేందు కరేయబేఁకే, హోస మ్యాసోరు ఎందు కరేయబేఁకే ఎంబ విషయదల్లి రాజ్యాద్యంత జిజ్ఞాసే నడేయుత్తిత్తు. ఇంధ సందభఫదల్లి కనాటక ఒండాగబేఁకు, ఏక ధ్వజదడియల్లి ముందువరియబేఁకు ఎందు ఆత్మంత ప్రభలవాగి ప్రతిపాదిసుత్తిద్ద రాష్ట్రపి పుంపు అపరింద బెంబల పడేద్ద మహారాజ కాలేజెనే ఆవరణదల్లి కనాటక ఏకీకరణద బగ్గె చిచ్చి నడేయితు. ఆ సభేయల్లి హెచ్.ఎం.సి. అవరు కనాటక ఏకీకరణదిందుంటాగబముదాద లాభగళేను, ప్రయోజనాగళేను ఎంబుదన్న కరారువాక్యాద అంశ-అంశగళ మూలక తొల్ఁతొల్ఁయాగి బిడిసిప్పరు. అవర ఈ వాకోధోరణయన్న గమనిసిదరే ఆదే సభేయల్లి ఉపస్థితిరిద్ద కే.వి. శంకరగౌడరు తావు భాషణ మాదువాగ తమ్మ మాతుగళల్లి “చన్నబుసప్పనవర ఈ నిలవు ననగే ఆళ్లుయిపున్నటమాడిదే” ఎందు హేళిదరు. ఆదక్కి హెచ్.ఎం.సి. అవరు ఆత్మంత ద్వధవాగి “జాతీయ, ప్రాంతీయ, ప్రాదేశిక భావనేయ కష్ట కన్నడక తేగెదు సోడిదరే నన్న నిలవిన బగ్గె తిళియుత్తదే” ఎందు దిట్టతనదింద హేళిదరు.

నీరావరిగే సంబంధిసిద విషయగళల్లియంతూ హెచ్.ఎం.సి. అవర మాతే శాసేయ మాతు. నీరావరి విషయదల్లి ఆష్టరమ్మిన పరిణాతియన్న పడేదుశోందిద్దరు. ఆదు కావేరి నీరిగే సంబంధిసిరలు, లక్ష్మీ తీథివాగిరలు, శరావతియాగలు, సూపు ఆగలు, కృష్ణ నీరిన విషయదల్లాగలు, ఈ ఎల్ల విషయగళల్లూ ఆపారవాద తిళివలికియుళ్లవరాగిద్దరు. నదియన్నగలు, జలాశయయన్నగలు నోఇద తక్షణ, ఆదర ఆళ-అగలగళేను, ఆల్లిన నీరిన ప్రమాణవేను ముంతాదవన్నెల్ల కరారువాక్యాద అంశ-అంశగళోందిగే తజ్ఫర ముందే మండిసుత్తిద్దరు. బరుత్తిద్ద ప్రశ్నగళగే, టిఁకేగళగే ఆష్టే సూక్ష్మవాగి సమధ్వవాగి ఉత్తరిసుత్తిద్దరు. కావేరి నది నీరిన విషయదల్లంతూ అవరష్ట ఆళవాగి, సమధ్వవాగి, సత్కువాగి, ప్రతిపాదిసబల్ల తజ్ఫర మత్కొబ్బరిల్ల.

ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನೀರಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆಂದರೆ ಅವರ ವಕ್ಷದವರಿರಲಿ, ಏರೋಧ ವಕ್ಷದವರು ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣ ನೆಟ್ಟಿ ಬಾಯಾಗಿ ತದೇಕಚಿತ್ತದಿಂದ ವಿಸ್ಯಾಯ ಮೂಕರಾಗಿ ಆಲಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುತ್ತದ್ದರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಯಾವುದೇ ವಾದ ತರ್ಕಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯ ಉನ್ನತ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ಕೂಡ ಅವರು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಕ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹೇಳಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವುದೇ ಕಾಮಗಾರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ತೇಗೆದೂಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಾನ್ತೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಷ್ಟು ನಿವಿರವಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿ ಶಿಚ್ಚ-ವೆಚ್ಚೆವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಜೀವನದ ಪ್ರಮುಖ ಫಳನೆಗಳು

I. ಆಡಳಿತ ವೈಲಿರಿ

ನಿಸ್ವರ್ಹತೆಯಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇಶಾತ್ಮಕ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಹ್ಮಾಚಿರವೆಂದರೆ ಕಿಡಿಕಾರುತ್ತಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿಷ್ಠಾವಂತ, ಪ್ರಮಾಣೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದು ಕುಡುಬಿಂದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರನ್ನು ಕೇರೆ ಮಾತ್ರಾದಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೆಚ್ಚು ಮುತ್ತುವರೆ ವಹಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಹ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಷ್ಟೇ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೊಂಡಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ ಅಂಥವರನ್ನು ಅಮಾನತ್ತುಗೋಳಿಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕೆಲಸದಿಂದಲೇ ವರಾ ಮಾಡಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಉದಾ: ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿಯವರ ಮಂತ್ರಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಡೆದ ಒಂದು ಫಳನೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ದೋಷಾರೋಪಕೆಗಳು ಬರುವುದು ಸಹಜ. ಆಗ ಮುಖ್ಯ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಗ್ನಿಂ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಚಿರದ ಕೆಲವು ದೋಷಾರೋಪಕೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ತಕ್ಷಣ ಮಗ್ನಿಂ ಅವರನ್ನು ಸೇವೆಯಿಂದ ಅಮಾನತ್ತುಗೋಳಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಉನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕರಾಗಿದ್ದ ಜಿಸ್ಟಿಸ್ ಹೊಂಬೆಗೊಡರ ಸಹೋದರರು ಇಷ್ಟುತ್ತೇದು ಜನ ಶಾಸಕರೊಂದಿಗೆ ಜತ್ತಿಯವರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು, ನೋಡಿ ಸಾರ್, ಮಗ್ನಿಂ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷ ಮಾತ್ರ ಸೇವಾವಧಿ ಇದೆ. ನಿವೃತ್ತರಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹಿಂಗೆ ಸೇವೆಯಿಂದ ಅಮಾನತ್ತುಗೋಳಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆಗೊಳಗುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಈಗ ಹೊಸದೂಗಿ ಒಂದು ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿಯವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅವರಾಗಿ ಒಂದು ಸಾನ್ ಕಲ್ಸಿಕೊಲ್ಡುಪುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದರು. ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಇಲಾಖೆಯವರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಈಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹುತೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಬವಣಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅಂಥ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬೋರ್ಡೋವೆಲ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕನಾರ್ಕದಲ್ಲಿಯೂ ಬೋರ್ಡೋವೆಲ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅಡಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಧನ ಸಹಾಯ (ಗ್ರಂಟ್) ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಿಂ ಅವರು ಸಮರ್ಥರಿಂದ ಭಾವಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಗ್ನಿಂ ಅವರನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಿ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಯಾವುದೋ ಮೀಟಿಂಗ್‌ಗಿಂದು ದೇಹಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಅನುಷ್ಠಾತಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಾತ್ರಾಟಗಳು ನಡೆದಿದ್ದವು. ಅವರು

ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಆದೇಶವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನ ಕೇಳದೆ, ಆದೂ ನನ್ನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವರಾಟಿಗಳು ನಡೆದಿವೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೆಂಡಮಂಡಲವಾದರು. ವಿನಾಕಾರಣ ನನ್ನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ನಡೆದಿದೆ, ನಾನು ನೀಡಿದ್ದ ಆದೇಶದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನು? ನನ್ನ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಏನು? ಎಂದು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಚನ್ನಬುವರ್ಕನವರು ತಮ್ಮ ಸಚಿವ ಪದವಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದ್ದು. ಇಂಥಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇವರು ಮಾಡಿಯಾರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೋ ಏನೋ, ಕೂಡಲೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿಯವರು ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕುಮಾರ ಕೃಷ್ಣಾಕ್ಷೇ ಬಂದು, ಚನ್ನಬುವರ್ಕನವರನ್ನು ಖಿದ್ದಾಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ “ಈಂದಿನ ಸೇವೆಗೆ ಇಳಿದಾಗ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬಿವಿಪಟ್ಟು ಹಿಡಿಯಬೇಕಿ, ದಯವಿಟ್ಟು ನೀವು ನೀಡಿರುವ ರಾಜೀನಾಮೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ನೀವು ರಾಜೀನಾಮೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿದ್ದರೆ ಇಡೀ ಮತ್ತಿ ಮಂಡಲವೇ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೂಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಂಥನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದೆ ಹಣ್ಣಾದಿಯಾದ ಚನ್ನಬುವರ್ಕನವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿಯವರು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಪ್ರಮುಖರಿಗೆ ಪೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಎನ್. ಗಾಂಧಿಪಟ್ಟನಂಜಪ್ಪನವರು ಉಂಟ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿದ್ದಾರಂತೆ. ಬೇಳಿಗೆ ರಾಜ ಪ್ರಮುಖರಿಂದ “ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಹೋಗಿ” ಎಂದು ಪೋನ್ ಮೇಸೇಜ್ ಬಂತಂತೆ. ಚನ್ನಬುವರ್ಕನವರು ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಜತ್ತಿಯವರು ಬಂದು, ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ಹಿರಿಯ ಮಗ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ಜತ್ತಿಯವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿ ಪುಟ್ಟನಂಜವ್ವನವರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕರೆತರುವಂತೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊರಬಂದ ಪುಟ್ಟನಂಜವ್ವನವರು ಜತ್ತಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಒಳ ನಡೆದು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಬಂದಿದ್ದ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿ ಕೇಲ ಕಾಲದ ಚರ್ಚೆಯ ನಂತರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿಯವರು “ಚನ್ನಬುವರ್ಕನವರೆ, ನೀವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿರಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಕಚೇರಿಗೆ ಬಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಚನ್ನಬುವರ್ಕನವರು ಹೇಳಿದ್ದಂತೆ ತಾವೇ ಸ್ವಷ್ಟಿಸಿದ್ದ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಸಸ್ಯೇಂದ್ರಾ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬೇಸರಗೊಂಡ ಮಗ್ನಿಂ ಅವರು ಹೈಕೋಟ್‌ನಲ್ಲಿ ರಿಟ್‌ ಅಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಿಟ್‌ ಅನ್ನ ಕೂಡಲೇ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಉನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕೇವಲ ಬಂಬತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಸ್‌ನ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ “ನೀವೇ ಕೊಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀವೇ ಹೇಗೆ ಸಸ್ಯೇಂದ್ರಾ ಮಾಡಿದಿರಿ? ಈಗ ಅವರಿಗೆ ನಿವೃತ್ತರಾಗಲು ಉಳಿದಿರುವ ಸೇವಾವಧಿಯ ದಿನಗಳನ್ನು ರಜಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅವರನ್ನು ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಮಾಡಿದಿ” ಎಂದು ಉನ್ನತನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆದೇಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮಗ್ನಿಂ ಅವರು ಮುಂದೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನೆಬಿಸಪ್ಪನವರ ಆಡಳಿತ ಬಿಗಿಯಾದ ಆಡಳಿತ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಶೈಥಿಲ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಆಡಳಿತದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯಶಕ್ತಿ ಎಂದಿಗೂ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಬಾರದು, ಸದುಪಯೋಗವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಸದಾಶಯದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧನೆ ಈ ಆಶಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿತ್ತು. ತಾವು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗೃಹಕಾರೆ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ರಾಜ್ಯದ ಬಿಗಿ ಭದ್ರತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಖಾತೆ. ಬಹುಜಾತಿ, ಬಹುಧರ್ಮ, ಬಹುಭಾಷೆ, ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬೀಡಾದ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಿಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಭದ್ರತೆ ಅಷ್ಟೇ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಕಾಶ್ಯೇಮ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಹೊಣೆ. ಅಂಥ ಕರಿಂಬಾದ ಜಟಿಲವಾದ, ಬಹುಮುಖೀ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಆಗಧವಾದ ಗ್ರಹಿಯಾತೆಯ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಚೂಲನೆ ನೇಡಿದರು, ಅಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ಕೊಟ್ಟಿರು. ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿಯವರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ 1961ರಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರೌಲೀಸ್ ತಾಣಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಡೀ ಕೇರಾಟಕ್ಕೆ ತುಕ್ಕ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪ್ರೌಲೀಸ್ ತಾಣಗಳೆಲ್ಲ ತಮಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ತುಕ್ಕಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಬೇಳಿಗಿ ಸಾಕೆ ಹಿಡಿದಂತಾಗಿ ಚೆರುಕುಗೊಂಡರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಶಾಂತಿ, ನೆಮ್ಮದಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರು. ತಾವು ಹೇಳಿಂದ ಆದೇಶಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಚಾರಷಾ ಪ್ರಾಧಾರ ಪರಿಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಕೂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ನಿಶಿತ ಮತ್ತಿಯ ಸಾಫೆಯಿಂದ ತೀರ್ಣಿಸಿದ ಬಂದ ವಿಷಯವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾದವನ್ನು ಆದೇಶವನ್ನು ಏ.ಪಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮರು ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದರು. ಪ್ರೌಲೀಸರಿಗಿಂತಲೂ ಶಿಸ್ತುಾರರೀಸಿದ್ದ (ಅಂತರ-ಭಾಷ್ಯ ಶಿಸ್ತ) ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಪ್ರೌಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಿನ ಸಿಪಾಯಿಗಳಿನಿಸಿದರು.

II.

ತಾವು ಯಾರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರಲಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಪೇಯಿಂದ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಒಮ್ಮೆಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಅವರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕ್ವಾರೀನೆಟ್ ದರ್ಜೆ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಂದಿನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಇಂದಿರಾಗಾಂಡಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರ ಕಟ್ಟು ಬೆಂಬಲಿಗರೂ ಆಗಿದ್ದ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಅವರಿಭೂರ ಮದ್ದೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳುಂಟಾಗಿ ಆ ವಿರಸ ಅತ್ಯಂತ ಗುಂಭಿರ ಸೈರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಅವರಿಭೂರ ಬಂದಧವು ಮರಿದುಬ್ಬು ಪಕ್ಕ ಒಡೆಯಿತು. ಅದರೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ ಅರಸರನ್ನು ತೂರೆಯಲ್ಲ. ಅರಸರ ಕಟ್ಟು ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗಿಯೇ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಅರಸರ ಪರವಾಗಿ, ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗಿ ನಿಂತರು. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಅರಸರನ್ನು ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಯೆಬಿಟ್ಟು ಬರಲು ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. 1980ರ ಲೋಕಸಭಾ ಉನಿವರ್ಸಿಟಿಲ್ಲಿ ಅರಸರೊಂದಿಗೆ ನಿಷ್ಪೇ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಯಿಂದ ದುಡಿದರು. ಅದರೇನು? ಉನಿವರ್ಸಿಟಿಲ್ಲ ಅರಸರ ಪಕ್ಕಾಳ್ಳೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಅರಸರು ಹಿಮ್ಮಟಿಲ್ಲ, ಬೇಸರ ಪಟ್ಟಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ ಸಂಪುಟದಿಂದ ಹೊರಬಂದರು. “ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಅವರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನೇ ನಿಜವಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್”. ಅದಕ್ಕೆ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದೆ” ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ತಮ್ಮದ್ದೇ ಆದ ಬೇರೊಂದು ಹೊಸ ಪಕ್ಕ ಕಟ್ಟಲು ಸಿದ್ದತೆ ನಡೆಸಿದರು.

ಅದರೆ ಅರಸರು ಹೊಸ ಪಕ್ಕ ಕಟ್ಟುವ ನಿರ್ಧಾರ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸರಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಕ್ಯೆಮೊಂಡಿರುವ ನಿರ್ಧಾರ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಮೊದಲು ಕ್ಯೆಬಿಡಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪಕ್ಕ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಅದು ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂದರ್ಭದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಎಪ್ಪೇ ಹೇಳಿದರೂ ಆಪ್ತರ ಮಾತನ್ನು ಅರಸರು ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಅರಸರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ಹೊಟಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅರಸರು ತಾವಿಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚೆಯಿಂದ ಹಿಂಜರಿಯಲ್ಲ. ವಿಧಿಯಲ್ಲದೆ ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಅರಸರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಇನ್ನು ಮಾಡಿ ಅರಸರಿಂದ ದೂರ ಸರಿದರು.

ಆಗ ಕನ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಅತ್ಯಂತ ಸಂದಿಗ್ಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿತು. ಒಂದು ಕಡೆ ಪಕ್ಕದ ತತ್ವದರ್ಶ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷ್ಟೆ. ಇವೆರಡರ ಸುಳಿಯಿಂದ ಕಳಂಕರಹಿತರಾಗಿ ಹೊರಬರುವುದೇ ಅಂದಿನ ಪಕ್ಕದ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಇಂಥ ಸಂದಿಗ್ಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಬದುಕಿನದ್ದಕ್ಕೂ ದುಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಅರಸರನ್ನು ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಪಕ್ಕ

ನಿಷೇಗೆ, ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮನ್ಮಣಿ ನೀಡುವ ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ನೇತ್ಯತ್ತದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷದ ಬಹುಪಾಲು ಶಾಸಕರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ, ಒಡಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದ ಬಗ್ಗೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚೆಚ್ಚಿಸಿ, ಒಮ್ಮೆತಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿ “ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಯಾವ ಲಾಂಭನದೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದಿದ್ದೋಪ್ಪೇ ಆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು” ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನಿಷೇಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಅರಸರ ಪಕ್ಷದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮೆ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮನಿಷೇಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು” ಎಂಬ ಒತ್ತಡಪೂ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಉಂಡ ಮನಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ದೇಶ್ರೋಹವೇಸಗಲು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಸರ ಅದೂರದಶಿಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ದುಡುಕಿನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಅರಸರ ಪಕ್ಷವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೇ ಹೊರತು ಅರಸರ ಮೇಲಿನ ದೇವಾರ್ಥದಿಂದಾಗಲಿ, ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು. ಅರಸರ ಬಗ್ಗೆ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಂದಿನ ಬಹಳವ್ಯು ಶಾಸಕರಿಗೆ ಅವಾರ ಗೌರವ, ಪ್ರೀತಿ, ನಂಬಿಕೆಗಳಿದ್ದವು. ಅರಸರ ಸಾಮಧ್ಯ, ಆಡಳಿತ ವೈಲಿರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚೆಂತು. ಸತ್ಯ, ನ್ಯಾಯಗಳ ಮುಂದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾರೇ ಇರಲಿ, ಎಷ್ಟೇ ಉನ್ನತ ಸ್ವಾನಂದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಸತ್ಯ-ನ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಬಾಗುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಗಾಗಿ ಎಂದೂ ಮನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ಅರಸರಂಥ ಆತ್ಮೀಯ ಒಡನಾಡಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ, ತಮಗೆ ಸರಿ ಕಾಣಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕಿಣಿಯಾಗಿ ಹೋರ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಿಮ್ಮರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವ್ಯಾಪಕ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಪ್ರಕರಣ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಆಡಳಿತ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ

ಸ್ವಾತಂತ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಮಾರು 28 ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಭಕ್ತಿಗೊಂಡು ಅವ್ಯು ರಾಜರಿಂದ ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಭರತವಿಂದವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಟ್ಟಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಟೀಕೆ-ಪಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅರಂಭಿಸಿ ಹಿಡಿನಾರು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಿಯಾಗಿ ನೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾದ ಬೋಂಬಾಯಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಮದರಾಸುಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳು ಈಗಿನ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಣಡಿಗೊಂಡವು. ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಆಡಳಿತ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳೂ ಬಂದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಾಗೆ ಬಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೇವಾ ಹಿರಿತನ, ಬಡ್ಟಿ, ವೇತನ ಶ್ರೇಣಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಉಂಟಾದವು. ಬಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವೇತನ, ಆಡಳಿತ ವಿಧಾನ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಗೊಂದಲವುಂಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರೂ, ಕೆಲಕಾಲ ಹಂಗಾಮೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಹುಬೇಗ ಆರ್ಥಿಕವಾಡಿಕೊಂಡು, ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಸಮಾನ ವೇತನ ಶ್ರೇಣಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಲೋಕೋಪ್ಯೋಗಿಗಿ

ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಏಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯದಿಯಲ್ಲಿ ತರಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಇದರ ಪರಿಹಾರ ಅಪ್ಪು ಸುಲಭದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಗುಭೇರತೆಯನ್ನರಿತುಕೊಂಡು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯಾರಾದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಆ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ವರದಿಯನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕಗಳನ್ನು, ಪೂರ್ವಾವರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಉಪವಿಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಕಾರ್ಯ ಪರಿಮಿತಿಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೂ ಧೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎರಡು-ಮೂರು, ಕೆಲವು ಕಡೆ ನಾಲ್ಕೆದ್ದು ವಿಭಾಗ, ಉಪವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ವ್ಯತ್ಪತ್ತನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ವಿಂಗಡಣ ಮಾಡಿ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಆಡಳಿತ ಚುರುಕಾಗಿ ಸದೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ಹೋಸ-ಹೋಸ ಹುದ್ದೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವೂ ಆಗಿ ನಿರುದ್ದೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಅಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವೂ ಆಯಿತು. ಕೈಕೊಂಡ ಕೆಲಸಗಳು ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಬಹಳ ಬೇಗ ಮುಗಿಯುವಂತೆಯೂ ಆಯಿತು.

III

ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ಕಷ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ :

ಉತ್ತರ ಕನಾಕಟಕ ಭಾಗದ ಎಂಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 83 ಲಕ್ಷ್ಯ ಜನ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲದ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಭೂತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬವಣ ನೀಗಲು ಸರ್ಕಾರ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯ ಏನೇನೂ ಸಾಲಾದು. ಇದು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲಸ. ಇಂದ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದರಿಂದಲೇ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು, ಈ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರತರಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಜನರ ಬವಣಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ನಿರಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು ಎಂದು 9.4.73 ರಂದು ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು, ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಅನೇಕ ಲೋಪ-ದೋಷಗಳಂತಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಶ್ರಮಿಸೋಣ ಎಂದು ಸದನಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮನವಿ ವ್ಯಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಕ್ಷಣ ಸದನದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳವರು ಒಕ್ಕೂರಲಿನಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ, ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ದುಡಿಯೋಣ. ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಹೊಡಲೇ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವರ್ತನಾದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಮೂವರು ಸದಸ್ಯರು, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಆರು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಸ್ವತ್ಸಂತ್ತಿಗಳು ಒಟ್ಟು ಹಂತು ಸದಸ್ಯರನೇಂಳಿಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಸೆಷಿಪರ ನೇತ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಬರಹಿಸಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರ ಬವಣಿಗೊಳಾಗಿದ್ದ ಬೀದರ್, ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಸಮಿತಿ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡಿತು.

ಈ ಬರ ಪರಿಹಾರ ಸಮಿತಿಯ ತಂಡ ತಾವು ಕೈಗೊಂಡ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಬರ ಹಿಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲುಂಟಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಲೋಪ-ದೋಷಗಳ ಕೂಲಂಕವ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿತು. ಭಾಲ್ಯ, ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ, ಹುಮಾನಾಬಾದ್, ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬಿಜಾಪುರ, ಇಂಡಿ, ಸಿಂಧಗಿ, ಅರಣೀಗಳನೇಂಳಿಗೊಂಡಂತೆ ಬೀದರ್ ನಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಂಡವರೆಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಫೇರಿಪೋಟ್ಟಿ ಕಾರಂಡಿ ಯೋಜನೆ, ಅಮರಜ ಯೋಜನೆ, ಬೆಳ್ತೆತೊರೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕೊರಳಿ, ಮೊಸಳಿ ಮತ್ತು ಗೋಗಿ ತಾಂಡ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿನ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲುಪೋಳಿ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿತು. ಬೀದರಿನ ಬಂದಿಖಾನೆಗೂ ಈ ತಂಡ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿತು.

ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣದ ಅರಿವಾದ ನುತ್ತರ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವರದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಚೆಚ್ಚಿಸಿತು. 1. ಕೆಲಸಗಳ ಅವಕಾಶಗಳು, ಕೊಡುವ ಕೂಲಿಯ ಸ್ಥಾರೂಪ ರಚನೆ, ಹಣ ಪಾವತಿಸುವ ರೀತಿ, ಕೂಲಿಕಾರರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು; 2. ಆಹಾರ, ಮೇವು ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಈ ಬರ ಪರಿಹಾರ ತಂಡ ಮೇಜರ್ ಮತ್ತು ಮೈನರ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ, ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೂಲಿ ಹಣದ ಹೊತ್ತೆ, ಕೊಟ್ಟಿ ಹಣದ ಲೆಕ್ಕೆ-ಪತ್ರ, ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಕೂಲಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಶರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರೀ ಇಲ್ಲವೇ, ಇದರಲ್ಲಿ ವಿನಾದರೂ ಲೋಪ-ದೋಷಗಳವರೆಗೆ ಎಂದು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರತೀಸಿ, ವಿಶರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅವೃವಹಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಾತರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ವೂಡ ಬೇಕು, ತೊಂದರೆಗೊಳಿಸುವಾಗಿ ಮಾರಿಗೆ ಬೇಕಾದ, ಸರ್ಕಾರ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬು ಬರಫೀಡಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ದೊರಕುವಂತೆ ವಿಶರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡುತ್ತ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಸರ್ಕಾರ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ:

- I. ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸ: (ಅ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ರಸ್ತೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಆಗಲ ಮಾಡುವುದು. (ಆ) ಹೊಸ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು (ಇ) ಜಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವುದು, ಒಡೆಯುವುದು;

- II. ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳು: (ಅ) ಲಿಫ್ಟ್‌ಇರಿಗೇಣ್ನೊ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸೆನ್ಟ್ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳು; (ಆ) ಕಾಲುವೆ ತೆಗೆಯುವುದೂ ಸೇರಿ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳು;

- III. ಭೂ (ಮಣ್ಣ) ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಕರಣ: iv) ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಯೋಜನೆಗೊಳಿ-ಹೂಳಿನದಿ-ಪರಾಣಿ ಮತ್ತು ಬೇಡಿತ್; v) ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳು ಮತ್ತು ಗೋಕ್ಕೆಸ್ಟೆಗಳನ್ನು ಆಳಕ್ಕಿಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೂಳಿ ತೆಗೆಯುವುದು ಮತ್ತು vi) ಗುರುತಿಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಸ್ಥಳೀಯ ವತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹೀಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಹಂಚಿ ಆಯಾ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಜನರ ಬಂಧನೆಯನ್ನು ನೀಗುತ್ತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ

ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಗುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ, 9.8 ಲಕ್ಷ ಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದರೂ, 7.3 ಲಕ್ಷ ಮಾತ್ರ. ಏಪ್ರಿಲ್ ಕೊನೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ 10.76 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ.

ಬರಪೀಡಿತ ಜನರಿಗೆ ವಿತರಿಸಲೆಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸರಬರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂಡ್ರ ಸರ್ಕಾರ 5000 ಟನ್ ಗೋಡಿ ಬೋತಾ ಮಾಡಿದೆ. 15.4.73 ರಂದು ಈ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವ ಧಾನ್ಯ 3435 ಟನ್ ಮಾತ್ರ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆ ನಿರ್ದೇಶಕರು 5000 ಟನ್ ಧಾನ್ಯ-ಅಣ್ಣಿ, ಜೋಳ ಅಥವಾ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ಯಾವುದು ಸಿಗುವುದೂ ಆದನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥೀ ಕ್ಷಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಕೇಂಡ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪೋನು ಮಾಡಿ 5000 ಟನ್ ಆಧಿಕ ಗೋಡಿ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲು 22685 ಟನ್ಗಳನ್ನು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೆಳ್ಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಾರರ ಕ್ಷಾಂಪೋಗಳಿಗೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಕೆಲಸವನ್ನು ಬುರುಕುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. 31.3.1973ಕ್ಕೆ 68 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಖಚಿತ ಮಾಡಿ 6/8 ಬೋರವೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಲಾಗಿದೆ. 2 ಕೋಟಿ ರೂ. ಖಚಿತ ಮಾಡಿ ಶೀಪ್ರವಾಗಿ ಕೊರೆಯುವ 19 ಕ್ರಿಲ್ಲಿಗ್‌ ರಿಗ್‌ಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಲಿದೆ. 28 ಲಕ್ಷ ರೂ. ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 955 ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 400 ಟ್ರಿಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 31.3.73ಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 145 ಟ್ರಿಕ್‌ಗಳನ್ನು ಕರಗಾಗಲೇ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ 200 ಟ್ರಾಕ್‌ರ್‌ ಮತ್ತು 200 ಟ್ರೀಲರ್‌ಗಳನ್ನು, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು, ಕೊಳ್ಳಲು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಶೀಪ್ರವಾಗಿ ನೇರವೇರಿಸುವಂತೆ ಆಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬುರುಕುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆಲಸಗಳ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಯ್ದು ಆಳಕೆಕ್ಕೆಯಿಂದ 6000 ಕ್ಷಾಂಪೋಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಂತೆ ಕೊರಲಾಗಿದೆ. 17.4.73 ರಂದು ಮೊದಲ ಕಂತಾಗಿ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕ್ಷಾಂಪೋಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಬಿಡುವಂತೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ವಿಭಾಗದ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗೆ ಆದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ | ಮತ್ತು || ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಏಪ್ರಿಲ್, ಮೇ 73ರಂದು ವಿದ್ಯುಚ್ಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಒಷ್ಟಿಪೊಂಡಿದೆ.

ಈ ಕಲ್ಲುಕುಟ್ಟಿಗರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಆವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ, ಗಂಡಾಳಿಗೆ 2ರೂ, ಹೆಣ್ಣಾಳಿಗೆ 1.50ಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದು, ಕೊಲಿಯನ್ನು ಗಂಡಾಳಿಗೆ 2.50 ರೂ. ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಾಳಿಗೆ 1.50 ರೂ.ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ವಾರಾಂತ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಕೊಲಿಯ ಶೇ. 12 1/2 ಯಷ್ಟರಿಂದ ಶೇ. 20ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ನೀಡುವಂತೆಯೂ ಆದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಮರಜ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಇದರ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತೆ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಅಧಿಕ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಭಾಗ ಇವೆ. ಸ್ಥಳದ ಆಯ್ದೀರುಗಾದೆ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಆದೇಶಿಸಲಾಯಿತು.

ಮುಂಬರುವ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಉಲ್ಲಖಣಾಗಬಿಹುದಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮನಗಳು ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆ ಮುಖ್ಯ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿ ಎಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಬೇಕು? ಕಾಲುವೆಗಳ ಆಳ-ಆಗಲ-ದೂರಗಳೆಷ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬುದರ ನಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಸಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮೂಲಿರಾಗಲು ಸಿದ್ಧರಿರಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಮೇವೆ ಸಂಗ್ರಹಕೆ ಮತ್ತು ವಿತರಕೆ ತಲೆನೋವಿನ ಕೆಲಸ. ಆದನ್ನು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿಹೊಡಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಆಯಾ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಾಕೇತು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೂಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಯಾಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭೂಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ತಯಾರು ಮಾಡಲು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತರೆದು ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಮಿಪ್ರೋ, ಸ್ಕೂಲರ್‌ಷಿಪ್‌ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ್ದ ಬರಪೀಡಿತ ಜನರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕ್ರೀಡಾಂಡಿದ್ದ ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳ ವಿವರವಾದ ಪರದಿಯನ್ನು ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಆವರು ಸದನದ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ, ತಮ್ಮ ಕಟ್ಟಿ ಟೀಕಾಕಾರರೂ ಮೇಚ್ಚಿವಂತೆ ಬರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರೀಡಾಂಡಿರುವ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರ ವಿವರವಾಗಿ ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಹೈಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿತ್ತೇ, ಅಂತಿ-ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರುವ ವಿಧಾನ, ಅವರ ಮಾರ್ಗದ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ-ಮಾಡಿಸುವ ರೀತಿ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತೋರಿರುವ ಜಾಣಕ್ಕೆ ಮರೆದಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ತೋರುವ ಮಾನವೀಯ ಅನುಕಂಪ, ಕಾರ್ಯದಕ್ಕೆ ಮುಂತಾದವರ್ಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಆವರು ಹಲವಾರು ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆ ಅನುಪಮ, ಗಣನೀಯ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಕ್ರೇಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸ್ತೀದ್ದ ಅವರ ಅವಾರವಾದ ಜನಪರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ, ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಆವರಿದ್ದ ಕಳಕಳಿ,

ಉತ್ಸಾಹಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ನುಡಿಯತ್ತವೇ. ಅದುವರೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹನೆ, ವಿಶರಣೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದರಿಂದಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಸಾಹನೆ ಹಾಗೂ ವಿಶರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಸಾಹನೆಗಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ (ಕೆ.ಎ.ಸಿ) ಆರಂಭಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆನೇಕ ಕಷ್ಟ-ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ನಲ್ಲಿಗಿತ್ತು. ನಾಡಿನ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಿದ್ಯುತ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ವಿಶರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ಎಡರು-ತೊಡರುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಒದಗಿ ಬಂದ ಅದ್ದಿ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ, ಸುಲಭವಾಗಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯಾದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಸಂಗಮ ವಾಗ್ರಮನ್ನು ನಿರ್ವಾರಣ ವಾಡಿದರು. ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶೈಮೋಕ-ಆರ್ಥಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು 1970ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಮನಗಂಡು ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಅವಿಶ್ವಾಸಿತವಾಗಿ ದುಡಿಯತ್ತ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತ ಇದರ ಜ್ಞಳಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆ ಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮೂಲತಃ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪದವೀಧರರು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್‌ನಂದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಖಿಲವಾದ ಚಾಳನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಭಾರತ ಹ್ಯಾಗಳ ದೇಶ, ಅವಿಧ್ಯವಂತರಿಂದ ತಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ದೇಶ. ಕ್ಷಣಿ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಥಾನ ಕಸುಬು. ಆದುದರಿಂದ ಗಾಂಥಿಜಿ ಗುಡಿಕ್ಕೊಂಡಿಕೆಗೆ, ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಹೊಣೆದ್ದರು. ಈ ಕ್ಷಣಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರೊರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೂ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದರೆ ಸಮೃದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ದರು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು 1971-72 ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಸಾಹನೆಯಷ್ಟೇ ಘುಫಾನ್ನುವನ್ನು ನೀರಾವರಿಗೂ ನೀಡಿದರು.

ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು 1971-72ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಪದವಿ ಅವರ ಕನಸು ನನಸು ಮಾಡಲೇಂದೇ ಅವರಿಗೆ ಒಲಿದು ಬಂದಿತ್ತು. ಕೊಡಲೇ ಕಾರ್ಯಪೂರ್ವತ್ತಾದ ಶ್ರೀಯತ್ರೀಯತರು ಈ ನಿಗಮದ ಮುನ್ಸದೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತ ಕಾಳಿ ಜಲ-ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಈ ನಾಡಿನ ಜನತೆಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಗಿ ಅರ್ಥಸಿದರು.

ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾಳಿ ಯೋಜನೆಯು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಎರಡು ಕೊಣ್ಣೂಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಅವರ ಉಸಿರಾಗಿತ್ತು. ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಭೂಲಾಂತರಿಕೆ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ರಚನಾತ್ಮಕ ಕೇಲಸ ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟ ಅವರ ಕ್ರೊಣಾಗಿದ್ದವು. ಅವರು ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು-ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದ್ದರು. ಹೋರಾಟವೇ ಅವರ ಬದುಕು, ಸಂಖ್ಯಾವೇ ಜೀವನ. ಪ್ರವಾಹದ ವಿರುದ್ಧ ಈಚುವುದೇ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಹವಾಸು. ಇವರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ಕಗ್ಗತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಹ್ಯಾಗಳು ಬೆಳಕು ಕಂಡವು. ಮನೆ ಮನಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪ ಬೆಳಗಿದವು.

IV

ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಸೇವೆ

ಹೆಚ್.ಎಂ.ಚನ್ನಬಸ್ವನವರು ತಮ್ಮ ಆಳವೂ ವಿಶಾಲವೂ ಆದ ಅಧ್ಯಯನ ಅನುಭವಗಳಿಂದಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆ ಅಮೋಫ್‌ವಾದುದು.

ನಂತರ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆವರಿಗಿದ್ದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅನುಭವದಿಂದಾಗಿ ನೀರಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಮನ್ಯಂತಹನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಹೊಸದಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಅರಂಭಿಸಿದರು. ಅಂತರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿದರು. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ವಿಶ್ವಕೋಶವಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಅತಿಶಯೋತ್ಸಯಾಗಲಾರದು. ಅಂತರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಒಷ್ಣಂದಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೈಗ್ರಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಿವಿರವಾದ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಕೇವಲ ನೀರಾವರಿ ಸಚಿವರು ಮಾತ್ರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ನೀರಾವರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ಪರಿಣತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವರು ನೀರಾವರಿ ಘ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಕಾವೇರಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಗೋದಾವರಿ, ನರಮಾದಾ, ಮಹಾನದಿ ಮುಂತಾದ ಅಂತರಾಜ್ಯ ನದಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿದ್ದ ವಿವಾದಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದು, ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕಗ್ಗಂಟನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಟಿಟ್ಟೇದ್ದೇವೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ಪ್ರಾಂಜಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೇ ಅನ್ನಯವಾಗುವಂಥ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲನೀತಿ' ಯೋಧನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲನೀತಿಯೋಂದರಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗದಿರುವದಿರಲಿ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಟ್ಟಿ ಹಾಕುತ್ತದೆ, ರಾಜ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಳಿನ ಮೆದ್ದಿನ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ, ಜನಮನದ ಶಾಂತಿ ಕಡುಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ರಕ್ತಪಾತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು 1959 ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ವಿಡಾವಿಂಡಿತವಾಗಿ ಕಂಚಿನ ಕಂರದಿಂದ ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿದಿದ್ದರು. ಇಂದು ಏನಾಗುತ್ತದೆ! ಅಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲನೀತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ ಹೋರಾಟ ಇಂದಿಗೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸಮಗ್ರವಾದ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ ಟ್ರೀಬ್ಯುನಲ್ ರಚಿಸಿದರೆ ಅದು ಉದ್ಘಾವವಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರಿಸುವದಿರಲಿ, ಆದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ವಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರು. "The tribunal system for setting the river disputes will prove to be a failure in the absence of the guidelines in the form of national water policy" ಎಂದು ಅಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತು ಇಂದು ನಿಜವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರಬಹುದು, ಕಾವೇರಿ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರಬಹುದು, ನದಿ ಯಾವುದೇ ಆಗಿರಲಿ, ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಕಲೆತು, ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪರಾಮರ್ಶ ಮಾಡಿ, ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮೊಬಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ

ಬಂದು ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಒಷ್ಟಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಒಷ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಂಸದೀಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕೊಟ್ಟು-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನೀತಿಯನ್ನು ವಾಲಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯದ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತದ್ವಿಷಯಿಂದ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಹಿತಮಾದುದೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು.

ಕೃಷ್ಣಾ, ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೇ ನೇಮಿಸಿದ್ದ ಹೇಳೋ.ಡಿ.ಗುಲ್ಬಾಟ್ ಕಮಿಷನ್ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ, ಅಂದಿದ್ದ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ, ವಚನಗ್ರಹಿನಿಂದಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತೆಡ ತಂದು ಅಂದು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆ ಧೋರಣೆ, ನಿಲವನ್ನು ಕಂಡು ಬೇಸತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣಾ ಶ್ರೀಯುನಲ್ಲಾ ಆರ್ಥರ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆದನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲಂತೂ ಕೆಂಡಮಂಡಲವಾದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು "There are many points which are likely to become the basis for fresh litigation" ಎಂದು ಕೆಂಡ ಕಾರಿದರು. ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಾ ಕಾವೇರಿ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಎದ್ದಿರುವ ವಿವಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸರ್ವೋಽನ್ಮತ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತುಗಳು ಎಮ್ಮೆಂದು ಸತ್ಯ ಎಂಬುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿರದು. 1959 ರಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜ್ಯದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಗೆ ಸಮಗ್ರಾದ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದರು. ಅದು ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಅಂಶಕಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ನೇರೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ ನಿರ್ಮಿಸಬಾರದು, ಅದರಲ್ಲೂ ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ನೀರು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವವರಿಗೆ ನಾಗಾಜುನ ಸಾಗರದ ಅಂಶಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಅದರೆ ಅಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ನೀರಾವರಿ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಕೆ.ಎಲ್.ರಾವ್ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ನಾಗಾಜುನ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಹಂಪಾದಿಯಾಗಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ತಾವು ಕೈಗೊಂಡ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿ ಅತಂಕಗಳು ಅಡ್ಡ ಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕನ್ನೇ ಸರಿಸಿ ಭಂಡಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಾದುದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರಿಣವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ ಇತರ ವಿಷಯಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶ್ಸಿಯಾದರು.

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಮಲಪ್ರಭಾ, ಘಟಪ್ರಭಾ, ತುಂಗಭದ್ರಾ ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೇರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವಾದ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ನದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ

ದಿವಂಗತ ಬಾಳೇಕುಂದ್ರಿ ಅವರು ಈ ನದಿಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಆನೇಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ನಡಿನ ನೀರಾವರಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸರ್ವತೋಮುಖಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವಾದ್ದರಿಂದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿ ಈ ನದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಈ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಪತ್ರಪೂಂದನ್ನು ಬರೆದರು, ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅಮೂಲಾಗ್ರಾಮಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪ್ರನವಿಷಮಶಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಪ್ರನವಿಷಮಶಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯತ್ತು. ಆದರೂ ವಟ್ಟಿ ಬಿಡದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಒಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ದೇಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವುದೇ ಕೇಂದ್ರ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏರ್ವಾಟಿಪ್ಪ ಮಾಡುವುದೇ ಮಾಡಿದರು. ಅಂದು ನಡೆದದ್ದು ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಸಭೆ.

ಅಂದು ದಕಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆ ಮಹತ್ವದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸರೆರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ವಿಚಾರ ಪೂರಿತವಾದ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಕೃಷ್ಣನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಭಾವಾವೇಶದಿಂದ ಮಂಡಿಸಿದ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ, ಅಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಎಲ್ಲರೂ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನ್ಯಾನತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ವಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಗಿದ್ದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮನಗಂಡರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೀವ್ರಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ಅದು ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯಧಾರ್ಗಲಿ, ನಡಿನ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಬೇಡಿಕೆ ಬಂದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಬೇರೆಸುಪುದು ಆಡ್ಡೋಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರದೋಹಪೂ ಆಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಅರಿತುಕೊಂಡರೆ ಅಷ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ವಿಚಾರಪೂರಿತ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಭಾಷಣ ಮಾಡದೆ ಮಂತ್ರಮುಗ್ರಾಗಿ ಕುಳಿತರು. ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಹಿಂಜರಿದರು. ಆದರೂ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಅಂದಿನ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಸಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀವೇದಿಯವರನ್ನು ಭೇಣಿಯಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ವಾಟಕಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮುಂದಿದ್ದ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದರೂ ಶ್ರೀವೇದಿಯವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಿಕೆದ್ದಂತೆ ಉತ್ತಮ ತೋರಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕಸಿನಿಸಿಗೊಂಡ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಏರಿದ ದ್ವನಿಯಲ್ಲಿ "Mr. Trivedi, I have not come here for begging. I am representing the people of

Karnataka and my duty is to safeguard the interest of our people" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ಗಾಬರಿಗೋಂಡ ಶ್ರೀವೇದಿಯವರು ತಕ್ಷಣ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೋಂದಿಗೆ ಕೊಲಂಕಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ಮುಂದಿನ ಸಮಾಲೋಚನೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರಲು ಒಷ್ಟಿದರು.

ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಅಂತರಾಜ್ಯದ ನದೀ ನೀರಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದೀ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಭಾರದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ, ಇರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ದೃಢೀಕರಿಸಿ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಮನವಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನದಿ ಹರಿಯುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸರ್ವ ಮಾಡಿದ ಭೂಪರಿಗಳು ಹಾಗೂ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಮುದ್ರಿಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ನೀರಾವರಿ ಸಚಿವರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಯಂತೆ ವಿವರಿಸಿ, ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸ್ವೇಷ್ಟವಾಗಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯವಡಿಸಿದರು. ಆದುವರೆಗೆ ನದೀ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಡೋಲಾಯಮಾನ ಮನಸ್ಕಾರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕನಾರಟಕಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮನಗಂಡರು. ಹಾಗೆ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಆತ್ಮಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿ ವರಿಕಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಾವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಖಚಿತ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಮನಗಾಣಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಆದರೆ ಕೇಂದ್ರ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಾವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕನಾರಟಕದ ವಾದವನ್ನು ಒಷ್ಟಿದರೂ ಈ ವಿಭಾರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯದವರು ಒಂದು ಒಮ್ಮೆತೆದ ಒಷ್ಟಂಡಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮನಸ್ಪೀಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಸಮಧರಾದರು. ಮುಂದೆ ಈ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಸಮಸ್ಯೆ ತ್ರೀಂಬ್ಂಸಿನಲ್ಲಾಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಧರವಾಯಿತು? ಆದರೆ ಈ ತ್ರೀಂಬ್ಂಸಿನಲ್ಲಾನ ಕೊಡುಗೆಯಿಂದಾಗಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ರಕ್ತಪಾತದ ಫಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತ್ರೀಂಬ್ಂಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವಲ್ಲ ಎಂತಲೇ ಈಗ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿವೆ! ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಅಂದು ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧೃಥ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿದೇ ಹೋಗಿದ್ದೆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತೆಮ್ಮೆ ಹದಗೆಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕನಾರಟಕಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆಮ್ಮೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಶರಾವತಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ

ಶರಾವತಿಯ ಕರ್ಮಕಾಂಡವೆಂದೇ ಹೆಸರು ಪಡೆದು ಪ್ರಭಾರಿಗೋಂಡಿದ್ದ ಶರಾವತಿಯ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ.ಯವರು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದೆ ಯೋಜನೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾಲಬದ್ರೀಗೋಳಿ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಆದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ

ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗವನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಆಮೆ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿತ್ತು. ಶರಾವತಿ ಕಾಮಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೊರಿರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕೆಲಸ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಲವು ರಾಜಕಾರಣಗಳು ಸಚಿವರನ್ನು ದೂರಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಚೆಚ್ಚಿಗೊಳಿಗಾಯಿತು.

1972 ರಲ್ಲಿ ದೇವರಾಜ ಅರಸರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಹೆಚ್.ಎನ್.ನಂಜೇಗೌಡರು ನೀರಾವರಿ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದರು. ನಂಜೇಗೌಡರಿಗೂ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೂ ತಂದೆ ಮಗನ ಸಂಬಂಧಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂದು ನುಚ್ಚೆಗೌಡರೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಗುರು ಎಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ಕನಾಫಟಕ ರಾಜ್ಯದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಕೊಂಡು ತೋರಿಸುತ್ತ ರಾಜ್ಯದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಳಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ಗುರು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು. ಶಾಸಕರ ಭವನದ ಅವರ ಕೊರಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರೊಂದಿಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬೆಳಗಿನ ದಿನಚರಿಯಂತೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ದುರುಪ್ಯರಿಗೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಂದು ಕೊಳು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನನಗೆ ನೀರಾವರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೇ ನನಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಮಾಹಿತಿ ಜ್ಞಾನ ನೀಡಿ ಬೆಳ್ಳಿಸಿದ ಗುರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ನಂಜೇಗೌಡರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರ ಭವನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಮಾಹಿತಿ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಮತ್ತೊಬ್ಬಿ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನಿ ಹೆಚ್.ಡಿ.ದೇವೇಗೌಡರು. ಬಹುಶ: ಕನಾಫಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಪಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕನಾಫಟಕದ ನರೀ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಗೂ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಚಯ ಪಡೆದಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದರೆ, ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಂಜೇಗೌಡರು ಹಾಗೂ ದೇವೇಗೌಡರು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ನಂಜೇಗೌಡರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದ ಹಾಗೂ ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಥಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಆವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಇವರಿಬ್ಬರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಚಿತ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನಂಜೇಗೌಡರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಬಯಸುತ್ತೇನೆಂದು:”ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಧಾನ ಬಾರಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಅನ್ವಯ, ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿಕ್ಕಾಚಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ದಿನ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ತಾರೀಖಿನ ನೆನಪಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಆದದ್ದು ಫೆಬ್ರುವರಿ 1967. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಮುವಿತ್ತಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಬಹಳ ಜನರು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಗೊರವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಆ ಹೇಳಿಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆಂಗಲ್ ಹೆಸುಮಂತಯನವರ ಪ್ರಶಂಸಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಗೊರವಪೂರ್ವಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೆ.

ಅವರಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಾಂತರ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾರೂ ತುಟಿಪಿಟ್ಕೊಂದದ್ದು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಮೊದಲ ದಿನ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಅನುಭವ ಎಂದೂ ಅವರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದ ನಾನು ಕಂಪಾನ್ಯಾಪುರದಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳಿದ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ. ಹೋದೆ ಉದ್ದೇಶ ಅವರನ್ನು, ನಾನು ಸ್ವಾಧಿಸಿದ್ದ ಅರಕಲಗೂಡು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನರಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಣ, ಅರಕಲಗೂಡು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನರಿಗೆ ಅವರೆಂದರೆ ತುಂಬಾ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಾಡಾಗಿದ್ದ ಅರಕಲಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಆಗುವುದಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ಅವರಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾಧ್ಯ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿತ್ತು. 1962ರ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಅಂತರದಿಂದ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದ ನಾನು ಏನೇ ಆದರೂ ಗೆಲ್ಲಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಅವರ ಅಶೀವಾದ ಪಡೆದು, ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದು ನನ್ನ ಪರ ಜನರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ನು ಮಾಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಪಟ್ಟು ಹೋದೆ. ಕಂಪಲಾಪುರದ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಶಾಲಾ ಬಳ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಜನ ದಟ್ಟೆಗೆ ಮುಂಬಿತ್ತು. ಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ಅವರೂ 62ರ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರು. ವೇದಿಕೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಕಡೆ ಬಿದಾರು ಜನರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ಅವರಿದ್ದರೇ ಏನೋ ನಂಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು “ಎನಾಗಬೇಕಿತ್ತು” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. “ನಾನು ಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ಅವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು” ಎಂದೆ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ “ಬನ್ನಿ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ನೋಡುವಿರಂತೆ” ಎಂದರು. ನಾನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾರಿನಲ್ಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋರಬೇ. ಕಂಪಲಾಪುರದಿಂದ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಏನೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ಚುನಾವಣ್ಣ ಕಚೇರಿಯ ಬಳ ಕಾರು ನಿಂತಿತು. ನಿಂತ ನಂತರ ಜನರಲ್ಲಿ ಗುಜು ಗುಜು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ಬಂದರು. ಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ಬಂದರು ಎಂಬ ಗುಜುಗುಜು ನನಗೆ ಆಗ ಆರ್ಥವಾಯಿತು ನಾನು ಬಂದದ್ದು ಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದು. ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಭಯಮಿಶ್ರಿತ ಆನಂದವುಂತಾಯಿತು. ಮೇಲ್ಮೈ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಅವರ ಚುನಾವಣ್ಣ ಪ್ರತಿಕಾರದ ಕಚೇರಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೆ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು “ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಕುಳಿತ ನಂತರ, “ಹೆಚ್. ಎಂ.ಸಿ. ನಾನೇ, ಎನಾಗಬೇಕಿತ್ತು” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿ ಭಯಮಿಶ್ರಿತ ಭಾವನೆ; ನಾನು ಉತ್ತರಿಸಲು ತಡವರಿಸಿದೆ. (ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ) “ನೀವು ಅರಕಲಗೂಡು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ, ನಿಮ್ಮ ಪರ ಪ್ರತಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಲು ಬಂದಿದ್ದೀರಾ” ಎಂದು ಅವರೇ ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಬಾಲ ಮುದರಿಕೊಂಡು ಮೇಲ್ಮೈ “ಹೌದು” ಎಂದೆ. “ಅದಾಗದು, ಶಪಥ ಮಾಡತಕ್ಕಷ್ಟು, ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಬರುವೇ” ಎಂದರು. ನಾನು “ಅದೇನು ಶಪಥ ಮಾಡಬೇಕು, ಹೇಳಿ ಸಾರ್” ಎಂದೆ.” ಕಾವೇರಿ, ಕೃಷ್ಣ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ

ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ (ಆಗ ಆ ಹೆಸರಿತ್ತು) ಹಿತವನ್ನು ಕಾಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಇರುತ್ತೇನೆಂದು ಶಪಥ ಮಾಡಿ” ಎಂದರು. ನಾನು ಆದರಂತೆ ನೀರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಆವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆಯುವುದಾಗಿ ಶಪಥ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ನಿಮ್ಮಿಬಿರಂಜಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಗೊಸಬೇಕಿಂದು ಹೇಳಿ ಆವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದೆ. ಆವರು “ತಥಾಸ್ತ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು.

ಆನಂತರ ಆವರು ಆರಕಲಗೂಡು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲವು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪರ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ “ಹಾರಂಗಿ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು, ಹೇಮಾವತಿ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು, ಕಂಬದ ಕಡ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು. ಅವುಗಳನ್ನು ಆಗುಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ನನ್ನ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಬಲಭುಜವಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಈ ಹುದುಗನನ್ನು ಗೀಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆವರ ಭಾಷಣದ ಪರಿಷಾಮವಾಗಿ ಆ ಬುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. (ರಾಜಾಜಿ ಆವರ ‘ಸ್ವತಂತ್ರಪಕ್ಷ’ ದ ಅಭ್ಯಧಿ ನಾನಾಗಿದ್ದ. ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಆವರ ಪಕ್ಷೀತರರಾಗಿ ಅಯ್ಯೊಯಾಗಿದ್ದರು) ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಆವರು ಕೇವಲ ಫಾನವಂತ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ನಾನಿನ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿಖ್ಯಾತಿ ಆವರ ಜೀವದ ಉಸಿರಾಗಿತ್ತು ಎಂಬಿದು ಸ್ವಾಷಾಪಂತತ್ವದೆ.

1972 ರಲ್ಲಿ ದೇವರಾಜ ಆರಸರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದು, ನಂಜೇಗೌಡರು ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಯಾವುದೆ ಸಮಿತಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಾಗ್ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಬೇಕಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಸಕಾರಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದ ನಂಜೇಗೌಡರು ನೀರಾವರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಹೇಮಾವತಿ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮೆಂದೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ಎಕರೆ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಬಹುದು ಎಂಬಿದನ್ನು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಂದ ತಿಳಿದುಹೊಂಡರು. ಅಲ್ಲದೆ ವಾರಾಹಿ ಯೋಜನೆ, ಭರ್ತು ಜಲಾಶಯ ಹಾಗೂ ಹೇಮಾವತಿ ನೆದಿಗಳ ನೀರಿನ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೂಲಂಕಣ ಚೆಚ್ಚಿ ನಡೆಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೂ ನಂಜೇಗೌಡರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನಭಿಪ್ರಾಯವುಂಟಾಗಿದ್ದರೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದ ಏ.ಆರ್. ಬಾಳೀಕುಂಡಿ ಆವರು ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಭಿನ್ನಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಮನಗೊಳಿಸಿ ಸಮರ್ಪಿಂಣಿಸಿದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ,

ಹನುಮನು ಕ್ಷಮೆಗೆ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರಿಂದ ಕಲಿತುಕೊಂಡೆ ಎಂದು ನಂಜೇಗೌಡರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವಕ್ತ್ವಾತ್: ಅಗಲವಾದ ಹಣ, ನೀಳವಾದ ಮೂಗು, ಉದ್ದನೆಯ ಕೆನ್ನೆ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಚುರುಕಾದ ಕೆಣ್ಣಗಳು, ವಿಶಾಲವಾದ ಎದೆ, ಅಕಾನುಭಾಹು, ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಆರು ಅಡಿ ಎತ್ತರ, ಕೆಂಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ, ಕಾಲಿಗೆ ಗಾಂಥಿಯನ್ನು ಚಪ್ಪಲೀ, ಶುಭ್ರವಾದ ಖಾದಿ ಕಚ್ಚಿಪಂಚಿ, ಖಾದಿ ಬಿಳಿ ರೋಂಡ್‌ನೇಕ್ ಅಂಗಿ, ಮೊಣಕಾಲು ಕೆಳಿಗಿನವರಿಗೆ ಇಳಬಿದ್ದ ಕ್ಳೋಸ್ ಕಾಲರ್ ಕೋಟಿ, ಮೂರ್ತಿಗೆ ಕಳಶವಿಟ್ಟಂತೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಗುರುತಾದ ಶುಭ್ರ ಧವಳ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಟೋಟಿ. ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಟಿ ಖಾದಿಧಾರಿ. ಗಾಂಥಿಚೆಯವರ ಮೂಸೆಯಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದ ಗಾಂಥಿವಾದಿ. ಮೊದಲಿಂದ ಕೊನೆಯವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಟಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ವಾದಿ.

ಕಂಪೆಗೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಂತ ಗಂಭೀರ, ನಿಷ್ಪುರವಾದಿ, ನಿರ್ದಾಕ್ಷ್ಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ, ಹತ್ತಮಾರಿ ಸ್ವಭಾವದ ಷ್ಟ್ಯಾಕ್. ಆದರೆ ಅಂತರಂಗಿಕವಾಗಿ ತದ್ವಿರುದ್ದ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮರುಕ, ಅದು ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆಯ ಮರುಕವಾಗಿಲ್ಲ, ಸಹಾಯ ಹಸ್ತದಿಂದ ಹೊಡಿದ ಮರುಕ. ಅಸಹಾಯಕರಲ್ಲಿ ಅವಾರವಾದ ಕರುಕೆ. ಮಾನವಿಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು. ಮಾನವಿಯ ಗುಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಿರ್ವಪ್ತ ಸ್ವಭಾವ ಬೇರೆ. ಉದಾ: ಹೆಚ್.ಸಿದ್ದಪೀರಪ್ಪನವರು ಇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಭಾವಿ ಷ್ಟ್ಯಾಕ್, ಸಮೋದ್ಯೋಗಿ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸಮ-ಸಮನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಭಾವ ಮಂತ್ರಿಗಳು. ಅಂಥ ಸಿದ್ದಪೀರಪ್ಪನವರು ಒಮ್ಮೆ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರು ಕೆಟ್ಟಿ ನಿಂತಿತು. ಡ್ರೈಪರ್ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಲು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆದರೆ ಕಾರು ಸರಿಹೊಗುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಚೆನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಕಾರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆ ಕಾರು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಡ್ರೈಪರ್‌ಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಡ್ರೈಪರ್ ಕಾರಿಂದ ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ಸಿದ್ದಪೀರಪ್ಪನವರ ಕಾರನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಕಾರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಸಮೋದ್ಯೋಗಿ ಸಚಿವರೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಆಡದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಸಿದ್ದಪೀರಪ್ಪನವರು “ಇವರೆಂಧ ವಿಲಕ್ಷಣ ಷ್ಟ್ಯಾಕ್. ನನಗೆ ಇಂಥ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲೂ ಆವಕಾಶ ಹೊಡಿ ಮಾತೂ ಆಡದೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರಲ್ಲಾ! ಎಂಥ ನಿಷ್ಪುರ ನಿರ್ದಾಕ್ಷ್ಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ನಿರ್ವಪ್ತ ಸ್ವಭಾವ!” ಎಂದರಂತೆ ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಆಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದ ಎಷ್ಟು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸಹಾಯ ಎಂದು ಬೀಗಿ ಅವರು ಹೇಳುವ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅಪ್ಪಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದೆ ವಿಧಾನ ಸೌಧದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೋ ಏನೋ? ಆದರೆ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಹೇಗಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ವಫ್ಱವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಅವೈಟು ಗಾಂಧಿಜಿವಾದಿಯಾದ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕನಸು ಕಂಡು ಅದನ್ನು ನನಸಾಗಿಸಿದ್ದರು. ಬಡವರ ತುಳತಕ್ಕಳಿಗಾದವರ ಅದರಲ್ಲಿ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದವರ ಕಷ್ಟ-ಕಾರ್ವಣ್ಣಗಳನ್ನು ನೀಗಿ ಬಡವರ ಬಂಧು ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಪಟ್ಟಣ-ನಗರ ವಾಸಿಗರ ತೋಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಒಟ್ಟಾರೆ ನಾಡಿನ ಸರ್ವತೋಮುಖಿವಾದ ಏಳಿಗಾಗಿ ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತಿದು ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಹರಿಕಾರ, ಸದನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಸದನದ ಸಮಯವನ್ನು ವ್ಯಾಧಿಕಾರಿಸದೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಚೆಚ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಾರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದದಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಸದನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತೋಡಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಿರಿಯ ಪ್ರತಿಭಾಸ್ವಿತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟ್ಟಿ, ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಕರಿಣವಾಗಿರಲಿ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಲಿ ಅವೇಲುವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ಲಾಪ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಪಟ್ಟಿ ಬಿಡದೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಲವಾದಿ. ಸತ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಬದುಕನ್ನು ಪವಿತ್ರವಾಗಿಸಬಹುದು, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸೆಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಬದುಕಿ ಹೋರಿಸಿದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಿತ ಕಾಯಬೇಕೆಂದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮಿಂದೆದ್ದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಸತ್ಯವಾದಿ.

ಸಮಯವನ್ನು ವ್ಯಾಧಿವಾಗಿ ಕಳೆಯಿದೆ, ಸಮಯವನ್ನು ಬಂಗಾರಮೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟಿ, ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಹಮೆಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಿಸಿ ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಾವು ಒತ್ತಿ, ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣೀಯವಾದ ತಳಹದಿ ಹಾಕಿ ನಾಡಿನ ಹಿತ ಕಾಪಾಡಿದ ನೀರಾವರಿ ರೂಪಾರಿ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಹಂಟುಹಾಕಿದ ಹಿರಿಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟ್ಟಿ. ಇಂದು ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂದೆಯೇ ಭವಿಷ್ಯವೆಂಬಂತೆ ನುಡಿದ ಅನುಭವೀ ದೂರದರ್ಶ ಹರಿಕಾರ. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾಡಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅವಾಗಳ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮುಕ್ಕಿದ್ದಿ. ಹೀಗೆ ಎಂಭತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಸಾರ್ಥಕ ಬದುಕು ನಡೆಸಿದ ಪುಣ್ಯಜೀವಿ ಧನ್ಯತೆ ಕಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು.

ಭಾಗ - ಎರಡು

ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು

ಭಾಗ - ೨

ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು

ಸದನ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯ ನಾಡಿ. ನಾಡಿನ ಜನರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ, ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಿಡಿವ ಸ್ವಂಬಿಸುವ ದಿವ್ಯ ದೇವಾಲಯ. ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಲೆತು ಪ್ರಜಾಹಿತ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಜಾಪುಷ್ಟುದ ವೇದಿಕೆ. ಅದು ಅವವಿತ್ವವಾಗಬಾರದು, ಅದರ ಸಮಯ ವ್ಯಧವಾಗಬಾರದು, ಉದ್ದೇಶ ಈಡೇರಬೇಕು, ಜನಹಿತಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿತವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯವುಳ್ಳದ್ದು. ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖಚಿತ ಮಾಡಿ ಕರೆಯುವ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಈವಲ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಮಯವನ್ನು ವ್ಯಧವಾಗಿ ಕಳೆಯಬಾರದು. ಸಮಯದ ಬೆಲೆಯನ್ನರಿತು ಉದ್ದೇಶಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನೇರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಸಬೇಕು, ಕೂಲಂಕರ್ಪವಾದ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಷಯದ ಗಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಲಪ್ಪೀಯಾದ ಚರ್ಚೆ ಸಡೆಸಿ, ಉಂಟಾಗಿಸುಹುದಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹೊಂಡು ಜನಪರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಗುಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸದನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಗಳ ಉದ್ದೇಶ.

ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವರು. ಹಾಗಾಗಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸದನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಲಪ್ಪೀಯಾದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ನಡೆದ ಚರ್ಚೆ ಜನತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ, ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಕೇವಲ ದೇಶೋನ್ಯತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಂಗಲರಾಯ ರೆಡ್ಡಿಯವರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದಾರ್ಥನವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ 4.9.1950ರಂದು ಸದನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ, ಚರ್ಚೆ ಹೇಳವಾಗಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪತ್ತಿದ್ದಾಗ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಎದ್ದು ನಿಂತು - "Sir, I rise a point of order the time of the House cannot be wasted in reading on sections" ಎಂದು 1950ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು, ಸದನ, ಸದನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರಿಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಭಾವನೆ, ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಒಂದು ಕಂಡೆಯಾದರೆ, ಈವಲ ಚರ್ಚೆಗಿಂತ ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿಂತ ಕಾಳಜಿ ಎಂಥಾದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸದನದಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲಮಿತಿ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಂಡಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವ ವಿಷಯದ ಪ್ರಾಣ ಅರಿವು ಸದಸ್ಯರಿಗಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿ ಆದರೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಅರಿವು ಸದಸ್ಯರಿಗಿರಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ವಿಷಯ ಮಂಡಿಸುವವರಿಗೆ ಕಾಲಮಿತಿ ಹಾಕುವುದು ಒಳೆಯದು. ಇದರಿಂದ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಲಪ್ಪೀಯಾದ ಚರ್ಚೆ

ನಡೆಯಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನುಬಿದ್ದರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಸದಸೆದಲ್ಲಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇತರ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ, ವೀರೇಷವಾಗಿ ವಿಷಯ ಮಂಡಣಿ ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವೂ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಂಥ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಅಂಗೀಕಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದಕ್ಕೆ 31.8.50 ರಂದು ಸದಸೆದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚರ್ಚಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ, ಶ್ರೀಯುತರು ತಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಲವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ವವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು, ಉಳಿದಂತೆ ಇತರ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಲು, ಚರ್ಚಿಸಲು ಆನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವರ ಆಂತರಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಶಿಫ್ತಿನ ಸಂಕೀರ್ತ.

ಅರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು 22-3-1952ರಂದು ಸದಸೆದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ನಡೆಸಿದ ಚರ್ಚಿಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. D.M. Siddaiah: "It is not Administratively economical to reduce the number of Districts?" H. Siddaiah, I cannot accept it." ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ ಅವರು "Are Government aware that the time is ripe for enforcing economy measures of this kind?" ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ, ಅದರೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥಿಕ ತೊಂದರೆಯನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವಾಗ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಗೆ ಬಗ್ಗದೆ, ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಜಗ್ಗದೆ ಹೇಗೆ ದಿಟ್ಟ ನಿಲವನ್ನು ತಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮಾರ್ವಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದು ಅವರ ಪಕ್ಷಗೊಂಡಿದ್ದ ಆಡಳಿತ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಹೆಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ್, ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ ಅವರು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ್ 19-11-1958ರಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಚರ್ಚೆ 14ನೇ ದಿನದಂದು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಚರ್ಚೆ ಕಾನೂನು ಇಂದಿನಿಂದಲೇ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದಾಗ ಬಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರಗಳು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿದ್ದವು. ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳಿರುವೂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿದ್ದವು. ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತುಟುಕು ಉತ್ತರ a) Yes. Rs. 138 lakhs c) 20,000 acres ಶೋರಾಪುರ ಏ. ಕುಮಾರನಾಯಕ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ d) yes e) The project (ಬೆಳ್ಳತೂರೆ) has not been included in the second five year plan. ಈಂದ್ರಜಿತ್ - "The reasons are that it is not remunerative. The return is only 9 per cent and that important villages like mahagaon village will be submerged and that the submersion is disproportionate to the area that comes under irrigation. These are some of the important reasons for not including it in the said plan as disclosed from the records.

ಈ ಯೋಜನೆಗೆ 21-9-1949ರಲ್ಲಿ ಎಸ್ಟ್ರಮೇಚ್ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಮಹಾಂ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೆಳಭಾಗವೇ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಧಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದರೆ. ಅದರ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ. "It is not possible. Investigations have been made and they disclose that above Gurwadi village no site is possible, because the space is very little and below gurwadi and mahagaon village. The river takes a circuitous course and passes through ghal. By means of a channel it will have to be taken through several miles without any irrigable area and therefore unremunerative and therefore a site has to be selected between mahagaon village and Bennur. Three sites have been investigated 1. Near mahagaon, 2. near siradan and 3. near matki. Near sirdan the site was examined and found to be unsuitable because it will submerge Humnabad and Gulbarga Road and therefore of all the three sites that have been investigated the one below mahagaon village is considered to be most suitable and the best."

ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೇಳೋ. ಎಂ.ಸಿ ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಈ ಹೇಳಣಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿದೆ, ಅಳಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಸಮಗ್ರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಉತ್ತರ ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥಪೂರ್ವವಾಗಿ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯತವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಮುನ್ನ ಉದ್ದೇಶಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲೆಂದು ಅವರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಸಿದ್ದತೆ, ಹೋಂ ವರ್ಕ್ ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿವ ಉತ್ತರ ನೀಡಬೇಕಾಗುವ ಇತರ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕೈಪಿಡಿಯಂತಿದೆ. ಸದನದ ಸಮಯ, ಸಾರ್ಥಕ ಚರ್ಚೆ, ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ, ಮಾಡಿರುವ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಯಾಗಿದೆ.

ಸೇವಾ ವಿಲೀನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ನೀತಿ ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆ *

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾರಾಜರವರು ನೆನ್ನೆಯ ದಿನ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಕ್ಕಿ ಪಂದನಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಸುತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾರಾಜರವರು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಂತೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಆ ವಿಚಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆ ಕೂಡ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತು ಇದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಭಾವಣ ಮಾಡಿದಂಥವರು ಕೇವಲ ವಾಗ್ರಾಮಾದ ಮಾಡಿ ಘರ್ವಕ್ಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೇ ಏನಾ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯ ನರವೇರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಅಷ್ಟು ಎದ್ದು ಕೆಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುಂಡಪ್ಪಗೌಡರು ಬಹಳ ಆಮೋಫಾವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರು. ಜನಾರ್ಥ ಮಹಿಮ್ಮದ್ರಾ ಇಮಾಂರವರು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾ ಅನೇಕ ತಿಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆವೃಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ಬಹಳ ಚನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಗಮನ ಸಳೆದಿರುವುದು ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು. ಅವೇನೆಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯದು ವಿಲೀನೀಕರಣದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು. ಆ ವಿಚಾರ ಕೊಂಡೆಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ನೀತಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಯಿಗಳಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟನಲ್ಲಿ ನಾವು ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಹಿಂತೆಗೊಯಬಾರದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕವರು ಕೂಡ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಯೋಚಿಸೆ ಮಾಡತಕ್ಕವರಾಗಿರಬೇಕೇ ಏನಾ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಬದಿಗಟ್ಟಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂಬುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಥೆಯೋಂದು ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೌಕರ್ಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಆಡ್ಡಿ ಆತಂಕ ಇತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೆಲವರು ಕೇಳಿದರು. ನಾನೂ ಕೇಳಿದೆ. ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಾಂಶಗಳಿವೆ. ಇಂಥೂ ಮಹತ್ವವಾದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೊದಲೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿದುವ ಒಂದು ನೀತಿ ಕೂಡ ಇದೆ. ಆದು ಎಂಥೂ ಕಾಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸೆ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 29ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 1950

ಮಾಡಬೇಕು. ಕೊರಿಯಾ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಅಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡು ಜರೂರಿಗೆತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಕ್ಕುರಿಟಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಮುಂದೇ ಇಟ್ಟರು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ವಿಲೀನೀಕರಣದ ವಿಭಾರ ಬಹಳ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿವಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿವಯದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡದೆ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ದೇಶದ ಒಂದು ಅಭಿಮತ ಪಡೆಯಬೇಕು. ನಾನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂಟರ್ವೆಷನ್ ಆಥ್ ಸರ್ವೀಸ್‌ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಏನು ಅಂಥ ಪ್ರಮಾದ ಇತ್ತು? ಇವತ್ತು ಆಗುವುದು ನಾಳೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ತೂಂದರೆಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಈ ಸರ್ವೀಸ್‌ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾತ್ಮಿ ಅಸಮಾಧಾನ ಉಂಟಾದರೆ ಆದು ಸರ್ವೀಸ್‌ಸ್‌ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿ ತಲೆದೊರಿದರೆ ಆದರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸತಕ್ಕ ನೊಕರರಲ್ಲಿ ದಕ್ಕತೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ನೊಕರರಲ್ಲಿ ನೊಕರಿ ಭದ್ರತೆಯ ಭರವಸೆ, ಶಾಂತಿ, ಸಮಾಧಾನ ಇದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವುದು ಇಷ್ಟೇ: ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಆಖ್ಯಾತ ಇಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಹೇಳೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ನಾವು ವಿವಯಗಳನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಎಷ್ಟೋ ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದೀವೆ. ತಾವು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳು ಬಂಡಾಗ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿರುವ ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿವೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಮಾತಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ಸರ್ವೀಸ್‌ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ವೀಸ್‌ಸ್‌ ವಿಲೀನೀಕರಣ ಮಾಡುವುದು ದೇಶದ ಹಿತದ್ವಿಷಯಿಂದ ಸಾಧುವಾದ್ಯಳವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತೆ ಇದು ಆಗಬಹುದು. ದೇಶದ ಭದ್ರತೆಗೆ ಇದು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಾದರೆ ವಿಶೇಷ ಕೇಂದ್ರಿಕರಣದಿಂದ ದೇಶದ ಭದ್ರತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಏನೋ ಎಂದು ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ದಿನೇ ದಿನೇ ದಕ್ಕತೆಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಿಂದು ಹೇಳಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಿಕರಣದ ಒಂದು ರೀತಿ ನೀತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋದರೆ ದೇಶದ ಆಡಳಿತ ಎಷ್ಟು ಮಣಿಗೆ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಒಂದರು ಅಂತರಗಳು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಈಗಲೇ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಆಡಳಿತವೆ ಎಷ್ಟು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ದಕ್ಕತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಬಹುಃ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಬಹುದು.

ಬಹುತೇ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ‘ನಿಮಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೂ ತಾವು ಒಂದಂತವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಆಫಿಷರುಗಳು ಹೀಗಾದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ. ಪಂಚಾಬಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪಂಚಾಬಿಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ಬಂಗಾಳದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಬಂಗಾಳಿಯೋ ಬಂದು ‘ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಭಕ್ತ ಬೇಳಿಯತ್ತದೆಂದು ಕೇಳತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೇ’, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವರು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಸಾಂಘಿಕಮಾನ, ದೇಶವಾತ್ಮಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳಿರಬೇಕಾದ್ದು ಅವಕ್ಕೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇನ್ನು ಒಂದು ನೀವೇನು ಜರೂರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಆದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಾದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ‘ಲೇಜಿಸ್ಲೇಟೀವ್’ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡತಕ್ಕ ಒಂದು ಸಭೆ. ದೇಶದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅದು. ನೀವು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಾಸ್ತವವಾದ ಬೆಂಬಲವಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಬೆಯಿರುತ್ತದೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಎಡರು ತೊಡರುಗಳೇನಾದರೂ ಬಂದರೆ ಅವಕ್ಕಕೆ ಕಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇಶದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಕಷಾಪವಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಅತಿ ಜರೂರಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದ ತೀಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೋ ಅಂಥಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಈ ತೀಮಾನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. Nothing is final in politics’ ನಮ್ಮ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದು, ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 312ನೇ ಸೆಕ್ಯೂನ್ಡ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ವಿಶದವಡಿಸಿದೆ. ಇಂಥ ಬಕ್ಕತೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇಂಡಿಯಾದ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸನಲ್ಲಿ 2/3ರಷ್ಟು ಬಹುಮತದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದ ಒಂದು ನಿಣಾಯ ಆಗಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಮನುಷ್ಯನ್ನು ತಂದು ಮಂಜೂರಾದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಯಾವುದಾದರೂ ತೀಮಾನವನ್ನು ಈ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಡಿತವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆನ್ನುವುದಾದರೆ, ಈಗ ಈ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಬಂದಮೇಲೆ ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವೇ ದೊರೆಯಿತು. ಈಗ ಮಾಡಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಲೀನೀಕರಣದಿಂದೇನೋ ಕೆಲವು ಅನುಕೂಲಗಳಾದರೂ ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಡ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾದುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಇದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

(11)

ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆಗಲೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಈ ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ತೀವ್ರಾನ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಅದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಮಾಡಿರುವುದು ಕೂಡ ಕೇವಲ ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ನಾನೇಂಷೆಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಆಹಾರದ ನೀತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದರೆಡು ಮಾತು. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಭ್ಯರ್ದೇಸ್ ಮಾಡುವ ನೀತಿ, ಆಹಾರದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಹಂಚಿಕೆ ನೀತಿ-ಎಂದು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಸಭ್ಯರ್ದೇಸ್ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಜನಾಬ್ದೋ ಇಮಾಂರವರು ಮಾರುವ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು. ಮಾರುವ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಎನ್ನುವುದು ಬರೀ ಇವತ್ತೇ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಪಾಯಿಗೆ ಇವತ್ತು ಸೇರು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವತ್ತು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ರೂ.ಗೆ 20 ಸೇರು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ಏನಷ್ಟೂ ಹೇಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬುದು; ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ನಾನಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇದುವರೆಗೂ ತಾವು ಏನೋ ಒಂದು 'ಸಭ್ಯರ್ದೇಸ್' ಮಾಡುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರಿ. ದೇಶದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣವನ್ನು ಯಾರಿಗೋ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗವಡಿಸುವುದಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆ ಜನರಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಪಕ್ಷಪಾತ್ವಿಲ್ಲದೆ ದೇಶದವರೆಲ್ಲಿಗೂ ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಬೇಕು. ನೀವೀಗ ಸಭ್ಯರ್ದೇಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಯಾರಿಗಾ? ಅದೂ, ಅದನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಲ್ಲ 1943ನೇ ಇಂದಿಯಿಂದ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಂಚಿದ್ದೀರಿ. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ರೇಣು ಡಿಪ್ಯೂಟಿಸ್‌ನಿಟ್‌ ರೇಣು ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರೋ ಅವರಿಗಾಗಿ ಈ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿರೇ ಹೋರಣು, ಹೃಗ್ರಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ವಕ್ಕೆ ಗಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಉರಾರಿಗೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಕಾಳ ಸಂತೋಷಲ್ಲಿ ಕೊಡು ತಂಡು ತಿನ್ನಬೇಕಾಗಿರುವವರನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಇಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರುಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಹಣಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಈ ನೀತಿ ಸರಿಯೇ! ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಇವರುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಹಂಚುವುದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಿಮ್ಮು ಅಸಲಿ ಬೆಲೆಗೆ (Service of cost) ಕೊಡಬಹುದೇ ಹೋರಣ ಯಾವೊಬ್ಬನಿಗೆ ಆಗಲಿ ದುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ರಿಯಾಲಿಟಿ ಮಾಡಬೇಕನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೊಡಲೇ ಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಡುವ ಏರಾಟು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೃಗ್ರಾಡಿನ ಪರಿಣಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬರುತ್ತದೆ!! ಓಮರಾಜನಗರ, ಗುಂಡುಪೇಟೆ, ಯಳಂದೂರು, ಬಿ. ನರಸೀಪುರ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವದ ಅಭಾವ ತಲೆದೋರಿರುವದರಿಂದ ಜನರ ಕಷ್ಟ ಹೇಳಿತ್ತಿರದು! ಕಬ್ಬಿಳಿಯೆಂಬುದು ಯಳಂದೂರಿನ ಬೆಟ್ಟದ ಬುಡದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೊವ್ವೆಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ 6 ರೂ. 8 ರೂ.ಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಕಳ್ಳರಂತೆ ನೂರಾರು ಜನ, ಇರುವೆಗಳು ಅಳಿಕಾಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಪೋ ಹಾಗೆ, ಹೋಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆ ವಾಟಿಗಳು ಇಂಥ ಜನಪ್ರಿಯಕ್ಕೊಂಡಿರುವದಕ್ಕಿಂತ ಯಾವಧಾರರೂ ವಿಷ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸತ್ತರೇ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರಿಗಾಗಿ ಡಿಪೋಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಸಬ್ಬಿಡ್ಸ್‌ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ? ಅವರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠವಕ್ಕೆ 50 ಸೇರಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತಿಯನ್ನು ಸದಿಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಯಳಂದೂರು ತಾಲುಕ್ಕಿನಿಂದ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದವಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗದರೆ ಆವರಿಗೆ ರೂ. 5 ಒಂದು ಸೇರಿನುತ್ತೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಕ್ ಮಾರ್ಕಟ್‌ನ ದರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ದಿವಸ ಕೂಡ ನಮಗಿಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆ ಮಸಾಲೆ ದೊಸೆ ಶಿಕ್ಕಿತ್ತು! ಆದೇ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥಾದ್ದೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಆಹಾರನೀತಿ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದೇನೂ ಹೋಸದಾಗಿ ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಈ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಈಗತನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸ್ಯಾದಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಬೆಂಗಳೂರು ಮೈಸೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಲೇವಾದೇವಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ದವಸವನ್ನು ನೀವು ತಗಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಆಗ್ದರಲ್ಲಿ ಮಾರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಮಾಡಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಆಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದೂ ನನಗೊಬ್ಬಿಗೆ. ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೇ ಆಗಲಿ ನಿಮಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಯಾವ ದರ ಬಿಡ್ಡಬೇಯೋ ಅದರಂತೆ ಮಾರಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಸನ್ನು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೋಟ್ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ನಾವಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ತೀರಾ ನೋಂದು ನಾನು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಈ ನೀತಿ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳಿದ ನೀತಿಯನ್ನು ನೀವು ಪಾಲಿಸಿದರೆ ನಿಮಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ, ಗೌರವ ಬರುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವವರೆಂಬ ಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನವರನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಏನು ಹೇಳುವುದು? ಇಂದು ಸಂಸ್ಥಾನದ್ವಾರಾ ಆ ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಾರಲ್ಲ, ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಾದಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಿ 50-60 ಸೇರಿನಷ್ಟು ಕಳ್ಳತನದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮನೆ ಮುಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿರುವ ಆ ವಾಟಿಗಳು-ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಸರ್ಕಾರವೂ ಉಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಪಾಪ ಅವರು ಯಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು? ಹೋಟೀಸಿನವರು ಕಂಡರೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ತು ಹೋದರೂ ಅವರನ್ನು ಕೇಳುವವರು ಯಾರು? ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಾತ್ರಿ 12 ಘಾಟೆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ 100 ಜನ ದವಸ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋಟೀಸಿನವರಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಕಣಾತ್ಮಕಿ ನಾನು ಆ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವನು ಇವರನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಏನು ವಿಷಯವೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಹೋಟೀಸಿನವರು ಹನ್ನೊಂದು ಜನರನ್ನು ಹೋಟೀಸ್‌ ಸ್ವೇಷಣಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಹಾಕಿ ಅವರ ರಾಗಿ ದವಸವೇಷಣನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಕಡೆ ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೇನಾದರೂ ನಡೆದಿದ್ದೆ ಕಚ್ಚೆರಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ

ಆ ಬೇಸ್ತಕ್ಕೆ ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ; ಹಾಗೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕುರಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿ ತರಲು ಆ ಬಡಜನರಿಗೆ ಆ ದುಡ್ಡ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿತೆಂದು ತಾವು ಕೇಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆ ಮಳಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಬಸಿನವರು ಸಹ ಕಾಳಿಸಂತೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, 4-5 ರೂ.ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಅವರೇ ಸ್ವೇಷನ್ ಟ್ರಿಪ್ ಹೊಡೆಯ ಬಿಮಾರಾಜನಗರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಕಾಳಿಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂ.ಗೆ ಒಂದಾವರೆ ಸೇರಿನಂತೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂ.ಗೆ ಒಂದಾವರೆ ಸೇರಿನಂತೆ ರಾಗಿ-ಜೋಳ ದೊರೆಯುತ್ತವೆಂತೆ. ಆ ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—“ಸ್ವಾಮಿ ದುಡ್ಡನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತರುತ್ತೇವೆ: ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೂತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಅನೇಕರು ತಮ್ಮ ಸಾವಿರ ರೂ. ಬೇಲೆ ಬಾಳುವಂಥೆ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಏಧನೂರು ರೂ.ಗೇಗೇ ಮಾರಿ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ತಾವು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ, ನೋಡಿ.

ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ವಿಷ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಯುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? (ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ದ್ವಾರಿ) ಅದು ಸಾಧುವಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದೇ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಭ್ಯರಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಡಿ, ಹೆಚ್ಚು ಆರ್ಥ ಎನ್ನುವವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಭ್ಯರ್ಥ್ಯಾ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂಥ ಪ್ರಸಂಗವಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಮೋಽದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜನರ ಧೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಧೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚಿಗುತ್ತದೆ, ಇದಷ್ಟು ಆಹಾರ ಹಂಚಿಕೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು.

ಈಗ ಆಹಾರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ನೀತಿ ಕುರಿತು-ಎದುರು ಬದರು ಕುಳಿತು ಬಚ್ಚಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೆಂಡು ಹಿಡಿದು ಅವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಒಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು “ಹಚ್ಚು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ” ಯೋಜನೆಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈ ದಿವಸದವರೆಗೂ ಈ “ಹಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯುವ” ಯೋಜನೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂ.ಗಳನ್ನೇನೋ ವಿಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸದವರೆಗೂ ಆ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಆ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿವೆ. “ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿತಕ್ಕಿರೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾರ್ತರವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲೋ ಏನೋ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರೂ ಒಟ್ಟಿಮೊಂದಿದ್ದೀರಿ. ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಧ್ಯ (ಶಕ್ತಿ)ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲೋ ನಾವು ತಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನೀವು

ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಾನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಾವು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಇರುವುದೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕೊಂಡರೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ. To remove indebtedness of the agriculturists is the fringe of problem. ಕೃಷಿಕ್ಷಾಲ ಮನ್ಯಾ ಮಾಡುವುದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಒಂದು ತುದಿ ಮಾತ್ರ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಏನು ತಪ್ಪಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೀಯಿಂದರೆ-ತಾವು ಔಷಧಿಯನ್ನೇನೋ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ; ಆದರೆ ರೋಗದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು. ತಾವು ರೋಗದ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಏನೂ ಖಾಯಿಲೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ನಾವು ಒವ್ವತ್ತೇವೆ-ಅವು ಸರಿಯಂದೂ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಯಾವನು ಬೆಳೆಯಬೇಕೋ-ಅವನೇ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇತರೆಯವರಿಗೆ ನೀವು ಪಲ್ಲಾ ಒಂದಕ್ಕೆ 20 ರೂ.ಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ 50 ರೂ.ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅವರು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಒಬ್ಬಾಬ್ಬಿರು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು. ಆದರೆ ಆದರಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೆಷ್ಟು? ಆದ ಕಾರಣ ಕಸುಬುದಾರನಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನೀವು ಎಷ್ಟೇ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟಿರೂ ಅವರಿಂದ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಾರದು. ಆದರೆ ರೈತನಿಗಿರುವ ದುರ್ಬಲತೆಯೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರತ್ವದರೆ ನಾವು ಗೊಬ್ಬಿರ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಗುಳ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಅಷ್ಟಾದರೆ ಈ ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಯೋಜನೆ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದುವರಿದಿತು? ಕೃಷಿಕರಲ್ಲದವರ ವಿರುದ್ಧ ನನ್ನ ತಿಕ್ಕಾಟ.

ನೀವು ಸಭಿದ್ಯೇಸ್ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯೇ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ “ರೈತರ ಮಜ್ಜಿನರಿ” ಎಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿ ಹೋಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ನಂತರ ಆ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಷ್ಪು ಪೆಟ್ಮೋಲನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಆಗ ಅದು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಆಗ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನೇ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ದುಡ್ಡ. ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರು ಬಂದು ಹಣವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೂ ಸಭಿಡಿ ಹೊಡಬೇಡಿ. ಅವನಿಗೆ ದುಡ್ಡಿನ ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲ. ನೀವು ಆತನಿಗೆ ಗೊಬ್ಬಿರ ಇತ್ತುದಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಬೆಳೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ್ಯಾ ಆತನಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೋ ನೂರಾರು-ಸಾವಿರಾರು ರೂ.ಗಳ ಚಲಾವಕ್ಷರು ವಂಸುಷ್ಟನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಯುದು; ಅಷ್ಟೇ ಬಡವನಿಗಂತೂ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ದರಿದ್ರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದನೇ... ಒಂದು ಬಾವಿ ತೆಗೆಬೇಕಾದರೆ 4000 ರೂ. ಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕಮ್ಮಿ ಆಗಲಾರದು. ಆದರೆ ನೀವು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಡುವುದೆಷ್ಟು, ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನಾಯಕರು ರೂ.ಗಳು ಇನ್ನು 3000

ರೂ.ಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಹಾಕಿ ಬಾವಿ ತೆಗೆಸುವ ಚೈತನ್ಯವಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ 500 ರೂ.ಗೆ. ಏಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ? ಒಹುಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಆಚ್ಚೆ ಬರೆದವರು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಹಣ ಮಂಜೂರಾಗುವ ತನಕ ಮಧ್ಯ ಇರುವವರು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನಲು ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಬಹುದು. ಬೇಸಾಯಗಾರನಿಗೇನೂ ಇದರಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವೇನೋ ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ತಾವು ಕೊಡುವುದನ್ನು ‘ಸಾಲ’ ಎಂದು ಹೊಡಿ. ಕೊಡುವುದನ್ನು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಗುವವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಡಬೇಕು.

ಈಗ ತಾವು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಕಾರ ಆಹಾರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ 1950ರ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಸ್ವಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಘಂಟಾಫೋನ್‌ವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಈಗಾಗಲೇ 40-50 ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಆಗುವವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರವಿದೆಯಂಬ ಕೂಗು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೇ ಆ 50 ದಿವಸಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೇ 51ನೇ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸಲು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ? Therefore a very serious situation has arisen. ಆದ್ದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಚೀಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಏರಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. What is the good of consulting somebody else for something else? ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಕೈಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಸಲಹೆ ಹೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬಹುದು? ಯಾವ್ಯಾವ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪರಿಣತರೋ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಚೀಕರ್ಲಾ ಆಗಿ ಪ್ರಾಚೀಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹುತ್ಯಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಎಂದರೆ ಇದುವರೀಗೆ ಸಭ್ಯತಾಗಿ ಬೇಕಾದವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಣ ತೆಗ್ಗಿದ್ದೇವ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆ ಬಾಬಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ವ್ಯಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು. Here by I do not mean that the Government should do banking business. Government should create a Banking concern which will facilitate and increase the economic machinery. ಯಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹಣ ಬೇಕು. ಹಣವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸಗಳು ಮುಂದುವರಿದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾರಾಜರವರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬಸ್ ಸರ್ವಿಸ್‌ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಹಾಕಿದರೆ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂ.ಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬಸ್ಸಿನ ಒಂದು ನಟ್ ಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕೆ 25 ರೂ. ವಿಚ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಶೇ. 50ರಷ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರೈಲ್‌ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಜನ ಬಸ್ ಸರ್ವಿಸ್‌ಗಳನ್ನಿಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳುವಾಗ ಹತ್ತೊಳಿ ಏಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರಿಯಾಗಿ ಹಣಕಟ್ಟಿ

ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಸರ್ವೀಸ್ ನಡೆಸಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಬೇಕಾದವ್ಯುತಾಂಶ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಹಾರದ ಸಿಟಿಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಹೋಟ್‌ಲ್ಯಾಂಗರ್ ರೂ.ಗಳು ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ರಚನೆತ್ರಕ್ಕೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಆಗ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇಲ್ಲದೆ? ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಕುಳಿತು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರವರ ನಿಣಾಯಕ್ಕೆ ಹೃತ್ಯಾವಕರ್ಮಕಾರ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಚುನಾವಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ನಿರ್ಣಯ *

ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೀರಪ್ಪನಪರು ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಜನಾರ್ಥ ಜಿ. ಮಹಿಮಾ ಇಮಾಂರವರು ಮತ್ತು ಜನಾರ್ಥ ಸೈಯದ್ ಅಬ್ದುಲ್ ರಹಮಾನ್‌ರವರು ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಮಹತ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ದಿವಸ ೧೦ಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಇಡೀ ಭರತವಿಂಡದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಾವೂ ಕಾಡ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೇಂಬ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಆವಲಂಬಿಸಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಮಹತ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಆ ನಮ್ಮೆ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ನಮ್ಮೆ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರು ಅಖ್ಯಾರಾಗಿ ಇದರ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೇಂಬುದಾಗಿ ಈಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ನಾವೀಗ ಏನೊಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಆವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೋ ಅದು ಬಹಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಭರತವಿಂಡದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಯಾವ ಮೂಲಾಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಆ ಪದ್ಧತಿಯು ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ತಪ್ಪಿಹೋಗಿ ಒಂದು ಸೂತನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಈಗ ಏರ್ಪಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆ ಸೂತನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಚುನಾವಣೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು, ಚುನಾವಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಬೇಕು, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಜೌರಾಣಸ್ವಲ್ಲಾ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈಗ ಚರ್ಚಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೇನೇಂದರೆ, ಹಿಂದೆ ಜನರಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಈಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಜೀಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮುಂದಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೂ ಒಂದು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಚುನಾವಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೇ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅಥವಾ ಅವಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಾರಿಸುವಾಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಏನೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ನಮ್ಮೆ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ-ಹೀಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದರೆ, ನಾನು ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಥವಾ ನಮ್ಮವರು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಅಚಂಡಣಿಗಳಾಗಬಹುದೇ, ಅಥವಾ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಾಟೆಗೆ ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಆದೀತೇ” ಎಂಬ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಮನನೋಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಬಾರದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ದೇಶದ ಹಿತದ್ವಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮನ್ನು

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 31ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 1950

ಆರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೋಣ್ಡಿಕೆರಿಸಿ, ಅವರಿಗೇನು ಅನುಕೂಲತೆಗಳು ಆಗಬೇಕೆಂದು ಅವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಚುನಾಯಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೋ, ಅಂಥವರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿ ಎಲ್ಲರ ಅನುಕೂಲತೆಗೂ, ಹಿತಕ್ಕೂ ಸಾಧಕವಾಗುವಂತೆ ನಾವು ವರ್ತಿಸಬೇಕಾದ್ದೇ ಬಹಳ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಅಂತ. ಇದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಚುನಾವಣೆ ವಿಧಾನಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಹಾಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚುನಾವಣೇ ವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಆನೇ, ಒಂಟೆ, ಕುದುರೆ, ಇತ್ತಾದಿ ಗುರುತುಗಳ ಮೇಲೆ ಆನೇಕ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬ್ಯಾಂತಿ ಹಿಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬೂತಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಎಳ್ಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಓಟನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಓಟನ್ನು ಕೆಲಾಯಿಸತಕ್ಕ ಸದ್ಯಾರಿಗೆ ವಾಸ್ತವಾಗಿಯೂ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಸದ್ಯನ್ನು ಕುಲೋತ್ತರಗಳ ವಿಷಯಗಳೊಂದೂ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮತದಾರರು ಬಂದು ತಮ್ಮ ನಿರಾಳವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಮತದಾನ ಮಾಡತಕ್ಕಾಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಜನರು ಇನ್ನೂ ಆಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾಪುತ್ರರಾಗಿಲ್ಲ. ಇವೇ ಮೌದಲಾದ ಆನೇಕ ಲೋಪಮೋಂಟಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ಕ್ರಮವು ಆದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ ವಿಷಯ. ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಕೇವಲ ಅಕ್ಷರಸ್ವನಲ್ಲದವನಿಗೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಮತದಾನವನ್ನು ತಾನು ಇತರರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ತಾನು ಚೆಲಾಯಿಸುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದನ್ನು ಸುಲಭ ರೀತಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕಾದರೂ ಒಬ್ಬರ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ತಾನು ನಡೆಯುದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಆತನಿಗೆ, ತಾನು ಯಾರಿಗೆ ಮತದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಆತನ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆಯೋ, ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ಭರವಸೆಯಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಆತನು ಓಟಮಾಡುವ ಹಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂಥಾ ಪರಿಶ್ರಮ ಉಳ್ಳಷಣೆಗೇ ಆತನು ಓಟಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಇಂಥಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇಲ್ಲಾ ನಾವು ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೀಗ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಭಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದರು ನಮಗೆ ಏರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಬಹು ಸದಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಎಂದು.

ಬಹು ಸದಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದರೆ, ಒಂದೇ ಚುನಾವಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗಿ, 2-4-8, ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 80-90 ಜನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಚುನಾಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಬೇಕಾದರೂ ಒಂದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಂದೇ ಚುನಾವಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ 99 ಜನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸುವಂತೆ ಬೇಕಾದರೂ ಈ ವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂಥವಾ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹತ್ತು ವಿಭಾಗವಾಗಿ ಪಿಂಗಡಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಭಾಗದಿಂದಲೂ ಹತ್ತು ಜನ

సదస్యరు చునాయితరాగి బరువంతే బేకాదరూ మాడబహుదు. ఇన్నూ ఒందు హేజ్స్ ముందే హోగి ఈ హత్తు భాగిశన్న మత్తె ఎరదేరడు సబోడివిజనోగణి బేకాదరూ విభాగ మాడబహుదు. ఆగ ప్రతియోందు సబోడివిజన్నినిందలూ ఐదు జన సదస్యరు చునాయితరాగి బరువంతే బేకాదరూ మాడబహుదు.

ఈదర సాధక బాధకగళేనివేయేంటుదన్న నావు బకళ నిదాక్షిణ్ణ మనోభావదింద నోడబేసు. యావ రీతి ఇదన్న సాధిసబేంటుదన్న చీన్నాగి యోచనేమాడబేసు. జనాబో స్యేమ్యద్ ఆబ్బర్ రహమానోరవరు పోలిటికల్ మృనారిటియవర కీతవన్న సాధిసబేందు హేళిదరు. ఆదరే దేశదల్లి బెంబలవిల్దదపరిగి బెంబల కొడువుదరింద ఏను ప్రయుషాణ సాధిసిద హగుయితు? జాతి, మతద విషయవే బేరె. ఇష్టు అవరిగి ఉత్తర.

ఈగ ప్రార్థల్ మెంబర్ కానోస్పిట్లూయెన్న కేలవు కడే ఇదే. ఆదర ఆనుభవపూ ననగే గొత్తు, ఆ ఎరడు రీతియ కానోస్పిట్లూయెన్నిగళల్లు అనేక కడే నాను చునాయితనాగి బందిద్దేనే. ఆ ఆనుభవద మేలే నన్న ఆభిప్రాయవన్న కేళుత్తేనే. సిగల్ మెంబర్ కానోస్పిట్లూయెన్నియింద ప్రయోజనవేనేందరే యావ మనుషును యావ క్షేత్రదింద బరుత్తానో ఆవనిగి ఆ క్షేత్రద సంపూర్ణ ఆరివు ఇరుత్తద మత్తు యావ క్షేత్రదింద చునాయితనాగి బరుత్తానో ఆ లల్లియ జనర కష్టసుఖిగలన్న యావత్తూ ఆవను మన్సినల్లిట్టు ప్రతినిధియాగి బందరే ఆ క్షేత్ర గౌరవవన్న కావాడలు సభేయ ముందే బేకాద్దన్న సాధిసలు అవకాశిరుత్తదే. ఇదక్కే కారణ ఆ ప్రదేశద సంపూర్ణ ఆరివు ఆవసిగిరుత్తదే. ఆదక్కే బదలాగి ఎంటు హత్తు జన సేరి ఒందు దొడ్డ క్షేత్రదల్లి చునావణేయాదరే పట్టగళ ప్రకార ఆయా పశ్చదవరు తమ్మపరిగి ఓటుకొడుతూరె. ఆగ్గె ఒబెష్ట్యంటిగిరిగి కష్ట. ఆవరు ప్రతిస్ఫుర్దే మాడువుదూ కష్ట; ఆదు ఆనుభవిసిదవరిగి గూత్తే హోరతు ఇల్లి హేళువుదక్కే సాధ్యవిల్ల. ఆమేలే ఉమేయవారిగి ఆ క్షేత్రద పరిచెయ హేగిరుత్తదేంబ విషయవన్న తిలిసబేసాగిదే. మృసారు జిల్లేయు ఒందు దొడ్డ క్షేత్ర. ఆదరింద చునాయితనాగి నాను బందిద్దేనే. ఆదరే ఏళీంటు వషాగాశింద ఆ ప్రదేశద అనేక మూలీగాలిగి ఏళీంటు సారి హోగిద్దరూ ఇన్నూ బకళ హళ్గిశన్న నాను నోడువుదక్కే సాధ్యవాగిల్ల. ననగే ఎల్లా అవకాశివిధ్యరూ సహ ఎల్ల కడేగొ హోగి బరలు ఆనుకొలవాగిల్ల. నానా కారణగళ దేశీయింద మూలే మూలీయ హళ్గిశ పరిచెయ మాడిహోళ్లు సాధ్యవాగిల్ల. హగిరువాగ బాచియవర గతియేను: ప్రత్కశవాగి జనర సంపూర్ణ పరిచయ చునావణేగి నింపుకొళ్లిపురిగిల్లద్దరే పూర్తియాగి ఆవరు తమ్మక్షేత్రక్కే సరియాద సేవేసల్లిసుపుదక్కే ఆవకాశపాగువుదిల్ల మత్తు ఆవరిగి శక్తి లభిసుపుదిల్ల. ఆదరింద సేవేగి బదలాగి

ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಚುನಾವಕೆಗಳಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬೆಕ್ಕಡಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಚುನಾಯಿತನಾಗುವವನು ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಆಗ ಆತನು ತನ್ನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹತ್ತು ಜನರಿದ್ದರೆ ಆಗ ಜನರು ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು? ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನನಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಹುದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರೂ ಆದೇ ರೀತಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಸದವಕಾಶವು ಸರಿಯಾಗಿ ದೂರೀಯುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪೂರ್ವ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನ್ನೀಯಿರುವದರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಹೆಚ್. ಜನರು ಹೋಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಅನಕ್ಕರಸ್ಥರಾದವರನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಓಟು ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಭಯಪಡಿಸಬಹುದು. ಜನರ ಪರಿಚಯವೇ ಕೆಲವರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಬರಬಹುದು. ಅಂಥವರು ಸೇವಾ ಧುರೀಣರಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮದ್ದೇ ವೇದಮಾತ್ರಾವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆವರು ಜನರಲ್ಲಿ ಮಿಳಿತವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಾಢ್ಯಾಷ್ಟಾಕ್ಯಾಗಿ ಓಟು ಬರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಘೋರ್ಯಾಗಿ ವಿವೇಚನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಯಾರು ಚನ್ನಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಬಲ್ಲರೋ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಯಾರು ಚನ್ನಾಗಿ ಸೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರೋ ಆದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸ್ವಭಾವಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮತವನ್ನು ಕೊಡಲು ಪೂರ್ವ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನ್ನೀಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೆ ಯಾರಿಗೆ ಓಟುಕೊಡಬೇಕು, ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಅನುಮಾನ ಪಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಆವಸವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರೇರಣೆಗನುಗಳಾವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಇದು ಪೂರ್ವ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನ್ನೀಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅಮೇಲೆ ಸಿಂಗಲ್ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್ಸ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ಯಾದರೆ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅವರವರ ಜಾತಿ ಮತಗಳವರಿಗೆ ಅವರವರು ಓಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭಯ ಕೆಲವರಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಹಾಗಲ್ಲ, ಆ ಭಯ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿದೆ, ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಮನುಷ್ಯ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಜನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಪ್ರಜಾ ಬೆಂಬಲವಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಜನರ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದೆ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಅವರ ಹೇಸರನ್ನು ಹೇಳುವದು ಈಗ ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತಿರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಓಟಿನ ಅವಕಾಶವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವ, ನಿಷ್ಪತ್ತಕೆ ಮುಂತಾಡಿಸ್ತನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಓಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅನೇಕ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಕೇವಲ ಜಾತಿಮತಗಳನ್ನೇ ಗಮನಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೇವಾತ್ಮಕರೆಯನ್ನು

ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಚುನಾಯಿತನಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವರು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನು ಯಾವ ಜಾತಿಯಾದರೂ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭವಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಸುಮಣೈ ಏನೋ ಒಂದು ಸಾರಿ ಚುನಾಯಿತನಾಗಿ ಬಂದೆನೊಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸೇವಾ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಪನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಫಂತೆ ಗಾಂಧಿರ್ಹಗಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾರೂ ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಭಯಪಡದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾನೇ ಒಂದು ಅವರಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಲ್ಲಿ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತಕ್ಷಣ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಸಿಂಗಲ್‌ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೇನಿದೆ? ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿಲ್ಲ; ಆದಕ್ಕೆ ಅಂತಿ ಅಂತ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

Single Transferable Voting ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ. As a political minority one has no right for protection here. That person must seek for protection from his electorates. Hence this is a most impractical suggestion. ಇಂಥ ಸಲಹೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ವಾಸ್ತವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಪ್ಪಿಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡ ಚೋರೇಗೊಡನು ಆ ಕ್ರಮ ಅನುಸರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅದನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಬಹುದೇ?

ಈ ಸಭೆಗೆ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬರುವವರಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಅ, ಆ, ಇ, ಈ ಆಕಾರಗಳು ಕೂಡ ಬಾರದೇಯಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಚುನಾವಣೆ ವಿಧಾನವು ಈಗಿರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ 82 ತಾಲುಕುಗಳಿಗೆ ಆದ್ವಣ್ಣ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಈಗ ಏಕೆದಮ್ಮೆ ತೀರಾ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಒಟ್ಟು ಮಾಡುವವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಿಂಗಲ್‌ ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನಿ ಇರುವುದು ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಷ್ಟಿಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಬುನಾವಕೆ ವಿಧಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಬುನಾವಕೆಗೆ ನಿಂತಿರುವರಿಗೆ ಅನೆ, ಕುದುರೆ, ಒಂಟ ಮುಂತಾದ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಇದುವರೆಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ನಾಯಾವನ್ನು ತೆಗೆಣ್ಣಬಿಮುದೆಂದು ನನ್ನ ಸಲಹೆ.

ಬುನಾವಕೆ ಲಿಚ್‌ ವೆಚ್ಚಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಸಿಂಗಲ್‌ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟ್ರಿಟ್‌ಮ್ಯಾಯೆನ್‌ ಲಿತ್‌ಪ್ರಮ್. ಕಡಿಮೆ ಲಿಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಬುನಾವಕೆಯಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಲಂಬಕೋರತನ ಹೆಚ್‌ತ್ರೆದೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ: ಇದು ಜನತೆಯ ಮನೋಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಜನತೆಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಬದಲಾವಕೆಯಾಗದ ಹೊರತು ಇದು ನಿವಾರಣೆಯಾಗಲಾರದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಲ್‌ಮೆಂಬರ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟ್ರಿಟ್‌ಮ್ಯಾಯೆನ್‌ ಮತ್ತು ಬಣ್ಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪದ್ಧತಿ ಎರಡೂ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕೊನೆಯಾಗಿ ಒಂದೇ ವಿಷಯ. ಈಗ ಸಮಿತಿಗೆ 12 ಜನರನ್ನು ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ಅನೇಕರು ಈ ವಿಷಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವವುಳ್ಳವರು ಸಲಹೆ ಕೊಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವದರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಜಿ. ಏರಪ್ಪನವರು ಒವ್ವುವುದಾದರೆ, ಈ ಸಮಿತಿಯವರು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕೋರಿಸ್ತೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಿಮುದೆಂದು ಈ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಿದ ಗ್ರಾಮಗಳ (ಗೇಣಿದಾರರ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಇತರ
ವಿವಿಧ ಅವಕಾಶಗಳು) ವಿಧೇಯಕ *

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಈ ಕಾನೂನು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಮತ್ತು ಜರೂರು ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡದೇ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಮಾಡಬೇಕಂದು ಭೂಕಂಡಾಯ ವಿಮರ್ಶಕ ಸಮಿತಿಯವರು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವಸರದ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ೯೦ತಹ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಭಾಧ್ಯತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದವನು ನಾನು; ನಮ್ಮ ಇಂಖ್ವನು ಸಾರ ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿಲೇ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ೯೦ತಹ ಕಾನೂನಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಾದ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ನಾನೋಬ್ಬ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದೆವ್ಯು ಕೆಟ್ಟದ್ದೆಪ್ಪು ಎಂಬುದನ್ನು ತೊಕ ಮಾಡಿ ನೋಡಿ ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನೆ. ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದರೆ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. Maximum good to the maximum number of people ಎಂಬ ಮೂಲ ತತ್ವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ನಾವು ಗಮನದಲ್ಲಿದೆಬೇಕು. ಈ ಕಾನೂನು ತರಲು ಮೂಲಕಾರಣವೇನೀದರೆ, ಭೂ ಕಂಡಾಯ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯವರು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಂತೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಲು ತೀರ್ಮಾನ. ತಕ್ಷಣವೇ ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೆಲವು ಇನಾಂದಾರರು ಕೇವಲ ಬಡವರಾದ ರೈತರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಇನಾಂ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾರೆಂದು ಉಹೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಡ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಗೆ ಇರುವ ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅನಕ್ಷರತೆಗಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಬಂದಿತು. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇನಾಂದಾರರಿಗೆ ರೈತರೂ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಕೂಡ ಸಮಿತಿಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂತು. ೯೦ಧ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬುದು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಇನಾಂ ಗ್ರಾಮಗಳ ರೈತರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಬೇಕಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಶಾಸನಭೋಗ ಪಟೇಲರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇನಾಂ ಗ್ರಾಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಾರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲೇ ಇದ್ದರು. 1935ನೇಯ ಇಸೆವಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಭೋಗ ಪಟೇಲರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ೧೯೧೬ನೇಯ ಇಸೆವಿಯಿಂದ ಬಹು ಜನ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ವಿಶೇಷ ಒತ್ತಾಯವಡಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದು ಬಹಳ ತೊಡಕಾದ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ ೪ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1950

ವಿಚಾರವಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತವಾದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗುವ ಸಂಭವವಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೆದರಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು cold storage ನಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ್ಲಾದರೂ ಈ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಅವರು ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರತಕ್ಕ ದ್ಯುರ್ಯವನ್ನು ಅವರೂ ಸಹ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

Sri. L. SIDDAPPA- Please refer to Mr. Pulla Reddi's reply in this connection.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು - Yes, I moved a resolution on the subject to which an answer was given that when conditions become favourable this would be considered". This was the answer. Such stock answers we used to have in any number.

ಬೇರೆ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಡಿಫೆಕ್ಸ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯನ್ನೇಕೆ ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ತಾವು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿ ಇಂತಹ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಭೂಕಂಡಾಯ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಕೈ ಹಾಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರ ಮತ್ತೊಂದು ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ, ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಸೂದೆಯನ್ನೇಕೆ ತರಬೇಕು, ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಆ ಸಮಿತಿಯ ಸಲಹಾಗಳನ್ನೇಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪರಿಪೂರ್ವವಾದ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅಂತಹ ಒಂದು ಪೂರ್ವವಾದ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಯಾರಿ ಮಾಡುತ್ತೇಕಾದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣಕ್ಕು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಲಂಕಟವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಏನು ಆನಾಹತವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನರಿತು ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಟ್ಟಿರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಜನರಿಗೆ ತೋಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿರುವುದಾದರೂ ಏನು? ಇನಾಮ್ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಜಮೀನನ್ನು ಇನಾಮ್ ದಾರರು ಪರಬಾರೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಪ್ರತಿಬಿಂಧಕ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಜಮೀನುಗಳನ್ನೇನೂ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನಾಮ್ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮರ ವಗ್ಗೆಗಳನ್ನು ಪರಬಾರೆ ಮಾಡಬಾರದಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಧಾಯಕ ಮಾಡಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಮರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ, ಆದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ, ದೆಪ್ಪಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಆಪ್ತಣೆ ಪಡೆದು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ವಿಧಾಯಕ ಮಾಡಿದೆ. ಇದೇನೂ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದಲೂ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಕೆಲವರಿಗೆ ತೋಂದರೆಯಾಗಿಬಹುದು. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇವೋ ಆಪ್ಗಳಿಂದ ಕೂಡ ಕೆಲವು ವೇಳೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರಿಗೆ

ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದು. ಕಳ್ಳರಿನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಾನೂನಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಳ್ಳರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮೂಲ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ವಿಧಿಯನ್ನು ಒದಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅನುಮಾನ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ every citizen has a fundamental right to hold, to acquire and to dispose of property ಎಂದಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಯಾವ ಧಕ್ಕೆಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕೆಲವು ಭೂಮಿಕಾಣಗಳು ಇದ್ದಂತೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದು ಕೆಲವು ಕಾಲದವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅನಿವಾಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದರೆ, ಡೆಪ್ಯೂಟಿಕ್ ಮೀಷನರಿಗೆ ಬರೆದು ವಿಲೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. Why was not the Committee given powers to go into the question of other big holders of lands and the tenants given protection ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಇನಾಮ್ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇನಾಮ್ ದಾರರು ಹೆಚ್ಚು ಜಮೀನೆನ್ನಿಂಬುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಇನಾಮ್ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಯಿತೆಂದರೆ, ಇನಾಮ್ ದಾರರಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಜನಜೀವಿತವಾದುದು.

ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಬೇಕಾದರೆ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವರೇ ಒಫ್ಫಿಹೊಂಡ ಹಾಗಾಯಿತು. ಅಂತಹ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದ ಕೆಲಸವೂ ಅಲ್ಲ. ಆದು ಅನೇಕ ಕ್ಷಿಷ್ಟ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭೂಕಂಡಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಇಂದಿನ ವರಿಷ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಅದನ್ನು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದಲೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದಕಾರಣ ಕಾಲಾವಕಾಶಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಅಲ್ಪಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಫ್ಫಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಈ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರತಕ್ಕ ಅಂಗಳಿಗೂ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ರಕ್ಷಣೆಗೂ ಅಂಥು ವಿರೋಧವೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಘ್ಯಾಟ್‌ಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಸಹ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆದರಲ್ಲೂ ಬದವರಿಗೆ, ಅನಕ್ಕರಸ್ತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೂರತು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗತಕ್ಕ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ, ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ತೂಕ ಹಾಕಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಬಹಳವಾಗುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸಭೆಯವರು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಧೇಯಕ 1951 *

ಸ್ವಾಮಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಶುಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಶೀ ಓ. ಮರಿಯಷ್ಟನವರು: ಗಿಡ್ಡಹೊರಿಗಳಿಂದ ತಳಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು - ಇದೂ ಒಂದು ನಾಥನ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದೇ.-

"The State shall, in particular, take steps for preserving and improving the breeds, and prohibiting the slaughter of cows and calves and other milch and draught cattle."

ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಧ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ದೈರ್ಕೀರ್ವೆ ಪಾಲಿಸಿ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಇಂಖ್ಲಿವೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೊನ್ನುಸ್ವರ್ವವೇ ಈಗ ಕಾನೂನನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ದೈರ್ಕೀರ್ವೆ ಪಾಲಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ತಳಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿರೆ ನಿಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೋ ಅಂಥ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ ತನ್ನಾಲಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಒಂದು ವಿಧಾನ. ಅದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾನೂನಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಒಂದಂಶವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಕೀಯವೇತ್ತರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ 'Least governed State is the best governed State'. ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಶಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಾರೋ ಅದು ಅಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾದ ಆಳ್ಳಿಕೆಯಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಕಡಿಮೆ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದೇ ಉತ್ತಮ ಆಳ್ಳಿಕೆ. ಶಾಸನ ಕಡತಗಳ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಉತ್ತಮ ರಾಜ್ಯಭಾರವೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ಬಹುಶಃ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನೂಪ್ರತ್ಯಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನಾವ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದಲಾದರೂ ತಳಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಡಿಸುವುದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ಅದರಂತೆ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 23ನೇ ಜನವರಿ, 1951

కార్యక్రమ తేగేదుకోండు, ఆదరల్లి కండు బరతక్క న్యూనాతిరిక్కగాలన్న సరివడిసికోండు హోగువుదు ఎరడనేయ విధాన. ఈ యావ మాగణ దిందలూ నమ్మ ఉద్దేశ సాధనేయాగదిద్దే అంధ కులదల్లి శాసనవన్న కేగొళ్ళవుదు ఆగత్కువెందు కండుబందరే ఆగ్ని శాసనవన్న మాడువుదు న్యాయవాద నీతియీందు తిళిదుకోండిద్దేనే. ఆదకారణ ఇంధూ ఒందు శాసనవన్న నావిగీ మాడబేకాదరే ఆదశ్శే బేకాద అంశిలంతగాళ ఆధారగాళన్న ముందిట్టుకోండు సూక్తాసూక్తతేయన్న పరిగణిసి ముందువరియబేకు. ఇవెల్లక్కింతలూ మేలాగి ప్రజాప్రభుత్వదల్లి శాసనగాళన్న మాడతక్కద్దు సకారదవర అనుకూలక్కల్లు ప్రజాగాళ అనుకూలక్కగా ఎంబుదన్న ఆరితుకోండు, ఆ శాసన యార మేలే హచ్చిగే పరిణామవన్నంటు మాడుత్తదేయో ఆవరుగాళ అభివృయవన్న నావ నోడబేకు.

జనాబ్ మహమద్ ఇమాంరవరు - ప్రతినిధిగాగి నీవే ఇద్దిరల్లు ఇల్లి బహుమతదల్లి॥

శ్రీ హచ్చో.ఎం. చస్టుబిసప్పనవరు - హౌదు; నావెల్లరూ ప్రతినిధిగాగియే బందిద్దేవే. అంద మాత్రకే నమ్మ అభివృయవే దేశద ఎల్లా జనర అభివృయవేందు హేళువుదక్కగువుదిల్ల. యావ యావ కేంత్రదల్లి నావు పరిణాతియన్న హోందిద్దేపోఇ ఆదర మట్టిగే నావు అభివృయ కోడబహుదు, అష్టే. ఆద్దరింద యార మేలే ఆదర పరిణామ లుంటాగుత్తదోఇ ఆవరు తమ్మ అభివృయవన్న హేళువుదశ్శే ఆధికార ఆవరిగే ఎందూ ఇద్దే ఇదే. ఆ కథక్కన్న యారూ దంరిశరిసువుదక్కగువుదిల్ల. ఇదు ఒందనేయ అంత, ఎరడనేయదాగి, ఈ శాసనద బగ్గె నమ్మ ముందిరువ అంశిలంతగాళేను, ఆదర ప్రకార ఇంధూ శాసనకే అవతక్తతేయిదయే, హగే మాడిదరే నమ్మగురి మట్టుత్తదేయే, ఇదర మేలే ప్రజాభివృయవేను-ఇవిష్ట్టు నమ్మ ముందిద్దే నమ్మ అభివృయ కోడువుదశ్శే సాధ్య. ఈగాగలే ఇదర మేలే నడేద చచ్చియల్లి. ఈ కానూను ఆదరల్లు ఈగ నమ్మ ముందిరతక్క కానూను.....

శ్రీ ఎచ్.బి. గుండప్పగౌడరు - తమ్మ అభివృయదల్లి నీవు దేశద ప్రజాగాళ అభివృయవన్న ప్రతినిధిసువుదిల్లివేందు హేళుత్తీరా ?

శ్రీ ఎచ్.బి. చస్టుబిసప్పనవరు - హగల్ల. ఈగ నావు కానూను మాడుత్తిరువుదు దేశదల్లిరతక్క 75-80 లక్ష ప్రజాగాలిగే అస్యాయిసతెక్కడ్డాగ్గిదే. ఆదరల్లు ఆవర దినచరి వ్యవహారగాలిగే సంబంధప్పుద్దు. ఆద్దరింద ముక్కాలు పాలీగే మేల్చటప్పు జనరు వ్యవసాయవన్న ఆవలంబిసిరతక్క ఈ దేశదల్లి ఆవర వ్యవహారగాలిగే సంబంధ పట్టంధ ఈ కానూనన్న తరువాగ ఆవర అభివృయవన్న తిళిదుకోండు మాడువుదు

ಉತ್ತಮವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರತಕ್ಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಕಾನೂನಾಗುತ್ತದೆಂದು ಗೊತ್ತುದ ತಕ್ಷಣ, ಆದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡುವ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಸಭೆ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಶಾಸನ ಸಭೀಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಪದ್ದತಿಯಿದೆ. ಆದೆ ನಮ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನ ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಜನರು ಅವಿದ್ಯಾವಂತರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮನ್ಯಾಣಿಸೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಆವರುಗೋ ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಜನರಿಗೆ ಅಹಿತವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಆದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂತಿಂಶಗಳೂ ಇವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಾವು ಅಷ್ಟು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವಾಾಡಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಮೌದಲನೇಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಾನು ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೇ ತಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ತಿ ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೇವಲ ಕಾರ್ಯವಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿದ್ದು ಆದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೇ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 1949ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಒಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಈ ಬಾಬಿಗಾಗಿ 20,05,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ತಳಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 84,300 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಈ ಹಣದ ವ್ಯೇಕ ಕೇವಲ ಆಡಳಿತ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೇ 59,300 ರೂಪಾಯಿ ಖರಚಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಉಳಿದ 29,000 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ತಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಖರಚಗಿರುವುದು. ಈ ಅಂತಿಂಶನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ.

ಆ ಮೇಲೆ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಹಾಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೋರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಸುಗಳಿವೆ, ಅಷ್ಟುಯೋಜಕವಾದ ಗಿಡ್ಡಂಗಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಆ ಅಂಶಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರೈತರು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೇ ದುಡ್ಡಿನವರಲ್ಲ, ಇವತ್ತಿಗೂ ಮೇಸಾರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ತಳಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ರೈತರು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಂದರೆ ಅದೇನೂ ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಿಯದ ಇಲಾಖೆಯವರ ಬುದ್ಧಿಶ್ರದ್ಧಿಯ ಅಧ್ಯಾ ಮೇಹನತ್ತಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ರೈತರು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರತಕ್ಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮಹಿಮೆಯೇ ಹೊರತು ಇನ್ನೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆವರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೋರತು ಅವರ ಪದ್ದತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಈಗ ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಶಾಸನ ಮಾಡಿದೆವೆನ್ನೋಣ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗೂಡಿ ಸಾಕುವವರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಅಷ್ಟುಯಿಸುತ್ತದೆ. ಗೂಡಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ

ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಕುವದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇ ಕಸಬು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಗೂಳಿ ಸಾಕುವದೇ ಒಂದು ಹೆಮೆರ್ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರ ಮೇಲೆ ಈ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡ್ಡತಿ ಮಾಡಿ ಅವರು ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಹೋರಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ನೀವು ಹೇಳಿದಾಗ ತಂದು ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಇವಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇರಿದರೆ, ಇವೆಲ್ಲಾ ತಂಟೆ ಏಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಆಮೇಲೆ ಗೂಳಿ ಸಾಕುವುದನ್ನೇ ಕ್ಷೇಬಿಡಬಹುದು. ಗೂಳಿ ಸಾಕುವ ಮನೋಭಾವ, ಸ್ವಾತಿಂ ಆಸ್ತಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಹೋಗಿ ರೇಶದಲ್ಲಿ ಗೂಳಿ ಸಾಕುವಿಕೆಯೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು. ಆಮೇಲೆ ಗಿಡ್ಡ ಹೋರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಡಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಜ್ಞೆಮಾಡಿದರೆ, ನಿಮ್ಮಾಲಾಖಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದು ಯಾವಾವುವ ಲಾಯಕ್ವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಆವಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಡಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅವಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಉಳಿಯವ ಹೋರಿಗಳು ನಮಗೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತವೇಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು.

ಈಗ ಎಷ್ಟೇಪ್ಪು ಚೆಡುರ ಮೈಲಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಬೀಜದ ಹೋರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ? ಬೆದೆಗೆ ಬಂದ ಹಸುಗಳಿಗೆ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ನ್ಯಾಯವಾದ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ. ಅದರೆ ಕಾನೂನು ರಚಿಸುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಾವು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ತಳಗಳ ಉತ್ಸತ್ತಿ ತೆಗ್ಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಆಗಬಾರದು. ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಒತ್ತ, ರಾಗಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮ ತರಹದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದೇವ. ಮುಂದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಥ ಬೀಜದ ರಾಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿಬಹುದು. ಅದರೆ ನಾವು ಏನೊಂದು ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಹೋಗುತ್ತೇವೋ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ ಮರಳಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರುವಂತೆ ಇರಬೇಕೆಂದೇ ನಾನು ಈ ವಿಜಾರಣೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ಜಾನುವಾರು ಎರಡು ಹಲ್ಲು ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಅದರ ಮಾಲೀಕನಾದವನು ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅದರ ಪರೀಕ್ಷೆ ವರ್ಗಾರೆ ಮಾಡಿಸಿ ತಾನು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆದರೇ ಸರಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅತನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅದರೆ ಆ ಮಾಲೀಕನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೋರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಎರಡು ಹಲ್ಲಗಳು ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಅದಮೇಲೂ ಅದರಿಂದ ಅಷ್ಟೇನೂ ಬಾಧಕವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅತನಿಗೆ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದರೂ ಹಾಗೆ ನಿಧಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯದೆ ಇದ್ದ ಗೂಳಿಯನ್ನು ಇತರ ಹಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಂಥ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತಕ್ಕ ಕರುಗಳು ನಾಲಾಯಕ್ವಾಡವಗಳಿಂದ ಹೇಳಿವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಆಧಾರವಿದೆ? ಒಬ್ಬರು ಲಾಯಕ್ವಾಗಿರುತ್ತೆಂದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ನಾಲಾಯಕ್ವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದನ್ನು ತೀವ್ರಾನಿಸತಕ್ಕವರು ಯಾರು? ಅದರೆ ನಾನೂ ರೈತನೆ, ದನಗಳನ್ನು ನಾನೂ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೂ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವ ಈ ವಿಜಾರದಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ನನಗೂ ಒಂದೆರಡು ಉತ್ತಮವಾದ ಅಂಶಗಳು ಈ

ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂಥಾ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ವೆಟರಿನರಿ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ಗೇಲೋ ಅಥವಾ ಶೇಕ್ಟರಾರಿಗೇಲೇ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಪೂರ್ವ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವಾನುಭವವುಳ್ಳವನು ಕೇವಲ 2-3 ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಂದೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗುವ ಸಂಭವ ಒದಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಕೇವಲ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ದಾರಿಕೊಡುತ್ತಬೇಕೀ ಶಿಖಾಯಿ ಫಲ ಮಾತ್ರ ವಿಂಡಿತ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲೋದ್ದೇಶವೇನೋ ಒಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಳಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನ್ಯಾಯವಾದ ವಿಷಯವೂ ಹೌದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವಾತಾವರಣವೂ ಬೇಕು. ಆದರೆ ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಮುಂದೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅನ್ವಯ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಕ್ಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಅವುಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಮನದಟ್ಟ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ.

ಎರಡು ಹಲ್ಲು ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಜಾನುವಾರನ್ನು ಕ್ಷಿ ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲವೇ ಲೈಸೆನ್ಸು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಈಗ ವಿಧಾಯಕ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಬೀಜ ಹೊಡೆಯುವ ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ಬೇಕಾದ್ದು ಬೀಜ ಹೊಡೆಯಬೇಕಾದ ಕಾಲ ಸೂಲವೇ ಅಥವಾ ಆಕಾಲವೇ ಎಂಬುದು. ಇಲಾಖೆಯವರು ಹೇಳುವುದು ಯಾವ ಕಾಲವಾದೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಅದು ಎರಡು ಹಲ್ಲು ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಆದನ್ನು ಇಡು ಮಾಡಲು ಕತ್ತರಿ ತಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ಹೀಗೆ ಇಡು ಮಾಡಲು ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾಲವೆಂದೆ ಗೊರಿಯಬ್ಬು ಅಥವಾ ದೀಪಾವಳಿ ಮತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾತಿಸ್ಥಾಪನೆಯೇ ಎಂಬುತಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಗೆ ಇಡು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕವಾದ ಆಹಾರಬೇಕು. ಇದೂ ಒಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಮತ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಥ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಬಿ. ಗುಂಡಪ್ಪಗೌಡರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಆಷಾಂಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾ ಹೊದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಿತ್ತೇ? ನೋಡತಕ್ಕವರಿಗೇನೋ ಇದು ಒಹಳ ಉಣಿಗಿಧಂತೆಯೇ ಕಾನುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕಾರ್ಯತಃ ಮಾತ್ರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಗೊಂದಂಪತ್ತಿನ ಅನೇಯೇ ಆಗಲಿ, ಅಥವಾ ದಿವ್ಯವಾದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕಲು ಜನಗಳಿಗೆ ಅಸೇ, ಅವೇಕ್ಕಿಗಳಾಗಲೇ ಇರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನನ್ನ ಆಭಿಪ್ರಾಯವೆಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಸೇ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರವೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಾರದೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯದ್ದೇಶ. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾನೂನಿನಿಂದಲೇ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಯಾಗಿದ್ದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ಅನುಕೂಲತಕ್ಕಂತ ಪ್ರತಿಕೂಲವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜನರೂ ಬಿತ್ತವಿಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವಿಂಡಿತ.

ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಶಾಸನವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಹೊದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೂಚಿಸಬೇಕೆಂದರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ-ತಾವು ಕಾನೂನು ಮಾಡುವ ಪೂರ್ವ ಒಳ್ಳೆಯ ತಳಿಗಳನ್ನು 10 ಮೈಲಿಗೊಂದರಂತೆಯೋ ಅಥವಾ 5 ಮೈಲಿಗೊಂದರಂತೆಯೋ ಒದಗಿಸಿ, ನಂತರ ಇಂಥಾ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ, ಬೇಡವನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅಂಥಾ ತಳಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಷ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ವಿವಾದು ಮಾಡಿ. ಅನಂತರ ಬೇಕಾದರೆ ಇಂಥಾ ಒಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ, ಅನುಕೂಲವಾದಿತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ತಾವು ಏಕೆಂದ ಇಂಥಾ ಕಾನೂನು ತಂದರೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಲಾಷೆಯಂತೆ ಗೋಸಂಪತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊಂದುವ ಬದಲು ಅದು ಕ್ಷೇಣಾದೆಸೆಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಾ ಎರಡು ಹಲ್ಲು ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಲೈಸನ್ಸು ಪಡೆಯಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಮಾತು. ಹಾಗೂ ಒಂದುವೇಳೆ ಎರಡು ಹಲ್ಲು ಹಾಕಿದಮೇಲೂ ಒಂದು ರಾಸು ಲೈಸನ್ಸ್ ಪಡೆಯಲು ಅನರ್ಹವಾಗಿದೆಯಂದು ಅಧಿಕಾರಿ ಹೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ, ಪಾಟ್ ಅದು ಅರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತೇ, ಲಾಯಕ್ವಿಡೆ ಎಂದು ತರ್ಕ ಹೂಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸತಕ್ಕವರು ಯಾರು?

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆಹಾರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಆಜ್ಞೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾಗ ಆಗಲೂ ನಾನು ಹೀಗೆ ವಾದಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ನಾನೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ರೀತಿಯ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ತರುವುದರಿಂದ ಕೇವಲ ಕಾಳಿಸಂತೆಕೊರಿರಿಗೂ ಲಾಭ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ದುರಾಸೆಯುಳ್ಳ ಜನರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತೇ ಶಿವಾಯಿ ಅವಾಗಿಂದ ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ವಿವರಿತ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಮೌನ್ ತಾನೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ್ನಿ ಅವರ ನಿರ್ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ-ಎಷ್ಟೋ ಹೆಚ್ಚಿಗಲ್ಲಿ ರೈತನು ತಾನು ಬೆಳೆದಿದ್ದ ದವಸದ ಮೆದಗಳನ್ನು ಲೈಸನ್ಸು ಪಡೆಯದೆ ಯಾರೂ ಬಡಿಯಲೇ ಕೊಡದೆಂದು ಆಜ್ಞೆಹೊರಡಿಸಿ ಮೆದಗಳಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಆ ರೀತಿ ಬೋರ್ಡುಗಳನ್ನು ತಗುಲಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆಹಾರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಆಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದೆಯಂದರೆ-ಯಾರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ದವಸವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇರುತ್ತಾನೋ ಅಂಥವನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕಾಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಈ ರೀತಿ ಕಿರುಕುಳ ಈಗಲೂ ಲಕ್ಷ್ಯಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಶೇಕ್ಕಾದರನ ಅಟವೇ ಆಟ. ಹೀಗಾಗಿ ರೈತನು ತಾನು ನಿರ್ದೋಷಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಏನಾ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಲೈಸನ್ಸ್ ತರಲು ಶೇಕ್ಕಾದರ, ಶಾಸುಭೋಗ, ಗುಮಾಸ್ತ ಇತ್ಯಾದಿಯವರಿಗೆಲ್ಲಾ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಂಚ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೊಳಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಾನೂನಿನ ಉದ್ದೇಶವೇನೋ

ಒಳ್ಳೆಯದೆ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯತಃ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಜನರಿಗೆ ಉಪಕಾರವಲ್ಲ-ಅಪಕಾರ. ಈ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಗೊಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು.

ಈ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಆದೇ ಸಂಶಯ, ಸಂದೇಹಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೂ ತಲೆಮೋರುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಯಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದ ವಿಚಾರಗಳು ಇಂದು ಕೇವಲ ನೇನ್ನ ಮೊನ್ನೆ ಓದಿಕೊಂಡು ಪ್ರಸ್ತುತಕದ ಅನುಭವದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮುಂದೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿದೆ. ಇದು ತೀರಾ ಅನ್ವಯ.

ಇನ್ನು ಟೀನಲ್ಲ ಕ್ಷಾಂಕಗಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದರೆ ಪೂರಾ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎಮ್ಮೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವ ಗೂಳಿಗಳು ಸಣ್ಣಪ್ರಟ್ಟ ಹಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸಲು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ-ಪಕೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರಾಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಹೀಚಾದವು. ಆಗ ಈ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಹಾಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದಾಗ ಮಾಲೀಕನ ಗತಿಯೇನು? ಆದರೆ ಈಗ ಈ ಮಂಜೂರಿಯನ್ನು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ವಾದ ಎಳಿದೆ. ನನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇದನ್ನು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದೂ ಅಲ್ಲ. ಹಾಕಬಾರದೆಂದೂ ಅಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಇಷ್ಟಬಿಂದಂತೆ ಮಾಡಿ. ಆದರೆ ನಾನು ಹೇಳತಕ್ಕದಿಷ್ಟೇ-ಇದನ್ನು ತಾವು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ್ನೂ ನನಗೆ ಆದರಿಂದ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೇನಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿದು ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಈಗ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಗೆ ಕೆಳುಹಿಸಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾರಾಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಲದು. ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಅವಕ್ಷಯಕ್ಕೇ ಎಂಬುದೆನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇನಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು - ಆದಕ್ಕೆ ತಾವು ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

Janab J. MOHAMED IMAM - We would have supported him.

Sri H.M. CHANNABASAPPA - This is not a thing which we can pass off. This is a question which is going to affect millions of people and the working of the measure will result in harassment to the people.

ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಯವರು ರೈತರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರವು ತಿಳಿಯವಂತೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅನೇಕ ತಿಳಿವಳಿಕ್ಕಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಾಸನವಾದ ಮೇಲೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ತಿಳಿಯವಕಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ, ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಂಘರ್ಷದಾರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು-ಇವರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಏನಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಮೇಲೆ

ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಶಾಸನವು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವೆಂದು ಕಂಡರೆ ಆಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸೆಲೆಕ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ಅಪ್ಪು ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು - ಇದರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಉಚ್ಚೀ ಅವಶ್ಯಕವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಬಂಧುವರು - ನಾನು ಕೊಂಚ ಮಾತನಾಡಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗಳಾಗಿ ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕುವವರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಎರಡು ಮೂರು ದನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಕಬಲ್ಲ ಬಡವರು ಇಬ್ಬರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರು ಅವರ ದನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತಕ್ಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸಣ್ಣ ರಾಸುಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸ್ವಂತ ವಿಚಿನಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ರಾಸುಗಳನ್ನು ಬೇಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೇಲುದಜ್ಞಯಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗಿಡ್ಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಬೀಜದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಬಡವರು ಗಿಡ್ಗ ರಾಸುಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಗಿಡ್ಗಳನ್ನಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧುತ್ವವಿದೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪಬಹುದು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಹಸುಗಳು ಬೆದೆಗೆ ಬರುವ ವಿಚಾರ. ಅದು ಒಂದು ಕಾಲವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಯಿತು ಧರ್ಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಲವರು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆಗಲೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಶಾಸನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಬೀಜದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಮಾಡಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವನ್ನೇಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸೆಲೆಕ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಜನರೆಲ್ಲ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮಿನಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಸಿಭೂಂದಿ ಇಟ್ಟಿ ಸರಿಯಾದ ಹೋರಿಗಳನ್ನಿಡಲು ಏಷಾಡು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ತಳಿ ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅನರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು, ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾತಿಯವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧ ಮಾಡಿದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೋರಿ ಬಂದರೂ ಸೋಳಿಯ ಹೋಡೆತಕ್ಕ ಕೆಟ್ಟಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದು ಅಲ್ಲೇ ಇರುವ ಗೂಳಿಗಳನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳವಂದಿಗರು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೋರತು ಹೀಗೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಆದರಿಂದ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಗೂಡಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹಣ ಬೇಕು. ಸುಮಾರು 1,500 ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕರು ಇದನ್ನು ಒಷ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನನ್ನ ಸಲಹೆ ಇಷ್ಟೆ, ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷಾಂತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಪೋಲಿದನಗಳನ್ನು ಕ್ಷಾಸ್ಟೇಚ್ ಮಾಡಲುವುದಕ್ಕೆ ಏರಾದುಮಾಡುವ ಒಂದು ಕ್ಷಾಂತಿನ್ನು ಇಟ್ಟೇ ಸಾಕು. ಎರಡಿನೇಯದಾಗಿ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮಸ್ವಂತ ಸಿಖಿಂದಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಸರ್ವಿಸ್ ಹೋರಿಗಳನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾನೂನು ಅನ್ವಯಿಸುವೆಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ ಬೀಜದ ಹೋರಿ ಸಿಕ್ಕಿವುದರಿಂದ ಮಿಕ್ಕ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷಾಸ್ಟೇಚ್ ಮಾಡಲುವುದರಿಂದ ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಏರಾದನ್ನು ಮಾಡಿದೇ ಇರುವಾಗ ಹೀಗೆ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡಲುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಅದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೋ ಅದು ಸರ್ವಲವಾಗುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಟ್ಟಿದರೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮನಗಿಂಡು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಂದ ನನ್ನ ಆಶಯ. ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯಮಾದರೆ ಅದನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಸಮಿತಿಯವರು. ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲೀ. ಇಷ್ಟೆ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ఆహార పరిస్థితియ మేలణ చచ్చి^{*}

ఆహారద మేలణ హతోటి ఆజ్ఞగళు ఎల్లియవరేగే ఇరబోకంటుదు ప్రత్యే. ఈగ దేశదల్లి ఈ హతోటి ఆజ్ఞగళు ఇరబోకి ఆధ్వర హోగబోకి ఎంబ బ్రిసకారదవరు gallop roll తేగదుకొళ్ళువుదాదరె, ఆదరింద జనాభిప్రాయ పడెయువుదాదరె నూరక్కే 95క్కింత హచ్చు జనరు ఈ హతోటి ఆజ్ఞగాలింద దేళక్కు కితపిల్లవేందు ఆభిప్రాయ కోడుత్వారే. ఇంతక ఆభిప్రాయ బంద మేలే ప్రజా సకారవాదుదరింద ప్రజాభిప్రాయక్కే మన్ససే కోడలేబోకు. ఆదకారాన నన్న ఆభిప్రాయ ఈ విషయదల్లి సరియాగిల్లవేందు కండుబందరే దేళద జనర ఆభిప్రాయ పడెదాదరూ ఈ ఆజ్ఞగళన్న రద్దు మాడబోకు. ఇంథా దిన రద్దు మాడుత్తేవేందు ఒందు గురియన్నిట్టుకోల్చబోకు. ఎల్లియవరేగే కేవల కట్ట హన్సేరదు లక్ష్మి జనర సువిక్కాగి, ఇవర అనుకూలక్కాగి దేళద ఎల్ల జనర కణవన్న ఈ రీతి ఖిచు మాడువుదు? ఖండితవాగియూ సరియాద నీతియల్ల, సకారదవరు సబోసిడ్సో మాడువ నీతి సరియల్లవేందూ, ఇదన్న నిల్సిసబోకెందూ 1943-44నేయ ఇసపియిందలూ సభియల్లు హోగు హేళికోండే బందిద్దేవే. నాను మోదలే హేళిదంతే ఇదక్క ఒందు నిధివ్యక్తి కాలవన్న గొత్తుమాడబోకు. ఆప్సరల్లి అంకి అంతగళు సరియాగలి ఆగదే ఇరలి హతోటి ఆజ్ఞగళు హోగలేబోకు. ఇదక్కాగి ఎన్నేను వ్యవస్థ బేటోలా ఆదస్తేల్లా మాడబోకు. జనరూ ఆ పరిస్థితిగే మోందికోళ్చుపంతే అవరిగే తిళవళికి కోడలు ఏను కేలస మాడబోకో అదన్న ప్రారంభ మాడబోకు.

ఈగ హచ్చు బేటియలు ఏనేను యోజనగాలన్న మాడిద్దరియో ఆవుగాలింద దేళక్కు స్టల్పువూ ప్రయోజనవాగిల్లవేన్నువుదరల్లి స్టల్పువూ భిన్నాభిప్రాయపడువుదక్కే కారణమిల్ల. ఆహార బేటియువపరిగు ఉత్సవమిల్ల, ఆధ్వర సకారదవరు కృశోండిరువ కాయక్రమ సరియాగిల్ల. ఉత్సవమిల్లవేన్నువుదు సరియల్ల. నిమ్మ approach సరియాగిల్ల. ఆఫ్సే, ఇదన్న ఒప్పువుదాదరె నిజవాగియూ హచ్చు ఆహార బేటియువుదక్కే తక్క ఏపాచడు మాడబోకు. సకారక్కే నన్న మనమి ఇప్పే, సకారదవరు నావు భారత సకారద అంగవాగిరువాగ అవమోదనే హోందికోండు హోగబోకెందు హేళిదారే ఆదక్క నాను హేళువుదిప్పే; భారత సకారద నీతియన్న రూపిసువుదరల్లి నమ్మి ప్రభావయుతవాద హచ్చుబోయింటుదన్న మరేయబారదు. హండిత నెహరూవరూ We have not gained the virtues of the past. We have not secured the virtues of the present ఎందు హేళిద్దరే. కిందిన నీతియన్న నావు పడెదిల్ల.

* విధాన సభీయ నడవళికి దినాంక 30నే జనవరి, 1951

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಸರಿಯಾದ ನೀತಿಯನ್ನನು ಸರಿಸಲು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ತಕ್ಷಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಾವು ಹೊಟ್ಟಿರೇ ಅವರು ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಎಷ್ಟು ದೇಶಾಭಿಮಾನವಿದೆಯೋ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿ ಇದೆಯೋ ಅವರಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಈ ಆಹಾರ ನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಬೇರ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಹತೋಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಮನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಅವರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೇ ಇದ್ದು ನಾವು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

“ಹತೋಟಿ ಅಜ್ಞೆಗಳು ಅಜ್ಞೆಗಳಲ್ಲ, ಇವೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಆತ್ಮಾತಕವಾದವರುಗಳು. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಇಂದೇನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಆತ್ಮಾತಕವಾದ ನೀತಿ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಒಬ್ಬನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದೇಶದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಹಾಗಿರುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಂಶ ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೇಂದೂ ಈಗತಾನೆ ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿದೆಯೆಂದೂ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೂ ಕೂಡ ಇದೋಂದು ಶುಭ ಸಾಚನೆಯೇ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲ ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು, ಈ ಆಹಾರದ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಷ್ಟು ಹಗುರವಾದ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ಮಹತ್ವರವಾದಂಥ ಸಮಸ್ಯೆ, ದೇಶದ ನಾನಾ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರಿಗೆ ಅಬಾಲವ್ಯದ್ರಾಧಾರಿಯಾಗಿ, ಹೊಂಗಸರು, ವುಕ್ಷಳು, ಹೀಗೆ ತೊಂದರೆಗೀಡಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಕಾಲಾವಧಿಗಿಂತ ಅಲ್ಲ ಸೆಳ್ಳು ಕಾಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗಿ ತೇರುಹೊಂದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಮನ್ವಸರೆಂದೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಆಹಾರ ನಿಯಂತ್ರಣಾಜ್ಞೆಗಳೆಲ್ಲವೂ 1943ನೇ ಇಸವಿಯ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದವು. ಯುದ್ಧದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅನಿವಾರ್ಯಗಳ ದೇಶಿಯಿಂದ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಬಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ನಿರಾತಂತವಾಗಿ ಸಾಗಲು ತೊಂದರೆಗಳಿಧ್ಯಾದರಿಂದ ಹಂಗಾಮಿಯಾಗಿ ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಕಾಲಗಳವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದರೆಂದು ಜನರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ್ಗೆ ಆ ನೀತಿಯು ಕೂಡ ಬಹಳ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಣ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಬಡಬಗ್ಗರು ಅನ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸತತು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂಬ ಬಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಆಗಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರ ಜನರಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿಲ್ಲದೆ, ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾದ ಸರ್ಕಾರವಾಗಿದ್ದರ ದೇಶಿಯಿಂದಲೂ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇಂದಿರುವ ಸರ್ಕಾರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯತವಾದುಗಾಗ್ಗೆ ದೇಶಕ್ಕೆ...

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಚಿಂಗಲರಾಯರೆಡ್ಡಿಯವರು - ಆ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಈಗೇಕೆ ಬೇಕು?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು - I put this one question to those in power. ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ಅಂದರೆ ಈಗ ಕಾನೂನು ಹಾಲೀ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಕಾರ, ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿ. ಅದರೆ ನಾನೇನೂ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪ. ತಾವಾದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಪಕ್ಷೇಲರದ್ದಿರಿ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ.

"equality of status and opportunity" ಅಂದರೆ,

ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಜಾಗರಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾದ ದರ್ಜೆ ಮತ್ತು ಸದವಕಾಶ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ತ. ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 14ನೇಯ ಆರ್ಥಿಕಲ್ಯಾನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದೆ.

"The State shall not deny to any person equality before the law or the equal protection of the laws within the territory of India".

ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸೊದಗಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಕಾನೂನು ದೇಶದಲ್ಲಿರುಕೂಡದು. ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಲ್ಲದಿರುವವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಆಹಾರ ಕೊಡುತ್ತಿರೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೇಶದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಸಮವಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ನ್ಯಾಯವಾದುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವ ಯಾವ ಶಾಸನವೇ ಆಗಲಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರುಕೂಡಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಈಗಿರುವ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಜಮೀನಿಲ್ಲದಿರುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಿಲ್ಲದಿರುವವರಿಗೆ ಅವರು ಪಟ್ಟಣೀಗರಾಗಿದ್ದರೆ ಅನ್ವಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದೇ ಜಮೀನಿಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನ್ವಯಿಲ್ಲದೇ ಇರುವವರಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಹೇಳಲಿ. ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಭಿನ್ನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅವರಿಗುವ ಒಂದು ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಕೃತಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಧುವಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾಡಿರುವುದು ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಯಾದ ನೀತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಈ ಕಾನೂನು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವತ್ತೂ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಲೇವಾದೇವಿ ಮಾಡುವ ನೀತಿಯನ್ನನುಸರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈಗ ವರ್ತಕರು ಮಾಡುವುತ್ತೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಆರೋಪಣೆಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವರು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಲೂ ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಲೂ

ಇದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಲಾಭ ಬಡಕರು ಇನ್ನೂ ಹತೋಟಿ ಹೆಚ್ಚೆಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಥೇಚ್ಚವಾಗಿ ಲಾಭ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಿರುವವರ ಕೂಗು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಆಹಾರವಿರುವವರ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳ ಕೂಗು ಮೊದಲು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇರುವವರು ಸಾಲದೆಂದು ತಮ್ಮಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅನೇಕವಾಗಿ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಹಾರವನ್ನುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೇ ಖಿಚ್‌ದರೂ, ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದರೂ ಗಮನಿಸದ್ದೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೋ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯ ನೀತಿಯಿಂದ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದರೋ ಆ ಉದ್ದೇಶವು ಎಷ್ಟು ಸಾಧನೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆವರು ಹೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣವಾಗಲಿ, 1943-44ರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಳೆ ಎಷ್ಟು ಹಿಡುವಳಿ ಜಮೀನಿತ್ತು, ಈಗ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಈಗ 5 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಹಿಡುವಳಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈಗ ಬಂಜರು ಜಮೀನು ಹೆಚ್ಚಿ 6 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ಎಕರೆಗಳಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಡೆದುಹೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಆಸೆ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ವ್ಯವಸಾಯದ ಮೇಲೆ ಆಸಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೆಯದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬತ್ತ, ರಾಗಿ ಜೋಳ ಮುಂತಾದ ಆಹಾರ ವದಾರ್ಫಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು 1943-44 ರಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ 8,39,344 ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಬತ್ತ 1,05,701 ಎಕರೆ ರಾಗಿ 5 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ಎಕರೆ, ಜೋಳ ಒಂದು ಲಕ್ಷ 70 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಬೇಳವಹನಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೋತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಖಿಚ್ ಕಡಿಮೆಯೇ? ಈ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಆಹಾರವನ್ನೊದಗಿಸಲು ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ 1943-44 ರಿಂದ 1949-50 ರವರೆಗೆ 350-09 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖಿಚ್‌ಗಿವೆ. ಆಹಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಲೆಯುವ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಭಿಡಿಗಾಗಿ 1039-18 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಿಚ್ ಮಾಡಿದೆ, ಒಟ್ಟು 13 ಕೋಟಿ 89 ಲಕ್ಷ 27 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಬಲಿ ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ನನಗೆ ಕಾಲಾವಕಾಶವಿದ್ದರೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಬಹಳ ಅಸಮರ್ಪಕವಿಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿ ಖಿಚ್‌ಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 24 ಲಕ್ಷ 11 ಸಾವಿರ ಇನ್ನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಹಣ ಯಥೇಚ್ಚವಾಗಿ ಖಿಚ್‌ಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ

పరిస్థితియేనాదరూ లుక్కుమవగిచేయే ఎందు నోడిదఱి ఆహార దవసవన్న బేళీయువ జమీను 8 లక్ష ఎకరే కడిమేయాగిదే. ఆహారద లుక్కున్న ఎప్పిచ్చో ఈ దివసప్తా అప్పే ఇదే; 14 లక్ష 13 సావిర పెల్ల మాత్ర ఇదే. ఆత్మల్పవాద శేఖరసే మాత్ర ఆగుత్తిదే. ఒట్టు ఆళ్ళ, రాగి, బత్త, జోళ ఎల్లా సేరి 17 లక్ష 17 సావిర పెల్లదవరేగే శేఖరసేయాగుత్తిద్దు ఈ దివస 12 లక్ష మాత్ర ఆగిదే. హోద వహ్న 11 లక్ష చిల్లరే శేఖరసేయాగిత్తు. అంద మేలే 1945నేయ ఇసమయల్లి వసూలాగిద్ద ధాన్యదల్లి ముక్కులు భాగ ఉడ ఆగుత్తిల్ల.

ఈ హతోణి ఆజ్ఞగళు సరియో తప్పో అంతూ జారిగే బందివే. ఇవన్న ఎల్లియవరేగే ఇట్టుకోండు హోగువుదు? ఈ ఆజ్ఞగళన్న నావు జారియల్లిట్టు కోండిరువాగి సమఫకవాద రిఎటియల్లి కేలస మాడలు సూధ్యపే ఎందు యోజిసబేసు. స్వామి, నాను బహచ విషాదదింద హేళుత్తేనే, ఎల్లియవరేగే దేశద రాజ్యాడళిత సరియాగి నడెయువుదిల్ల, రిఎటి నిఎతిగళేల్లపూ టిద్దువాగి హోగివే, రాజ్యాడళితద తళహదియే ఇప్పగణిద ఆళ్ళడిహోగిదే, నిఎతియు పత్రమవాగిదే. ఇదు జనరల్లి మాత్రపెల్ల సకారదవరల్ల రాజ్యాడళితదల్ల ఆహార సంబంధవాగి యారు యారు కేలసమాదుత్తిద్దురో అవరల్ల నిఎతి బహచ కేళమట్టక్కే హోగిదే ఎంబుదన్న తాపూ ఒప్పుకోళ్ళదే విధియిల్ల.

ರಾಜಪುರುಖರ ಭಾಷಣದ ಮೇಲಿನ ವಂದನಾ ನಿರ್ಣಯದ ಚರ್ಚೆ*

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀಮಂತುರಾಜರವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಕ್ಕಿಗೆ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸತತಕ್ಕೆಂದ್ರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅವರು ಜನತೆಯ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವ್ಯೇಕ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನತೆಯ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚಿನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನನಗೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಪುರುಖರ ಭಾಷಣಮಾನ್ಯತ್ವಿರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತುರಾಜರವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಎಂದು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಜನರು ಕಾರ್ತರೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒತ್ತಿಹೋಳಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದನೆಯದು ಆಹಾರದ ವಿಚಾರ. ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆಗಳ ಪರಿಕೆ ವಿಚಾರ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆಗಳ ಏರಿಕೆ ವಿಚಾರ ಎರಡನೆಯದು ಆಹಾರಬಾವದ ವಿಚಾರ ಮೂರನೆಯದು. ಈ ಅಭಾವವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಹಾರಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ, ನಾಲ್ಕನೆಯದು. ಅಡ್ಡಿನ್ನೇರ್ಚಿವ್ ಸರ್ವಿಸ್‌ಸ್‌, ಮಿಲಿಟರಿ ಸರ್ವಿಸ್‌ಸ್‌ ಮತ್ತು ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳ ವಿಚಾರದ್ದನೆಯದು. ಹೀಗೆ ಜನತೆಯ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ. ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಿರಿಳ್ಳೆ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬನು. ಆ ರೀತಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡೇ ಇದ್ದಂತಹ ನನಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಖಾಗಿದೆ. 1950ನೇಯ ಜನಪರಿ 26ನೇಯ ತಾರೀಖಿ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮರುದಿನವೇ ಪರ್ಬಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್‌ ಕಮಿಷನ್ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಠಿಗೆಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ರಾಜಪುರುಖರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಈ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದರೆ ಚಿನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು - ಯಾವುದನ್ನು ಸೇರಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಹೇಳಬಹುದು. ವಂದನಾಸಮರ್ಪಕೆ ಸೂಚನೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಇಂತಿಂಥ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರೋ ಆದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದೇ ಹೊರತ ಏನು ಹೇಳಿಲ್ಲವೋ ಆದನ್ನು ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪರವರು - ಹೊರಡಾರಿ ಇಡೀ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಯಾವ ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಹೇಳಬಹುದು ನನಗೆ ಕೂಪಕೆವಿದೆ. ಆದು ರಿಕಾರ್ಡ್‌ಗಿದೆ, ನೋಡಬಹುದು, ಆದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದೆ. ಆದರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅಪ್ರಕೃತವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 17ನೇ ಮಾರ್ಚ್, 1951

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈಗ ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ವಿಕಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರಾಭಾವ 1943ರಿಂದ ಪೂರಂಬವಾಯಿತೆಂದು ಈಗಿರತಕ್ಕ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಎಷ್ಟು ಅಭಾವವಿತ್ತು. ಈ ಹೊತ್ತು ಎಷ್ಟು ಅಭಾವವಿದೆ, ವರ್ಷ ವರ್ಷವೂ ಎಷ್ಟು ಅಭಾವ ಹೆಚ್ಚಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ, ಇದನ್ನು ರಿಸ್‌ವೆಡಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಹೊಂಡಿದ ಎಂಬುದು ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ. ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ದಿಗ್ನಿಮೆ ಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿವೆಯೆಂದು ಶ್ರೀಮನ್‌ಹಾರಾಜರವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಲೆದರೆ ಏನಾ ಬೇರೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕ್ಷೇಮಾಳ್ಜಿವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆಯೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಳಿದ ಘಾರು ಮಣಿಗಳಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕ್ಷೇಮಾಳ್ಜಿರುವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯೆಂದು ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿದಿಲ್ಲ, ಕಾರ್ಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ಹೀಗೆ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆದವಿರತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಒಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಈಗಲಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನಗುಡು, ಇದುವರೆಗೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಲ್ಲಪ್ರಾ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ, ನಾವು ಕ್ಷೇಮಾಳ್ಜಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿನೇನು ಸ್ನಾನಾತಿರಿಕ್ತಗಳಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಈಗಲಾದರೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೆಲವು ಲೋಪದೋಪಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುಬಹುದು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ತಾವು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಸ್ವೀಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಿಸ್ಪಂದೇಹೀಗಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎನ್. ಜೊಎಯಿಸರವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಈ ಗೈರ್ಮೋರ್ ಪ್ರಡ್ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ವಿಚುರ್ ಮಾಡಿರುವ 14 1/2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿರಧರಿಸಬಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ.

ಅಧಕ್ಷರು - ಅವರು ಒಂದು ಕಡೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 10 ಕೋಟಿ ವಿಚುರ್ಯಾಯಿತೆಂದೂ ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 13 ಕೋಟಿ ವಿಚುರ್ಗಿರುತ್ತೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.....

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸವ್ವನವರು - ಪ್ರಡ್ ಸರ್ಬಾಸಿದ್ದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಶ್ರೀ ಜೊಎಯಿಸರು ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ 14 1/2 ಕೋಟಿ ಸರಿಯಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದು ತಿಳಿಯತ್ತದೆ. ಇರಿಗೇಣ್ನು ಒಂದರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಕಳಿದ 6-7 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 350.03 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವಿಚುರ್ಗಿವೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಈ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಚುರ್ಗಳೂ ಸೇರಿ 10 1/2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಬುಗಳನ್ನೂ

ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದರೆ 14 1/2 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖಿಚ್ಕಾಗಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯಾ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. (An Hon'ble Member: 'Question') ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾನೀಗೆ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸಿರತಕ್ಕ ಅಂತಿಮ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಪ್ರಕಾರ 1943-44 ರಿಂದಿಚೆಗೆ ಉಳಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂಥ ಜಮೀನಿನ ಪ್ರಮೆ 8 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗ್ಗಿ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಆಹಾರಂಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾರದವರಿಂದ ಕೆಲವರು ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯಾ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೂ ಇಲ್ಲ. 1943-44 ರಲ್ಲಿ 13 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಇದ್ದ ವಾಳುಭೂಮಿಯು ಇಂದು 20 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಆಹಾರದ ಬೆಳೆ ಕೆಮ್ಮಿಯಾಗಿರತಕ್ಕಾದರಲ್ಲಿ ಏನಾಶ್ಯಯು? ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಜನರು ಕಡಿಮೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದರೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ಅಂದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನೇ ರೈತರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಒಂದು ಮಾತ್ರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದೆಂದೆ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕುಬಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ವ್ಯಾಮೋಹವಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ವ್ಯಾಮೋಹ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ಇಷ್ಟೇಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನಂತರ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂಬುದೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಎಷ್ಟು ಕೆರೆಗಳ ರಿವೇರಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯಾ, ಇಷ್ಟೇಲ್ಲ ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯಾ, ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಅಂಥ ಮಹತ್ವಾಯಿಗಳಾವುದನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ಎಂದು. ಹೀಗೆ ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಂದರ್ಭಕೊಂಡುಬರುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸ. ಇದು ಇಂದೂ ಸಂದರ್ಭ ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೂ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೂ ಅಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜನಕೂಮಾನರಿಗೆ ಇಂದು ಇದೆಂದಾಗಿರುವ ಫಲವೇನು; ಎಂದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜನರು ಹೇಳತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಇದು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಒಷ್ಟುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಆವರು ಈ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶೇಷವಿರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಅಂತಿಮಾಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನೀಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇವರು ಇಲ್ಲಿಯಿತನಕ್ಕೂ ಮಾಡಿರುವ 14 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ನಷ್ಟವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವದರ ಜೊತೆಗೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಅನ್ಯಾಯವೂ ಅಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿ ಸಚೇತಾಗಿರುವವೇನಿಂದರೆ - ಈ ದೀವಾನೆ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಜನರೂ ರೂ ಅನ್ವಯಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಾವು ಗಳನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ತಾವು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಕೇವಲ 9 ಜೀನ್ಸ್‌ಗಳ ಆಹಾರವನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು

ಯಾರೂ ಬ್ಲಾಕ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಾವು ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದುಗ್ಗೂ ನಮಗೆ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಪ್ಪು ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಬಾರದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಗೂ ನಾವು ಜೀವನವನ್ನು ನಿತ್ಯಪೂ ಹೇಗೆ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬ ಇಚ್ಛಂದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಕೂಲಂಕವವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಇದರ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು. ದೇಶದ ಜನತೆ, ಮಳೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಲಿ ಅಥವಾ ನಡೆಸದೆ ಹೋಗಲೀ ಈ ಕಂಟ್ಯೋಲಂಕೂ ಹೋಗಲೇಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವ ಉಳ್ಳವರೂಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವರು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಈ ಹತೋಟಿ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯುಂಟಾಗುವ ಭಿತ್ತಿ ಬಂದುಹೋಗಿದೆ. ಆದರೆ ಎಂದಿನ ತನಕ ತಾವು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಹತೋಟಿ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ತಾವು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರೋ ಅಂದಿನತನಕ ದೇಶಕ್ಕೆ ಈ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಈ ವಿಚಾರಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರೂ ಸಹ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಹೊರಗಡೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೇ ಹೊರಗೆದವಿದ್ದಾಗ್ಗೂ, ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅವರು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಲು ಆವರ್ಗಿ ದ್ವೇಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಂದಿನತನಕ ಈ ಹತೋಟಿ ಆಜ್ಞೆಗಳಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅಂದಿನ ತನಕ ರೈತರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಲು ಅದರಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಮೋಇ ಉಂಟಾಗುವಿದಲ್ಲ. ಇಂದ್ರೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಾವು ಯಾವಾಗ ಈ ಕಂಟ್ಯೋಲೋ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಬಂದು ಗ್ಯಾರಂಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರೋ ಅಂಥ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಂದರೆ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಕಡೆಗೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಜನರು ಬರಲು ವ್ಯಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗಾಗಿ ಈಗ ಆಲ್ರಿನ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ದಿನೆ ದಿನೆ ಕುರ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೇಕೆಂದು ತಾವೇನಾದರೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಇಂದು ಪಟ್ಟಣವಾಸಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ವೆಬ್ಬವವನ್ನು ನೋಡಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲ ಈ ಪಟ್ಟಣದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗೊಂಡಿ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕಸುಬಿಗೆ ಈಗ ಕಲ್ಲು ಬಿದಿದೆ. ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕವರ ಮನೋಭಾವ ಏತಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಉತ್ತಮದಿನವಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಯೋಚನೆ ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಮೊದಲು ಮೇಣದೆ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು, ಇಂದು ಎಷ್ಟು ಜನ ಆದರ ಮೇಲೆ ಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೆ ಕ್ಕೆಹಾಕಿ ಉಳಿಮೆ ಕಸುಬಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿಸಬಲ್ಲಿರಾ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳೆದ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಆಲೋಚಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಮನಗಂಡೇ ಶ್ರೀಮನ್‌ನಾರಾಜರವರು ಈ ಧಾರಣೆ ವಾಸಿಗಳು ತಗ್ಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬಂದು ವಿಚಾರ, ಇಂದು ಹೊಲ ಉಳಿತಕ್ಕವನ ದೃಷ್ಟಿ ಹೇಗೆದೆಯಿಂಬ ಅಂಶ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ, ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊದಲು ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ

ಮುಂದಭೂತವಾಗಿರತಕ್ಕ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ನೀತಿಯನ್ನು ನಾವು ಹೊಡಲು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಜೋಯಿಸರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ “ಎಸ್-ನೋ” ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಈ ಮೇಳೆ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕುವುದು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಕಮಿಟ್ಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಯಾರಾದರೂ ಅಟಿತಪ್ಪಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಕೈಮಡಿಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ನನ್ನಂತಹವರೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಬೀಳು ಬಿದ್ದಿರತಕ್ಕ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಳಿಂಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೇಳಿಯಬೇಕಿಂಬಿಡರ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಡಲು ನೀವು ಜನರ ನಿತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ತಾವು ತಮ್ಮನೀತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕ್ಕು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ. ಆದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಾವೀಗೆ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಿ. ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಗಳಾಗಿ, ದೇಶಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಅನಂತ ಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆಂದು ಕಾನೂನಿನ ಬಲದಿಂದಲೇ ಏನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಅವೀಗೆ ಈ ವಾಳುಬಿದ್ದಿರುವ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡದೆ ಯಾರು ವಾಳುಗಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥವರಿಂದ ಆ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಮಲ್ಲಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಹಾಗೆ ಅಮಲ್ಲಾರರು ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚೆಲಾಯಿಸಿ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬನ ಜಮೀನನ್ನು ಕಿತ್ತು ಮತ್ತೊಬ್ಬಿನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರನಾ ಅಮಲ್ಲಾರರು ಆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಷೀಷ್ಣ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉಂಟಾಗುವುದು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ತಷ್ಟುವ ಬದಲು ಅದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತಾವು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳೂ ಅಯಾ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿವೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಜಿತವಾಗಿರುವ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಆಯವರಿತು ಜಾರಿಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಆಯ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ ಆಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಅವಿವೆಕ್ಕಿ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಆಯವನ್ನಿರುತ್ತಿರುವ ಮಾಡಿದರೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ವಿಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕಾಳಸಂತೆ ಹುಟ್ಟಿವುದಕ್ಕೆ ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹತೋಟಿಯಿರುವುದೇ ಕಾರಣ. ಹತೋಟಿಯಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಕಾಳಸಂತೆಯಂಟು ಮತ್ತು ಲಂಚಪೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಲಂಚವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಳಸಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಕಾಳಸಂತೆ ಯಧೇಭ್ರವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಒಬ್ಬಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಲಂಚಪೂ ಕಾಡ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಒವ್ವೆಲೇಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದು ವಾಸ್ತವಾದ ಸಂಗತಿ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಮಾಡುವುದು ಭಾಷಣವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಲಂಚವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೂ ಇವರಡನ್ನು

ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅವರ ಆಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಒಷ್ಟತ್ತೇನೆ, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಲಂಚಹೋರರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಹೇಗೆ? ಅವರನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರ್ದೀರಾ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಮ್ಬ್ರೋ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಲಕ್ಷ್ಯಿತರ ಪಲ್ಲ ದವಸ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಸಣ್ಣಪಟ್ಟಿ ಜನರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕಾನೂನನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಈ ದಿವಸ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಂದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವಾಗ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಏನು ಪರಿಹಾಮವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ಮಾದಯ್ಗಾಡರು ಹ್ಯಾದಯಂಗಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರವು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು! ಅಂಥವರ ಬಾಯಲ್ಲೇ ಅದು ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೇ ಆಷ್ಟು ಬೇಜಾರಾಗಿರಬಹುದು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಸತ್ಯವನ್ನು ಮುಂಚಾರದು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲದೆ ವಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿರಬಹುದು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಸತ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೆಕೊಂಡಿರುವ ಜನರ ಮನಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹೋತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನುಗ್ಗಿ ಅವರಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳಿವೆಯೆಂದು ಫಂಟಾಫೋನೆವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದು ಅಸತ್ಯವಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ತೋರಿಸಲಿ. ನಾನು ಅದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದ್ದರೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾನವನ್ನು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ. ಇದು ಸತ್ಯವೆಂದು ಪ್ರತಿಮಾದನೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರೆ ತಾವು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೀರಾ! ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಆಕ್ರೋಶ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಿದೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ನೀತಿಯು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ಒಪ್ಪೇಣಾ, ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಡೋಣ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಂದು ಅರ್ಜಿ ಸಹ ಬಂದಿದೆ. ಚನ್ನವಟ್ಟಿಂದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಇದಕ್ಕೇನು ಕಾರಣ? ಅಧಿಕಾರಿಗಳಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲವೇ ಅಧವಾ ಅವರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ತಿಳಿವಳಿಯಲ್ಲವೇ? ಅರ್ಥರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ 200-300 ಎಕರೆ ಜಮೀನಿರುವವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ 2-3-4 ಎಕರೆ ಜಮೀನಿರುವವರ ಮನೆ ಮತ್ತು 4-5 ಪಲ್ಲ ದವಸವಿರುವವರ ಮನೆ ಜಫ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ದವಸ ತರುವುದು ಸರಿಯೇ? ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು ಸತ್ಯಸಂಧರೆಂದು ಹೇಳೋಣವೇ? ನಾಳೆ ದಿವಸ ಅನ್ವಯ ಅಭಾವ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದೇಕೆ, ರೇಷನ್‌ಕಾಡು ಪಡೆದು ದವಸ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬಹುದು. ಆಗ ರೇಷನ್‌ಕೊಡಿದ್ದರೆ ಅವರು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಉರುಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಂಗಳಾರಿನ ಒಬ್ಬ ಗಂಡು ಹುಡುಗ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬಳು

ಹೇಳು ಹುಡುಗಿ ಮೊನ್ನೆ ಏತವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ನಾಲ್ಕೆದು ಪಲ್ಲ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಂಥ ಭಾವನೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಸಣ್ಣಪಟ್ಟಿ ಜನರ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವೇಕೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಕೇಳಬಹುದು. ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆಹಾರ ದವಸ ಬೆಳೆಯವುದಕ್ಕಿಂತ ಇತರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯಾವ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದರೂ ಆದಾಯ ಬರುವ ಬೆಳೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಬಿ ಆಶೀಯದ್ದೇ ಇತರ ಬೆಳೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು, ಜನರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು, ಆಹಾರ ದವಸವನ್ನು ಬೆಳೆಯವುದರಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಆಗ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಯೇ ವಿನಾ ಕಾನೂನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿರ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಲು ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ನಂಬಿದ್ದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಎಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬಹುದೋ ಅಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯುದಿಂದ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಳ್ಳಾಡಿನಮರು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಕೊಡು, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸೇರಬಾರದು? ಎಂದು ಏಕ ಕಾನೂನು ಮಾಡಬಾರದು, ಶೇಕಡ ನೂರರಷ್ಟು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಹಾರದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾ ವಿಚ್ಛ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಆರಿತು ನುರಿತ ಜನರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಯಾವ ರೀತಿನೀತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ-ನೀವು ವಿಚ್ಛ ಮಾಡುವ ಹಣಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ದೇಶಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಭೆ, ಅಷ್ಟು ಹೊರತು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಏನೂ ಆಗಲಾರದು.

ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶ, ಮಿಲಿಟರಿ ಪರಸನಲ್ ನೋಡಿ ಬಹಳ ದುಃಖಾಯಿತು. ಹಿಂದೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಂತ ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಮವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ ಆದಕ್ಕಿಂತ ಕನಿಷ್ಠವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ನಾದವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅಂದಮೇಲೆ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಕರ್ತವ್ಯ, ಆ ದಿವಸ ಆಶ್ವಾಸನವನ್ನು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟರು? ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಅದ ಬಷ್ಟಂದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಕೊಟ್ಟ ವಚನವನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ

ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಜೈವಧಿಯಿದೆ? ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದ್ಯುರ್ಯಾದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಸರಿಪಡಿಸದಿದ್ದರೆ, ಕೇಂದ್ರದವರು ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಪಚನವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಸಚಿವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವುದೂಂದೇ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕೇ ವಿನಾ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಕೇಂದ್ರದಿಂದಲೂ ಹೊಂಬ ಹೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀ ಜೋಎಲಿಸರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಖಚಿಗಿರುವ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೊಡಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಘಂಟಾಫೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಡಿನಿಸ್ಟ್ರಿಟಿವ್ ಸರ್ವಿಸ್‌ಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪರಾಮಾರ್ಥಿಕಾಗಿದೆ. ಮಿಲಿಟರಿ ಪರಿಸರಲ್ಲಾಗೆ ಆಗಿರುವ ಪರಿಣಾಮ ನೋಡಿದರೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಎದೆಯೋಡೆಯುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ರೀತಿನಿಂತಿ ಮತ್ತು ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ನಮಗೆ ಹೊಡವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಒಂದು ಅನುಮಾನ ಬಂದಮೇಲೆ ಹೋರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ನಾವು ಹೋಗಿಕೊಡು ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಯೋಜನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಸಚಿವರು-ಈಗ ಅವರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು-ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧ್ ಇದುವರೆಗೂ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಶಾಸನದ 371 (b). ಸೆಕ್ರೆನ್ ಆಡಳಿತಕ್ಕ ಒಳಪಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯ. ನನಗೆ ಜಾಪ್ಪಕವಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜಗ್ನಾಥೇಹನ ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ರಚನೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 371 (b) ಸೆಕ್ರೆನ್ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಆಶ್ವಸವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಮೇಲೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಅನೇಕರು ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದು. ಆ ಆಶ್ವಸನ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಲು ಒಪ್ಪತ್ತು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ 2 1/2 ವರ್ಷ ಆಯಿತು. ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ 371 (b) ಸೆಕ್ರೆನ್ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನಾವು ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಯೇ ಹೋರಿ ಬೇರೆ ಪನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಆಯಿತು? ಮುಖ್ಯ ಸಚಿವರು ಪತ್ರಿಕಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು ನನಗೆ ಜಾಪ್ಪಕವಿದೆ. ಅಂದಿನ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲಮೇಂದು ವ್ಯಾಸನದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕೊಡಲೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನವನ್ನು 371 (b) ಸೆಕ್ರೆನ್ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏಷಾದು ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರ ಅಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಮನ್ ಮಹಾರಾಜರವರು ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು ಇನಾಂ ಹಲ್ಮಿಗಳ (ಇನಾಂ ಪದ್ಧತಿ ಅವಧಿ ರಥ್ತಿ) ವಿಧೇಯಕ *

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಇನಾಂ ಗ್ರಾಮಗಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ತೇಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನಿಗೂ ಮಧ್ಯ ಒಂದು ಸಭ್ಯಿಡಿಯರಿ ಸರ್ಕಾರ ಇರಬಾರದು ಎಂಬುದು. ಅದು ಹೊರತು ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಆಕಾರ ಹಚ್ಚಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಶೀಫ್ತಾಗಿ ಫಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆಯಾದರೂ ನಂಬಿದ್ದರೆ ಅದು ಖಂಡಿತ ತಪ್ಪ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನಿಗೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕೇ ವಿನಾ ಮಧ್ಯ ಯಾರೂ ಇರಬಾರದಂಬ ತತ್ವ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನಾನು ಕೂಡ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಪಾಲೀಸಿ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದಾಗ ಇದು ಅಗತ್ಯಾಗಿ ಆಗಿರೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಪಡಿಸಿದೆ. ಇನಾಂದಾರರ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಾವು ತೇಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾಗೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸ್ತೇ ತೇಗೆದುಕೊಂಡುಬಿಡಬೇಕೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಾ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ತೇಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂತು. ಆದರೆ ದೇವರ ದಯದಿಂದ ದುಡ್ಡು ಕೊಡದೆ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಈ ಜೋಡಿದಾರರ ಮತ್ತು ಇನಾಂದಾರರ ಪರಿಹಾಮವೇನಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಅಂತೆ ಈಗ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಎಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು, ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷಣಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದಂಶವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದಿನ ಜೋಡಿದಾರರುಗಳು ಮತ್ತು ಇನಾಂದಾರರುಗಳು ಅಷ್ಟೇಕ್ಕಾದಿದ್ದರೂ ಕುರೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ಖಂಡಿತ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಮಾತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೆಲವರು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಹಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದು ಈ ಭೂಮಿಯಿಂದಲೇ ಮಾಡಿದ್ದರೆಂದು ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಲಾಯರುಗಳಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದಾದರೂ ಸುಲಭವಾದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಈ ಬಳ್ಳಾಯಿವನನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರಬಹುದು, ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಒಂದಿದೆಯಿಂದು ನಂಬುವುದು ಕಷ್ಟ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವರೇ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯವರು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನಾವು ಕೊಡುವ ದುಡ್ಡನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅವರು ಅದನ್ನೇ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇಟ್ಟು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ವಿಧವೆಯರೂ, ಬಾಲಕರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅವರ ಅಸ್ತಿ-ಮಾತ್ರಿಕಣನ್ನು

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 20ನೇ ಮಾರ್ಚ್, 1951

ಕಿತ್ತಲ್ಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಪರಿಹಾರ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಬಿಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. 23ನೇಯ ಕಾಂಪನ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದೆ:

"The compensation ..... may be paid in such form and manner and at such time or times, and in one or more instalments, as may be prescribed by rules made the Government".

ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಕ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ದಿವಸ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನಾನು ಅಷ್ಟೂಗ್ರಿ ಒಷ್ಟಲಾರೆ. ಒಂದು ವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಬಿಡಬೇಕು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಯವರು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ.

ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಣವಂತರಿಗೆ ಅಂದರೆ ಬ್ಯಾಕ್ ಕಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಾಡುವಂಥವರಿಗೆ ಬಾಂಡುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಎಡಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ, ಬಲಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಎನ್ನುವಂತೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಸಲಹೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇನ್ನು 'ಖಾಸ' ಭೂಮಿಯ ವಿಷಯ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಖಾಸ್ ಜಮೀನೆಂದರೆ ಜೋಡಿದಾರನೇ ಸ್ವತಃ ಹಿಂದಿನ ಅರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಿ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿವರಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಡತನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗೊಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜೋಡಿದಾರ ತಾನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ವಾರಕ್ಕೂ ಗುತ್ತಿಗೊೇ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಗು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರಬಹುದು. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಆತನು ಕೆಳಿದೆ 6 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೇಳಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಜಮೀನನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮೆಹಣತ್ತಿನಿಂದ ಉತ್ತಾಪ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಾರಕ್ಕೂ ಗುತ್ತಿಗೊೇ ಅರು ವರ್ಷಕಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಜಮೀನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನೇ quasi permanent tenant ಆಗಿದ್ದನಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಲೋಪವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ವಿಧಿಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ನೀವೇ ಖಾಸ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇನಾಂದಾರನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಸಹ ಅನೇಕರಿಗೆ ಖಾಸ್ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವಾದರೂ ಇನಾಂದಾರನು ತನ್ನ ಇನಾಂತಿ ಜಮೀನನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಾಗ ತಾನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಮೀನನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃಷಿ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಬಡಾವಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಪಟ್ಟರೆ ಅವನಿಗೆ ಜಮೀನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ.

ಈಗ ಇನಾಂ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅವರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ ವಿನಾ ಭೂಮಿಯನ್ನಲ್ಲ. ಈ ವಿವಿರವನ್ನು ಸೇಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಯವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವುದು ಇನಾಂ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡತಕ್ಕ ಬೆಲೆಯೇ ವಿನಾ ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇನಾಂದಾರನು ನಲವತ್ತು ಏವತ್ತು ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ತಾನೇ ಇಟ್ಟಕೊಂಡು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸ್ಯೆಯಿದ್ದರೆ ಆತನಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ. ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟಕೊಡದ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನು ಎಷ್ಟಿದೆಯೋ ಆದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮಿಕ್ಕದಿಕ್ಕೆ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು ಎಂದು ಇನಾಂದಾರನಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ನ್ಯಾಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಾವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜಮೀನು ಬಿಟ್ಟಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ವಿವರಣೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯ. ಈ ಅಂಶವನ್ನೂ ಸೇಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಯವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.

Quasi permanent tenant ಆದವನು ಆರು ವರ್ಷ ಇದ್ದಕೊಂಡು ಜಮೀನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನು ಇನಾಂದಾರನಿಗೆ ವರ್ಷವರ್ಷ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮ್ಯ ಬರುತ್ತದೆಂದರೆ ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಆಗುವ ಬಿರೀದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆದನ್ನು Quasi permanent tenant ಕೊಡಬಹುದೇ ವಿನಾ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಉತ್ತರ್ತ ಎಂದರೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಪಲ್ಲ ಭತ್ತೆ, ಎಂದರೆ 200 ರಾಪಾಯಿ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ ಆದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಕಾನೂನಿನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರಾಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿರುವಾಗ, ಈ ರೀತಿ ಅವರಿಂದ ಇಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಎಷ್ಟುಮತ್ತಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಐದಾರು ವರ್ಷದಿಂದ ಇಟ್ಟಕೊಂಡು ಜಮೀನು ಮಾಡಿರುವವನು ಅಕ್ಷಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಬೆಲೆಗೆ ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಗುತ್ತಿಗೆಯಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಟ್ಟಬಿಟ್ಟರೆ ಜಮೀನು ಕೊಟ್ಟಬಿಟ್ಟತ್ತೇವೆಂದರೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಹಣವನ್ನು ಅವನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ ಹೊಡಿ, ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ. ಅವನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳವ ಹಣವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವಾಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಗುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ವಾಸ್ತವಾದ ಬೆಲೆ ಏನು ಬೀಳುತ್ತದೆ ಆ ಸ್ವಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ. ಅಷ್ಟನ್ನು ಇದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಹತ್ತು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ಭೂಮಿ ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯ. ಬೇಕಾದರೆ ಬಡ್ಡ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿ, ಹೆಚ್ಚು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಲಿ. ಅವನಿಗೆ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶದ ಹಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಖಚಿಸ ಮಾಡುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಅವನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇನ್ನ Kadim and permanent tenants : ಇವರಿಗೂ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇವರಿಗೆ ಪೂರ್ವದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇನಾಂ ಗ್ರಾಮದ ಟೆನೆಂಟುಗಳಿಗಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿತತ್ವ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೋಟ್‌ಬಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಹೊ ಕೊಟ್ಟು ಇನಾಂ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಇವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಇವರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಗೊತ್ತುದ್ದ ಮೇಳಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೀಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡೀಕು. ಇವರಿಗೂ ಕೂಡ ಭೂ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವಾಗ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೊಡಬೇಕಾದ ಪರಿಹಾರದ ಹಣಕ್ಕೆ ಇವರಿಂದಲೂ ನೇರವು ದೊರೆಯುವುದು ನ್ಯಾಯ. ಇದನ್ನೂ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿವರು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನಾಂ ಎನ್ನವುದರಲ್ಲಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಇನಾಂ ಗ್ರಾಮಗಳು ಸೇರಿವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನಾಂ ಹಕ್ಕನ್ನೇ ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಇನಾಂ ಹಕ್ಕನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಿರು ಇನಾಂ ಹೆಸರೇ ಇರಬಾರದು. ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈಗ service ಇನಾಗಳಿವೆ, religious ಇನಾಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ ? ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರಾದರೂ ಈ ಇನಾಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೆ ಸೂಕ್ತವೆಂದು ನನ್ನ ಸಲಹೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ವೇಳೆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಉತ್ತರ್ವತ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾಜೆ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತದೆಂದರೆ, ದೇವರ ಮೇಲೆ ಜನರಿಗೆ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದೇಯಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ ? ಪಟೇಲರಿಗಿರುವ ಇನಾಂ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಹೊಡಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಕೆ ಇರಬಹುದು; ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೊಡೋಣ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನಾಂ ಜಮೀನನ್ನು ಪಟೇಲ ಅಪೀಸಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲ registered occupancy ಎಂದು ಮಾಡಿದರೆ, ಎಲ್ಲಿಯವರೀ ಬಿಬ್ಬ ಪಟೇಲ ಕೆಲಸ ನೋಡುತ್ತಾಗೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೀ ಅವನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅಮೇಲೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅವನು ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿ. ಅಂತೂ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಆ ಅಂಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಲಿ.

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯುವ ಯೋಜನೆಗೂ ಒಬ್ಬಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಆದ ಕಾರಣ Tiller of the soil should be the owner of the land ಎಂದು ಬಿಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ಜನ ಇನಾಂದಾರರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕರು 'ಸದ್ಯ ಯಾರಾದರೂ ನಮ್ಮ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು, ನಾವೂ ಬೆಂಗಳೂರು ಮೈಸೂರು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸುವಿವಾಗಿರೋಣ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. (ನಂಗು!) ನಾನೇನೂ

ತಮಾಷೆಗಾಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ವಾಸ್ತವವಾದ ಸಂಗತಿ. ಜಮೀನು ಒಂದು ಆಸ್ತಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಆದನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಅನೇಕರಿಗಿಲ್ಲ. Tiller of the soil should be the owner of the land ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಹಿತೆ ಹೊರತು ಹಿತವಿಲ್ಲ. ಯಾವೆನು ಜಮೀನನ್ನು ಉಳಿತ್ತುವೆಂದಿಲ್ಲತೋ ಅವನಿಗೆ ಜಮೀನಿರಿಬಾರದೆಂದು ಈ ತತ್ವದ ಅರ್ಥ, ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಏದು, ಆರು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿಂದರೆ ಏಳು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಉಳಿತ್ತುವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 50 ಎಕರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಜಮೀನಿರುವವರು ನಮ್ಮು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 16 ಸಾವಿರ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಎಂಟು ಲಕ್ಷ ಜನ ರೈತರು ಒಂದೆಕರೆಯಿಂದ 50 ಎಕರೆ ಜಮೀನಿನೊಳಗೆ ಇರುವವರು. 50 ಎಕರೆ ಮೇಲೆ ಇರುವವರು ಜಮೀನನ್ನು ಉಳಿತ್ತುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ absentee landlords. 50 ಎಕರೆಯೊಳಗೆ ಇರುವವರು ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ರೈತರಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಗಿರುವಾಗ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜಮೀನೊಂದಾರದಿಂದ ಜಮೀನಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಎಕರೆ ಇರುವವರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿರೆ, ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ಸಣ್ಣಪಟ್ಟಿ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ವಾದಗ್ರಸ್ತವಾದ ವಿಚಾರ. ಒಂದು ವೇళೆ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಏದು ಎಕರೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಏದು ಎಕರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ, ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಅನ್ನಯಿಸಿದರೆ, ಅವನು ಕೂಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಜಮೀನನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆ ಉಳಿಸುತ್ತಿರುವವರಿಗೇ ಆ ಜಮೀನು ಸೇರಿದ್ದು ಒಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂದು ನೋಡಿ. ಹೀಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಮಾಡಲು ಯಾರಾಯಿ ಬರುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಜಮೀನನ್ನು ಹಂಚಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಆವ ಈಗ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಜಮೀನನ್ನಾರನ ಜಮೀನನ್ನು ಆಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ 30-40 ಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಎಕರೆಗಳ ಪ್ರಮಾರ ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೊಡುವುದರಿಂದ ಈಗಿನ ಆಹಾರಾಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೇಗೆ ಕುದುರುಹೊಳ್ಳಲ್ಪಡೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುತ್ತಾರು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದು ಬಹಳ ಸುಲಭ; ಆ 30-40 ಜನಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಆಗ ಕಾಲುತ್ತೆ ಕಷ್ಟ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆ ಹರಿದು ಹಂಚುವ ಕೆಲಸವಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದುನೇ? ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಲ್ಪಡೆಂಬುದನ್ನು ಖಿಂಡಿತ ಒಟ್ಟಿಹೊಳ್ಳಲ್ಪಡಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ತಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ - ಇತರ ಉದ್ದ್ಯಮಗಳು ಅಷ್ಟು ಬೇಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೇ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಈ ವ್ಯವಸಾಯ ಹಾಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೇ ಬಾರದಿರುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವೇನೆಂಬಡಿಸುತ್ತಾ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಈ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆ ಬೇಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ವ್ಯವಸಾಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ದೊಡ್ಡಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು business proposition ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೇ ವಿನಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೊಟೆಯ ಪಾಡಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಬೇಕೆಂದುಹೊಳ್ಳಬಂಧ ಸಣ್ಣಪಟ್ಟಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಂದ ಇದನ್ನು

ಕ್ರಮವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಬಾನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ಕೂಲಿ ಜನಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಫಾಂಟಫಾಂಟಿಗೂ ಹೇಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ಗಜಗಟ್ಟಿಲ್ಲ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ದೇಶದೇಶಕ್ಕೂ, ಬದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಿಡುವಳಿ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯವಸಾಯ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೇ ವಿನಾ ಇಂಥು ಸಣ್ಣಪ್ರಾಟ್ಟಿ ಜಮೀನ್ನಾರ್ಥರುಗಳಿಂದ ಇದು ವಿಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಮಾತು. ಈ ಸಣ್ಣಪ್ರಾಟ್ಟಿ ಜಮೀನ್ನಾರ್ಥರುಗಳಿಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಹೊಸ್ಟ್ರಾಗಿ ದುಡಿಯತ್ಕಾರು. ಮಾತ್ರಿಕ್ಯಾತ್ಮಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳವರು ಎಂದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶಗಳವರು ಈ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಸಹ ಅಲ್ಲಿ ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಂತೆ ಒಂದು business proposition ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದಲೇ ಆವರು ಅಷ್ಟು ಘ್ರಾಜನ್ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಆದರೆ ತಾವು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೂ 3-4 ಎಕರೆಗಳಂತೆ ಹರಿದು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟಿರೆ ಈ ಆಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇ ಅಥವಾ ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ತಪ್ಪ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ತಪ್ಪ ಭಾವನೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆವಾದರೂ ಕೂಡ ಇದನ್ನು ಸಾಧಾನವಾಗಿ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿ. ತಾವು ಇದನ್ನು ಶೀಪ್ತ್ರಾಗಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲ ತಾನಾಗಿಯೇ ತಮಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರವೇನಂದರೆ - ಈ ಇನಾಂದಾರರಾದ ತಾವು ಬೇಗ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬಹಳ ಜಮೀನು ಜಾಗ್ರತೆ ಬೇರೆಯವರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಆ ರೀತಿ ಬೇಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದ ವಿಚಾರವೇ ಹೌದು. ಆದರೆ ಇದೇ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮೊನ್ಯೆ ತಾನೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಸ್ಥಿರತರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನೆಂದರೆ “ಬಹಳ ಒಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು, ತಳೆ ತಳೆದುಹೊಂಡುಬಿಟ್ಟೇ ಸ್ವಾಮಿ. ಎಲ್ಲೋ ಕೇವಲ 1 3/4 ಎಕರೆ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದನ್ನೂ ಈ ದಿವಸ ಹೊಟ್ಟು ತಳೆಕೊಳ್ಳುಹೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೇ ಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದು. ಇದರಿಂದ ಏನು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದರೆ ಜನರಿಗೆ ಈಗ ಎಲ್ಲಲ್ಲಿಯೂ ಜಮೀನುಗಳ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಮೋಹ ಕಮ್ಮಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಈಗಲಾದರೂ ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೇ: ನೀವು ಈ ರೀತಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕಾನೂನು ಮಾಡುವಾಗ, ಈ ಭೂಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೀವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಹೆಚ್ಚೆಯನ್ನಿಡುವಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನೋಡಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೇ ಶಿವಾಯಿ ಥಣ್ಡನೇ “ಉತ್ತರವನಿಗೆ ಭೂಮಿ, ಕಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಮನೆ” ಎಂಬ ಸೇಳಣ್ಣ ಪ್ರಕಾರ ಮುಂದುವರಿದರೆ, ವೋಡಾರು ನಡೆಸತಕ್ಕವೇನೇ ವೋಡಾರಿನ ಮಾಲೀಕನೆಂದೂ, ಕಾರ್ಬಾನ್‌ಗಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕವೇಲ್ಲೂ ತಾವೇ ಕಾರ್ಬಾನ್‌ಯ ಮಾಲೀಕರು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ತಮ್ಮ ಈ ತತ್ತ್ವ ಎಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ? ಇದನ್ನೂ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಿನೋಡಿ. ಆದರೆ ಕೆಲವು

ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಶಿ ರಷ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗಳು ಏನಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರಿವರಿಂದ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ತಾವೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಖಿದ್ದಾಗಿ ಪರಾಂಬರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಆಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಆ ರಷ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಸ್ವಾಮ್ಯದ ಪ್ರಸಂಗ ಎಷ್ಟು ಬಂಡಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ಎಷ್ಟೇಷ್ಟು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಾಗುತ್ತಿವೆಂಬುದು ಹೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ರಷ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಕೂರ್ತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂಡ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿನ ಭೂಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವದ ಪ್ರಸಂಗ ಎಷ್ಟು ಬಂಡಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ಎಷ್ಟೇಷ್ಟು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಾಗುತ್ತಿವೆಂಬುದು ಹೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ರಷ್ಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂರ್ತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂಡ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿನ ಭೂಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಕೇಂದ್ರಿಕೃತವಾದ ನಂತರ ಜನಗಳಾರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉದ್ದೇಶನಿಃರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ವಿವರಿತ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಂಟಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಉತ್ಪನ್ನವೇ ಕರ್ಮಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಾವು ಈಗಿನ ಅದೇ ರೀತಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದಂಥ ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಟ್ಟಿಸುವ ಅಥವಾ ಆದಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಪ್ರಯೋಜನಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದಿದ್ದೀರೆಂದು ನಾನು ತಮಗೆ ಒತ್ತಿ ಹೋಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆದು ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ತಮಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಹೀಗೆ ಜಮೀನು ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೂರ್ತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಬಂದು ಸುಧಾರಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದೆ ಕೂರ್ತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಕೂರ್ತಿ ಪಳಕುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ ಇದರಿಂದ ಬಂದು ಸುಧಾರಣೆಯಾದಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಪುನಃ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಈ ಜೋಡಿ, ಜವಗಿರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇಬಾರದೆಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾನೇನು ದೊಡ್ಡ ಜಮೀನ್ನಾರನಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಇಷ್ಟಲ್ಲವನ್ನೂ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಗತ್ಯವಾಗಿ, ಜನರೆಲ್ಲರೂ ದೇಶದ ಹಿತಡ್ವಾಷಿ ನೋಡಿ, ಅದಕ್ಕನುಗಳನ್ನು ಪ್ರಗಣಾಟ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಪರಿಹಾರ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೇ ತಾವಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ದೇಶದ ಹಿತಡ್ವಾಷಿಯಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ರೀತಿ, ವಾಯು, ನೀರು, ಭೂಮಿ, ತೇಜಸ್ಸು, ಹೀಗೆ ಪರಮಾತ್ಮೆ ಏನೇನು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು, ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿದ್ದಾನ್ನೇ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟೇಷ್ಟಿದೆಯೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ, ದೇಶದ ಹಿತಡ್ವಾಷಿಗಾರಿ ಹೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದರೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಜಮೀನ್ನಾರರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಭೂಮಿಯನ್ನೂ ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಏಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬಾರದು ? ಹೀಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಮುಂದೆ ಬಂದು ದಾರಿ

ತೋರಿಸಿದರೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ದೇಶದ ಹಿತದ್ವಿಷಿಯಿಂದ ನಾನೂ ಸಹ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ನಾನು ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಸೈಹಿತರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಈ ಮನೂದೆಯು ಈಗ ಸೇಲಕ್ಕೂ ಸಮಿತಿಯವರ ಮುಂದೆ ಹೋಗತಕ್ಕಾದ್ದಾಗಿದೆ. ಅವರು ಖಾವಕಾಶವಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಾಳಿತೋ ಮತ್ತು ಏನೇನು ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಸುಧಾರಿತ ರೀತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗುವಂತೆ ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ ನಾನು ಈ ತಿದ್ದುಪದಿ ಸೂಚನೆಗೆ ನನ್ನ ಚೆಂಬಲವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಚೆ *

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮೆ ಮುಂದಿರತಕ್ಕಿಂದ 1951-52ರ ಆಯವ್ಯಯದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 37 ಲಕ್ಷ 54 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಹೋತಾ ಬಿಡ್ಡದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಜೆಟ್‌ನ್ನು ಸರಿತೂಗಿಸುವಾಗ 18 ಲಕ್ಷ 42 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ರಿಸರ್ವ್ ಘಂಡಿನಿಂದ ತೆಗೆದಿರುತ್ತಾರೆ. 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸಾಲ ಬರತಕ್ಕಿಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಡೂ ಸೇರಿ 68 ಲಕ್ಷ 42 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಹೋತ ಬಿಡ್ಡರುವುದು ಒಂದು ಹೋಟಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದಂತೆ ನಾವು ಆಹಾರದ ಸಭಿಡಿಗಾಗಿ ಹೊಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಆ 72 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ವರ್ಷ ಸೇರಿಸಿದ್ದರೆ, ಏರಡು ಹೋಟಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ 345 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ರೇವಿನ್‌ನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. 5 ವರ್ಷಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಂದು ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ 345 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಬರುವುದು. ಆ ಮೇಲೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬರುವ ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಇದೇ ತರಹ ಇರುತ್ತದೆಯೇ, ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ಹೋತಾ ಆಗುತ್ತದೆಯಾದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಏದು ಹೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು 10 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಡಿಫೆಸಿಟ್ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನಾವ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಬರದೇ ಇದ್ದರೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿಸಿದ್ದು. ಬೇರೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಅದು ಏನಾದರೂ ಆಗಲೀ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂದೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೊಳ್ಳಿಸ್ತಾರ ನಾನು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆಡಳಿತ ವಿಚಿನ ಬಾಯಿ 20 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 19.9.30 ರಲ್ಲಿ 170 ಲಕ್ಷ 27 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು. 10 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಅಂದರೆ 1939-40 ರಲ್ಲಿ 189 ಲಕ್ಷ 30 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು. ಇವತ್ತು 618 ಲಕ್ಷ 75 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ miscellaneouಸ್ ಮತ್ತು labour ಇಲಾಖೆಯಾದು ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಸುಮಾರು 6 1/2 ಹೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವ್ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವಿಕಾರವೆಂದರೆ ಪಟ್ಟಿಕೆ ವರ್ಕ್‌ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ವಿಚ್ಯು ವೆಚ್ಚೆ. 1929-30 ರಲ್ಲಿ 9 ಲಕ್ಷ 17 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು. ಹೋದ ವರ್ಷ 32 ಲಕ್ಷ 4 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು. ಈ ವರ್ಷ 40 ಲಕ್ಷ 52 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿದೆ. ಹೋದ ವರ್ಷಕ್ಕೂ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಸದವರ್ಷದ ದಿನಾಂಕ 25ನೇ ಮಾರ್ಚ್, 1951

ಈ ವರ್ಷಕ್ಕೂ 8 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 962 ಲಕ್ಷ 72 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 6 1/2 ಯಿಂದ 7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಕೇವಲ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಖಚ್ಚ ಮಾಡಿದರೆ ದೇಶ ಮುಂದುವರಿಯವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿ. ಆರ್ಥಿಕ ಸಚಿವರು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. "Every possible effort is being made for retrenchment" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ರಿಟ್ರಿಂಚ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಫೀಸರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ವರದಿಯ ಮೇಲೆ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೇಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಗಂತೂ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಚಿವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮೇಲಿನ ಖಚನನ್ನು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಖೋತಾ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಳಬೇಕಿಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬಜೆಟ್ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವಾಗ ಇದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಮರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ಅಂತಿ ಅಂತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ತಮಗೆ ಬೇಸರ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಾಲ್ಕನೇಯ ಬಜೆಟ್‌ನು ಎಂದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿದೆ; ನಿಮ್ಮ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಉಪಯೋಗವಾಗಿದರೆಯೇ, ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಗೆ ರೂಪೋಂದಿದೆ ಎಂಬಿವೇ ಅಂತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆಡಕ್ಕಷ್ಟುಗುಣವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಬಜೆಟ್ ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಇದುವರಗೆ ಎಂದರೆ ಈ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಅಷ್ಟು ಚಿನ್ನಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯವೇನಿಂದರೆ ಕೇವಲ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸಚಿವರು ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ, ಹಣವನ್ನು ಬದಗಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಲ್ಲಾ ಅವಾರವಾದ ಹಣವನ್ನು ಬದಗಿಸಿ ಬಜೆಟ್ ಸರಿದೂಗಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ತುಂಬ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರಬೇಕು (Hear ! Hear !) ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನಿಸಿರಿ, (ಸಭೆಯಲ್ಲಿನಗು) ಬದಗಿಸಿರುವ ಈ ಆವಾರವಾದ ಹಣವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಖಿರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಬೇಕು. ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಖೋತಾ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲ ಪಡೆಯಲುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಟ್ಟಿಹೋಳುಬೇಕು. ತೆರಿಗೆಯನ್ನೂ ಹಾಕಬೇಕು, ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಬೇಕು, ತೆರಿಗೆ ಬೇಡ ಎಂದರೆ ಅದು ತತ್ವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಹಣವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಖಚ್ಚ ಮಾಡಲಿ; ಎಷ್ಟು ಸಾಲ ಬೇಕಾದರೂ ತೆಗೆಯಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೇಡವೇನ್ನುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬದಗಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಿಫಲ ಬದಗಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಖಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ, ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಈ ಬಜೆಟ್‌ನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೊದಲು ಪೋಲೀಸ್ ಬಾಬು ತೇಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ 91 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಇಷ್ಟು ಹಣ ಖಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಏಕೆ! ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಜನಗಳಿಗೆ ಶಾಂತಿ, ನೆಮ್ಮೆದಿಯನ್ನು, ಆಸ್ತಿ ವಾಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹಣ ಖಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ್ನೂ ಮೊದಲಿದ್ದಷ್ಟು ಕ್ಷೇಮ, ರಕ್ಷಣೆ ಇವತ್ತು ಇದರೀಗೆ ಎಂದು ಒಳಾಡಳಿತ ಸರಿವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹಣ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಖಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ, 91 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಒದಗಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದರೆ ಕೊಡೋಣ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣತೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಇರಬೇಕು. ಕೆಲವು ಕಾಲದಿಂದೀಚಿಂ ನಡೆದಿರುವ ಫಟಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗಂತೂ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು! ಡಕಾಯಿತರು ಕಾರು, ಜೀವುಗಳಲ್ಲಿ ಮದ್ದು ಗುಂಡು ತೇಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದರೆ. ತಮ್ಮ 2-3 ವರ್ಷಗಳ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತೈಪ್ಪಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯಾರನ್ನೂ ತೈಪ್ಪಿಪಡಿಸದೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣ ಏಕೆಂದಂ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ತರಹ ದೊರ್ಚನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ನಡೆಸುವ ಮನೋಭಾವ ಬೇಕೆಂಬುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಜನಗಳಲ್ಲಿ, ದುಷ್ಪವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಇಂದು ನಾವು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ.

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಮೂರು ಖೂನಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನ್ನು ಖೂನಿ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಇದಿದ್ದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಮೈಸೂರು-ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ 25 ಜನ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳವ ಬಂಜು ಒಂದರಲ್ಲಿ 75 ಜನರನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು; ಪೋಲೀಸಿನವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಭಯವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ!

ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಯಾವ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಫನ್ಸನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ, ಢೈರು ಕಂಡಕ್ಕರುಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಲಾರಿ ಮತ್ತು ಬಸ್ಗ್ರಾಂಕಲ್ಲಿ over-load ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ; ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಕ್ರೇಂಡಾರು ಹಾಕಿ ಢೈರುಗಳು ಹೊರಟಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಾನೇನೂ ಕೇವಲ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾವೇನೋ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತೈಪ್ಪಿಪಡಿಸಬೇಕು ಅಂತ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಪಡುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಾನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕಷ್ಟ ಖಿಂಡಿತ ನಮಗೆ ಬೇಡ ! ಬೇಳಗ್ಗಾಗಿ ಸಂಚೇಯವರೆಗೂ ಅವಿಷ್ಟವಾಗಿ ದುಡಿಯತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಘಲ ಏನು ! ಆದರ ಘಲ ಜನರಿಗೆ ಹೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾವಿದನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕು.

ಇನ್ನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ. 308 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಹೋದಸಾರಿ 280 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ. ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ! ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಮನ್ನು ಅಭಿನುದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಣದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಏನು ಘಲವಾಗುತ್ತೇಯೆಂಬುದನ್ನು

ತಾವು ನೋಡಬೇಕು. 308 ಲಕ್ಷ್ಯ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಿಚ್ಯು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಸಾಮಿರಾರು ಜನರನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಿಲ್ಲಿಯಗಳಿಂದಲೂ, 20-30 ಜನರನ್ನು ಹೆಸ್ನಾಲುಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯುಮತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಓದಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 308 ಲಕ್ಷ್ಯರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಿಚ್ಯು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಾಧಿಸಿ ಭೂಜ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯುತ್ತಿರುಗಳಿಗೆ ದೇಹವನ್ನು ದಂಡಿಸಿ ದೇಶದ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ನೇರವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೋಂದು ಸುಲಭೋಪಾಯದ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಣಾದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ, ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಸುಲಭ ಮಾರ್ಗ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋದರೆ ಕೊನೆಗೆ “ಉಳಿಮವಸಡೇ ಭೂಮಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದವಸಡೇ ಮನೆ” ಎಂದು ಕಾಗ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಅವರೇ ಕರ್ಮಾನ್ವಿಸ್ತಾ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾನೀತಿ ಅತಿ ಜರೂರಾಗಿ ಒದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು.

ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಫಂಟೆಗಟ್ಟಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯುತ್ತಿರುಗಳನ್ನು ದೇಶದ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ನೇರವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ವಿದ್ಯಾನೀತಿಯನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ಶಿಸ್ತು ಇರಬೇಕಾದ್ದು. ಸ್ನಾಲು ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು, ಲೆಕ್ಕರುಗಳು, ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರೂ ಸಹ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯಟ್ ಕಾಲೇಜು ಯೂನಿಯನ್ ಪ್ರೈಸಿಡೆಂಟಾರಾಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯುತ್ತಿರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ! ಇದು ಹೋಗಬೇಕು. ವಿದ್ಯುತ್ತಿರು ಯೂನಿಯನ್ ಪ್ರೈಸಿಡೆಂಟ್ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತತ್ವದಾರಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಿಗೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡದ ವಕ್ಕಿದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭವಿಷ್ಯದ ಸತ್ಯಜಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ವಯಸ್ಸರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ. ಇದಕ್ಕೆ 5 ಲಕ್ಷ್ಯ ರೂಪಾಯಿಗಳು!! ಇದರಿಂದ ವಿಂದಿತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಳ್ಳೆ.

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಜನರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುದುಕರನ್ನೂ, ವಯಸ್ಸರನ್ನೂ ಇಷ್ಟೇಂದು ಹಣ ವಿಚ್ಯು ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯುವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದೇ ಕಾರಣವಲ್ಲ. Technical ಆಗಿಯೂ ಒಂದು ಆಕ್ರೋಪವಿದೆ. ಸುಮಾರು 5 ಲಕ್ಷ್ಯ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಹೋಗಿ ಒಂದು non-statutory ಯಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹೊಡುವುದು ನೀತಿಯಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನಮಿಲ್ಲ, ಇದು ಹೋಗಬೇಕು. ಒಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾದದ್ದು ಪ್ರತಿಫಲವೇನೂ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ, ಏನೇ ಅಲ್ಲಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿದ್ದರೂ 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿ, ಇದೇ ಹಣವನ್ನು ಪ್ರೇಮರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಆಹಾರದ ವಿಷಾರ. ಇದರ ವಿಷಾರದಲ್ಲಿ ಘಂಟೆಗಟ್ಟೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದು.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಂಪ್ಪನವರು - ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ!!

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು - ಹೌದು. ಅನೇಕ ಸಲ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದಂತವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಮಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೊಂಡು ಸ್ವರೂಪ ಹೊಟ್ಟು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತಿರ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸ್ವಾಷಾಮಾಗಿ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಈಗೇನು ನೀವು grow more food ಎಂದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳಿಂದಲೇ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ 8 ಹೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಚು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಬಾಕಿ ಇತರೇ ಖಚು, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಒಟ್ಟು 11 1/2 ಹೋಟಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಯೂ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 14 ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳ ಆಹಾರದ ಹೊರತೆಯಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನೀವು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನವರೇ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೇ ಆಗಿದೆ. You are free to go anywhere in the country and see. I am not totally condemning it. Your approach is not correct. That is my view.

ಒಂದು ಕಡೆ ಕಂಟ್‌ಮ್ಯೂಲ್‌ ತೆಗೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ grow more food ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು. ಇದರ ಅರ್ಥ ಇಷ್ಟೆ. ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ ಆಗಿದೆ, ನಿಮ್ಮ ಲಕ್ಷ ತಪ್ಪ. ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಹಾರದ ಅಭಾವವಿದ್ದರೆ ಜನರು ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋದ ವರ್ಷ ನೀವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ನಿಮಗೆ 1,86,000 ಟನ್ ದೂಡ ಹೊರಿಗಿನಿಂದ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 96,000 ಮಾತ್ರ ಬಂತು. ಅಂದರೆ ಅರ್ಥ ಮಾತ್ರ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಜನರು ಯಾರು ಸತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಂಪ್ಪನವರು - 1,68,000 ಟನ್ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 96,000 ಟನ್ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಷ್ಟನವರು - ಆಗಲಿ, ಅಂತೂ ನೀವು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಧ್ಯ ಮಾತ್ರ ಬಂತು. ನಿಮ್ಮ ಲೇಕ್ಷ್ಯಹಾರದ ಪ್ರಕಾರ ಬರದೆ ಹೋದರೂ ಜನರು ಸಂತೃಪ್ತರಾಗಿ ತಿಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಳ್ಳೆ. ನೀವು ಕೊಡುವ 9 ಜೈಸ್ ಮೇಲೆಯೇ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಆಹಾರದಿಂದಲೇ ನಾವಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಂಬಿದು ಇದರಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. ಅನಾಹುತವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಿರುವವರು ಯಾರು ಎಂಬಿದನ್ನು ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಮುಕ್ತ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು.

ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ವಿಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ನೀವೇನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಹಕಕ್ಕತೆಯಿಂದ ಇದೆಲ್ಲಾ ಉತ್ಸೇಕ್ಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮರೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವುದು ಮಹಾಪರಾಧ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಫ್ಸನವರು - ನಾವು ಸತ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿತ ಮರೆಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸದಾ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಷ್ಟನವರು - ನೀವು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುವಿರೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ರಾತ್ರಿ ನಡೆದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಮನೆಗೆ ಸುಗ್ರಿ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಹೊರಗೆ ದಬ್ಬಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳವರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲೇ ಇದ್ದರು. ನಾನು ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿ, ನೀವೇ ಖಿದ್ದಾಗಿ ಬಂದು ನೋಡಿ; ಆದಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ವರದಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನೀವು ಖಿದ್ದು ನೋಡಿದ್ದಕ್ಕೂ ನಿಮಗೆ ಬಂದಿರುವ ವರದಿಗೂ ವ್ಯಾತಾಸ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ; ನಾಳಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೂ ವಿರೋಧ ಬರಬಾರಿಯ ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೋಡುವಂತೆ ಆಹ್ವಾನಿತಿ. ಆವರು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಬಂದಿರುವ ವರದಿಯನ್ನು ತರಿಸಿನೋಡಿ. ಆ ಹೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅಷ್ಟು ವಿಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಆವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಒವ್ವಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದ ಕೊಲೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆವರು ಮಾಡಬೇಯಿರತಕ್ಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಕೆಲವಿವೆ. ಪಾಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕೆಮಿಷನ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮೇಲಾಯಿತು. ಈ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಏನು ಮಹತ್ವರವಾದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿತ್ತು! ಬೀದಿಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಯೂ ಬಸ್ ಸ್ಕೂಲಂಡ್ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜನರು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾನು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು! ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಶೈಯಸ್ತನ್ನು ತರತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಕೆಮಿಷನ್ನನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ವಿಧಾಯಕ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ

ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನೇಮಕ ಮಾಡದೆ ಇರಲು ಕಾರಣವೇನು? ಎಮ್ಮೇ ಸಾರಿ ನಾಳೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ನಾಳಿದ್ದು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಇದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವಲ್ಲ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ನಾನು ಆಗಲೇ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 371ನೆಯ ಅಟಿಕಲ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಈ ಅರ್ಥಿಕಲ್‌ ಪ್ರಕಾರ ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನಕ್ಕೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಬರಬೇಕು, ಅದನ್ನು ನಾನು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಫಂಟಾಫೋನವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ರಚನಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ವಾಗ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮೆ ಬೆಂಬಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ನೇರವೇರಿಸುವುದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಈ ಸಭೆ ಅಭ್ಯರಾದ ಮೇಲಾದರೂ ಪ್ರೇಸಿಡೆಂಟರಲ್ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಿ. ತಮ್ಮ ವಾಗ್ನಾನ ಉಳಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಿವಡಿಸಲಿ.

ವಾಗ್ನಾನ ಎಂದರೆ ಏನಂಬುದನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರೌಸಿಡಿಂಗ್‌ ತೆಗೆದು ನೋಡಿ, ಗೊತ್ತುಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು “ನಾನು ವಿನಾಯಿತಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಅವರು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಸಭೆಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲ್ಮೈಕಾರಣಕೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವಗಳನ್ನಿಲ್ಲಿತುಕೊಂಡು ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನವನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೆಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಂತೆ ಪರಿಗಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಕುಂದುಕ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಯಾರೂ ಇದು ತಪ್ಪ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರರು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, Centralisation ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವುದಿಷ್ಟೆ: ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದವರಿಗೆ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು, (ನಗು!) ಎಂದರೆ ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಯಾವ ಆಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ಚಲಾಯಿಸಬಹುದೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿ ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳುವುದನ್ನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ಬೇಕಾಗಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಹಸಾದ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಜಾಣ್ಣೆ ಇದ್ದುದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದು ಯಾವ ಜಾಣ್ಣೆ! ಅಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅನುದಾನ ಬೇಡಿಕೆ *

ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅರಣ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಹೋತಾ ಸೂಚನೆಯ ಮೇಲೆ ನಾನು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಬಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ತೆಗೆಂದು ಹೋರೆಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆನೇ ದೇಶದ ಉತ್ತರ್ವಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸತಕ್ಕ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಈ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಧಿ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದ ಈ ಸಂಪತ್ತು ಈಗ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಸುಮಾರು 11 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇದರಿಂದ ವರಮಾನ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಇಂದು ನಿರಿಸ್ತೇ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವ್ಯಾಧಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾಲದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಲೂ ಇದೆ.

ವ್ಯಾಧಿ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಎರಡು ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಇರತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು. ಇನ್ನೊಂದು, ಹೋಸದಾಗಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವ್ಯಾಧಿ ಮಾಡುವುದು. ಇರತಕ್ಕ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೋಲಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬುದೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೇಲಸ. ಇದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬುದರೆ ಈಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಈ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೋಲಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ನೀತಿ ಅಷ್ಟು ಸಾಲದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. 1948ನೇಯ ಇಸವಿಯ ಜನಪರಿ ಒಂದನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದಾಸಪ್ಪನವರೇ ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟರವುಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರ್ಥಿ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು - ಆನಂದಿಸಿದರೇ!

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಫ್ಸನವರು - ಹೌದು, ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕುಡುಹಿಡಿದೆಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಸಂತೋಷಪೂ ಆಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೋಲಾಗುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಉತ್ತರ್ವಿ ಕೆಮಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದಳ್ಳು ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ತಪ್ಪೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಹೋಲಾಗುವುದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಬುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಚಾರ್ಥಿಗೆ ನನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು - ಅರಣ್ಯರೋದನವೆಂತೆಲೋ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಫ್ಸನವರು - ಹಾಗೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಹೋಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 27ನೇ ಮಾರ್ಚ್, 1951
95 · 8

ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೋಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ನಂಬಿದ್ದರೆ ಅದು ವಿಂಡಿತ ತಪ್ಪೆ. ಈಗ ಯಾರೂ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತರುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಎಲ್ಲಾ ಅರಣ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದು, ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಅವೆಲ್ಲಾ ಅರಣ್ಯದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲೇ ವಾಸಮಾಡುವ ಜನಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದೇ ವಿನಾ ಬಾಕಿಯವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಏನೇನು ಸಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿಕೊದರೆ ವಿಶೇಷ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೇ ಬೇಕು. ಆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಯಾರೆಂಬುದೂ ಪತ್ತೆಯಾಗದಂತಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಕಾತರೆಯಿಂದ ಕಾದು ನೋಡಿ ಅವಾಗಳನ್ನು ಆಗಲೇ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿಪಡ್ಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ ನೀವೆಷ್ಟು ಹಣ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ನಿರ್ಣ್ಯಿಸಿದ್ದೇರೋ ಅಷ್ಟು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನೂ 40-50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬರುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಈಗ ಕ್ರೀಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ನೀವು ನಡೆಸುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ ವಿಂಡಿತ ಸಾಲದು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವಾಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಉತ್ತನ್ಸು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರಣ್ಯ ಶಾಖೆಯವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ತೀವ್ರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬರಿ ಹಣ ಖಚಿತ ಮಾಡುವುದಲ್ಲ. ಹಣವನ್ನು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಹೇಳುವುದಷ್ಟೆ. ಬರಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಂಬಿ, ಅವರು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಯಾಂಶವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬೀಮಹಣ್ಣಾಯಕರು - ಹಾರೇನ್ನು ಇಲಾಖೆಯವರಿಳ್ಳಬೇ ಇನ್ನಾವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬುಸಪ್ಪನವರು - ಅದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಪತ್ತೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ತನಿಬೆ ನಡೆಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ಆ ಜನರು ಬಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು, ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೇ ಕಾಡಿನೋಳಗೆ 2-3 ಮೈಲಿ ಕರೆಯಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಿದರೂ ತೋರಿಸಬಹುದು. ನೀವು ನಿಜಾಂಶವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಿಂದೆ ಎಂದೋ ಮಾಡಿದ್ದುದನ್ನು

ಆಗಲೇ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ನಿಮಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟು ಆರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಅಬಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಏಷಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಪಡಿತರ ಪದ್ಧತಿಯ ರದ್ದತಿ ನಿರ್ಣಯ *

ಸ್ವಾಮಿ, ಆಹಾರ ನೀತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬದಲಾವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗೂ ಪ್ರಚಾರಿಸುತ್ತಾರೆ ಯಾಹಿತವಾಗಿರುವ ವಿಚಾರ ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಕರಿಸುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರಣ್ಣಗೌಡರು ವಿರೋಧಿಸಿದುದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿರುವದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕಂಟ್ಲೋಲ್ ಅಳ್ಳಿಗಳು ಇರಬಾರದು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ದಪಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ, ಹೊರಗಿಸಿಂದ ಕೊಂಡು ತಂದು ಕೊಂಡ ಬೆಲೆಗೆ ಒದಗಿಸಲು. ಅಷ್ಟೇ ವಿನಾ ಅವರಿಗಾಗಿ ಪ್ರೌಕ್ಷೂರ್ ಮಾಡಿ ತಂದುಕೊಡಿ ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಹತೋಟಿಯನ್ನು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ರದ್ದು ಮಾಡಿ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದರೆ open market ನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಖಚು ಬೀಳುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಅವರಿಗೆ ಪಡಿತರದ ಮೂಲಕ ಕೊಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಭೀಮಪ್ಪನಾಯಕರು - ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಇವರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನೆಬಬ್ಪೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಅವರ ಅರ್ಥ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಣದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪಡಿತರ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಕಂಟ್ಲೋಲ್ ದರದಲ್ಲಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ನೀತಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗೇ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕಂಟ್ಲೋಲ್ ಅಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು? 1943ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತಂದು ಯುದ್ಧಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಗೊಂಡಲಕ್ಷ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೊಂಡು ಈ ಹತೋಟಿ ಅಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ರಧ್ಯಗಳೇ ಬೇಕು. ಇದು ಯಾವತ್ತೂ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಕ್ರಮೇಣ ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡುವವರಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯವರಿಲ್ಲ ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಎಷ್ಟು ಕಿರಬಳಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಭಾವನೆಯಿಂದ ಈ ಕಂಟ್ಲೋಲ್ ಅಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೇ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಕುಂತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಕುಂತಿಯಾಗಲಿ, ಆಗ ನೀವು ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳತ್ತಿರಿ. ಈಗ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದ್ವಾಗಿ, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಇದೇ ರೀತಿ ಸಭೀದ್ದೇಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ದೇಶವು ಅಧೋಗತಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಅವತ್ತು ನಿಮಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಕಮ್ಮಿ ಆಯಿತೋ ಆಗ Service at cost ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೂರಟಿ. ಅದೇ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 2ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್, 1951

ರೀತಿ ಕಂಟೋಲ್ ಆಜ್ಞೆಗಳಿಂದ ಅಗತಕ್ಕ ಅನಾಮತ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿ ರೂಪವಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ನೀವು ಎಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳತ್ತಿರಿ ಎಂದು ನಾನಿಂದು ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಂಟೋಲ್ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಇದನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುವುದಾರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಇಂದ ಪೋಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ನಿಮಗೆ ಪೋಟು ಬರುತ್ತುವೇಯೇ ನೋಡೋಣ! ಖಂಡಿತ ನಿಮಗೆ ಪೋಟು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯವೆಂಬುದು ಆಡಳಿತವನ್ನು ಹಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಡುವ ಒಂದು ಮಹಾಶಕ್ತಿ. ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯ ಯಾವ ರೀತಿಯಿದೆಯೋ ಆ ರೀತಿ ತಾವು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೀರೀಗಿ ಕಂಟೋಲ್ ಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೆ ಜನರಿಂದ ಪೋಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತತ್ವವಿದೆ. Discrimination between man and man ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪ, ಒಂದು ಕಡೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನಗಳಿಗೆ ರೀಶನಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದೀರ್ ಕೊಡುವುದು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ informal rationing ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಹಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅವರೇ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಹೇಗೋ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ ತಾವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಒಂದೇ treatment ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ, ನಾವು ಬೆಳೆದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ಆಗ್ನೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾಗಾಯಿತು. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರೂ ಜೋರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೋ, ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವುದು ಇತರರನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆಗೆ ಬಿಡುವುದು-ಇಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾಡು. ಈಗ ಯಾರಿಗೆ ಪ್ರೇತ್ಯಾಹ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಸಣ್ಣಪ್ರಾಟ್ಟಿ ರೈತರಿಂದ ಬಲಾತ್ಮಾರಿದಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳತ್ತಿರಿ. ಉಳಿದವರು, ಯಾರು ನೂರು ಇನ್ನೂರು ಪಲ್ಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯತ್ತಾರೋ, ಯಾರು ಲಂಟ ಕೊಟ್ಟಿದೆಸಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ದವಸವನ್ನು ಬಳ್ಳಾ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ತಾವು ಪ್ರೇತ್ಯಾಹ ಕೊಡುವ ನೀತಿ ಇನ್ನು ಬೇಡ, ಮಾನ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೇ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಾಗ (ಅವರ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೇ ಒದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ್ನೇನೀರೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಕ್ಕ ಮಾತನ್ನೇ ನನಗಿಂತಲೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಅಂಥವರು ಇಂದು ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪುಳಿತುಕೊಂಡು ಅದೇ ನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ವಿವಾದಕರವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು - ನೀವೇನಾದರೂ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೋ ಏನೋ!!

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚಿನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು - ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು! ಈ ನೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ನೀವು ಈಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲಿರಾ! ಈಗೇನಾದರೂ ಬಳ್ಳಾ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದಿರಾ? ಅದು ನಿಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಬಳ್ಳಾ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ದಿನಪ್ರೋ ನೆರೆಯುತ್ತಿರುವೀಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಬಳ್ಳಾ ಮಾರ್ಕೆಟ್

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜನ ಸತ್ಯ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಲಂಚ ರುಪವತ್ತುಗಳಿಂದ ಅನ್ಯಾಯಗಳಾಗುತ್ತಿರುವೆಂಂದು ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಒಪ್ಪತ್ತಾರೆ. It is a question of fact. You please get up and say to this House that there is no black-market in this country, I agree; you please tell this House that there is no corruption, I agree. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ದೃಷ್ಟಿವಿಲ್ಲ! ಆದ್ದರಿಂದ ಕಂಟ್ಲೋಲ್ ಅಳ್ಳಿಗಳು ಯಾವತ್ತಾದರೂ ನಿಶ್ಚಯಾದ ದಿವಸ ರದ್ದಾಗಿಲೇ ಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಜನರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಅನೀತಿಯುತ ನೀತಿಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ. ಆವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ಕಂಟ್ಲೋಲ್ ಅಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಆಗ ಯಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಂತಹಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಇವತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದು ಬಿಟ್ಟು ಕೇಂದ್ರದವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಪಂಡಿತ್ ನೇಹರೂರವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಾಳೆಯ ದಿವಸ ಪಂಡಿತ ನೇಹರೂರವರೆ ಆಗಲೀ, ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇದೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾರೆ,

He will be the first man to say 'Let there be no control when people do not like it'. But to-day people round about him want control, people who are able to influence his opinion, want control; similarly people who are capable of wielding influence his opinion, want control; similarly people who are capable to wielding influence over you want control. (A voice: Nehru does not want control !!)

ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ, ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯ ಯಾವ ರೀತಿಯಿದೆಯೋ ಆ ರೀತಿ ನಡುವುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದು ಹೇಳಿತ್ತಕ್ಕ ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯವರು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಾರಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನಿದೆಯೆಂದು ಅವರ ತಿಳಿವಳಕೆಗೆ ಬಂದರೆ ಆಗ್ನೇ ಅವರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಂಟ್ಲೋಲ್ ಅಳ್ಳಿಗಳು ಯಾವತ್ತಾದರೂ ಒಂದು ದಿವಸ ರದ್ದು ಆಗಲೀಬೇಕು. ದೃಷ್ಟಿವಿದ್ದರೆ ಈ intermediary stage ಕೂಡ ಬೇಡ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ stage by stage ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿನ್ನಿ. ಒಂದು ವರ್ಷ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಾರಿಖಿನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಆವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ 3-4 ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹೂರಗಡೆಯಿಂದ open market ನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ತಂಡು ಸರಬರಾಜು ವಾಡಿ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರಣ್ಣಾಂಡರು ಇದರ ಅಧ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೇ. ಹೇಳಾಡಿನಿಂದ

ಶೇಖರಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಅರ್ಥ ಅದಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈಗ ಇವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೇ ಆಯಿತು.

ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಾವೇಕೆ ಇಂದೇ ಬಂದು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮೊರಡಿಸಬಾರದು? ಮುಂದಿನ ಪ್ರಷಾಸನದಿಂದ ನಾವು ಈ ಹತೋಟಿ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆಯುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಇಂತಿಂಥ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಓಪನ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ.

ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಯುತ್ಕಾದುದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಆದ್ದರೆ ಆಗಿಫೋಯಿತು. ಇನ್ನಾದರೂ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೂ ಆದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಯಾವುದು ಕೆಟ್ಟಿದ್ದೋ ಆದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕಾದರೂ ಬುದ್ಧಿಮಂತರಾಗಿ, ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿದಿಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ನೀತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಯದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಹಿಂದೆ ಇದೇ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಂಬುದನ್ನು ಇಂದು ತಾವೇ ಜನ್ಮಪಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗುಂಡಪಂಗಾಡರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಹೇಳುವಂತೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹತೋಟಿ ಆಜ್ಞೆಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ತನಕ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಬಾಹ್ಯ ಮಾರ್ಕೆಟ್, ಲಂಬಕೋರಣ, ನೀತಿ ಬಾಹಿರ ಕೆಲಸಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಸುಖಿವಿಲ್ಲ. ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವನಿಗೂ ಸುಖಿವಿಲ್ಲ. ಕೊಡತಕ್ಕವನಿಗೂ ಸುಖಿವಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ ಆ ಸುಖಿ.

ಅಧಕ್ಷರು - ಆಹಾರದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಏಕೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚಿನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು - ಇದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದುಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಅನಧಿಗಳೇನೇಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮುಖ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೊಯನ್ನಿತ್ತು ತಾವು ಕೂಡಲೇ ಈ ಹತೋಟಿ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು ಅರೋಗ್ಯ ಸೆವೆ ಮನೋದೇ, 1951

ಸ್ತುಮಿ, ಈ ಮನೋದೇಯ ಸದ್ಯೈಶದಿಂದ ಬಂದಿರುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಶ್ರೀ ಗುಂಡಪ್ಪಾಡರು ಇಂಥ ಮನೋದೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿರುವುದು ಬಹಳ ವಿಷಾದಕರ. ಔಷಧಿ ಯಾರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಹುಟ್ಟಿಗೊಡರು ಹೇಳಿದರು. ರ್ಯಾತರ ಮೇಲೆ ಈ ಸೆವೆ ಹಾಕುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀ ಗುಂಡಪ್ಪಾಡರು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರ ಅರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಕ್ಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಅರೋಗ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ಗುಂಡಪ್ಪಾಡರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಅವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೋ ಏನೋ, ಆ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಣಾದ ಸುಖ ಕಂಡು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಅವರ ಗಮನವೇ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಯಾವ ರೀತಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಗಂಧಪ್ಪಾ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ನಾನ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಯೋಗ್ಯರುಜಿನಾದಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿವೆ. ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಮಲೇರಿಯಾ ಹಾವಳಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಿದೆ. ಡಿ.ಡಿ.ಟಿ. ಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಜನರಿಗೆ ಕೊಂಚ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮರಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಎಂದು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಗೊ ಹರಡಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಗುಂಡಪ್ಪಾಡರಿಗೆ ಪಕ್ಕ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲ ಒದಗಬೇಕಾದರೆ ಹಣ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಒಷ್ಟುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಳ್ಳೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಿ.

ಆವು ಜನರ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದು ಬಂದಾಗ ನೋಡೋಣ. ಹಾಗೆ ಜನರು ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಅವರ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೇನಾದರೂ ಬರೀ ಭೂ ಕಂಡಾಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಲ್ತು ಸೆಷ್ಟು ಹಾಕಬಾರದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೇ ಆದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಭೂ ಕಂಡಾಯದ ಮೇಲೆ 6 ಕಾಸು ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿ ಬಾಕಿಯದರ ಮೇಲೆ 1 ಆಣ ಹಾಕುವ ಏವಾರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರೂ ಎಷ್ಟೇಷ್ಟುಮಂಟಪ್ಪಿಗೆ ಹೊರೆ ಹೊರಬಲ್ಲರು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ನಮ್ಮ ಗುಂಡಪ್ಪಾಡರಂಥವರ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ, ಅವರ ವರಮಾನವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ-ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂ ಕಂಡಾಯದ ಮೇಲೆ 6 ಕಾಸು ಮಾತ್ರ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಅಂಥಾ ಬಹಳ ಹೊರೆ ಏನೂ

ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳವರಿಗೆ ಇದು ಆಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು?

ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನಗಳ ಮನೋಭಾವ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವರಿಗಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಾಂತರದವರ ಮನೋಭಾವ ಇವತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆಯಂದೆ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕ್ಷೇತ್ರವಾದುಂಥ ಧನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವೇ ಸಿದ್ಧಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದುಂಥ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂಬ ಕಾಗು ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲೂ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸೈರಿಂತರಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಲಿಂಗ ಹೆಚ್ಚಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಹೆಲ್ತು ಸೇನ್ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಳಿಯ ದಿನ ಅವರು ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದಾದರೆ ಇದನ್ನು ಒದಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವತ್ತು ಹಕ್ಕು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಮುಂದಿಟ್ಟಪ್ಪೊಂದು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದವರೂ ಕಾಡ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ಸದುದ್ದೇಶವನ್ನು ಮನಗಂಡು ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

**ಮೈಸೂರು ನಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಭೋದುಗಳ
ವಿಧೇಯಕ 1951 ***

ಸ್ನಾಮಿ, ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜೋಯಿಸರು ಸೂಚಿಸಿರುವ ತಿದ್ಯುಪಡಿಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೇ ಎರಡನ್ನು ಐಟ್ಟಿಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದೆ. ಇವರು ಸೂಚಿಸಿರತತ್ವ ತಿದ್ಯುಪಡಿಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಐಟ್ಟಿಕ ಜವಾಹಾರ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಅವರ ಉದ್ದೇಶವೇನೋ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯದೆ. ಆದರ್ಥವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಈಗಳೇ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಹೊರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮಧ್ಯಗಳು ಅವಕ್ಷಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ ಈ ತಿದ್ಯುಪಡಿಗಳನ್ನು ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಹ ಕೊಡಲು ಸಲಹೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಮೆಟ್ಟಲು ಮೆಟ್ಟಲುಗಳಾಗಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಈ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಒಳಗೊಳಿಸಿದೆ. ಹಾಗೂ ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವಗಳ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮಧ್ಯಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿದೆ ಹೊರೆ ಹೊರಿಸಿದರೆ ದೇಶಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಜನರಿಗೂ ಅದರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಬಡಲಾಗಿ ಅನಾನುಕೂಲವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎನ್. ಜೋಯಿಸರು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರತತ್ವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಂಚಾಯಿತಿಗೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ಹಣಕಾಸಿನ ವರಮಾನ, ಕೆಲಸ ನಡೆಸಬಲ್ಲಿಂಥ ದಕ್ಷರಾದ ಜನರು ಇದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಕೂಲಂಕಷಣಾಗಿ ತಲ್ಲಿಂಜನಿಸಿ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಯವರೂ ಒಂದೇ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜೋಯಿಸರು ಯಾವ ಒಂದು ಸದುದ್ದುಶದಿಂದ ಈ ತಿದ್ಯುಪಡಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದರೋ, ಆ ಸದುದ್ದುಶ ಇದರಿಂದ ನೇರವೇರುವುದಿಲ್ಲ.

(25) rural security including organisation of village guards and other associations for the maintenance of village morale and safety;

(26) organise rural development or multipurpose co-operative societies;

(27) subject to such rules as the Government may make in this behalf, deciding money suits of the value of less than Rs. 100 and trying complaints in respect of offences under the Cattie Trespass Act, the Mysore Public Health Act and the Police Act, where only fine could be imposed."

---

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 30ಫೆಬ್ರುವರಿ 1951

ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇದೆ. ಕ್ವಾಜ್ 27ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ 25-26ನೇಯ ಕ್ವಾಜಿನಲ್ಲೇ ಬ್ರಿಫಿಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯುಂಟಾದಾಗ ಈ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನೇಲ್ಲಾ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಲಾರದೆ ತೊಂದರೆ ಆಪತ್ತಿಯಗಳಿಂದಾಗಿರತಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಅನೇಕ ಇವೆ. ಅವುಗಳ ಕೆಲಸ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯತವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಒಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಮಂದಿ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗುವುದು. ಆಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎನಾಗುತ್ತಿಬುದ್ಧಿ ಅಲೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ. ಈಗ ಶ್ರೀ ಜೋಯಿಸರು ಸೂಚಿಸಿರತಕ್ಕ 27ನೇಯ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವೇಮ್ಸಲ್ಡ ಶಾಸನ, ಕ್ವಾಟ್ ಟ್ರೈಸ್ ವಾಸ್ ಆಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಲೀಸ್ ಆಕ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ, ತೀವ್ರ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಿವಿಲ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಸ್ವಭಾವದ ತಕ್ಷಿಯಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ತೀವ್ರ ಕೊಡುವಂಥ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರು ಅಂಥ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮಧ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮಲ್ಲರ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಅಂತಹಿಗೆ ಬಂದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳಿಯದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ತನಕ, ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟರೂಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸೂಕ್ತಪೋಂ ಅಷ್ಟರೂಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೇ ಶಿವಾಯಿ ಅತಿ ಆತುರದಿಂದ ದುಡುಕಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬಾರದು. ಕೇಸುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರಾನ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾನೂನು ಪರಿಶ್ರಮವಳ್ಳಿ ಜನರು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ? ಜನರು ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ರಿಂದಾಗ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಜನರು ಇನ್ನೂ ಅಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಳ್ಳಿವರಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು premeasure stage. ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಪಂಚಾಯಿತ್ರಿಗಳ ಬದುಕಿಲ್ಲ ಪಂಚಾಯಿತ್ಯೇ ಅಗುತ್ತೇ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸಮಿತಿಯವರು ಒಂದು ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇಲ್ಲಾ ಕೂಲಂಕಂಪವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡಲು ನೇಮಿಸಿದ್ದರು. ಅಂಥಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂಬ ತೀವ್ರಾನಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಂದು ಆ ರೀತಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ನಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ವಲ್ಲ ಕಾರಣಾಗಿಂದ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜೋಯಿಸರೆ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಾರೆಕೆಯಾಗದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಪಂಚಾಯಿತ್ರಿಗಳು ಶಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವ ತನಕ ವಾಪಸ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಿರುವ ರೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಸೂಚಿಕರು ಏನು ಉದ್ದೇಶವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

ಈ ತಿದ್ದುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರೋ ಆ ಉದ್ದೇಶ ಇದರಿಂದ ಸಫಲವಾಗುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಚೀರ್ವಾ ವಿಕ್ಸಿಕ್ಸ್‌ಕ್ಯಾಟಿವ್ ಆರ್ಥಿಕರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರಾದರೂ ಅದು ಬೋರ್ಡನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಮತ್ತೊಂದು ಸೂಚನೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಬುದ್ಧಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದೇನು ತೋಂದರೆಯಿದೆಯಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬೋರ್ಡನಲ್ಲಿ 35 ಸದಸ್ಯರಿದ್ದು 35 ಜನರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡನವರ ಹತೋಟಿಯೋಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇವರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡನ ಹತೋಟಿ ಮೀರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡನವರು ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಬೋರ್ಡನವರು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ 71ನೇಯ ಸೆಕ್ರೆನ್ಯಾನಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೆಲಸ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹತೋಟಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಅದಿಲ್ಲದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ನೇಯ ಉಪವಿಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ:

"Furnish through the President any extract of the Proceedings of the Board etc., ...

ಎಂದಿದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಳುಹಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಕೂಡದು ಎಂದರೆ ಮಿತಿಮೀರಿ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. (6)ನೇಯ ಉಪವಿಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ:

"appoint with the approval of the President, and subject to such rules as the Government may make in this behalf, qualified persons to posts under the District Board etc....."

ಎಂದಿದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೂ ಪ್ರೇಸಿಡೆಂಟರ ಅಪ್ಪಣಿ ಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಪ್ರೇಸಿಡೆಂಟರ ಅಪ್ಪಣಿ ಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ (9)ನೇಯ ಉಪವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ,

"Such other functions as may be delegated to him by the Board"

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ವಿಧಾಯಕ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೋರ್ಡನವರು ಸೂಚನೆ

ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅಂಥಾದ್ದನ್ನ ಮಾಡಬಹುದೇ ಹೊರತು ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವರ್ತನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ವಯಂವಿದಿತವಾಗಿದೆ. ಬೋಡಿನ ತೀಮಾನವನ್ನ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಪ್ಪಣಿಯನ್ನ ತಿರಸಾರ ಮಾಡಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆದೆ ಆಡಳಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿ ದಿಸ್ತಿಕ್ಟ್ ಬೋಡಿನ ತೀಮಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಕ್ಷರ ಸೂಚಕೆಗೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲಂತೆ ಅವರ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚೀಫ್ ಎಕ್ಸ್‌ಕೋಟ್‌ವ್ ಅಫೀಸರಿಂದ ಬೋಡಿನ ಅಧಿಕಾರ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯು ಶಂಕೆಯನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ.

ಒಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟ ಹೇಳಬಹುದು, ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರವನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿ, ಕೊಡದಿರಲಿ ಆಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಯಾರು ಆ ಸ್ವಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೋ ಆ ಬೋಡಿನ ರಚನೆಯೆಂದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೋಡಿನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಲ್ಲ ಅನುಸರಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೂ ಆದನ್ನ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೋ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೂ ಹಾಗೆ ಘ್ರಯ್ಯಾದ ಮುಂಚಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಬೋಡಿನ ಅನುಮತಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು. ಅದೆಲ್ಲಾ ಆಧ್ಯಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಧ್ಯಕ್ಷನು ಬೋಡಿನ "Mouth piece" ನಂತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕವನು. ಬೋಡಿನ ಪರವಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಉನಾಯಿತ ಆಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಬೋಡಿನ ಬೆಂಬಲವಿದೆಯೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿ ಅವನಿಗೆ ಇದ್ದರೆ, ಆಗ ಬೋಡಿನ ಅಧಿಕಾರ ಅವನೇ ಚೆಲಾಯಿಸಬಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆ ಸ್ವಾನಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕವನ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸೂಚಕರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಶಂಕೆಗೇನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನ ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಸ್ವಾನವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟ ದೊಡ್ಡ ಒಳ್ಳೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತ್ಯರು ಜನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಹೆಚ್ಚು ದುಡ್ಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದುಡ್ಡನ್ನೇನು ಅವರು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಜನಗಳಿಂದಲೇ ವಸಾಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜನಗಳಿಗೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಂದಾಯವನ್ನೂ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ನ್ಯಾಯವಾದದ್ದು, ತೆರಿಗೆಯು ಕೊಡತಕ್ಕವನ ಸಂಪಾದನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಸರಿಸಿರಬೇಕು. ಕಮ್ಮಿ ಅದಾಯವಿರುವವನು ಕಮ್ಮಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂಪಾದನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಯವರೇ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಗಳನ್ನ ಕಟ್ಟುವುದು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರ ಇತ್ತಾದಿಗಳನ್ನ ನಡೆಸುವುದು. ಸಣ್ಣ ಮನೆಗಳನ್ನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅಲ್ಪಾದಾಯವಿರುವವರಿಂದ ಯಾರೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಂದಾಯ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲದೇ ಈಗ ತಂದಿರುವ ತಿದ್ದುವಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಾಯ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ೧೦ದು upper limit ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದೆ. ಅಷ್ಟನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟು ವ್ಯಕ್ತಿಯು 50,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಿದ ನಿಗದಿಗಿಂತ ಅವನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಹೆಚ್ಚಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಮುಂದೆ ೧೦ದು ತಿದ್ದುವಡಿ ತನ್ನ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಇದು ಸಾಧು, I would have appreciated that argument.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು - ತಮ್ಮ ವಾದ ನೋಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲ!

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು - ಹೌದು, ಯಾವನು ದೊಡ್ಡ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಅವನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನು? ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಬಹಳ ಬಡತನದಲ್ಲಿರುವವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಆಳೆ ಹಾಕಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ೧೦ದಾಣೆ ಹಾಕಿ ಎನ್ನಬೇಕಿತ್ತು. ೧೦ದು ಹುಲ್ಲು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಸಾರಿಗೆ ೪ ಆಳೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು. ೨೫ ರೂಪಾಯಿನ ಹುಲ್ಲು ಷಡ್ಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವವನ ಸಂಪಾದನಾ ಶಕ್ತಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ, ಅವನಿಗೆ ತರಿಗೆ ವಜಾ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದೇ.

**ವರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ
ನೀಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ***

ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಇರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾತನಾಡಿರತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಕೆಲವು ತಪ್ಪ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆದವಿದ ಪ್ರಯುತ್ತ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸದುತ್ತರವನ್ನು ಹೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದೀಗ ನಾನು ಎದ್ದನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆ ಹೊರಗೆದವಿದ ತಪ್ಪ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದನೆಯದು ಈಗಿರತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಆವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಇರು ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದರು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ - ಹರಿಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೂಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಿಳ್ಳವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಪದವೀಧರರಾಗಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದೆಯೆಂದು ಇತ್ತೂದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವುದೇನೀಡರೆ - ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರುವ 19 ಸ್ವಾನ್ಯಗಳಗೂ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರುವ ಸ್ವಾನ್ಯಗಳಗೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಬ್ಬಂಗೊಬ್ಬರು ಪದವೀಧರರಾಗಿರತಕ್ಕವರೇ ಸ್ವಧಿಸಲು ನಿಂತಿರುವಾಗ, ಇಂದ್ರಾಂದು ವ್ಯವೋಟಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ ಆವರು ಹಾಗೆ ಪದವೀಧರರಾದ್ದೇ ಆಗಿರುತ್ತೆ. ಹೀಗೆ ಇಂದು ಅವರಲ್ಲೇ ಇಂಷ್ಟ್ರಿ ವ್ಯವೋಟಿ ಬರಲು ಅದು ಯಾವುದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂಬುದನ್ನು ಅವರೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಆಗ ಅವರಿಗೇ ಇದು ಗೋಚರವಾಗಿ ಇದರ ಸತ್ಯಾಂಶಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗಿರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇವೆಂಬುದು ಅವರಿಗೇ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದ ತರುವಾಯ ಅಂದರೆ ಕಳಿದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಪುರೋಧಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರವಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಕೇವಲ 10 ಸಾವಿರದುರುಗಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಗಳನ್ನು ಈ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದ ತರುವಾಯ 15 ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ವರಿಸಲಾಗಿದೆ. 1946-48ರಲ್ಲಿದ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 10,449. ಕಳಿದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದೆಚೆಗೆ ಅದು 15,378ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕೇವಲ 3 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 5,000 ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಧ್ಯ ಕೇವಲ 2,628 ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ. ಈಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಪಾರ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ 10 ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಈ ಹರಿಜನರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತರೇ ಜನಾಂಗದವರು ಹೀಗೆ ಈ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯತ್ತಿದ್ದರೆಯೋ ಆದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹರಿಜನರೂ ಮುಂದುವರಿಯತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ವಸೂಲಾದ ಹಣದಲ್ಲಿ 1947-48ರಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆಂದು ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿದುತ್ತಿದ್ದರೋ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 25ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 1951

ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಈಗ ಒದಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಇತ್ತಿಂಚಿನ ಬಜೆಟ್ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಸರ್ವರಿಗೆ ಹೇಳುವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಅವರು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತರಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ನಾನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಬಾರದೆನೂ ಅಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದನ್ನೂ ಮಾಡೋಣ, ಆದರೆ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾದಯ್ಯನವರು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬಾಕಚಕ್ಕೆಯಿಂದ ಪಂಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಕ್ಷಳ ಜಾಗಾರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥ ಈಗ ಹಾಲಿ ಹೇಸ್ತೊಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹರಿಜನರು ಎಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ್ದರೂ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಷಾಸ್ಪಿನವರಿಗೂ ಸಹ ಆದೇ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿಯೂ ಅಭಿನಂದನೀಯವಾದುದು. ಆದರೆ ಹಣದ ಅನುಕೂಲತೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಒದಗುತ್ತದೋ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಿತೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಪುಕೊಂಡು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಅವರಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಬಹುದೇ ಶಿವಾಯಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಚ್ಚಿಗೊಡರು ತಿಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಈಗ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಏರಡರಷ್ಟನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಮಾತು. ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸುವರೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪುವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದವರ ಕ್ರೇಗೇ ಈ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಇರತಕ್ಕ ಇಷ್ಟು ಉತ್ತೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಖಚಿತಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ನೀವು ಹಣವನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಆಗ ಅವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ಹಣದ ಉತ್ತೃತ್ತಿಯಿದೆ; ಖಚಿತಬಾಬುಗಳು ಎಷ್ಟೇಸ್ಟಿರುತ್ತವೆ; ಆ ವೈಕಿ ಇರತಕ್ಕ ವೆಚ್ಚದ ಬಾಬುಗಳ ವೈಕಿ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಿಯಾರಿಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಹಣವನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕು; ತದನುತರ ಯಾವ ಬಾಬಿಗೆ ಪ್ರಿಯಾರಿಟಿ ಕೊಡಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಕುರ್ತಮಕ್ಕುಮಾಗಿ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ರಚನಾತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳ ವೈಕಿ ಯಾವು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯಾರಿಟಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಿದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಯಾರು ಯಾರು ಎಷ್ಟೇಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಗತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇವರನ್ನೂ ತರಲು ಈಗ ಎಷ್ಟು ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂಬ ಭರವಸೆ ಕೂಡ ನನಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾದಯ್ಯನವರು ಸಭೆ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಷ್ಟಿಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಜಾರಿಗೆ ತರತಕ್ಕ ಏರಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿವಡಿಸಲು ಸರ್ವರೂ ಈ ರೂಪಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

41 ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳು ಮೈಸೂರು ಸಿಟಿಯಲ್ಲೇ ಇವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಎಪ್ಪು ಗ್ರಾಮಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಬಾಲಕಿಯರ ಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟನ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಮೈಸೂರು ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿರುವ 2,44,334 ಪ್ರತಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಜನ ವಿದ್ಯಾವಂತರು. ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 42 ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರಿದ್ದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿರುವ 10,40,130 ಜನರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ ಬಹು ಭಾಗ ಮೈಸೂರು ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋಯಿತು ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಅವಿವಸ್ಥೆಯಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಇದೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮತಪ್ಪ ಇದೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರು ಆಪ್ಪು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು, ಈ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಜನರು ಬಹಳ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರಿಂಬುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದಲಾರದು, ಅಂದಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರತಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕೆರವ್ಯ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ವಿಕಾರ ಈಗ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇನ್ನು 25-30 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಅನಗ್ತ್ಯ. ಈಗಿರುವೇ ಸಾಕಾರದೆ. ಈ ದಿವಸ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮೈಸೂರು ಸಿಟಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಕಿ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ 18 ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಹತ್ತು ಹನ್ನರಡು ಮೈಲಿಗಳಗೊಂಡು ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ 20 ವರ್ಷಗಳು ಅವುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಲ್ಲ, ಈಗಿರುವ ಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಓದುವದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳು ಸಾಫನೆಯಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ಸಾಫನೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದರ ಅಗತ್ಯ ಎಪ್ಪು ಮಟ್ಟಿಗಿಡೆಯೆಂಬುದು ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ, ದೇಶದ 1/10 ಭಾಗದ ಈ ಕಡೆಯ ಪ್ರಜಾಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಿಂದಿಸಿದ್ದಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು, ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳವೇ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಉಹಾ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲ, ಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಡವಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ಏನಾ ವಾಸ್ತವಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕಡೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ಉದಾರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಡವಿರುವ ಕಡೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಟ್ಟಡವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ಸ್ಕೂಲ್‌ನೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ವರಿಸಿತಿ ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾವ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ವಿಭಾರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಪಾಲಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಉದಾತ್ಮ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ

ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸುಮಾರು 19 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 9 ಲಕ್ಷ 41 ಸಾವಿರ ಚೆಲ್ಲರೆ ಮೊಬಿಲಿನ ಕಟ್ಟಡ ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಬಹುದು. ಈ ಹಣವೇಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂಬತ್ತು ಲಕ್ಷ 41 ಸಾವಿರ ಚೆಲ್ಲರೆಗೆ ಸುಮಾರು 5 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಿ ಜನರು ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜನರು ಮುಂದೆ ಒಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹುಶಃ ನಾಲ್ಕು ಚೆಲ್ಲರೆ ಲಕ್ಷ ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶ ನಿರ್ವೇದನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅಧ್ಯಯನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಾಕಿ ಅಧ್ಯಯನಕೊಟ್ಟಿ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇಕಾಗಿದೆ. ಕಟ್ಟಡವಿಲ್ಲದಿರುವ ಕಡೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿದರೆ ಇನ್ನು ಅರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ನಾವು ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಹಣ ಒದಗಿಸಲು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾತ್ರ ಮುಂದುವರೆದು ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ 3,000 ಪ್ರಜಾ ಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ ಉರುಗಳಿಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಾಡುವುದಿಕ್ಕೆ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಎಪ್ಪು ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಪ್ಪು ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ನೂರಕ್ಕೆ 50 ಭಾಗ ಹಣ ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡಬಿಲ್ಲ. ಇದೆ ರೀತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ವರ್ಷ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಕೊಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ. ತಾವೇ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಇಷ್ಟನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರದವರೂ, ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಇಷ್ಟನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ವಿಂಡಿತ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರುವ ಅಂಶ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಎಷ್ಟು ಕೂಡಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಾಳಿಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬಿನ್ನ ತಕರಾರಿನಿಂದ ಒಷ್ಟಿ ಒಂದು ಸೂಕ್ತವಾದ ನಿರ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಿದ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮರಿ ಸ್ಕೂಲು ಹೇಳಿಸಾರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಾವ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೂರು ಸಾವಿರ ಪ್ರಜಾಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ ಯಾವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಿದ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲು ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ದೂರು ಬರಬಾರದು, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬಹುದು. ಇಷ್ಟ ಹೇಳಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬಿನ್ನ ತಕರಾರಿನಿಂದ ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ವಿನಿಯೋದವರ್ಕವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್
ವಿಧೇಯಕ 1957 *

ಸ್ಥಾಮಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಶಾಸನದ 55ನೇಯ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗಿರುತ್ತದೆ:-

"55. (1) Every person who is not less than 25 years of age and is entitled to vote at an election to a panchayat within the District shall be qualified to be elected as a member of a District Board",

(2) Every person who is not less than 25 years of age and who pays in a panchayat within the District Board shall also be qualified to be elected as a member of a District Board:

Provided that no person shall be qualified to be a member of more than one District Board."

55ನೇಯ ವಿಧಿಯ 25 ವರ್ಷ ಏರಡನೇಯ ಕ್ಷಾಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನೂನತೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದ ನಾನು 25 ವರ್ಷ ತಿದ್ಯುಪಡಿಯನ್ನು ತಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ:-

"for sub-clauses (1) and (2) the following sub-clause shall be substituted:

Any person who is not less than twenty-five years of age and who is a resident of a taluk inclusive of all Municipal limits is therein shall be qualified to be elected as member of the District Board from any Taluk of the District". I move the amendment.

ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡುಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಇದೇ ಶಾಸನದ 49ನೇಯ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಾನಿಟರಿ ಬೋರ್ಡ್ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರವೇನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡು ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿದೆ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡು ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಏನು ಅರ್ಹತೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅತನಿಗೆ 21 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 25 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಂಡಾಯ ಕೊಡುವ ವಿದೀಂ ಟಿಸ್ನೆಂಟ್ ಆಗಿ ಅಥವಾ 25 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಂಡಾಯ ಕೊಡುವ ಮಾತೇದಾರನಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಅಥವಾ ಇನ್‌ಕೆಂಟ್‌ವ್ಯಾಕ್ಸ್ ಕೊಡುವ ಒಟ್ಟು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಆ ಅರ್ಹತೆಗಳಿರಬೇಕಂದು ವಿಧಾಯಕ ವಾಡುವುದು

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 26ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 1951

ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ, ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣಾಗಿ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವನು 25 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹನಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಸೂಚನೆ. ಅದು 55ನೇಯ ಕ್ಷಾಜಿನ ಒಂದನೇ ಸಭ್ಯ ಕ್ಷಾಜಿನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಆತನು ಒಂದು ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟರಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಒಂದು ಅರ್ಹತೆ. ಒಟ್ಟರು ಅಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಸೂಚನೆ ಪನೆಂದರೆ, ಅವನು ಹಳ್ಳಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮೇಂಬರ್ ಅಗಿರಬೇಕಾದರೆ 25 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕ ವನಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ 2ನೇ ಕ್ಷಾಜಾನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅವನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿ ಆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆ ಇದ್ದು ಕಂಡಾಯ ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಸಾಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಲೇಜ್ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳ ಶಾಸನರಚನೆ ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಏಷಾಡು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ಅವರು ಒಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು, ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ 2ನೇ ಕ್ಷಾಜಾನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅರ್ಹತೆ ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಯಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಎಲ್ಲಾದರೂ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿ ಆ ಹಳ್ಳಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಾಯ ಕೊಡತಕ್ಕ ಮನೆ ಇದ್ದೇ ಸಾಕು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ ಅನೇಕ ಯುವಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಸ ಮಾಡಿ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಶಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕೆಲ್ಲಿಸಿ ಇದ್ದರೆ ಅವರಿಂದ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಲಹೆಯನ್ನುಸರಿಸಿಯೇ ಎರಡನೇ ಕ್ಷಾಜಾನಲ್ಲಿ ಮೊಹತಪರ ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ವಿಧಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ. ಈಗ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ 4 ಇಂ, 8 ಇಂ ಕಂಡಾಯ ಕೊಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರಲಿ, ತಮಕೂರಿನಲ್ಲಿರಲಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿರಲಿ, ಮೈಸೂರು ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಇದ್ದರೂ ಕೊಡ ಆತನಿಗೆ ಆ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಅದನ್ನು ಒಷ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಶಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಿತಿಯವರು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದುದರ ಉದ್ದೇಶ ಎಲ್ಲಾದರೂ ನಾಲ್ಕಾಂಶ ಮೊಹತರೋಫಾ ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಸಾಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಆ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಏನಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಮಗೆ ಆರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತು ಇದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜ. ಆಚಾರ್ಯರು - ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚಿನ್ನಬಳಜ್ಞನವರು - ಆ ಸಭೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಬೇರೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ. ಇದರ ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಅದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಭೆಗೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕ ಜನ ಎಂಬುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕ ಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಆಶೋತ್ತರ ನೀಡಿ ಸದಸ್ಯರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬುನಾವಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಾದವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂತೊ ಒಟ್ಟಿಗನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಪತ್ತೆ ಆ ಮನುಷ್ಯ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಾದರೂ ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನ್ಯಾಯ, ಅದನ್ನು ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾಂತಹ ಕಂಡಾಯ ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಆಯಿತು, ಬೋಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡೆನ ಮೆಂಬರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡತಕ್ಕ ಈ ವಿಧಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಗಿ ಈ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತರಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತು.

ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆವನು ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, 25 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕ ಒಂದು ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಧಾಯಕವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ರೀವಿನ್ಯೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಎನು ಇದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಉಲ್ಲಿಯತ್ತದೆಯೋ ಅದು ಮಾತ್ರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಅಂತ ವಿಧಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಈ ಹೊಸ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 3,000 ಪ್ರತಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿ ಇರುವ ಗ್ರಾಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಡ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯನ್ನಾಗಿ ವಿವಾದಿಸು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿಧಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾಯಕದ ಪ್ರಕಾರ ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಳ್ಳಿಗಳು, ಗ್ರಾಮಗಳು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಾಗುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕ ಜನಗಳಿಗೆ ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರ ಒದಗಿಸಿದ್ದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳಾಗಿರತಕ್ಕವರು, ವಿದ್ಯಾವಂತರು, ಶಕ್ತರು, ದಕ್ಷರು ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವಾದ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಿವೆಯೋ ಆಯಾ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕ ಜನಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಈ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ವಿವಾದಿಸು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

ಒಂದು ಅಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾದದ್ದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನಿಸಿವಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಟಿ ಮನಿಸಿವಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮನಿಸಿವಲ್‌ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಖಾತೆದಾರನಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡೆ ಹೋದ ಕರಣಕ್ಕೇ ಅವನು ಸದಸ್ಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಕೂಡೆಂದ ಹೇಳೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೋಗಿರಿತಕ್ಕ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾಗಿರುವವರಿಗೆ, ದಕ್ಕರು, ಶಕ್ತರಾದವರಿಗೆ ಅವರ ಮನಿಸಿವಲ್‌ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಾವು ಇಲ್ಲಾ ಕೂಡ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಬೋಡ್‌ಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಅದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನ್ಯಾಯವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಧರ್ಮವಾದದ್ದು. ಆದರೂ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮನಿಸಿವಲ್‌ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕ ಜನರಿಗೂ ಕೂಡ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಏರ್ವಾಡು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಸದ್ಯದ್ದೇಶದಿಂದ ತಿದ್ದುವಡಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಳಾರ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮನಿಸಿವಲ್‌ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನೇಳಗೊಂಡ ಆಯಾಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ 25 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವನಿಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋಡಿನ ಸದಸ್ಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಉಂಟು. ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಜಿಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ಬೇಕಾದರೂ ಬುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನೇಯೋ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಧಕೆಲ್ಲ. ಜನರ ಶೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ ಇದ್ದರೆ ಆಯಾಯ ಬೋಡಿನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೇಕಾದರೂ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವ ಮಹೋದ್ದೇಶ ವಿನಿದಿಯೋ ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈ ತಿದ್ದುವಡಿ ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಈ ತಿದ್ದುವಡಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತ್ತೇನೆ.

ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಆರ್ಥಿಕಿಯೋ ಮತ್ತು ಏನು ಕ್ಷೇತ್ರ ವಾಟಿಯಿದ್ದೋ, ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋಡಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ತಿದ್ದುವಡಿಯ ಅರ್ಥ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಿಟಿ ಮನಿಸಿವಾಲಿಟಿಯವರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್‌ನವರು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲವಂದು ಹೇಳಲ್ತೇನೆ.

“ತಾಲ್ಲೂಕು” ಎನ್ನುವುದನ್ನು define ಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಿಟಿ ಮನಿಸಿವಾಲಿಟಿ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲವಂಬುದು ಸ್ವಯಂವಿದಿತವಾಗಿದೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂದರೆ ಮೈಸೂರು ಸಿಟಿ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ “Mysore Taluk” ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಿಟಿಯೂ ಸೇರುತ್ತದೆಂದು ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆರ್ಥಿಕವರಕೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಗ್ಗೆ ಅದೂ ಸೇರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ತಿದ್ಯುಪಡಿಯನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದವರು ಅದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನೇನೂ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಮೊದಲು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸುಭೋಗಾದರು ಹೇಳಿದ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಿರುಳಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಇಂಟೆಗ್ರೆಷನ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಏನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆಯೋ ಅದನ್ನು ಒಂದಿದರೆ ಬಹುತ್ಯಾಗಿ ಅವರ ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಲತತ್ವವೇನೇಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

"Every adult voter on the Village Panchayat of the District will be entitled to stand as a Candidate in any constituency".

ಇದೂ ಕೂಡ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ನಿಲ್ಲಲು ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿಯೇ ಇರಬೇಕಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವ ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ? ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗೂ, ಶಾಸನ ಸಭೆಗೂ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೂ ಇರುವ ಅರ್ಥಾತ್ ಭೇದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಾರ ಮಾಡುವುದು ಅಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅನುಭವವಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಪ್ರೊತ್ತಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಆತನು ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ? ಬೇರೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟನವರನ್ನು ತಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಳದ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರಿವು ಅನುಭವವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಆಯಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟನಲ್ಲಿ ಆ ಮನುಷ್ಯ ವಾಸವಾಗಿರಬೇಕು. ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರಬೇಕು. ಆದ ಕಾರಣ ಅವರ ವಾದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರರಾಜಕಿಯ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಬೇರೆ ಪಕ್ಷದವರ ಸಲಹಾಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬಾರದೆಂದು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿಬಹುದು. ಆದರೆ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕೆಂದರೇನು, ಜಿಲ್ಲೆಯೆಂದರೇನು, ಆಯಾಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವೇಷಿರುತ್ತದೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಅನುಕೂಲ ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ನಾನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಓದುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ:

"The territories of Mysore shall be divided into such number of districts as may from time to time be prescribed by a duly published Government Order and each such district shall consist of such number of taluks and each taluk shall consist of such number of villages as may from time to time prescribed by the order of Government".

ಆದುದರಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇಪ್ಪು ಕೇಂದ್ರಗಳಿರಬೇಕು, ಯಾವ ಯಾವ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಗ್ರಾಮ ಸೇರಬೇಕು, ಅದರ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಯಾರಿಗಿರಬೇಕು ಎಂಬೀ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿಡಬೇಕು. ಯಾವ ಯಾವ ಗ್ರಾಮಗಳು ಸೇರಿರುತ್ತವೆಂಬುದೆಲ್ಲಾ ಆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಯಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೋಡಿದರೆ ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಡಳಿತೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಅದಕಾರಣ ಸರ್ವರೂ ಈ ತಿದ್ದುವಡಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಬಾಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಸಾರ್ವನಿಕ ಲೆಕ್ಕೆ ಸಮಿತಿ ವರದಿಯ ಮೇಲಿನ ಚಚೆ *

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ವಿಮರ್ಶನಾ ಸಮಿತಿಯವರ ವರದಿ ನಮ್ಮೆ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರತಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಅಂತ ಕಾಲುತ್ತೇದೆ. ಈ ವರದಿಯ ಮೇಲೆ ಚಚೆ ನಡೆಯುವದನ್ನು ಸುಮಾರು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೇಳುತ್ತು ಇದ್ದೇನೆ. ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತು ಇದ್ದಾರೆ. ಯಾವೂವ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೇಲೆ ಏನು ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಇವತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದರೆಯೋ ಇದೇ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿ ಇರಬಹುದೇ ಹೊರತು ವಾದಗಳು ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿವೆ. ನಾವು ನೋಡಬೇಕಾದಂಥ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆಯೋ ಆಷ್ಟು ಬಹಳ ಭಾಗ ಇಲ್ಲವೇ ಪೂರ್ವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೀಯೇ, ಮಾಡಿರತಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಸಮುಹಕ್ಕೊಂಡಿದೆಯೇ, ಖಚಿತ ಮಾಡಿದುಧ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿದೆಯೇ, ಸದುಪಯೋಗವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದು. ಇದು ನಮ್ಮೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಒಂದು ಅಂಶ ಹೇಳಿದರು. ಮಾರ್ಗಾನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಒದಗಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಅರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಖಚಿತಗಳೇ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಖಚಿತಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಒಂದು ವಿಷಯ ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದೇನೆಂದರೆ ನಾವು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತು ಇದ್ದೇವೆ ಅಂದರು. ಹತ್ತಾತ್ಮಾ ವರ್ಷದ ಅಷ್ಟೇರೂ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರೂ ಸಹ ಮರಾಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು - ಮರಾಮತ್ತು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಸ್‌ಲ್‌, ಮೇ, ಜೂನ್ ಈ ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಷ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾವು ತಿಂಗಳನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳು ಆಖ್ಯಾದ ಮೇಲೆ ಕೊನೆಯ 15-20 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ Payment ಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆ ವರ್ಷದ ಪ್ರಗತಿಯೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕಾದೆ ಆಗ ನೋಡಬೇಕು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖಚಿತಗಿದೆಯೇನಂಬುದೆಲ್ಲಾ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಮೌದಲನೆಯ ತಿಂಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆ ವರ್ಷದ ಪ್ರಗತಿಯ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಣ ಖಚಿತಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನೇಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನಬೇಕಾದರೆ ಒಟ್ಟು 2-3 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಿ over all picture ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ ಸುಮನ್ನೆ ಈ 9 ತಿಂಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಿ ಇದು ಕಮ್ಮಿಯಾಯಿತು, ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೆಂದು ಹೇಳುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ಪಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ವರ್ಕ್‌ ಇಲಾಖೆಯ ಖಚಿತದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೇಷ್ಟು ಟೀಕಿಸಿದ ಆ ಮಾನ್ಯ ಸದ್ಯಾರ್ಥಕೋ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯ ಕಡೆಗಾಗಿ ಪತ್ರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕಡೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಏಸ್‌ಲ್‌, ಮೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 1ನೇ ನವೆಂಬರ್, 1951

ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಆ ಬಿಲ್ಲುಗಳು Payment ಗೆ ಬರುವುದೇ ಆ ಕೊನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಡು ಬರದೇ ಇದ್ದರೂ ಮಾಸ್ತಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆದು Payment ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಕ್ಷರಿ ನಾನು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಿಲ್ಲಾ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಟೀಕೆಗಳು ಬರುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮೂಲಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಮುಂದವರಿಯಬೇಕಾದ್ದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ, ಹಣ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ದೂರುಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕಷ್ಟಪನ್ನು ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನಾಗಲೀ ಆಥವಾ ಬೇರೆಯೇನಾದರೂ ವಿಧಾನವಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನಾಗಲೀ ಅವರು ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಆವಾದನಗಳು ಈ ಮೂರು. ಮೊದಲನೆಯಿಂದ ಹಣ ಒದಗಿಸಿದ್ದರೂ ಪೂರ್ವಿಕಾರ್ಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಲ್ಲ, ವಿಚಾರಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಾ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬೇಗೆ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎಂಬುವು. ಏಕೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೂಲವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಿಜಿಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರ್ಬೇ ಬಹುತ್ವಾಗಿ ಇದೆಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋದಿತು. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆಯೇ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷ ಈ ಆಸೆಂಬ್ರಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಾದಗಳು ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಆಗ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ 20 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೋ ಈಗಲೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾದ ಹಾಗೆ ಅದರ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳೇನನ್ನೂ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಕಮಿಟ್ಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತು ಲಂಚ ರುಮುವತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಆವಾದನಗಳು ನೀಲಬೇಕಾದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನೀತಿಯನ್ನೂ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೂಚಿಸಲಿಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ್ದು 2-3. ಆರು ವರ್ಷ, ಏಳು ವರ್ಷ, ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಹದಿನೆಂದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟೀಗೆ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಾ ಇದ್ದವು. ಬಹುತ್ವಾಗಿ ಇದ್ದವೋ ಏನೋ!

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಫ್ಫನವರು - ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು!

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಫ್ಫನವರು - ಏಕೆ? ಕುಟುಂಬರುಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ದರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಇತ್ತೂದಿ, ಇತ್ತೂದಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಆ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕೊಡುತ್ತೇರೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಳಿದಾಗ ಏನೋ ಒಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಏನೋ ಲೋಪದೋಷಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಮುಂದೆ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಎಂದು ಇವರೂ ಬರೆದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟೇ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲಾ ಈಗ್ಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಮೂಲಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಬಡಲಾವಣಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸೂಚಿಸಲಿಚ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಖಿಡಬ್ಬಾಡಿ ಇಲಾಖೆಯ ಆಕ್ರೋಂಟ್ಸ್ ಮಾನ್ಯಯಲ್ಲನ್ನು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲಂತೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡೆಯಲನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲಪೋ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಉದಗಿಸಿದರೂ ನಾವು ಸುಮ್ಮೇಖೆಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಇದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಗಳೇನಿವೆಯಂಬದನ್ನು ಸೋಡಿಕೊಂಡು ಅಡ್ಡಿ ಇತಂಕಳಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಕುಟುಂಬಿಯವರಿಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಲಹೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲಪೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಇದು ಮೀರಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲ. ರೂಲ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಬಡಲಾವಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೂ ಈ ಕರ್ಮಿಕಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಆಸ್ತ್ರೋಗಳಗೂ ಸ್ನಾಲು ಕಟ್ಟಡಗಳಗೂ ಇತ್ತೂದಿ ಸರ್ಕಾರಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ಲಾನ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಡವೇ! ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿ ಆಸ್ತ್ರೋಗೆ ಒಂದು ಪ್ಲಾನ್ ತಯಾರಿಸುವುದು, ಆಮೇಲೆ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆಸ್ತ್ರೋ ಬೇಕೆಂದಾಗ ಆಗೋಂದು ಬೇರೆ ಪ್ಲಾನ್ ತಯಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದು, ಮತ್ತೆ ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆಗೆ ಬೇರೆ, ಹೀಗಾದರೆ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. Standardisation of plan ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದೆ ಹೇಗೆ? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ನೆಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತು ಓವರ್‌ಸಿಯರ್‌ಗಳು ಕಾಲ ಕೆಳೆಯುವುದೇ ಆಗುತ್ತೆ. ಮೊದಲೇ ಆಸ್ತ್ರೋಯೆಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಒಂದು ಪ್ಲಾನ್ ಎಂದು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮೂಲೆಯಿಂದ ಯಾವ ಮೂಲೆಗೆ ಹೋದರೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಫ್ಫನವರು - ಅದಕ್ಕೆ action ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಫ್ಫನವರು - ಒಂದು ರೂಮಿನ ಸ್ನಾಲ್ ಹೇಗಿರಬೇಕು, ಎರಡು ರೂಮಿನ ಸ್ನಾಲ್ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಮೂರರಿದು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲೇ ತಯಾರಾಗಿ ಸಿದ್ಧಾಗಿರಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ಮನೀಯಫ್ಫನವರು - ದರಗಳು ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಫ್ಫನವರು - ಅದಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ಸ್ನಾಲ್‌ಗೂ ಒಮ್ಮೆ

ತಯಾರಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ಮಾಡಿ Blue print ಇಟ್ಟಬಿಟ್ಟರೆ ಆಯಿತು.

ಅಮೇಲೆ, Standardisation of rate, ಈಗಿರುವುದು ಯಾವುದೋ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ದರ. ಒಂದೊಂದು ಡಿಸ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಕಾಲಾವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಒಂದು workable ರೇಟನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಬೇಕು. ಈ ದರದ ಫೆಡ್‌ಮ್ಯಾಲ್ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ ಒಂದು ವೇಳಿ ಯಾವ ಕಂಟಕ್‌ಕ್ರೂರೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹೋದರೆ ಡಿವಾಟ್‌‌ಮೆಂಟ್‌ನವರೇ ಆದರಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿರಬೇಕು. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ದರಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಯಾವುದೋ ವರ್ಷದ ದರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬನು 45% ಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುವುದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬನು 35% ಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುವುದು, ಕೊನೆಗೆ ಯಾವನೋ ಕಮ್ಮಿ ಹೇಳಿದವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಆವನು ಅಥವ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗೂ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆದಿರುವ ಕಂಟಕ್‌ಕ್ರೂರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಕಂಟಕ್‌ಕ್ರೂ ಯಾವ ರೀತಿ ಹೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ! ಸ್ವಲ್ಪ ಕಮ್ಮಿದರ ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು ಯಾರೋ ಒತ್ತಡಷನ್ನು ತಂದು ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿಯಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆನೂ ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ! ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದೂ ಸರಿ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದೂ ಸರಿಯೇ! ಇವೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಷಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಧಡುತ್ತಿರುವುದು ಅಂದರೆ ಒಂದು ವೇಳಿ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿದರೂ ಅವನ ಡಿವಾಬಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಖೋತ್ತಾ ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವಂಥ ಕಂಟಕ್‌ಕ್ರೂದಾರನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಈ ಮೊತ್ತ ಪಟ್ಟಿಕೆ ವರ್ಕ್‌ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದೇಶದಾದ್ಯಂತವೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನನ್ನ ಸಣ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈಗ ಸರಿಯಾದ ಲಾಯಕ್ವಾದ ಕಂಟಕ್‌ಕ್ರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ! ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈಗ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಸ್ವಾರ್ಥಿಕ್‌ ರೇಟುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕಂಟಕ್‌ಕ್ರೂರಬೇಕು. ಅವರೇನಾದರೂ ತಪ್ಪದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅಧಿಕ ತಪ್ಪದಾರಿಗಳಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಅವರಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಆಗ ಜರೂರಾಗಿಯೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಹೋಟ್‌ಬ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕಾರು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲಸಗಳು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಲು ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ. ದರದಲ್ಲಿ ಆರು ಕಾಸು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದರೂ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಅನುಮತಿ ಬರಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಆಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆ ನಾನೂರು ಬನಾರು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹದಗೆಟ್ಟಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಯವಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ

ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಷಣ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪರೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಉಗ್ರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಹಣೆಯಲ್ಲೇ ಬರೆದಿಲ್ಲ, ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣ್ಣ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವೇ ಹೋದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕೆಲಸ ಬೇಗ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ Standardisation of plans and standardisation of work ಅಗತ್ಯ. ಅಲ್ಲದೆ ಪಟ್ಟಿಕ್ ವರ್ಕ್ ಕೋಡ್ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೂ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುವಂತೆ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಬದಲಾವಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಈ ರೀತಿ ಟಿಕೆಟ್ ಪ್ರೈಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ದಾಸಪ್ಪನವರು quality of work ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರು ಈಗ quality of work ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. By implication he agrees to that. My experience is that there is a great deal of deterioration of quality also. ಇದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿವಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಉಗ್ರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ನೋಡಿ. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ಚಿನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಸಾಹನದ ಹಣದಿಂದ ವಿಚು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಸಾಧ್ಯವಾದಪ್ಪ service ಬೇಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಂಡು 70,000 ಟನ್ ಆಹಾರವನ್ನು ಇದು ಬಾಕಿಯದಕ್ಕೆ service cost ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ವಿಚು ಮಾತ್ರ ಕೊಡತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದೂ ಕೂಡ ಬೇಡ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಬಹುತ್ಯಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ ಈ ಆಹಾರ ಧಾನಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಮಾರುವ ವ್ಯವಹಾರ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಷ್ಟವಾಗುವ ವ್ಯವಹಾರವಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 16 ಲಕ್ಷ ಪಲ್ಲ ಭತ್ತವನ್ನು ಅಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. 8 ರಿಂದ 8 1/4 ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ ಫಾಯಿದೆ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಇದನ್ನು ಅಂತಿ ಅಂತಿಗಳಿಂದ ರುಜುವಾತು ಮಾಡಬೇಲ್ಲ. 8 ಲಕ್ಷ ಪಲ್ಲ ಅಕ್ಕೆ ಅಯಿತು. 8 1/4 ರೂಪಾಯಿನ ಪ್ರಕಾರ 16 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಫಾಯಿದೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಸಿ. ದಾಸಪ್ಪನವರು - Transportion charges, gunny bags ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕಿಲ್ಲ ವಿಚಾರಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು - Transporation, gunny bags, hulling,

depreciation ಎಲ್ಲವನ್ನು ನಾನು ಲೇಕ್ಕಣ್ಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ 68 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಲೇಕ್ಕಣ್ಣಾರೆ ಅದು ಎಲ್ಲೋಗುತ್ತಿದೆ! ಲೇಕ್ಕಣ್ಣೇ ಸಿಹಿಲ್ಲ! ಈ ಆಹಾರ ಇಲಾಖೆ ಇತರ Business concerns ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ವಿನಾ ಇಷ್ಟ್ವಾಂತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 68 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಫಾಯಿದೆ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಹೋಟ್‌ಬ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟವೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಕೊನೆಗೆ ದಿವಾಳಿ ಎದ್ದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೀವೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳ. ವರ್ತಕರೇ ಈ ಆಹಾರ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇದೇ ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿಕೊಂಡು ಇದೇ ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ಹೋಲಾರದಿಂದ ತಂದು ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರೆ 23 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರದವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ರೈತ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ತಂದು ಹೊಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೇ 68 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಫಾಯಿದೆ ಇದ್ದರೂ ನಷ್ಟವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಲೋಪದೋಷವಿಲ್ಲವೇ? ಇದನ್ನು ಸರಿವಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹ ಮಾಡಬಳ್ಳ. ಅದರೆ ಈಗ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಾವಕಾಶವಿರುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಈಗ ಈ ಪಟ್ಟಿಗ್ಗೆ ಅಕೌಂಟ್‌ನ ಸಮಿತಿಯವರು ಬಿನು ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅದು ವಿನಾ ಇನ್ನೇನೂ ಲೇಶಾಂಶವೂ ಇಲ್ಲವಂಬ ಭಾವನೆ ತಪ್ಪ. ನನಗೆ ಗೂತ್ತಿದೆ, ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಧಾನ್ಯ ಮುಳಿತು ಕೊಳಿತು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುಪ್ರದು. ಇದನ್ನೇಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಬಚ್ಚೆ ಭಾಷಣದಂತೆ ದೀರ್ಘ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಇಷ್ಟ್ವಿಲ್ಲ. ಆನೇಕ ರೇಷನ್ ಡಿಪ್ಯೂಟಿಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಷ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಇಳುವರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಧ್ಯ ಸೇರು ಇಳುವರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ. 16 ಲಕ್ಷ ಪಲ್ಲು ಭತ್ತೆ 8 ಲಕ್ಷ ಪಲ್ಲು ಅಕ್ಕಿಗೆ ಕಾಲು ಸೇರಿನಂತೆ ಆದರೆ ಲಕ್ಷ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯ ಸೇರು ಮಾತ್ರ. I am telling you hard facts. After all I am not here to simply criticise Government for the sake of criticism; on the other hand I want to criticise only to improve.

ಒಂದು ಪಲ್ಲಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯ ಸೇರಾದರೆ 8 ಸಾವಿರ ಪಲ್ಲದ ಭತ್ತಕ್ಕೆ 4 ಸಾವಿರ ಪಲ್ಲು ಅಕ್ಕಿ ಅಯಿತು. ನೀವು ಇಳುವರಿ ಲೇಕ್ಕ ಮಾಡುವುದು ಅಧ್ಯ ಸೇರು ಮಾತ್ರ, ಎವ್ವಾಗುತ್ತದೆ ಲೇಕ್ಕ ಹಾಕಿ ನೋಡಿ. ಹೀಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹಣ ಪೋಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟ್ವೇ ವಿಷಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈಗ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟ್ವೇ ಸರಿ, ಲೋಪ ದೋಷ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ, ಬಾಕಿ ಹಣ ಸದುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿರಬಾರದು. 68 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಫಾಯಿದೆ ಬರುವುದೂ ಹೋಗಿ ನಷ್ಟವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ಯಾವ ಹೆಗ್ಗಣ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡು

ಹಿಡಿದು ತಕ್ಕ ಬಂದೊಬಸ್ತು ಮಾಡಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಅನ್ಯಾಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಪಾರಗಾರರು ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಲಾಭ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಾಗ ನಿಮಗೇ ಈ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏನೇ ಆಗಲೀ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ರಚನಾತಕ್ಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು - ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಂತ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು, ಈಗೇನೋ ಪ್ರನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಹ್ನವರು - ಈಗ 75 ಲಕ್ಷದವರೇಗೆ ಇನ್ನೂ ಬರತಕ್ಕ ಬಾಕಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಇಲಾಖಾ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಹ್ನವರು - I stand corrected. It may be anywhere between 68 and 75 lakhs. To the tune of Rs. 70 Lakhs, advances are pending.

ಆದು ಎಷ್ಟು, ಏನು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಖಿರ್ಕಾಗಿರುವುದಾದರೇ ನಾನು ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತೇ. ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಖಿರ್ಕಾಗಿದೆ. ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನು ವ್ಯೇರಿಗಳಿಗೆಷ್ಟು ಖಿರ್ಕಾಗಿರುತ್ತೇಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನಾನು ರೀತಿಯ ಖಚಿತ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಮೊಬಲಗಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಪ್ರೋಲಾಗಿದೆ, ಉಳಿದಿರತಕ್ಕ ಹಣವೆಷ್ಟು, ಅವ್ಯಾನ್ನಾದರೂ ತಾವು ಸುಭರ್ಪವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ತಾವು ಯಾವುದನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ಆ ಮೊಬಲಗಿನ ವೈಕಿ ಪೂರ್ತಿ write off ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೆನಾದರೂ ಇರುತ್ತವೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬುದೊಂದನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. That is a point which causes a little anxiety to me and to the members of this House. ನಮಗೆ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಡೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಬಾಕಿ ಶೀಕಡೆ 68 ಅದೂ 78 ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಷ್ಟು ಪಕ್ಕ 50 ರಘ್ಸ್ಯಾದರೂ write off ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಪೂರಾ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. If the Minister assures us that if at least 25 percent is recoverable, we shall be happy. ಆದುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟಿಕಾದುದಕ್ಕೆ, ಆಗತ್ಯವಾಗಿ ಕೊಡೋಣ. ಆದರೆ ಕೊಡಲಾದ ಸಾಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಭರ್ಪವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಸಾಲ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಸಹ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ. ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲಗಳನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡದೆ ವರಾನಿಗಟ್ಟಲೇ ಹೀಗೆ ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಈ ಸೋಸೆಟಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ - ವ್ಯವಸಾಯದ ಮುಟ್ಟಿಗಳು, ಗೌಭಾರ, ಬೀಜ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ

ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸುವವರುಗಳಿಲ್ಲ ಬ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ಕೊಡಬೇಕು ಇಂಥುಗಳಿಲ್ಲ ತಾವೇಕೆ ಸಾಲ ಕೊಡಬೇಕು ಇಂಥು ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಮಾರ್ಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಿ? ಇಂಥು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಿಲ್ಲ ನಾವು ಅವರಿಗೆ 10 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, 50 ಲಕ್ಷ ಬೇಕಾಗಿರಲಿ, ಅವನ್ನು ಸಹ ಕೊಡುವಂತೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ advice ಮಾಡಿ ಈ ಮಲ್ಟಿಪ್ಲರ್ಸ್ ಸೋಸೈಟಿ ಪನೋಂದು ಜನೋಪರಿಯುತ್ತವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರೆಯೆಂದು ತಾವು ಏನು ಅವುಗಳಿಲ್ಲವೂ ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ Concerns ಅಥವಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಸರಿ. ಇಂಥುಗಳನ್ನುಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಯಾವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿರೇಯೋ ಅವುಗಳಿಂದಲೇ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಈಗ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಖಚಿತಗುತ್ತಿರುವ ಹಣವೂ ಉಳಿತಾಯಿ. ಜನರಿಂದ ಮೂಲಾದ ಹಣವನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಪುನಃ ಆದನ್ನು ವಸೂಲಿಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಮಲ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವಂಥ ತೊಂದರೆ ಸಹ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಂತುಗುತ್ತದೆ. ಕಮ್ಷಿಂಗ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ ಬ್ಯಾಂಕು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಅಂತೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ. ತಾವು ಈ ರೀತಿಯ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್‌ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಖಂಡಿತ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಬೇಕು. 10 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರಮಾನವಿರತಕ್ಕ ಕಡೆ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಜಾಸ್ತಿ ಸುಮಾರು 6 3/4 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಮೊಬಿಲಿಗೆ ಈ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಖಚಿತಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಇದು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲಿದ್ದ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟವಾಗ್ಗೂ ಕೂಡ 5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅದಳತವನ್ನಾದರೂ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀಲ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಏನೋ ಮೋಸವಿದೆಯೆಂಬುದಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನೀವು ಈ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕುವುದನ್ನು ದಿನೇ ದಿನೇ ದೂರಮಾಡತ್ತ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಈ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಿರೋ ಅಲ್ಲಿನತನಕ ತಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಿಕೆಯಿಂದ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಲು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಆದರೆ ಈಗ ಆ ಖಚಿತಗಳ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಆವಕಾಶವೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆಗಲಾರದು. ಅಂತೂ ಅವುಗಳನ್ನುಲ್ಲಿ ದೂರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈಗ ತಿಳಿಸಿದರೆ ನಾಕು. ತಾವು ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೋಂದು ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳ್ಯಾವುವೆಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ತಾವು ಖಚಿತಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೋಂದು ಕಾಸೂ ಸಹ ಸದ್ವಿಷಿಯೋಗದಲ್ಲೇ ಖಚಿತಗುವಂತೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು.

ರಾಷ್ಟ್ರಾರ್ಥಕ್ಕರ ನಿರ್ದೇಶನ - ವಿಶೇಷ ಶರಾವು *

ಶ್ರೀ ಹೋದಂಡರೆಣಿಯವರು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ 371ನೇಯ ಸೆಕ್ಯಾನ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚೆಲಾಯಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಆದನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಜಾರಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಾರಿ ಮಾಡಿದೇ ಹೋದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಹೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಅವರು ಜಾರಿಗೆ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರಾರ್ಥಕ್ಕರು ಅವರಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಚೆಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯ ಬರಬಹುದು. ಇಡೀ ದೇಶದ ಘನತೆಗೆ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯವಾದದ್ದು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಹೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಗ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೇ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾಧನದ ಘನತೆಗೆ ಕುಂಡ ಬರುವ ಸಂಭವ ಒದಗಿಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಘೇನಾನ್‌ಫಿಯಲ್‌ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಆದ ಕೂಡಲೇ ಈ ದಿವಸವೇ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸದಸ್ಯರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಡವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷ ಅವಕಾಶ ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಲಾವಾಕಾಶಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುರುಳಿದೆ. ಕಲಾವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಇರುವ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಘೇನಾನ್‌ಫಿಯಲ್‌ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಪೂರ್ವಸುವರೆಗೆ ಕಲಾವಕಾಶವಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಸಹಕರಿಸಿ ಈ ದಿವಸವೇ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಹೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಈ ದಿವಸವೇ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 371ನೇಯ ವಿಧಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮಗುಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಎಷ್ಟೇಂಬುದು ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಹನೀಯರ ಭಾವಣಾಗಳಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಸಾಧನದ 90 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮನ ನೋಂದಿದೆಯೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏಕೆ ಬಂತು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಆತ್ಮೋಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡಬೇಕಾದುದವೇ ಅಲ್ಲ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇದೆ. ಈ ಸಂದಿಗ್ಗ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 3ನೇ ನವೆಂಬರ್, 1951

ಪಾತ್ರವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ.

ರಾಜ್ಯಾಂಗದ 371ನೇಯ ವಿಧಿಯ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಾಗ ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅಡಕಮಾಡಬೇಕೆಂದಾಗ ಒಹಳ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಬಂಡಿತು. ಕೆಲವು ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನೂ ಭರವಸೆಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಕಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಆ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ನಾವು ಯೆಶ್ವಿಯಾಗದಿರುವುದು ಒಂದು ಲೋಪವೆಂದು ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನ ಘಾರವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಇತರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಮಾಡರಿಯಾಗಿದ್ದು, 371ನೇಯ ವಿಧಿಯ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಚರ್ಚಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ವಕ್ಕಿಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಆಗಲೇ ಆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು (ಡಿಪಿ) ನೀವು ತೆಗೆದುಹಾಂಡು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಆವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ್ದರೆ ನಮಗೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತಿ ಕೇಂದ್ರಿಕೃತವಾದ ನಡವಳಿಯಿಂದ ಭಯಬೂಂತರಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಮೌದಲಿನಿಂದಲೂ ನಿಮಗೆ ನಾನು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಒಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಬೇಡ ಬೇಡವೆಂದು ನಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದೆವು. ಇದನ್ನು ಈಗ ತಮ್ಮ ಅವಾಗಾಹನೆಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಅದೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಇಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. 90 ಲಕ್ಷ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದಿದ್ದಾರೆಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದಲೇ ಶೃಂಪ್ರಾಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯ ಇಂದಿಗೇ ಕೊಸೆಗಾಣವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಬರತಕ್ಕಿದ್ದೇವೆ! ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಚರ್ಚಿಸಿಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಧೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ನಡವಳಿಗೆಂಂದ ನಮ್ಮ ನೀತಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಏಕೆಂದರೆ, ಈಗ ನಾವು ರಾತ್ರಿ ಕಂಡ ಬಾವಿಗೆ ಹಗಲು ಬಿಡಿದ್ದೇವೆ! ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಶಾಸನ ಮಾಡಕೊಡೆದೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಷಯ. ಈ ವಿಧಿಯಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಮಹಾರಾಯ, ಸರ್ಕಾರ್ ವಲ್ಲಾಪಿಯಾ ಷಟ್ಕೀಲರು. ಅವರು ಮೈಸೂರಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೂ ನಿಜ, ಆದರೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆಗಳಿಂದ ಶಾಸನದ ಬಿಸಿ ತಟ್ಟಿಪುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ನಾವಿಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಾಸನ ಮಾಡುವಾಗ ಸರ್ಕಾರವು ಒಹಳ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರೆ ಶಾಸನಗಳು ಶಾಸನಗಳೇ, ಭರವಸೆಗಳು

ಭರವಸೆಗಳೇ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಂದೂ ಶಾಸನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಇದರಿಂದ ಅರಿಯಬೇಕು. ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಂದು ಇರಬಹುದು ನಾಲ್ಕೆ ಹೋಗಬಿಹುದು. ಶಾಸನಗಳು ಶಾಸನ ಕಡತಕ್ಕ ಏರಿದ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರಭಾಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅವನ್ನು ಯಾರು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ದೊಡ್ಡ ಪಾಠವನ್ನು ನಾವು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರಿವರ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ನಾವು ಶಾಸನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರ ಯೋಗಕ್ಕೇಮವನ್ನೂ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶಾಸನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಇದು.

ಕಾಗ 371ನಯ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಕಾರ ಮಾಡಿರುವ ಸ್ವಿವೇಶದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಕುಪುರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಪುಟಿವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬಂದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರ ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಾದ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸನ ಕಡತದಲ್ಲಿ ಆವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದರಿಂದ ಇಂದು ಅವರು ಈ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡುವುದು ಬಿಡುವುದು ನಿಮಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು. ಅವರಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಾವು ಹೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು.

ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದುದು ಸರಿಯೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ.

ಅವರಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬಂದುದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನುಸರಿಸಿ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಶಾಸನ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೇಲ್ಪ್ರಾಣಿಕಾರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಆಗಾಗ ಹೊಡತಕ್ಕ ಅಳ್ಳಣಿಗಳನ್ನು ವರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಈ ಆಳ್ಳಣಿ ಸರಿಯೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ಯ ತಪ್ಪೇ ಎಂಬುದು ಅವರ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ನಾನು ಮೋದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಆಳ್ಳಣಿಯ ಪ್ರಯೋಗ ಸರಿಯೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ಯ ತಪ್ಪೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಲು ನಾವು ಆತ್ಮೀಯಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮುಂದೆ ನಾವು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಪ್ರಣೀತಿಸಿಪುಡುತ್ತಾಗಿ ನಾನು ಇಷ್ಟ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉದ್ಘಾವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ಯ ಇಲ್ಲಫೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ತರಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಏಕೊದಮ್ಮೆ ಉದ್ಘಾವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವ ಭಾವನೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಏನೇನು ಮಾಡಿದ್ದೋ

ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇದನ್ನು ಅಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಹೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಸಿ. ದಾಸಪ್ಪನವರು - ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು - ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವ ಅವರಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬಂತು? ಹಲವು ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ಬಂತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ನಾವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಹೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ನಾವು ಮಾಡದೇ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂದು ನಾವು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ಹೇಳಿ ತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾನು ಈಗ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಹೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಶಾಂತಿಗೆ ಕುಂಡು ಬಂದಿದೆ. ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಚ್ಯಾತಿ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಗೌರವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನ ಜನರು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಎರಡು ಮೂರು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗಿರುವ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಹೊಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಒಂದು, ಎರಡನೆಯುದು ಅವರು ಹೊಟ್ಟಿರುವ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು. ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೈಸೂರು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಂವಾದಿಸಿರುವ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಪ್ರಾಣಿನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ತತಾಗಿ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ವಾಪಸ್ಪು ತೆಗೆದುಹೊಳ್ಳಬಂದು ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಮಾರ್ಗ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಧಿಕಾರ ತ್ವಾಗ ಮಾಡಿ ಹೋಗುವುದೂ ಒಂದು ಮಾರ್ಗ. ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸೂಕ್ತತೆಯನ್ನು ಅರಿತು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರಿನ ಫನತೆ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಕುಂಡುಬರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬೆಂಬಲವೂ ದೇಶದ ಬೆಂಬಲವೂ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

1952-53ನೇ ಸಾಲಿನ ಅನುದಾನ ಬೇಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಚಿಕ್ಕಿ *

ಸ್ವಾಮಿ, ಇದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಒಂದೆರಡು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಇದುವರಿಗೆ ಆಯವ್ಯಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರ ಭಾಷಣ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು, ವಸತಿಯಾಗಬೇಕು, ಸೌಲುಗಳು ಆಗಬೇಕು, ಹೈಸ್ಕೂಲು ಆಗಬೇಕು, ಎಲ್ಲಾ ಅನುಕೂಲತೆಗಳೂ ಬೆಳಗಾಗುವದರೊಳಗಾಗಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂದೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ತೆರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರಬೇಕು ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಯಾವ ರೀತಿ ಅಗ್ನಿತ್ವದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ ಸುಮಣ್ಣಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವಕ್ಕೆ ತಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಿತೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನೇನೆಹಿನಲ್ಲಿದಬೇಕು. ಆದಳತವು ಅವರ ಕೇಗೆ ಬಂದರೆ ಬಹುಶಃ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಮಾವಿನಕಾಯಿನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಏನೋ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಒಂದೆರಡು ಅಂಶಗಳವೇ. ಒಂದನೆಯುದು ದೇಶದ ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಳವಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಈಗಿನ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 3,89,95,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಇಳಿತಾಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಡಿಫಿಸಿಟ್ ಇಷ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 306 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪ್ರಡ ಸಭ್ಯಿಡಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 89,95,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಇಳಿತ ಇದೆ. ಇಷ್ಟು ಇಳಿತನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರಿವಡಿಸುವುದು ಯಾವ ರೀತಿ, ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ದೇಶದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ವಾಸ್ತವಾಂಶವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಈ ಇಳಿತಾಯ ತೋರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶವಿದೆಯೇ, ಇದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ನಾವ ಪರಿಹಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದೆರಡು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಾರು ಎಂದು ಬಹಳ ಕುಶಾಹಲದಿಂದ ನಾನು ಕಾದು ನೋಡಿದೆ. ಜನಾಭಾ ಇಮಾಂರರವರು ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇಂಥ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇಂಥ ಕಡೆ ರಸ್ತೆಯಾಗಬೇಕು, ಇಂಥ ಕಡೆ ಆಸ್ತಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಎಂದು ಪಟ್ಟಿ ಹೇಳಿದರೇ ಹೊರತು ಇದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮವೇನು ಎಂಬ ಕಡೆ ಅವರ ಗಮನ ಬೀಳಲ್ಲಿ, ಪರಿಣಾಮವೇನು ಅದನ್ನು ಸರಿವಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಹೇಗೆ ಸರಿತೂಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸ್ತವಾಗಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ನಮ್ಮ ಬಡ್ಡಿಗಳನ್ನೇತರವು ಹತ್ತೇನೆಯ ಪುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ 1946-47 ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಜನರಿಂದ ವಿವರಿಸಿದ್ದು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದ್ರ ಘಳವಾಗಿ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 22ನೇ ಮಾರ್ಚ್, 1952

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಗೆ 1946-47 ಸ್ಕೂಲ್ 2 ½ ಯಷ್ಟು ಹಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ವೆಟನ್‌ರಿ ಅಸ್ತ್ರೀಗಳಾಗಿ ಮೂರರಪ್ಪು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ, ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಏಳರಪ್ಪು, ಹಾಟ್‌ಕಲ್ಪುಗಳಾಗಿ ನಾಲ್ಕರಪ್ಪು, ೯೦ಡಿಂಫ್ಸ್ ಮತ್ತು ಸರ್ಪ್ಸ್‌ಗೆ ಏಳರಪ್ಪು ಪಟ್ಟಿ ವರ್ಕ್‌ಗೆ ಮೂರರಪ್ಪು ಮೆಡಿಕಲ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಮೂರರಪ್ಪು, ಪಟ್ಟಿ ಹೆಲ್ತ್ ಬಾಬಿಗೆ 7 ½ ಯಷ್ಟು - ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣವು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿ ಜನಸಚಿವನ್‌ನ ಮಟ್ಟಮೆನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಏಳರವರೆಗೆ ಹಣ ವಿಚಾರಿಸಿರುವುದು ವಾಸ್ತವಾಂಶ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ರೀತಿ ವಿಚಾರಿಸಿದೆ ಹಣದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರತಿಫಲ ಜನಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಒಪ್ಪೊಣ. ವಿಚಾರಿಸಿರುವ ಹಣ ಆಗುತ್ತಿರಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತಲೇ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತಲೇ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಆ ಹಣವನ್ನು ಉತ್ತನ್ಸು ಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲಿ, ಯಾವ ರೀತಿ ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ಕಡೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಕಂಠಶ್ರೀರವರು ಕಂಡಾಯವನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ವಿನಾ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಈಗಿರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರು. ಇದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತ್ರ. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಆಡತಕ್ಕ ಮಾತ್ರಲ್ಲ.

ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಏನಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೆ 10ರಪ್ಪು 100ರಪ್ಪು ಏರುತ್ತಾ ಇವೆ. ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ, ಆಲಿವರ್ ಟ್ರಿಸ್ಟ್ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, 'This much and no more' ಎಂಬುದಾಗಿ ಈಗ ಹೇಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲ. ನಾವೇ ಇರಲಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬೇ ಇರಲಿ ಆಶೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ, ಆ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅನುಕೂಲತೆ ಬದಗಿಸುತ್ತಾ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಮಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತನ್ಸು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಬೇಕು. ಜನಗಳೂ ಕೂಡ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಣ ಬದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂತೆಗೆಯಬಾರದು. ಇವರದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಈ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ದಾಸಪ್ಪನವರು ಒಂದರು ಮೂರು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸದಸ್ಯರ ಗಮನ ಸೇಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೋತ್ತಾ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಡಿಫಿಸಿಟ್. ಅದನ್ನು ಏನಾದರೂ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಸರಿದೂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದರೆ ಸರ್ವ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಉತ್ತನ್ಸಿಂದಿಂದ ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಕಡೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ತಾಟಸ್ಥಾ ಪಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಲ ಮಾಡಿ ದಿನಚರಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ವಿವೇಕವಲ್ಲ, ಸರಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ದಿನಚರಿಯ ವ್ಯವಹಾರ ಇವತ್ತೀಗೆ

ನಿಂತು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಖಚು ಮಾಡಿ ನಿಂತುಹೋಗುವುದಾದರೆ ಲಂಪ್ಸಂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುಹುದು. 306 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತದೆಯೇ ಹೋರತು ಕಮ್ಮಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಿದ್ದಾಂತಫಾಸ್ನ್ ಹುಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಬರೀ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಿಷ್ಟಿಯಲ್ಲ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಾನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಎಂದರೆ 1947 ರಿಂದಲೂ ಹೂಡ ಇದು ನಮ್ಮುದುರೋದ್ವೈ ನಮ್ಮುದೇಶಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ತಿಂದುಹಾಕುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಹೀಗೇ ಬಿಟ್ಟುಹೊಂದು ಹೋದರೆ ಬಹುಶಃ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಇಳಿತಾಯ ಹೆಚ್ಚಿ ಹೊನೆಗೆ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಹಣ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಅನುಮಾನ ಪಡೆಬೇಕಾಗಿದೆ. 10-12 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಆಯಿವ್ಯಯದಲ್ಲಿ 306 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಇಳಿತಾಯ ಎಂದರೆ ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಇಳಿತಾಯವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಸರಿತಾಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆದರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂತೆಗೆಯುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕತಕ್ಕದ್ದು ಹೀವಿಧಾಸ್ನ್ ಹುಡುಕತಕ್ಕದ್ದು ಎಷ್ಟೂ ಆಷ್ಟೇ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಹೊಡುತ್ತಿರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಮಾರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರರವರು ಹೇಳಿತ್ತಾ ಇದ್ದರು. 306 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಇಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತಂದುಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಉತ್ತರ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂತೆಗೆಯುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೇ ದಯವಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಕಡೆ ಅನವಶ್ಯ ಖಚು ಬಾಬು ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಾ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು. ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು 6 ಕೋಟಿ 60 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಸಂಬಳ, ಸಾರಿಗೆ, ತುಟ್ಟಿಭತ್ತೆಕ್ಕಾಗಿ ಖಚಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ 5 ರೂಪಾಯಿ ತುಟ್ಟಿಭತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ 7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೋಕ್ಸ್ಸೆಸಿಂದ ಕೇವಲ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆ ಖಚು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೇ, ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇಡಬೇಕೇ, ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಬೇಕೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಅದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮೂಲಿರತಕ್ಕವರ ಮೇಲೆ ಬಿಂದಿದೆ. ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದು ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಿರತಕ್ಕ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತಕ್ಕ ತಲೆ ಹೋರೆ ಬಹಳ ಹಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಕಾನಮಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಹ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಭಿರುಚಿ ಹೂಂದಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರೇ ಹೋರತು ಖಚು ಬಾಬುಗಳನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಹೊಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಮೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ವಿನಾ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ವಿನಾ ದಕ್ಕತೆ

ಹೆಚ್ಚುಗುತ್ತ ಇದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಬೇಕು. ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ಎವ್ವು ವಿಚ್ಛ ಮಾಡಿದರೂ ದಕ್ಕತೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಫೆಬ್ರವರಿ 14ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾರಾಜರವರ ಫೋನ್‌ನೇ ಹೊರಟು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ಆಪ್ಪು ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕಾಲಂಗಳೂ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರೂರಲ್ ದೇವಲಪ್ಪಮೆಂಟ್ ಘಂಡು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಆಗಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಆಗಬೇಕಾದ್ದು ಈವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಆಗಿಲ್ಲ; ಆಗತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ದೂಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಕರಾದ ಜನಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದಿನಚರಿಯ ವ್ಯವಹಾರ ಈ ರೀತಿ ಆದರೆ ಇದು ದಕ್ಕತೆಯ ಕುರಹೇ? ಒಂದು ಶಾಸನ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರ ಕೆರೆವ್ಯ.

ಈಗ ಬರಲಿರುವ ಶಾಸನ ಸಭೆಯು ಈ 400 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಇಳಿತಾಯವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಆಹಾರ ಸರಬರಾಜಿನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ 306 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈಗ ಏಕೊಂಡಂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯಾವ ನೀತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ? ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ತೀವ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ಮೇಲೆ 3 ½ ವರ್ವೆಗಳಾದ ಮೇಲೆ, ತಕ್ಷಷ್ಣ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಮೇಲೆ ಸಭ್ಯಿಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆಂದು. ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌಸ್ಯ ಪ್ರೇಸ್‌ನೋಟಿಫಿಯಲ್ ಇಂಟಿಗ್ರೇಷನ್ ಆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಗಳಿಲ್ಲ ಬಚ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಒತ್ತು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ! ಏನು ಒಪ್ಪಂದ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ ಇವತ್ತಿರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಡಕೊಡು; ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ವಿಷಯ ಇದು. ನೀವಿರಲಿ, ನಾವಿರಲಿ ಇಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದ ಮುಂದೆ ದೇಶವನ್ನು ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಆಗ್ರಹಿಸಿದೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದನ್ನು ತಾವುಗಳು ನೋಡಬೇಕೆನಿಸಿ ನಮಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಸಭ್ಯಿಡಿಗಳು, ಸಾಲಗಳು, ಗ್ರಾಂಟಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ 'Showers of manna' ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದೇ ಹೇಳಿದರು. ಆಗಲೂ ದಾಸಪ್ರವರ್ತನೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಒಪ್ಪಂದಕಾಗುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅನೇಕರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೂ ತಾವು ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಿ, ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ ನೋಡಿ! ಏಕೊಂಡಿ ಸಭ್ಯಿಡಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ! ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಯಾವ ಆಯುಧವಿದೆ?

ಈಗ ನಮಗೆ ಉಳಿದಿರುವುದು ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗ, ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಈ 306 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿಯೋ ತಂದು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೊರತೆಗೆಗಳಾವುದನ್ನೂ ನಾವು

ಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ತೆರಿಗೆಯಿಂದಲೂ 306 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಾವನ್ನು ಈ ಸಣ್ಣ ಬಡ್ಡಿಸಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾರುವಾಗ ಸಬ್ಜಿಸ್‌ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸರ್ವಿಸ್‌ ಅಥ ಕಾಸ್ಟ್‌ ವಿಲೇಮಾಡುವುದು, ಇವೆರಡೇ ಈಗಿರುವ ಮಾರ್ಗ. ಇದರಲ್ಲಿ ಫೀಸಿಬಲ್ ಈಗಿರುವಂಥಾದ್ದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಷ್ಟು ಒತ್ತಾಯಿ ಮಾಡಿ ಈ ಹಣದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ತೇವೈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೇ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಘೋ ಅವರೇಷನ್‌ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ತೇವೈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೇ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಘೋ ಅವರೇಷನ್‌ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹಣ ಯಥೇಚ್ವಾಗಿ ವಿಚಾರಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಪಡೆದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕಂಟೆನ್‌ಲ್ ಅಳಿಫ್ಳೆಗಳನ್ನು ವರಜಾ ಮಾಡಿದರೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಜೀವಧಾರಾದಹಾಗುಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ ಹೀಗೆ ಸಬ್ಜಿಸ್‌ ಮಾಡುತ್ತು ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೇ ಸಾಧ್ಯ? ಕೊನೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಕಾಣಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ 7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳಾಗಿ ವಿಚ್ಯಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹೊತ್ತಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ತಕ್ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಜನಾರ್ಥ ಮಹಮದ್ ಇಮಾಂರವರು - ಯಾವ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ?

- ಮುಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ, ಅದಿಲ್‌ಲ್ಯಾ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಹೋರಿದುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹೋರಿಸದೆ, ದೇಶದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ವ ರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಲದು. ಅರಣ್ಯ ಬಾಬು ಒಂದರಲ್ಲೇ ದ್ವೇಪದತ್ವವಾದ ಈ ಉತ್ಪನ್ನ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲುವುದರಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕುರಷ್ಟು 5ರಷ್ಟು ನಮ್ಮೆ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮೆ ಕ್ರಾರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಆಗುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಲೀಕೇಜಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿವುದರಿಂದಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿತದೆ. ಸೇಲ್ಸ್‌ಟಾಕ್ಸಿನ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಕ್ಕ ಮೇಲ್ಚರಕ್ ನಡೆಸಿದರೆ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿತದೆ. ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉತ್ಪನ್ನ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಎಷ್ಟು ಬರಬೇಕೋ ಆಷ್ಟು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗಿರುವ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದರೆ ಇದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರತಿಫಲ ನಮಗೆ ಬರುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೇವೈಸ್ಥಿಯಿಂದ ಕೈಕೊಂಡು ದೇಶದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು

ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಲೀಕೇಜಸ್‌ಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು, ಆಹಾರದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿಮಾಡಿ ಪ್ರದ್ಯಾ ಆಪರೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ವರ್ಜಾ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಕವ್ಯ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡರ ಮೂಲಕ ದಿನಚರಿ ಖಚಣನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡು ಸೂಕ್ತಮೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ, ಆಡಳಿತ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಣ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಜಯಗಳು
ಹಾಗೂ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಕ್ತಿ
ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಗಗಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಉತ್ತರ *

ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಕಳಿಕಾಯಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದಕ್ಕೆ, ಕೆಲಸಗಳು ವಿದ್ಯಾತ್ಮವೇಗದಿಂದ ನಡೆಯು ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಗಳು ಬೇಗ ದೊರಕುವಂತಾಗಬೇಕು. ಈ ರಾಜ್ಯದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು ಅನ್ನತಕ್ಕಂಧದನ್ನು ಅಂತರಾಳದ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸಗಳು, ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಧ ಹೆಸರು ಪನಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನ್ನಧರವಾಗಿ ಈ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸತಕ್ಕಂಥ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಂತೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಭಾಗಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ.

ಆಡಳಿತ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಅಂದರೆ ರಸ್ತೆಗಳು, ಕಟ್ಟಡಗಳು, ನೀರಾವರಿ ಸಣ್ಣದು ಮತ್ತು ಏತಾ ನೀರಾವರಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಕ್ತಿ ಉತ್ಸಾಹದ ಮತ್ತು ವಿಶರಣೆ, ಬಂದರುಗಳು, ಸಣ್ಣದು ಮತ್ತು ಒಳನಾಡಿನ ಜಲಮಾರ್ಗ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಇವು ವಿಷಯಗಳು ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯ ನಡೆವಳಿಕೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಆಡಳಿತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಪುಲವಾದ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇರಬಹುದಾದಂಥ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಇಲಾಖೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಬಹುಭಾಗದ ಹಂಪನ್ನು ವಿಚು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಇಲಾಖೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತ, ದಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಮಾಣಕರೆ, ಸೇವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದಂಥ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹಂತಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರವೇ ಆಗಲಿ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಸತ್ತಾಸಂಪೂರ್ಣದಾಯಗಳಿಗೆ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಪರಾಗಬೇಕೇ ವಿನಿಃ ಅನ್ನಡಾ ಕೂಡಂತೆ. ಇವು ಆಡಳಿತಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಇಲಾಖೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಹುಬೇಗ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಲೋಪದೋಷಗಳು ಬಂದರೂ ಈ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಂತಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡೆವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 21ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್, 1973

ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಾವೇನಾದರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅದು ಭಾರಿತಿ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ, ತಮಗಳ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಹಕಾರ ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ನಾನು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ತಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲೆ ಬರತಕ್ಕಂಥ ದೂರುಗಳು ಎಂದರೆ ಅಧಿಕಾರ ದುರುಪರೋಗ, ಕಂಟಾಕ್ತರುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾನುಭೂತಿ ಅಂದರೆ ರಾಲ್ಸ್, ವಿಧಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಮನೋವೃತ್ತಿ, ದಿಸ್ವೇನ್ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಳತೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದೋಂದು ಸುಳ್ಳಿ ಬಿಲ್ ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾದಂಥ ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಡ್ಡನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಕಂಟಾಕ್ತರಿಗೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಂಟಾಕ್ತರಿಗೂ ಪ್ರೇಮ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವುದು, ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಸುವುದು ಅಂದರೆ ನಿಧಾನ ಮಾಡುವುದು ಇವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲೆ ಬರತಕ್ಕಂಥ ದೂರುಗಳು. ಈ ದೂರುಗಳ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಲವು ದೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಹಲವು ದೂರುಗಳು ನಾನಾಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅಸತ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೇ. ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿರುತ್ತವೇ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಮಾತ್ರ ಬರತಕ್ಕ ದೂರುಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸತ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥಿರಿಗೆ, ಅಪ್ರಮಾಣಿಕರ ಅದಕ್ಕರ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಧಿಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸತ್ಯದಿಂದ ವ್ಯಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ಹೈಕ್ಕಾರ್ಡವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಇವುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವಾಗ ವ್ಯಾಮಾಣಿಕರಾಗಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿದರೆ ಆದರಿಂದ ಇಡೀ ಆದಳಿತ ದಕ್ಷತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ಮಾತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವಾಗ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ವ್ಯಾಮಾಣಿಕರಾದವರಿಗೆ, ದಕ್ಷರಾದವರಿಗೆ ಆದರಿಂದ ನೋವು ಆಗಬಾರದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಬಹಳ ತೀವ್ರ ಆಸೆಯಿಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆ. ದಕ್ಷತೆಗೆ ಹಂದು ಬರುವಂತೆ ವರ್ತಿಸತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನಮಗೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮೇಷಿನರಿ ವಿಜೀಲೆನ್ನ ಕೆಮಿಷನ್ ಆದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಅಡಿಟ್‌ಸಲೆ ಇರೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮೆಸೂರು ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕೋಡು 285 ಕಲಂ ಪ್ರಕಾರ ಅದಕ್ಕರನ್ನು, ಮತ್ತು ಅಪ್ರಮಾಣಿಕರಾದವರನ್ನು ಸರ್ವಿಸೀನಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇವು ಮೂರು ಮಾರ್ಗಗಳು ಇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಜೀಲೆನ್ನ ಕೆಮಿಷನ್ ವಿಚಾರಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕ್ರಮಗಳು ಏನಿವೆ ಅವು ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾದ ಕ್ರಮ ಎಂದು ನನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂದು ವೇಳೆ ಸತ್ಯ ಮುಚ್ಚಿಸೋಗತಕ್ಕಂಥ ಅವಕಾಶವೂ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತದೆ. ಓವರ್ ಮೆಚರ್‌ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಫಾಲ್ಸ್ ಬಿಲ್ಲಗಳ ಆಪಾದನೆಗಳು ಬಂದಾಗ

ఆపుగళన్న పరీక్ష మాడువుదరల్లి ఆపుగళు ముచ్చహోగిరుత్తవే మత్తు విచారణే నడేసువుదరల్లి ఈక్ష కొడబేకాదంతహవరిగే సిక్కుపుదిల్ల. ఆ వేళిగే అవరు సత్తు హోగిరుత్తారే. ఈ విచారణే ముగియువుదరల్లి ఆఫీసరు నివృత్తరాగిరుత్తారే. అదు నన్న గమనక్కే బందిరువుదు ఉంటు. ఆద్దరింద విచారణ క్రమవన్న తీవ్రగతియింద మాపాదు మాడబేటు ఎన్నపుదర బగ్గె విచార మాడబేటు. ఇదు ననగే ఇరతక్క తోందరగళు. తమల్లరన్నూ విల్సాసక్కే తేగెదుకోండు ఈ విచారగళన్న నాను తమగే తిళిసిదే. ఈ ప్రౌణీజరుగళన్న మాపాదు మాడువుదర బగ్గె తీవ్రతెయింద సకార ఆలోచన మాడుత్తిదే. శ్రీమాన్ దేవేగౌడరు టైకికల్ అడిచో సేల్గె బిబురు బీఫ్ ఇంజనియర్ దజ్ఞేయ అధికారిగళు ఇరువుదు ఉత్కుమ; ఒందు వేళి సూపరినోటిండెంట్ ఇంజనియరు ఇద్దరే అవరు బీఫ్ ఇంజనియర్ మాడిద తప్పిన బగ్గె అభిప్రాయ కొడతక్కద్దు కష్టవాగిఖుదు ఎందు హేళిదరు. ఇదరల్లి స్టేట్ సత్యాంత ఇదే. ఇదు విచారక్కే యోగ్యవాద విషయ ఇష్టు మాత్ర నాను తమల్లి అరికే మాడికోళ్ళతేణే. ఇదరల్లి ఒందు బహాల తీవ్రమాగి క్రమ తేగెదుకోళ్ళతక్క అస్త అందరే మ్యూసారు సివిల్ సమిస్ కోడిన 285నే కలం ప్రకార యారు యారు అడక్కరు, ఆప్మమాసికరు, నిరుపయోగిగళు ఆగిద్దారే ఎందు కంచుబరుత్తదే అంధవరిగి 50 వషణ వయస్సు మత్తు 25 వషణ సమిస్ ఆగిరతక్కవరన్న పట్టి మాడి ఇదరల్లి యావ యావ అధికారిగళు అనుమానక్కే ఎడేకోట్టు కెస్టేగే కాణుత్తారే. ఆద్దరింద సకార సంబం హోట్లుకోండు హోగువుదక్క సాధ్యవిల్ల, అంధవరన్న బత్కో మాడువుదక్క క్రమ తేగెదుకోళ్ళబేటు. ఆద్దరింద సకార ఈ సివిల్ సమిస్ కోడిన 285నే కలం అన్న ఉపయోగ మాడికోండు ఇలాపీయల్లి ఇరతక్క అడక్కరు మత్తు ఆప్మమాసికరు కాగు నిరుపయోగిగళు ఎప్పు జనరన్న నిధార్శీణ్ణవాగి బత్కో మాడబేటేందు సకార నిధరిసిదే ఎందు నాను స్పష్టవాగి తిళిసుత్తిద్దేనే. మత్త ఆప్మయోగస్సు మాడువాగ స్టేట్మెంట్లే ప్రథమ నోటిఫిల్ము క్రమవన్న తేగెదుకోళ్ళబేటేందు సకారద ఆలేయాగిద.

ఇన్నొందు విషయవేనేందరే అధికారిగళు తమ్మ శక్తిమీరి హచ్చు సంపత్తు మాడికోళ్ళతిద్దారే ఎందు కేలవు మాన్య సద్యస్య రేళిదరు. యారు ఆస్తి-పాస్టిగళన్న మాడికోళ్ళతిద్దారేయో అంధా అధికారిగళ మేలే ఉగ్ర క్రమ తేగెదుకోళ్ళతక్కద్దు సులభ. ఆదరల్లి ఒందు కష్ట ఎనేడరే సాధిరారు అధికారిగళు ప్రతివష ఆస్తి-పాస్టిగళ పట్టియన్న సకారక్కే హోట్లుకు సకారద వశదల్లి ఇదే. ఆ అధికారిగళు కొట్టిరతక్క ఆస్తి-పాస్టిగళ వివర సరియాగిదయే అధికారిగళు ఇల్లపే ఎన్నతక్కంథా విషయగళిల్లవన్న విచారణే మాడబేకాదరే ఒందు విజిలెన్స్ కమీషన్ అల్ల 10 విజిలెన్స్ మాడిదరూ కెప్పమాగుతారే.

Sri M.S. Krishnan:- You yourself admitted that it should be wound up.

Sri H.M. Channabasappa:- I did not say that. What I said was the procedure prescribed for dealing with cases by the Vigilance Commission require to be changed or amended. ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಆವಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರೌಸೀಜರ್ ಏನಿದೆ ಅವುಗಳು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಆರ್ಮ್ಯಾಗಂರವರು ನಾನು ಕಾಂಟ್ರೆಡಿಕ್ಟರಿ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಅಸ್ವಾಧಾವಿಕ. ಅವರಿಗೆ ಏನೊಂದು ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರೌಸೀಜರ್ ಪ್ರಿಸ್ಟೇಚ್ ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಪ್ರೌಸೀಜರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲೇಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರೌಸೀಜರ್ ಸಿಂಪ್ಲಿಕ್ ಮಾಡಿ ನ್ಯಾಯ ದೋರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಯೇ ಏನಾ ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಇರಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

I am not so much upset as to make any contradictory statements in this August House : nor I make any contradictory statements elsewhere. ನಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಡಿಸಿಟಿನ್, ಕರ್ಪಾಷನ್ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಂತಹ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಕಂಟೋರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುಹುದು. ಜೂನಿಯರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಮೇಲೆ ಎಕ್ಸ್‌ಕೌಟ್‌ರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮೇಲೆ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಮತ್ತು ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮೇಲೆ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಅವರವರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಚಲಾಯಿಸಿದರೆ ಇಂಥ ವಿಭಾಗಗಳು ಬಹುತೇಕ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇವತ್ತು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಿದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇವೆಲ್ಲಪೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಏನಹ ಇಲ್ಲಿದಿದ್ದರೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಿದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇವೆಲ್ಲಪೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಏನಾ ಇಲ್ಲಿದಿದ್ದರೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಸಂಬಳ ನಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಏನು? ಇವರು ತಂತ್ರಿಕಾವಾಗಿ ನೋಡುವುದೆಲ್ಲದೆ ಆದಳತೆ ನಿಷ್ಪರ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ನಿರ್ದಾರ್ಶಿಕ್ಯಾದಿಂದ ನ್ಯಾಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಇದರಿಂದ ಮುಂದಾದರೂ ಈ ರೀತಿ ಕೆಳಗಿನವರು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುವ ಕಾಲ ಬಂದೀತು ಎಂದು ನಾನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳು ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡಯುತ್ತಿವೆ ಏನುವದರ ಬಗ್ಗೆ

ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾದಂತಹ ಆತಂಕವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವು ವೇಳೆ ಬಹಳ ವಿದ್ಯುತ್ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆದಿದ್ದು ಉಂಟು. ಹಲವು ವೇಳೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಸರಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಡಿಲೇ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಭೂಮಿ ಕೇಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಿಡಿದೆ ಇರುವುದು, ಏರಡನೆಯದು ಏಜನ್ ಫೈಲ್ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಮೂರನೆಯದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶುರು ಮಾಡಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಘೋಂಡೇಶನ್ ಹೆಚ್ಚು ಕರ್ಮಿಗಳಾದರೆ ಡಿಲೇಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು, ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ಇಲಾಖೆಯವರಿಗೂ ಕಂತ್ರಾಕ್ಟರಿಗೂ ಆಗತಕ್ಕಂತಹ ತಕರಾರುಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಈಗಾಗಲೇ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದೆ. ತಮಗೆ ಮೊನ್ಯೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸ್ನೇರಿಟಿ ಕಂಡಿಷನ್ ತರತಕ್ಕ ಪರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡು 5 ಪಸೆಂಟ್ ತಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ತೀವ್ರವಾದ ಗಮನ ಹರಿಸಿ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಮಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೂ ಇತರೇ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗಾಡರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆನ್ನೇ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು, ಅಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂಪ್ರೊ ಮಾಡಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಯಾರು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವರೇ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರಬೇಕು. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಆ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಅದೊಂದು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ತಪ್ಪ ಮಾಡಲಿ, ಯಾರೇ ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಲಿ, ಆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿರ್ವಿವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮದು. ಅದನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದೂ ಸಹ ನಮ್ಮದು. ನಾನು ಆ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸುಮಾತ್ರವಾಗಿ ತೀವ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳ ಮತ್ತು ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವೂ ಇದೆ. ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ತೀವ್ರ ಅಭಿಲಾಷ ಪಡೆದಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳು, ಮೇಷನರಿಗಳು ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ನಾನಾ

ತರಹ ಮೇಷನರಿಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಂಟೇನೆನ್ಸ್, ರಿಪೇರಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟುರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಪಟ್ಟಿನ್ ಅಕೊಂಟ್ಸ್ ಕೆಮಿಟಿಯವರು ಮತ್ತು ಡೀರ್ಮೆನ್ಸ್ ಅವರು ರಿಪೇರಿಎ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಒದಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬು. ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತಜ್ಜರ್ಲಲ್ಲಿಂದಲೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಸಿ ತಮೇಲ್ಲಿರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹೊಂಡು ಆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸ್ವಾಷ್ಟವಾಗಿ ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ. ಅದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ ವಿಷಯ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನಿಷ್ಟುಪರಾಗಿದ್ದೀರೂ ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾನೂ ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪಿಡಬುಝ್ಟ್ ದಿ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು 3-4 ವರ್ಷಗಳಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸರ್ವಿಸ್ ಆಗಿದ್ದು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ವರ್ಗ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವೇ ವಿನಾ ಅವರಿಗೆ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆರು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಬೇಕು. ಯಾವೂವ ಕೆಲಸಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆ ಹೇಗೆ ಇದೆ, ಯಾವೂವ ತರಹ ಕೆಲಸಗಳ ಇವೆ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಸ್ವೀಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಆ ಕೆಲಸಗಳು ವೇಗದಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅಂದಮೇಲೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸಃ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬಂದು ಆದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶುರು ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಆದರಿಂದ ಆನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಖಂಡುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ತತ್ತ್ವಾತ್ಮಕ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಒಬ್ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವವಾದ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣಗಳಿಗೋಷ್ಠರವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬುದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ರೂಲ್ಸ್ ಬುದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯೂ ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಇವತ್ತು ನಾನು ಸ್ವಾಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರಲ್ಲಿ ತಮೇಲ್ಲಿರ ಸಹಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ದೋಷಾರೋಪಕ್ಕೆ, ನೂನತೆ ಇಧ್ಯೇ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವತ್ತು ಬೇಕಾದರೂ ನ್ನಾಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವವರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ, ತತ್ವ ಕಾಳುವವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತತ್ವ ನೆಷ್ಟುಗಳು ಕೆವಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸೂಕ್ತಕ್ರೇಮವನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ತೋವೆಗದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ದನಿದ್ದೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಸಿಸ್ಟಂ ಅನ್ನು ವರ್ಜಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಲವು ಸದಸ್ಯರು ನಾನಾ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಡಿವಾಟ್‌ಎಂಟ್ ಮೂಲಕವೇ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ನಾ ಒಂದು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಹೂಡ ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದೇನಿದೆಯೋ ಅದು ಇಂಪ್ರೆಸ್ಟ್‌ಕಲ್ ಸಜ್ಜಿಷನ್‌ನ್. ಇದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ. ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ಈಗಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ

కేలసగళ ఒత్తడ హెచ్చోగుత్తా ఇఱవాగి బుఢ్చంతికేయింద యావ్యావ కేలసగళన్న కొంటూక్కో మూలక కోడబేచు. యావ్యావ కేలసగళన్న నావు దిపాట్రోమేంట్కో మూలక మాడబేచేన్నపుదరల్లి ఒందు లీమిట్స్పన్న భిక్సు మాడి ఆ రీతియాగి నావు కేలస మాడబేచు. ఎల్లపన్నూ కూడ సక్కారదవరే తేఁదుకోండరే బహుతః ఆ కేలస మావా ఆగువుదు బహళ కష్టమాగుత్తదీ. కోగి హేళువాగ సక్కారదవరు ఇంతక సందభగళల్లి ఒళ్లియ అధికారిగళన్న హగూ ఒళ్లియ కంటూక్కరోగళన్న ఇట్టుకోండు ఇంతక కేలసగళన్న మాడబేచేందు మాన్న శ్రీ దేవోగౌడరు హగూ ఇతరే సదస్యరు హేళిదరు. ఏకేందరే అధికారిగళల్లి హగూ కంటూక్కరోగళల్లి ఒళ్లియవరూ ఇఱత్తారే. కెప్పవరూ ఇఱత్తారే. ఇంథాద్వరల్లి నీవు సుమైనిద్వారి. బహళ మోనవాగిద్వారి, బహళ ఆశ్చర్యపెందు కుక్కాలియింద అవు హేళిదరు. సామాన్యవాగి ఏనాదరూ ఒందన్న రిపేరి మాడబేచుదరే ఆదక్కే హలవారు విధగళుంటు, ఆ విధగళల్లి యావుదన్న మోదలు మాడబేచు. యావుదన్న ఆమేలే మాడబేచేంబుదన్న ఆనుసరిసువుదు కాయివిధాన. ఆదరే కేలవు కంటూక్కరోగళల్లి హగూ కేలవు అధికారిగళల్లి ఆస్ట్రోకి మత్తు ఆవ్వామాణికే కేలవు వషణగళింద బేఁచు బందిదే. ఆదన్న నివారణ మాడబేచుదరే స్ట్లు కాల బేఁకాగుత్తదీ. ఇదు హలవారు వషణగళింద హగూ నానా కారణాదింద బందిదే. ఆడళితదల్లి హచ్చిన ప్రగతియాగి ఈ దేశికై హచ్చిన ప్రయోజనవాగబేఁకాదరే కనొసిట్టేన్ని ఆఫ్ వాలీసి అండ్ ప్రైసీజర్ ఇరబేచు. నాను అధికార బిట్టు హోదరూ, ముందే ఈ అధికారక్కే బరువవరు నాను మాడిరువ ఒందు దారియన్నే హిడిదు ముందే హోగబేచు. ఆదే నన్న దృఢసంకల్ప. ఆ దారియన్న హిందే తిరుగిసిదరే ఆదు 25 హచ్చె హిందక్కే హోగువంతక రిజల్సీనింద ఏనూ సరిహోగువదిల్ల. ఆద్దరింద యావ ఇలాబీయే ఆగలీ కనొసిస్టేన్ని ఆఫ్ వాలీసి అండ్ ప్రైసీజర్ ఇట్టుకోళ్ళదే హోదరే వ్రజావ్రభుత్తదల్లి శీష్టదల్లియే హచ్చిన ప్రగతియన్న సాధిసువుదక్కే బహళ కష్టమాగుత్తదేంబుదన్న తావు తిలియబేఁకాగిదే.

శ్రీ కాగోడు తిమ్మిష్ట - ఆదన్న యావాగ మాడుత్తీరా ?

శ్రీ ఎచ్.ఎం. చన్నబసష్ట - ప్రజాప్రభుత్వదల్లిరతక్క లోపదోష ఇదూ ఒందు. ఆదు నన్నదు తప్పల్ల. ఇదు ప్రజాప్రభుత్వదల్లి ఒళగే అడగిరతక్కదు. ఇవత్తు నాను అధికార బిట్టు హోదరే, నీవు అధికారక్కే బందరే, నాను మాడిద్దన్న హింతిరుగిసి నోచుత్తీరి. ఈగ నీవు హోనదాగి మాడిదరూ ఆదు 10 వషణగళ ముందే ఏనాగిదేయింబుదన్న హింతిరుగిసి నోచుత్తారే. ఆద్దరింద యావ ఇలాబీయే ఆగలి ఆదు నావు హిడిదంధ పట్టు, నీతి, నియమ, విధి - ఇవుగళన్న పట్టుగి హిడిదు

ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೇಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ - ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಹೊಸದಾರಿಯನ್ನು ತುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಾನೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಂಬ - ಅನಿವಾರ್ಯ ಬಾರದ ವಿನಾ ತುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಹೋಗತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ವೇಗವನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ - ತಾವು ದುಡ್ಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಲ್ಲ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಂಬ - ತಾವು ಯಾರಾದರೂ ಸರಿ ನನಗೆ ಅಂಥ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಉಗ್ರ ಕ್ರಮ ಕೈಗಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ನಾನಾಗಲೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಕಾರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆಗತ್ತೆ ಎಂದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ನಾವು ಕ್ಯಾಫೋಡಿಸಿ ಭುಜಕ್ಕೆ ಭುಜ ಜೋಡಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅನುಕಾಲವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮಿಗೆ ನಾನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿಸುವುದೆನ್ನದರೆ ಅಪ್ರಮಾಣಿಕನನ್ನು ದಂಡನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಖೂರಟರೆ ಅಡಳಿತದಲ್ಲಿ ರೋಪದೋಷಗಳು ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾನ್ಯಿಕತೆ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇವ್ವಂತಹಿತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ, ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಣ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ನಾನು ಒಂದೊಂದು ಇಲಾಖೆಗಳ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಚಕ್ಕೆ ಇಲಾಖೆ; ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಲಹೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಟಿಕೆನ್ಸುಗಳೂ ಬಂದವು ಇನ್ನು...

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ - ಆ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಚೀಫ್ ಅವರನ್ನು ಅಪಾಯಿಂಣ್ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಂಬ - ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದಿದ್ದನ್ನು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕವನು. ನಾನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಭಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಈ ಒಂದು ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಕೆಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹುದ್ದೆಗೆ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದರು ಸತ್ತುಹೋದರು. ಆಗ ಈ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ನೇಮುಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ಆ ಚೊಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹಷಕ್ಕೆಪ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆ ಅವರು

ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದ್ದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅಗತ್ಯ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ದಿಸಿಟ್ಟಿನೇರಿ ಆಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಎಂದೂ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡತಕ್ಕವನ್ನಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣ್ಯಾ - ಅವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಜಮಾ ಖಚಿತನಲ್ಲಿಲ್ಲವಂತೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ - ಅವರು ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅವರು ಸದಸ್ಯರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಮಾಡಿದೇ ಇದ್ದಧ್ಯಕ್ಷ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ - ಈ ದಿವಸ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ you are an experienced and efficient Public Works Minister. Do you support the creation of the post of Engineer-in-Chief? is that post necessary?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ - ಇದನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು ಈ ದಿವಸ ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಅವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟಿರುವ ಅಧಿಕಾರಗಳೆಷ್ಟಿವೆ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಅನುವದಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು. ಈ ದಿವಸ ಸೇಕ್ರೆಟೇರಿಯೆಟ್ ಲೇವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಯೋಜನೆ ಬಂದಾಗ ಅದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ತರಹೆಯ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಒಪ್ಪಿನಿಯನ್ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಕ್ರೊಸ್‌ಲೆರ್ನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣ್ಯಾ - ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವಾಗ್ತಮೀ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು. ಹಾಗಾದರೆ ಇವರ ನೇಮಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ? ಮತ್ತು ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ತತ್ತ್ವ ಒನ್ನು ಜಾರ್ಜ್ ಫಾರ್ ಒನ್ನು ಮ್ಯಾನ್ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದು ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ - ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸೂಪಾ ಡ್ಯಾಂ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಚೀರ್ಜ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಸಮಿತಿ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷರಾದ ಅನೇಕ ಜನ ನಿವೃತ್ತ ಚೀರ್ಜ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ...

I am only clearing certain doubts that have been expressed. There is a Technical Committee consisting of some Senior Chief Engineers but they have not been able to solve the technical problem as to what kind of Supa Dam has to be constructed. We have invited Technical Experts from all over India. Even they are feeling nervous about this. I have asked for technical opinion, so that we may go ahead. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪಿ.ಡಬ್ಲೂ.ಡಿ. ಸೇಕ್ರೆಟೇರಿಯೆಟ್ ಲೇವಲಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಶ್ರಮವ್ಯಾಪಕರಲ್ಲ. ಅವರು ಇರುವುದು ಅಡಿಷ್ನಿಷ್ಟೆಟಿವ್ ಸ್ಯಾಡ್. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್

ಮಾನ್ಯ ಸೈಕೆಟೀರಿಯೇಟ್ ಲೆವೆಲ್ನಲ್ಲಿರಲ್ಲಿ ಎಂದು ಇವರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ.

ಒಂದು ಬೋಡ್‌ ಆಥ್ ಬೀಫ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ ಇರಬೇಕು, ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತೀಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ನ್ಯಾಯ. ಬಬ್ಬ ಬೀಫ್ ಎಂಜಿನಿಯರು ಧಾರವಾಡಲ್ಲಿರುವವರು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವವರು, ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವವರು, ತಕ್ಷಣ ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿಸಿ ತೀಮಾನ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೋಡ್‌ ಆಥ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಬಹಳ ಕಳೆಕಳಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಎಂದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ವಿದ್ಯುಚ್ಚೆಕ್ಕೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ 3 ಅಂಗಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ, ಒಂದು ಮೈಸೂರು ಪವರ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್, ಒಂದು ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಯೂನಿಟ್ ಅಂಡರ್ ದಿ ಗ್ರೈಡ್‌ನ್ ಆಥ್ ಗವನರ್‌ಮೆಂಟ್, ಒಂದು ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರವಿದೆ. ಈ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಚೆಕ್ಕೆ ಇಲಾಖೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಪವರ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಪವರ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದು, ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ವಿತರಣೆಗೆ ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ.ಗೆ ಕೊಡುವುದು. ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ವಿತರಣೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಿಗೆ ಪವರ್ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳೇನಿವೆ ಅವಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು. ಈ ಮೂರು ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಅಂಗದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮುನ್ದೆ ಇಡ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ತಿಳಿಯುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಸೆಂಟ್‌ಲ್ರೋ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್‌ಲ್ರೋ ಆಕ್ಸ್‌ನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಾರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು, ಅದು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಆ ಆಕ್ಸ್‌ನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಪವರ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಜಾಯಿಂಟ್ ಸ್ವೀಕ್ ಕಂಪನೀಸ್ ಆಕ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸ ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಇದು ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆಕ್ಸ್‌ನ ಕೆಳಗೆ ನಡೆಯುವುದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ವಿಷಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಬಹಳ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ವಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಕಾರಣ 18 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟವಾಯಿತು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದನ್ನು ಕೇಳಿ ಎದೆ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿತು. ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಬುಕ್ ಇದೆ, ಆದರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅವರು ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಓದಿಲ್ಲ. 18 ಕೋಟಿ ಎಂದು ಬುಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಕ್ಷಣ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ಪಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಹಾಗಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಈ 18 ಕೋಟಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದ ನಷ್ಟವಲ್ಲ. ಅದು ಕಾಸ್ಟ್ ಆಥ್ ಸ್ಕ್ರೋಲ್‌ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್‌ ಪ್ರಮ್ ಸೆಂಟ್‌ಲ್ರೋ ಸ್ಕ್ರೋಲ್‌ ಡಿವಿಷನ್ ಸೆಂಟ್‌ಲ್ರೋ ಸ್ಕ್ರೋಲ್‌ನಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಡಿವಿಷನ್ಗಳಾಗಿ 18 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು

ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಉತ್ಸಹದಿಂದ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ, ಅದು ಅವರ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳಿದರು 27 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಮುಂತಾದವನ್ನು ವಿವಿಧ ಡಿವಿಜನ್ಸುಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ್ಲುಗಳಿಗೆ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಯು ಟ್ರೈಜರಿ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ರಿಕನ್‌ಸೈಲ್ ಆಗಿಲ್ಲ. 1970-71, 1971-72 ಈ ಸಾಲುಗಳ ಲೆಕ್ಕೆ, ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಎಲ್ಲಾ ರಿಕನ್‌ಸೈಲ್ ಆಗಿದೆ, ರಿಕನ್‌ಸೈಲ್ ಆಗದಿರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇಟ್ಟಿ ರಿಕನ್‌ಸೈಲ್ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಿಸ್ಯಾಯಾನ್ ಆಫ್ ಪರ್ವ್ ಇನ್ ಪರ್ಫೆಂಸ್ ಅಂಡ್ ಸೇಲ್ ಆಫ್ ಸೈಲ್ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸೈಲ್ಸ್‌ಗೆ ಬೇಕಾದನ್ನು ಕಂಟಾಕ್ತರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪರ್ಫೆಂಸ್, ಮಾಡಬೇಕು. ಪರ್ಫೆಂಸ್ ಮಾಡುವುದೇನಿದೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರ್ಲುಗಳು ಮತ್ತು ಡಿವಿಜನ್ಸುಗಳಿಗೆ ಹಂಚುವರು. ಸರ್ಕಾರ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಡಿವಿಜನ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಡೀನಲ್, ಎಣ್ಣೆ, ಸಿಮೆಂಟ್ ಮುಂತಾದ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ಲಕ್ಷದಿಂದ 2-3 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಡಿವಿಜನ್ಸುಗಳು ಹೊಳ್ಳಬಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿಪುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸೆಂಟ್ರು ಆಫ್‌ಸಿನಲ್ ಪರ್ಫೆಂಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪರ್ಫೆಂಸ್ ಕೆಮಿಟಿ ಇದೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೋಡಿಂಗ್‌ಗೆ ಆಕ್ಸ್‌, ವಿಧಿ ನಿಯಮ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ನಂತರ 4 ಕೋಟಿ 36 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. 4 ಕೋಟಿ ಅಲ್ಲ, 4 ಲಕ್ಷ 36 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಅದು.

ಅಲ್ಲಿನಾಲ್ಲೂ ಲಕ್ಷ 36 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕಳವು ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆ ಏನು ಇದೆ, ಅದು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗೂಡೊಂದ್ನೆ ಒಳಗೆ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೀಗ ಹಾಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಲೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇರುತ್ತವೆ, ಕೆಲವು ಕಳ್ಳರು 4 ಲಕ್ಷ 36 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಇರುವುದು ನಿಜ. ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಯವರು ಹೋಲೀಸರಿಗೆ ದೂರು ಹೊಟ್ಟಿರುವುದೂ ನಿಜ, ಕೆಲವು ಕೊವಿಕ್ಟನ್‌ನ ಆಗದೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಿಷ್ಟ - ಯಾರೋ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಮನೆಕಟ್ಟಿದ್ದಾರಲ್ಲ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಂಪ್ಪ - ಅದನ್ನೂ ಹೇಳಿತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರು 1969ರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ನಾಲ್ಕು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಏದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವರಮಾನ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ

ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ; ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ, ತಮಗೆ ಏನು ವಿವರ ತಿಳಿದಿದೆ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗಾಡ - ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ನಡೆದಿಲ್ಲ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಅದೂ ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಅಕ್ಷಯಾತ್ರಾ ಲೋಪ ಇದ್ದರೆ, ಲೋಪ ಎಂದು ಒಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ 3 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಿಮೆಂಟ್, 5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸ್ಟೀಲ್ ಅನ್ನ ಪೋಲ್ಸ್ ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಆರುವರೆ ಲಕ್ಷ ಪೋಲ್ಸ್ ಮಾತ್ರ ತಯಾರು ಆಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು, ನಾನು ಸ್ವಷ್ಟಿ ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ, ಯಾವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೂ ನಾನು ಸಿಮೆಂಟ್ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಸ್ಟೀಲ್ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆವರೇ ಸಿಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟೀಲನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. 15 ಜನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಡಿಪೋಗಳು ಇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪೋಲ್ಸ್ ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ 45 ಡಿವಾಟ್ ಸೆಂಟರ್ಸ್ ಸೆಂಟರ್ಸ್ ಇವೆ. ಇದೂ ಸಾಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಜರೂರು ಪೋಲ್ಸ್‌ಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಟೆಂಡರ್ ಕಾಲ್‌ಫಾರ್ ಮಾಡಿ, ಲೀಸ್‌ ಟೆಂಡರ್ಸ್ ಅಪ್ಪುವ್ವಾ ಮಾಡಿ, 15 ಜನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿ. ಅವರಿಗೆ ಸಿಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಸ್ಟೀಲ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದು ನಾನು ವಿನಿಯಾದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಿಪ್ಪ - ನಿಮ್ಮ ಉಲಾಖೆಯವರೇ ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಅದೇ ನನಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕವ್ವ. ನನಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀ ಮಾಡಿದರೆ ತಕ್ಷಣ ಆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಿಶ್ರಯಾಸ್ ಆಫ್ ಪವರ್ ಇನ್ ಲೋಕಲ್ ಪರ್ಸನ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ, ಪ್ರಿಪರೇಷನ್ ಆಫ್ ಡಿಪರೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಶೀಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರು. ನನಗಂತೂ ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಡಿಪರೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್‌ಫೀಟ್ ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಸಂಟ್ರಲ್ ಆಕ್ಟ್ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದೂ ಆಗ್ ಸ್ನೇಚೇಷನ್ 2-3-4 ತರಹ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಫೀಟ್ ಅನ್ನ ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಮಾವಾದಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ, ಇದ್ದೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಇದು ಪ್ರೇವೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲ ಪ್ರಿಸ್ಟೇಚ್ ಫಾರ್ಮಸ್ ಇವೆ, ಕಂಟ್ರೋಲರ್ ಆಫ್ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಜನರಲ್ ಪ್ರಿಸ್ಟೇಚ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಡಿಟ್ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಆಕ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ಷನ್ 60ರಲ್ಲಿ Accounts are audited by the Accountant General ಎಂದು ಇದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್‌ಫೀಟ್ ಅನ್ನ ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಂಬುವುದು ಕವ್ವ, ನಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಬ್ರೇಗೇಜಿಡರು ಬಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ರೂರಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟೀಎಂಬ್

ಎನು ಇದೆ, ಅದು ಬಹಳ ದಿಲೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಎಂದು. ಅದು ನಿಜ. ಆರ್.ಇ.ಸಿ. ಸ್ಕ್ಯೂನಲ್ಲಿ ಕಾಪ್ರೋಎರೇಷನ್‌ರವರು ಕ್ರಿಯರೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವವರಿಗೆ ನಾವು ಸ್ವಾರ್ಪ್ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆರ್.ಇ.ಸಿ. ಸ್ಕ್ಯೂನಲ್ಲಿ ಕೊಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ತಾಲ್ವಾಕುಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕ್ರಿಯರೆನ್ಸ್ ಬರುವವರಿಗೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಿಲೇ ಆಗಿರುವುದು ನಿಜ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಗನೆ ಕ್ರಿಯರೆನ್ಸ್ ತರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ರುದ್ರಪ್ರವರು ಹೇಳಿದರು. ಸೈಷಲ್ ಸೈಷನ್ಸ್ ಅನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ತಮಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ನಡೆಯದೆ ಇರುವವ್ಯು ಕೆಲಸ ಈಗ ನಡೆಯತ್ತಿದೆ. ಲೋ ಪೋಲ್ಯೇಚ್ ತಪ್ಪಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಸಬ್ರಾ ಸೈಷನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಕಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಸಬ್ರಾ ಸೈಷನ್ಸ್‌ಗಳು ಏನು ಇವೆ, ಅವು ಅಂಗಲ್ ಬರನ್ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಯಿತು. ಅದು ಏನೂ ಬೇರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬೇಗ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ರಾಮೇಗೌಡರು, ರೀಕೆನೆಕ್ಸ್‌ಗೆ 20 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ರೀಕೆನೆಕ್ಸ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾವು ಒಬ್ಬ ಮಾಡುವುದು ಯಾರಾದರೂ ನಮ್ಮ ದಿವಾರ್ಕ್ ಮೆಂಟ್‌ನವರು ದಿಸ್‌ಕನೆಕ್ಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಪ್ರೇವೇಟ್ ಪಾಟ್‌ನ್‌ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಮೇನ್ ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ದಿಸ್‌ಕನೆಕ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ 20 ರೂಪಾಯಿ ಒಬ್ಬ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ ಸರ್ವೇ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ 10 ರೂಪಾಯಿ ಮೇಲ್ತುಪ್ಪು ಒಬ್ಬ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ದಿಸ್‌ಕ್‌ಮಿನೇಷನ್ ಇನ್ ರೇಟ್‌ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರು. 4-5 ವ್ಯೇಸೆಯಂತೆ ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಯವರು ಮೈಸೂರು ಪರ್‌ ಕಾಪ್ರೋಎರೇಷನ್‌ನಿಂದ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ತಪ್ಪು, ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಯವರು ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ. ಯಿಂದ ಮೂರು ವ್ಯೇಸೆಯಂತೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ರೇಟ್ ಇರುವುದು ಸ್ವಾಧಾವಿಕ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೇಟ್ ಕೆಮಿಟಿ ಇದೆ. ಆ ಕೆಮಿಟಿಯವರು ವರ್ಷಕೆಲ್ಲಾಂದು ನಾರಿ ರೇಟ್ ಥಿಕ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಅಗ್ರಮೆಂಟ್ ಆಗಿರತಕ್ಕ ರೇಟ್ ಉಂಟು. ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅದರಂತೆ ರೇಟ್ ಥಿಕ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ - ರೇಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ. ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಳುತ್ತದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಇದು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ. ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಏನು ಇದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಸಬ್ರಿಕ್ಸ್‌ಟ್ರಿ ಕರೆಕ್ಟನ್, ಅವರು 150 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಅವರು 3 ವ್ಯೇಸೆಯನ್ನು ಥಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಎನ್ನುವುದು ಇದ್ದರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಇದರಿಂದ ಲಾಭ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ

ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡತ್ತೇನೆ. ರಿವರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ 182 ಕಿಲೋಮೀಟರನ್ನು ಸುಮಾರು 16 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 18 ದಿವಸದೊಳಗೆ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

Sri. H.D. Devagowda - We will compliment the officers and the Chairman.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಇದು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆಯೋ?

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ - ಅದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಜೊತೆಗೆ 1965 ರಿಂದ 1971ರ ಪರೆಗೆ ಇಷ್ಟ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂರಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಈಜನ್ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 130 ಹಳ್ಳಿಗಳಂತೆ ಸುಮಾರು 933 ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಆಗಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚು, ಕಳೆದ ಏರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾರಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಮೈ ವಿದ್ಯುತ್ಪಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆಯೇ, ಅದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ - ನೀವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಅಯಿತು?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ನಾನು ಬಂದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ಪಣಿ ಮಂಡಲಿ ಏರಡು ಭಾಗಗಳು. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬೇಗ ಬೇಗ ದೊರಕಿಸಬೇಕು ಎಂದು 1 ಕೋಟಿ 66 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ 20 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಬ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಷನ್ ಲೈನ್‌ ಅನ್ನು ಏರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಸೆಬೇಕು ಎಂದು ತೀವ್ರಾನ ಮಾಡಿ ಸರ್ವಾರದಿಂದ ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದು ಆಜ್ಞೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಅದು ವಿದ್ಯುತ್ಪಣಿ ವೇಗದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಸ್ವಾಧೀನಿಸಿ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ - ತಿಪಟ್ಟಾರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಲೈನ್ ಕಾಡ ಎಳೆದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಇಂಡಿವಿಜುಯಲ್ ಕೇಸನ್ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾನವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಿತಕ್ಕಂಥದನ್ನು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟು ಭರವಸೆ ಕೊಡಬಳ್ಳ. ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಹುಬ್ಬಳಿಗೆ ಅಂಡರ್ ಗ್ರಾಂಡ್ ಕೇಬಲ್‌ನ್ನು ಹಾಕಿ ಈ ವಿದ್ಯುತ್ಪಣಿ ಸರಬರಾಯಿ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸ್ವರ್ಗ ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈಗಾಗಲೇ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. 55 ಸ್ವೀಷನ್ ಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಲ್ಲ ವಿದ್ಯುತ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಹೋಲ್ಡ್‌ಜ್ ದೇಶಿಯಿಂದ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕ್ಯಾರ್ವ್ ಕಲೆಕ್ಟನ್ ಸೆಂಟರ್ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕಪ್ರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಲ್ ಮಾಡಿ ಕ್ಯಾರ್ವ್ ಕಲೆಕ್ಟನ್ ಸೆಂಟರ್ ಇಟ್ಟು ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳು ಬಹು ಬೇಗ ತಮಗ್ಳಿ ಸೌಕರ್ಯಕೋಸ್ಕರ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಸಿಟಿ ಬೋಡಿನವರು ತುಂಬಾ ದಕ್ಕತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಒಟ್ಟಿಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ಈಗ ಮೈಸೂರು ಪರ್ವ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಈ ಪರ್ವ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು? ಇದು ಮಾಡಿರೆತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ಏಕೆ ವಹಿಸರಾಬಾರದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಿನ್ನ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಇದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ, ಬಹುಶಃ ಪರ್ವ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿ ಉಪಯೋಗಮಾಡಿ, ಒಳೆಯ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಪ್ಪು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿತು.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ - ಅಂತೂ ಕಾಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದಿರಿ ಅಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಬಸ್ತು - ಯಾರಾದರೂ ಆಗಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಲಿ ಕಾರ್ಪೋರೇಟ್ ದಿನೇ ದಿನೇ ವಿಶೇಷವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಣ್ಣ - ದೇಹ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ; ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಬಸ್ತು - ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆಯದೆ ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೃಹದಾಕಾರವಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದಕ್ಕತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಎಚ್.ಇ.ಸಿ.ಪಿ. ಬೋರ್ಡ್ ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು, ಆಗಲೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಲಿ ಇತ್ತು. ಎಚ್.ಇ.ಸಿ.ಪಿ. ಡಿಸಾಲ್ಫ್ ಅದಮೇಲೆ ಆದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ. ಬಂತು. ಆದುದರಿಂದ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಮನ್ಯಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದಕ್ಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಬದಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಪ್ರಗತಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಬದಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿ ಒಳೆಯ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ ಕೇಳಿದರು. ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯುತ್ ಕಾರ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕ್ಯಾರ್ಬೋಲಿಗ್ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, 10 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುಪ್ಪಾದು ಕಷ್ಟ. ಅದಕ್ಕೂಸ್ಕರವಾಗಿ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಏಷಾಡು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಇದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂದು ತಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಘಳಿನ ಹೊರಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಘಳಿನ ಒಳಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ - ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದವರಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಹಣ

ಸಹಾಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ; ಅದು ತಮ್ಮಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ನವುಗೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣ - ಹಾಗೂದರೆ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಬಂದುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಲುವುದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ನಾನು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಕಾಳಿನದಿಗೆ ಹಣಬೇಕು, ವ್ಯಾನಿನ ಒಳಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮಹತೋಟಿ ಮೀರಿ ಹೋಗುತ್ತೇದೆ ಎಂದು ನಾವೇ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಅದನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ 13ವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದು 31.3.1973ರ ಒಳಗೆ ಖಿಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ - ಶರಾವತಿ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಯಾರು ಹಣ ಕೊಟ್ಟರು?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಅವರೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಅದು 12 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಡೆದಿದೆ. ಇನ್ನೂ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ, ಏರಡು ಯೂನಿಟ್‌ ಆಗಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ - ಪವರ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇರಿ.

Sri H.M. Channabasappa - I told the Government of India that if you are not prepared to advance us, well, we will go to public borrowings. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಬರುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟಿಕೆ ಬಾರೋಯಿಂಗ್‌ಗೆ ಹೋದರೆ ಆಗ ಅವರ ವ್ಯಾನಿಗೆ ಹಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೊಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಅವರ ಹತೋಟಿ ಮಿತಿ ಮೀರಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹಣ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಕೊಂಡರು ಎಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿರತಕ್ಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ - ಇನ್ನಾಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಮೂಲಕ ಬರ ಮಾಡಿದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಬೇಡವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ. Planning commission will have to take note of all the available sources in all the Banks and financial institutions. When the Banks come forward to finance us to that extent their calculations will be upset. I will discuss with you if you want to be convinced about this aspect. ಈ ಏರಡು ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೋಸ್ತರ ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ. ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಇದನ್ನು ಹೊರಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ. ಮತ್ತೆ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್‌, ಡ್ಯೂಫ್ಸ್, ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಕು ಎಂದರೆ ಆಗ ಕೂತುಕೊಂಡು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಆಕ್ಷ

ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂ.ಎಸ್.ಆ.ಬಿ. ಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಡಿಫೆಕ್ಟ್‌ಗಳು ಇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಣ್ಣ - ಇದರ ಮೇಲ್ಮೈಚಾರಣೆಗೆ ತಜ್ಞರು ಏತಕ್ಕೆ ಇರಬಾರದು?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಪಪ್ಪೆ - ಮೈಸೂರು ಪವರ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ ಮಿನಿಪ್ರಾರ್ಥ ಏತಕ್ಕೆ ಚೇರ್ ಮನ್ ಆದರು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಹೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ನಾನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೀದ್ದರೆ....

ಈಗ ಈ ಬೋಡ್‌ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿ. ಮೈಸೂರು ಪವರ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಘಾರಂ ಆದಾಗ ಅಗಿನ ವಿದ್ಯುತ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾರು ಆಗಿದ್ದರೋ ಅವರೇ ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಗೌಪರ್ಯರ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು. ನಾನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿದುವುದಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪೆ ಇದ್ದರೆ ತಪ್ಪೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಸರಿ ಇದ್ದರೆ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಎಂ.ಎಸ್.ಆ.ಬಿ. ಡೀಮ್ಯೂನ್ ಅಗತಕ್ಷಂಧಾದ್ದಕ್ಕೂ ಇನ್.ಪಿ.ಸಿ. ಗೆ ಡೀಮ್ಯೂನ್ ಅಗತಕ್ಷಂಧಾದ್ದಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ. M.P.C. functions under the Company's Act; Board of Directors make the final decisions; it is not controlled by any Act just as M.S.E.B. ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಇದ್ದರೂ ಈ ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡೇರಕ್ಟರ್ಸ್ ಏನು ಇದ್ದರೆ ಅವರ ಮುಖಾಂತರವೇ ತಮ್ಮ ಉಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾಲ್ಕಿ ದಿವಸ ಬೋಡ್‌ ಆಫ್ ಡೇರಕ್ಟರ್ಸ್ ಏನು ತೀಮಾನನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತಾರೋ ಅದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂ.ಎಸ್.ಆ.ಬಿ. ಆದರೆ ಆದು ಆಕ್ಷಯ ಮೇಲೆ ಇದೆ. ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡೇರಕ್ಟರ್ಸ್ ಏನಾದರೂ ತೀಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ನಾವು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. The Chairman has nothing to say. The Managing Director is the complete authority to implement the decisions of the Board. But the Government will have to keep a watch over it because the Government has invested crores of rupees and is going to stand gurantee for loans etc ಅದಕ್ಕೊಳ್ಳಬಾಗಿ ಒಂಬತ್ತೆ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜೀನಾಮೆ ಹೊಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಗೌರ್ವರ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ತಜ್ಞರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು. ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿದರ್ಶಕ್ಕಿಣಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟ ಬಂದಿತು ಎಂದು ಆವಾಗ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಬೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಡೇರಕ್ಟರ್ಸ್ ಕೆಲವರು ನಾನ್ನ ಅಪಿಷಿಂಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತೀಮಾನ ಏನಾದರೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಮಾವಾದು ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ರೆಪ್ರೇಸೆಂಟೇಟೀವ್ ಯಾರು ಇದ್ದರ್ಮೋ ಅವರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು

ಉಚಿತ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು. ಅಷ್ಟೇ ವಿನಾ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಕನಸು ಮನಸ್ಸು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಡ ಅನ್ನಪುದಾದರೆ. ಈಗಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

The two units of sharavati arrive on schedule. ಇದು 1967 ರಲ್ಲಿ ಕಮೀಷನ್ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಂದು ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೋ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ. ಯವರು ಈ ಕಾಳೀ ನದಿ ಪ್ರಾಚೀಕ್ಷಣೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಏರಡು ಫೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದುದನ್ನು ಈವೇತ್ತು ಅದನ್ನು ಒಂದೇ ಫೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಗೌರ್ವಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾದವರ ಆರ್ಥಿಕಾದವು ಇದೆ. ಮೊದಲು 3 ಯೂನಿಟ್‌ಗೆ ಎಂದು ಆರ್ಡರ್ ಫೇಸ್ ಮಾಡಿತ್ತು. ಈಗ 6 ಯೂನಿಟ್‌ ಕೂಡ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ.ಎ. ಹೈ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಇದನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರೂ ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಈವೇತ್ತು 6 ಯೂನಿಟ್‌ಗೆ ಮಾಚ್‌ 31ರೊಳಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಫೇಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಸೂಪ ಡ್ಯೂಮ್ ಏನು ಇದೆ ಅದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಆರ್ಡರ್‌ನನ್ನು ಫೇಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಲಿಂಗನುಮಕ್ಕಿ ಡ್ಯೂಮ್‌ಗೆ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕೆ ಮೇಷಿನರಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಕ್ಲಿಯರ್‌ನ್ನು, ಫಾರಿನ್ ಕ್ಲಿಯರ್‌ನ್ನು ಕೂಡ ಆಗಿಹೋಗಿದೆ. ಈಗ ಅದರ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಿಯನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಇಂಡಿವಿಜಯಲ್‌ಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ತಕ್ಕಿ ಏನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಆದೇ ರೀತಿ ಸಂಸ್ಕೇತಿಗಳೂ ಕೊಡತಕ್ಕಾದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಆ ಸೋಸೈಟಿಯ ಬೀಲಾಗಳಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸ್ ಪ್ರಾಯಿಟೇಷನ್‌ಗೆ ಆವಕಾಶವಿಲ್ಲದುಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದಕ್ಕೇ ಏನಾದರೂ ವೃತ್ತಿರಿಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಆವಾಗ ಈ ಆಫ್ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. When it is declared that co-operative societies are vested interests, then I am going to abolish it.

ವಿದ್ಯುತ್ತಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆಯ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸಬ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಷನ್ ಲೈನ್ ಎಳಿಯತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ವಿದ್ಯುತ್ತಕ್ಕಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಷಯ, ರಸ್ತೆ ದಿವಾಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಹಳ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ರಸ್ತೆಗಳು

ಅಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಕಂಪ್ಲೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಷಯ ಹೇಳುವಾಗ ಹೊದಲು ನಾನು ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಏನೂ ಕೆಲಸವಾಗಿಲ್ಲ, ಏನೂ ಕೆಲಸವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೇ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗಿ ಅಶ್ವಯರ್ವಾಯಿತು, ಆದರೆ ನಾನು ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದರೆ ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಿರಳ್ಳಿಸಿದಷ್ಟು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಗದೆ ಇರಬಹುದು.

ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿಲ್ಲ, ಆಗಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸವಾಗಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಆಗಬೇಕು ಎಂದರೆ ಆದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 7,41,000 ರೂಪಾಯಿ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 19,00,000 ರೂಪಾಯಿ, ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 19,57,000 ರೂಪಾಯಿ, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 3,92,000 ರೂಪಾಯಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 9,55,000 ರೂಪಾಯಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 15,18,000 ರೂಪಾಯಿ ಈ ರೀತಿ ವಿಚ್ಛ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 64 ಘಾಣ್ಯಮಿನ್ ಮತ್ತು ಸಿ.ಎಸ್.ಆರ್.ಇ. ಇವರಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್‌ಗೆ ಒಟ್ಟು 1,96,00,000 ರೂಪಾಯಿ ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರಿಂದ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸುವುದನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಏನೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವವು ದೂರ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಆರಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಒಂದು ವಿಷಯ ನಾನು ಒಳ್ಳಿಸುತ್ತುತ್ತೇನೆ. ಬಾನ್ಯ ಆರ್ಕೆರ್ ಏನು ಮಾಡಿತ್ತು ಆದರ ದೇಸೆಯಿಂದ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೆಳಮಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಹೋಗಿದೆ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒಳ್ಳಿಸುತ್ತುತ್ತೇನೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿಸುತ್ತೇನೆ, ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಬಾನ್ಯ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ತೆಗೆದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಲೆಟರ್ ಆಫ್ ಕ್ರೀಡಿಟ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ತೊಂದರೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದೂ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಇಲ್ಲವೇ, ಆರು ತಿಂಗಳವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಘೇನಾನ್‌ಷಿಯಲ್ ಡಿಸಿಲ್ನ್‌ ಇಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಜನಹಿತಕ್ಕಿಂತ ತೊಂದರೆಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದು ಭಾವನೆ. ಇರುವುದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸತ್ಯವಿರಬಹುದು. ಕೆಲವ ಕಡೆ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ತಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂಟೆಗ್ರೇಟೆಡ್ ಪ್ರೈಂಗ್ರಾಂ ಏನು ಮಾಡಿದೆ

ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ 106 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಷವೇ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪುಲ್ ಸ್ಟೀಟಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳು ಬರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಇನ್ನೂ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ ಇದೆ. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಏನು ವಾಗಾನ್ ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ವಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಿಂದ ದೂರುಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಮಲೆನಾಡಿಗೂ ಮೃದಾನಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಖಚಿತ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿರುವ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆಗಳು ಆಗಬೇಕು, ಹೋರಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಮಳೆ ಬಂದರೆ ರಸ್ತೆ ಕೊಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥು ತೊಂದರೆಗಳಿವೆ. ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಮನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಜಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಟೂರ್ ಹಾಕುವುದನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ರಸ್ತೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮನ್ನು ಹಾಕಲೇಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಹಾಕದ ವಿಧ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮಲೆನಾಡಿಗೂ ಮೃದಾನಕ್ಕೂ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಹಚ್ಚಿನ ಖರ್ಚನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಮೈಲಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಹದಿನೇಳು ಸಾವಿರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ರಸ್ತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪ್ರೋಟ್‌ ದೆಲ್‌ಮೇಂಟ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತು. ಇನ್ನು ಬದು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ, ಮುಂದಿನ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ರಸ್ತೆ ಆಗಬೇಕಂದು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಒಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾಸ್ಪರ್ ಪ್ರಾಣ್ ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಆದಕ್ಕೆ ತಗಲತಕ್ಕ ಖಚಿನಲ್ಲಿ 50 ಪಸೆಂಟ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ್ ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಾನುಮತದ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯತ್ತು. ಮೊನ್ಹೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಅವರ ಸಂಗಡ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದಾಗ 'ಗೋ ಅಹೇತ್' ಎಂದು ಅವರಾ ಕ್ಲಿಯರ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮಾಸ್ಪರ್ ಪ್ರಾಣ್ ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯನಿಕೇಷನ್‌ ರೋಡ್‌ ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಆಗುವಂಥ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನು ಪಿ.ಡೆಟ್‌ಬ್ಲೂ.ಡಿ ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ದೂರುಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಇದರ ಸಂಕೋಧನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆಂತಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದಿವೆ. 1962ರಲ್ಲಿ ಏನು ರಸ್ತೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣಿತ್ವ ಅದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಎಂದರೆ 1972ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನೂ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಕಾರಣ 1962ರಲ್ಲಿ 34,429 ಕಿಲೋಮೀಟರುಗಳವು ಪಿ.ಡೆಟ್‌ಬ್ಲೂ.ಡಿ. ರೋಡುಗಳಿಧ್ಯದ್ದು 1972ರಲ್ಲಿ 50,484 ಕಿಲೋಮೀಟರುಗಳವು ಆಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಮೂರನೇ

ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ. ಇದರ ಮೇಂಟನ್ಸ್ ಇತ್ತೂದಿ ವಿಚ್ಯಂಗಳಿಗಾಗಿ 62ರಲ್ಲಿ 12.17 ಲಕ್ಷ ಅಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಎಂದರೆ 1972ರಲ್ಲಿ ಇದರ ವಿಚ್ಯಂ 14.70 ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ನೋಡುವಾಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ವಿಚ್ಯಂ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತು ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದೂವರೆಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇಂದು ಇರುವ ಪ್ರಮಾಣದ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಸುಮಾರು 23-24 ಹೋಟಿಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಣ ಬಿರೀ ರಸ್ತೆಗಳಾಗಿಯೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರೌಢ್ಯದು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಡ್ಡಿಸಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೌಢ್ಯದು ಮಾಡಿರುವುದು 14 ಹೋಟಿಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಒದಗಿಸಿರುವುದು, ಇದರಲ್ಲಿ 50 ಸಾವಿರ ಕಿಲೋಮೀಟರಿನವ್ಯಾಪ್ತಿ ರಸ್ತೆಗಳ ರಿಪೇರಿಗಾಗಿಯೇ ವಿಚಾರಗುತ್ತದೆ, ಇಷ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸದೇ ಇದ್ದೇ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿವೆದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ 1962ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಮೇಂಟನ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಆದೇ ರೀತಿ ಇಂದು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮೇನಾಟೇನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದುರಸ್ತು ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸುಮಾರು 22-23 ಹೋಟಿಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಣ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮೇನಾಟೇನು ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ, ನಾವು ಈಗ ಮೇನಾಟಿಸಲ್ಪಡ್ಡಿನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂಸ್ಥರ ಬಡ್ಡಿಸಲ್ಲಿ ನಾವು ಒದಗಿಸಿರುವುದು ಆರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು, ಇದರಲ್ಲಿನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮೇಲೂ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಜನಗಳಿಗಾಗಿ ಇವರ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನ ಮೈಲಿ ಕೂಲಿ ಜನಗಳು ಇದ್ದಾರೆ, ಪ್ರತಿ ಏದು ಕಿಲೋಮೀಟರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಮೈಲಿ ಕೂಲಿ ಎಂದು ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಭಾಗವಂತನೇ ಬಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಹಣ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೇ ಬಾಕಿ ಉಳಿಯುವುದು ಏದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಿವರ್ತು ಸಾವಿರ ಕಿಲೋ ಮೀಟರುಗಳವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುವ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಏದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚ್ಯಂ ಮಾಡಿ ಮಾಡಬೇಕಿಂದರೆ ಇದು ದುಷ್ಣಿದ್ವಾದ ಕೆಲಸ. It becomes practically impossible.

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾವು ಹಾಗೂ ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಉಭಯತ್ವರೂ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಿರೀ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಅಡಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅನ್ನಾಪ್ರೌಢ್ಯದ್ವೇಷ ವರ್ಕ್‌ಫ್ರೆಗಳು ಎಂದು ಯಾವುದು ಇವೆ ಅವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಬೇಕು, ಯಾವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಲೇಬೇಕಾಗಿವೆಯೋ ಅಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ, ಬಾಕಿ ಇತರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಫೀಸು ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದರು. ರಸ್ತೆ, ಸೇತುವೇ ಇಂತಹ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ನಿಮ್ಮ ಭಾಗದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಫೀಸು ಕಟ್ಟಿದ ಮೊದಲು ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಸೇತುವೇ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಂಚೆ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಅನಲ್ಯೇಸು ಮಾಡಿ ಇದರ ಒಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡನೇಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಹತ್ತಾರು ಮೈಲಿಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಇಷ್ಟು ವೆಚ್ಚೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಂದು ಕೋಟಿಯವು ರೂಪಾಯಿ ಕೂಲಿ ಮಾಡುವ ಜನಕ್ಕೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾನೂರು ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಇದೆ.

ರಸ್ತೆಗಳು ಹೇಗೆವೆ ಎನ್ನಬುದಣ್ಣು ಮುಂದೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಮಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪಟ್ಟಿಗಳೂ ಬರುತ್ತಿವೆ. ನಮಗೆ ಇರುವ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೇ ದುಡ್ಡ ಸಾಲದೆ ಇದನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇರುವ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇನಾಟೇನ್ ಮಾಡಬೇಕು ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಹಾಗೂ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ ರಸ್ತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದರೂ ಆ ರೀತಿ ಇದರ ಮೇನಾಟೇನ್ನು ಕೂಡ ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಸಾವಿರಣ್ಣಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದು, ಇದನ್ನು ಆಯಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಹಂಡಾಯತಿಯವರು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಬೋದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಸಂಸ್ಥೆ ವಹಿಸಿದ್ದರೆ ಅವರು ಇದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನಬುದು ಕೂಲಂಕಷಣಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ನೋಮೆಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಈಗ ನಾವು ಬಡ್ಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ ಬದಗಿಸಿರುವುತ್ತೆ ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹಣ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ, ಇದನ್ನು ಇನ್ನು ಯಾವ ತರಹದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಕಿಲೋಮೇಟರು ಉದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಮೇನಾಟೇನ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 60 ಕೋಟಿಯವು ಹಣ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಳೆಯ ಹೆಸರು ನಿಮಗೂ ಹಾಗೂ ನಮಗೂ ಬೇಕು, ಕೆಲವು ಕಡೆ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಬಹುದು, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದು, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಆಗತ್ಯವಾದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇ ರೋಡುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಳನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಮ್ಮೆ ಕೇಂದ್ರದವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಇಷ್ಟು ಹಣ ಖಚಿತ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬುದು ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಈ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೈವೇ, ಸ್ಟೇಟ್ ಹೈವೇ ಮತ್ತು ಒ.ಡಿ.ಆರ್., ಎಂ.ಡಿ.ಆರ್. ರಸ್ತೆಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಮತ್ತು

ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತವೋ, ಆ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿಯವರು ಅದನ್ನು ಮೇನೊಟೇನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳವರ ಹತ್ತಿರ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿಯವರ ಹತ್ತಿರ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸಹ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯವರೇ ಮೇನೊಟೇನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಂತೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಶೀಂಘವಾದ ಕಾನೂನಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸಹ ಜಾಗ್ರತೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನು ಈ ಸೇತುವೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಒಂದು ಕಾರ್ಯೋರ್ಥಿನನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಾವೂ ಸಹ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು 25 ರಿಂದ 30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವಕ್ಕೆ ಟೊಲ್‌ಗೇಂಟ್ ಇಟ್ಟು ಸುಂಕವನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಬರುವ ವರಮಾನದಿಂದ ಆಕ್ರಮಿ ಮಾಡುವ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಲ ಎತ್ತಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದುದು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ ಕ್ರೀಡಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿ ಅವರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜರುಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ನಾವ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇರಿಗೇಷನ್‌ಗೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಾಶ್ನೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಎರಡನೇ ಪ್ರೈಯಾರಿಟಿ ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್, ಮೂರನೇ ಪ್ರೈಯಾರಿಟಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ, ನಾಲ್ಕನೇ ಪ್ರೈಯಾರಿಟಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ಪ್ರಾನ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಏನೆಂದರೆ, ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸರ್ರಾಫೇಸ್ ವಾಟರ್ ಎಗ್ಜಾಜ್ಸ್ ಆಗಿದೆ. ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕೆಲಸವು ಬಹಳಷ್ಟು ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ. ಎಲ್ಲೋ ಆಲ್ಲೋಂದು ಇಲ್ಲೋಂದು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಇರಬಹುದು. ಈಗ ಸರ್ರಾಫೇಸ್ ವಾಟರ್ ಎಗ್ಜಾಜ್ಸ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯೊಳಗಿರುವ ನೀರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಲ್ಲಾಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಾಪ್ ಪ್ರಾಟ್‌ನನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಡ್ಯೂಟಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸ್ಟ್ರಿಂಗ್‌ಲ್ರೋ ಇರಿಗೇಷನ್‌ನ್ನು ತೆಗೆದುಹೋಳುವೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಈಗ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ಎಕರೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಿರುವ ನೀರನ್ನು ನಾವು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು

ನಾನು ಪತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಪ್ಲಾನ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ನ್ ಆಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಈಗ ಏನಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 8-10 ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದುನ್ನು ಮೊದಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಯಾರಿಟಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇರಿಗೇಷನ್ ಫೆಸ್ಟ್ ಪ್ರೇಯಾರಿಟಿ ಹೊಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಸರ್ಕಾರದ ಆಶೀಯಾಗಿದೆ. ಈಗ ಮೊಸ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದು ಇರಲಿ, ಇರತಕ್ಕಂಥ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನಾಲೆಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕೆರೆಗಳ ತೂಬು, ಕೋಡಿ, ಮೋರಿಯ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ತುರಾಗಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದರ್ಯನವರ ನಿಧನಕ್ಕೆ ಸಂತಾಪ *

ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರ್ಯನವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನಿಧನದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆವಾರವಾದ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನ ನಮಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ದರ್ಯನವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ತೋರಿಸಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ, ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧವಾಗಿ ಅವರು ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೋ ಆದೇ ರೀತಿ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧವಾದ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಿದ್ದರ್ಯನವರಿಗೆ ಗೌರವ ತೋರಿಸಿದುತ್ತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸುಮಾರು 35 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಲ್ಲಾ ಚೋಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು; ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು; ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಯುವಾಗ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ಬಂದರೋ ಆದೇ ರೀತಿ ಹೋದರು. ಇದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾಡರಿಯಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಆದರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಚರಿತ್ರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾದ ವಿಷಯ. ಅಂತಹ ಮಹನೀಯರು ಇಡೀ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ, ಭರತವಿಂಡದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟೇಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದರೋ ಆದೇ ರೀತಿ ಅವರು ಹೋದರು. ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಬೆಂಬ, ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಜೀವನ ಬಹಳ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದದ್ದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ನಾವ ನಡೆದರೆ ಪೂಜ್ಯ ಸಿದ್ದರ್ಯನವರಿಗೆ ಗೌರವ ಸೂಚಿಸಿದುತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾ ಸಮಾಜ ಸೇವಕರು ಅವರ ಆದರ್ಥವನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಸನವೆಂದರೆ ಸಿದ್ದರ್ಯನವರ ಸೇವೆ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯವಶಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದದ್ದು ಬಹಳ ವ್ಯಾಸನಕರ. ಸಿದ್ದರ್ಯನವರು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ, ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯವಹಾರ ಜಾಖನವ್ಯಾಳವರೂ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರಂಥ ರಾಜಕೀಯ ಧರ್ಮಾಳಯ ಸಿಕ್ಕಿಪ್ರದು ಬಹಳಕ್ಷಣ. ಅನುಭವ ಎನ್ನಪ್ರದು ದುಡ್ಡ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಿಕ್ಕಿಪ್ರದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಅನುಭವವಳ್ಳರಾಗಿದ್ದ ಸಿದ್ದರ್ಯನವರು ನಮನ್ನು ಆಗಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಒಂದು ಸೇವೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಬಹಳ ವ್ಯಾಸನವಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರ್ಯನವರು ನಮಗೆ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ತ್ರಿಕರಣಶುದ್ಧವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಆಸೆ. ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಗೌರವ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ, ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 11ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 1954

ನೂತನ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ *

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಾವು ಈ ದಿವಸ ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬೇನಾಯಿತರಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಮನ್ನ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ ತಾವು ಒಹಳ್ಳ ಶ್ಯಾಮಾಡಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿರುವಿರಿ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಾಫ್ ಲಭಿಸತಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯಾಗಳು ದೊರಕಿದ್ದಾಗ್ನಿಲ್ಲ ಆ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಮೋಹನನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿದೇಶ ಸೇವೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳು ಅನೇಕವಿವೆ. ಈ ದಿವಸ ಪ್ರತಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲದೆ ತಮನ್ನ ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬೇನಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿದೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು “ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕರು ಒಹಳ್ಳ ನಿಷ್ಠಾಕ್ರಾತಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಪಕ್ಷಪಾತೆ ಮನೋಭಾವ ಇರಬಾರದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತಮ್ಮ ಬೇನಾವಣೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಪಕ್ಷಪಾತೆ ಮಾಡುವದು ತಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಆಗುವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಶೇಷ ಗುಣ ತಮಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಸಭೆಯವರು ಪ್ರತಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲದೆ ತಮನ್ನ ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಒಹಳ್ಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬೇನಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕರು ಅವರಿಗೆ ದುಡಿಯಲು ಶಕ್ತಿ ಇರುವವರೆಗೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಅದು ವಾಸ್ತವಾಂತ. ಅಂಥ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಕ್ಕೆ ತಮಗಂತಲೂ ಅರ್ಥರಾದವರು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟಪೆಂದು ನಾನು ದ್ರೋಧಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಕ್ಷಪಾತೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟರೂ ಅದು ನಿಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಷ್ಠಾಕ್ರಾತೆ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಿಮಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೇತ್ತ ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದು, ಶ್ರೀ ಪಟ್ಟಬಿರಾಮರವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ತಾವು ಒಹಳ್ಳ ಕಾಲವಿದ್ದು ಕೆಲಸ ಮಾಡವಂತಾಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಆಸೇ. ಈ ಆಸೇ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಬೇನಾವಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಖಾಯಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಓಟುದಾರರು ನಿಮನ್ನ ಬೇನಾಯಿಸಬೇಕು. ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಾವು ತುಂಬ ಅರ್ಥರು, ದಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಶಕ್ತರು. ಅಧ್ಯರಿಂದ ತಮನ್ನ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಸ್ಥಾನ ಬಲದಿಂದ ತಾವು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗಳನ್ನು ಕಾವಾಡಿಕೊಂಡು ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಆಸೇ. ಈ ಸಭೆಯ ಘಾನತೆ, ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲಿಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ತಮನ್ನ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 13ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 1954

ಮೈಸೂರು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ವಿಧೇಯಕ 1954 *

ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಸುಮಾರು 50 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತು ಇವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಇವು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡೇ ಹೋಗಿರುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಮೃತನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಕೊಡೇ ಹೋದದ್ದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರು ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದಿದ್ದರೆ ಚಿನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು 50 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಇವೊತ್ತು ಬಹಳ ಅಸಮರ್ಪಕವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತು ಇದ್ದರೆ ಆದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಂದಿರತಕ್ಷ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಷ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಸಡಿಲವಾಗಿ ಬೀಳಿದೆ, ಸುಭದ್ರವಾದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಾಗಿ ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬೆಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಸದ್ಯದೇಶದಿಂದ ತಂದಿರತಕ್ಷದ್ದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರತಕ್ಷಂಧ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಜನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು clause by clause ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುನಃ ಹೇಳಿ, ಪುನರುತ್ತಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಇವೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ ಮತ್ತು ಈಗ ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಮೂಲಾಧಾರವಾದ ವಿಪೆಕ್ಷೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳಾಗಿ, ಆದರೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಕಾರ್ಯಚಟ್ಟಿವರ್ಚಿಕೆ ಎಷ್ಟರೂಮಟ್ಟಿಗೆ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರ ರಿಪೋರ್ಟನಲ್ಲಿರತಕ್ಷ ಒಂದು ಕಾಜನ್ನು ನಾನು ಓದಿದರೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಆದರ ಸಹಕಾರತಕ್ಷ ಎಷ್ಟರೂಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಳದರ್ಜೆಗೆ ಇಳಿದಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರೂ ಕೂಡ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಡೈರಕ್ಟರಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ನನಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಅಪೆಕ್ಷೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ವಾಷಿಕ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು Bad Debts ಇರತಕ್ಷದ್ದು 9,12,233 ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಆದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:-

ಅಂತಿಮ ಮುಂದಿಟ್ಟರೆ ಅದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಪೆಕ್ಷೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಆಡಿಟ್ ರಿಪೋರ್ಟನ ಇನ್ನೊಂದು ಪೇಜಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ತಾವು ಕೇಳಬೇಕು. ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಆ ಆಡಿಟ್ ರಿಪೋರ್ಟನ ಲೆಂಡ್ರೂ ಪೋಲಿಯೋ 90/2 ರಲ್ಲಿ "This Institution seems to have been registered as R.C.S. No. 1598, dated 15th June 1949" ಎಂದಿದೆ. ಇದು ಕಂಟೋನೆಂಟನಲ್ಲಿರುವ ಟ್ರೈಡ್‌ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಸೋಸೈಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಈ ಸೋಸೈಟಿಯು ಅಪೆಕ್ಷೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ 15.6.1949ರಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾಯಿತು. ಈ ಸೋಸೈಟಿಯು ಅಪೆಕ್ಷೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮೆಂಬರಾಗಿ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 22ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 1954

10.7.1949ರಲ್ಲಿ ಅಡಿಟ್‌ ಆಯಿತು. 15.6.1949ರಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಿಗೆ ಆದೇ ದಿವಸ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಮೆಂಬರಾಗದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೂ, 20.7.1949 ರಲ್ಲಿ ಮೆಂಬರಾದರೂ, ಮೆಂಬರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಿಗೆ ದಿನವೇ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರು. 15ನೇಯ ತಾರಿಖಿನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಿಗೆ ಆ ದಿವಸ ಅರ್ಜಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದೀರುತ್ತಿದ್ದೀ ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಥಾರಸು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಂಬರು ಹೋದೇ, ಅಲ್ಲವೇ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ, ಅಪ್ಪಿಕೇಷಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ದಿವಸ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹೇರು ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿದೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿರುವ ಸೋಸೈಟಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಸೇಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಲಯಿಲಿಟಿನ್ ಎಷ್ಟು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿದೆ, ಅಂಥ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ, whether the said ex-officio President has been authorised by the General Body of the Institution to raise the funds ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ, ಸಾಲ ಹೀಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಜನರಲ್ ಬಾಡಿ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ನೋಡದೆ, ಶಿಥಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. Meanwhile, a recommendation for sanctioning a sum of Rs. 73,000 to the said Institution was received from the then Registrar.

50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಶಿಥಾರಸ್ವಾಗಿದೆ. Meanwhile a recommendation for sanctioning a sum of Rs. 75,000 to the said Institution was received from the then Registrar, who was also Ex-officio President of the Institution from his camp at Shimoga, which seems to have not been registered in the Bank's Registers. ಆ ಕಾಗದ ಬಂದು ಹೋಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಸ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. The matter was pushed through and a loan of Rs. 50,000 was sanctioned and a sum of Rs. 30,000 paid on 20th June 1949. ಮೆಂಬರ್‌ಷಿಪ್‌ಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೇಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ದಿವಸವೇ 30 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇಬಿಟ್ಟರು. ಸಾಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಏದು ದಿವಸದೊಳಗಾಗಿ ಸಾಲ ಮಂಜಾರು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. Further, an additional loan of Rs. 25,000 was sanctioned within seventeen days of the first loan. It is therefore clearly seen that the then Registrar of Co-operative Societies who has to enforce the rules and regulations of the Department, pushed through the loan against grave irregularities and the whole amount seems to be doubtful of recovery. My friends oppose a measure which has been brought forward to put down such kind of irregularities.

ನಾನ್ ಅಪ್ಪಿಷಿಯಲ್ಲೂ ಕೇಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರಬಹುದು. ಅಪೇಕ್ಷೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ನಾನ್ ಅಪ್ಪಿಷಿಯಲ್ಲೂ ಪ್ರೈಸಿಡೆಂಟೇ ಇದ್ದರು. ಅವರ ಹೆಳುವುದು ಅನಗತ್ಯ. ಆ ಪ್ರೈಸಿಡೆಂಟೇ ಇನ್ನೂಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಬ್ಯಾಂಕ್

ಮೆಂಬರಾಗಿದ್ದ ಸೋಸೈಟಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ. He obtained 20,000 rupees as loan from the Apex Bank to this Society. He is the President there and Secretary here. ಆ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ ಅರರಂತೆ ಬಡ್ಡಿ. ಖಾಸಗಿ ಸದಸ್ಯರಾದ ಒಬ್ಬ ಮಹನೀಯರು ಅವೇಕ್ಷ್ನಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಚುನಾಯಿತ ಅಥ್ವಕ್ಕರು. ಅದೇ ಅಥ್ವಕ್ಕರು ರಸಲ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಸೋಸೈಟಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಎಂಬ ಇನ್‌ಫೋರ್ಮೇಂಟ್ ಸೋಸೈಟಿಯ ಅಥ್ವಕ್ಕರು. ಆ ಸೋಸೈಟಿಯ ಅಥ್ವಕ್ಕರಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಕೇಳಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಶೇಕಡ ಅರರ ಬಡ್ಡಿಯಂತೆ ಮಂಜಾರು ಮಾಡಿರು. ಮಂಜಾರಾದ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡ ಎರಡರಂತೆ ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮುಖಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ 50 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೋಸೈಟಿಯೂ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಮೇಲೆ ಟ್ರೈಡ್ವೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಸೋಸೈಟಿ ಆಡಿಟ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮೇಲೆ, everything has been done according to rules and law. The loan has been duly sanctioned by the Board. ಇನ್ನು ಚೋಡಿನಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸ್ಕೇಂಡರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರಂಧ ನಾನ್ ಅಭಿಷಿಂಘನ್, ಇಂಥವರು ಚೋಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲ ಮಂಜಾರು ಮಾಡಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ.

ತಾವು ದೈರೆಕ್ಟರಾಗಿದ್ದೀರೋ ಇಲ್ಲಪೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ತಮ್ಮಿಂದ ದೈರೆಕ್ಟರು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಆ ಸೋಸೈಟಿ ತಮ್ಮ ಸಂಘದ ಮೆಂಬರು ಹೌದೆ, ಅಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದೈರೆಕ್ಟರುಗಳು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದಂತುವಿಟ್ಟು ಹೇಳೋಣವಾಗಲಿ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಥ್ವಕ್ಕರನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಏನಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಈ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟೇ. ಈ ಅವೇಕ್ಷ್ನಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಬಂಡವಾಳ, ಬ್ಯಾಡ್‌ಡೆಟ್ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಇದು ಕೇಳಿರುವ ಏದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಭಿಡಿ, ಇವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತಾರು ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಸೋಸೈಟಿಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿಯೇನಾದೆಯೋ ಎಂದು ತಂಬ ಭಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಈ ಲೋಪ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸದವರೆಗೆ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಮತ್ತು ದೈರೆಕ್ಟರುಗಳ ಮೇಲೆ ಏನು ಆಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ? ನೇರವಾಗಿ ಈ ಆಡಿಟ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ಈ ದಿವಸದವರೆಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಮಾಡಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಸೋಸೈಟಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಬಾಕಿ ವಸೂಲಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣ ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರೋಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣಭೂತರಾಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ

ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮನೂದಾ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೇಗೂ ಖಂಡಿಸತಕ್ಕ ಅಂಶವೇ ಅಡಗಿದೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು clause ಸಹ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ, clause ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನ ಈರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವುದನ್ನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇದು undemocratic ಎಂದು ಹೇಳಿದೇ ವಿಧಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಕದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ -share capital- ಬಗ್ಗೆ ಏರಪೋನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಈಗ ಏವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಒಂದು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಬಿದು ಲಕ್ಷ್ಯ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ, ಆಗ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ಬಡವರಿಗೆ ಸಾಲಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಈರು ಬಂಡವಾಳ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಸಂಘಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂಘಗಳ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಡಿಪಾಡಿಟ್ ಮೊಬಿಲಿಗನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹುದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಡಿಪಾಡಿಟ್ ಹಣಕ್ಕೆ ಕೂಡಬೇಕಾದ ಬಡ್ಡಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈರು ಬಂಡವಾಳ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಹಣದ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಫನತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಈ ಈರು ಮೊಬಿಲಿಗು ಯಾವತ್ತೂ ಸಹ ಕೋ-ಆರೆಟೇಟ್‌ವ್ ಸೌಸೈಟಿಯ ಹಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್ - ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈರುದಾರರಿಗೆ ದಿವಿಡೆಂಟ್ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಹೌದು; ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳಿಗೂ ಹಣ ಸಹಕಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವಾರು ಉದ್ದುಮಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವು ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ನೆರವಿಗೆ ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಬರಲು ಇದರಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ Government also can take shares in the Co-operative Institutions. ಇದರಿಂದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ stability ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಹಣದ ಭದ್ರತೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

Clause ಮೂರರಲ್ಲಿ - this restricts membership in a Society. ಇದರಿಂದ ಒಂದೇ ನಗರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು, ಒಂದೇ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಆಥವಾ ಒಂದೇ ಗುಂಪಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಅಥವಾ ಒಂದೇ class ನವರು ಮೆಂಬರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ಈಗಿರತಕ್ಕ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿರುವುದು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನದಲ್ಲಿನ ಸೊಸೈಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಂಬರಾಗಿರುವುದು,

ಚೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿಯೋ ಅಥವಾ ಮದ್ಯಸಿನಲ್ಲಿಯೋ ಇಷ್ಟ್, ಇಲ್ಲಿಂದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು - ಹೀಗಾಗಿ ಆ ಹಣ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನ ತರಹದ ತೊಂದರೆಗಳಾಗಿಷ್ಟ್, ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿವಾರಣಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದೊಂದು ಸಾಧನವಾಗಿದೆ.

Clause ಆರರಲ್ಲಿ,

"No property or interest in property which is subject to a change under sub-section (l) shall be transferred in any manner except by way of lease for a term not exceeding ten years, without the previous permission of the society".

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಒಂದು ಸೌಸೈಟಿಗೆ ಆಥಾರ ಮಾಡಿರತ್ತು ಜಮೀನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಚೇರೆ ಪರಭಾರ ಮಾಡಬಾರದು, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದನ್ನು ತಡೆಟ್ಟುಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಭದ್ರತೆ ಕೊಡುವುದು ನಾನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ. Clause ಎಂಟರಲ್ಲಿ,

"No officer or liquidator of a registered society and no officer in whose office the books of a registered society are deposited after liquidation shall, in any legal proceedings to which the society or the liquidator is not a party, he compelled to produce any of the society's books the contents of which can be proved under sub-section (1) or to appear as a witness to prove the matters, transactions and accounts therein recorded except by order of the court made for special cause" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಏನಿದೆ? ಕೋಟಿನವರು ಯಾವುದಾದರೂ ಸೌಸೈಟಿಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ತನಿಬೇಗಾಗಿ ಹಾಜರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಿಕಾರ್ಡ್ ಯಾವುದು ಎಂಬುದು ಕೋಟಿನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರಲಿ ಎಂಬ ಫನೋರ್ಡೇಶನಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದೆ.

Clause ಒಂಭತ್ತರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿ undemocratic ಎಂದು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ:

"Notwithstanding anything contained in any order enactment, the State Government may, subject to such rules as may be prescribed in this behalf, grant loans to take shares in, or give financial assistance in any other form to any registered society".

ಇದನ್ನು undemocratic ಎಂದು ಯಾವ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಸೋಸೈಟಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹೇರು ತೆಗೆದುಹಾಂಡರೆ, ಜನರ ಕಣ್ಣ ತಕ್ಕಣ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೇಳುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲ್ಮೈಚರನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅವರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಣ ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಭದ್ರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಹಚ್ಚಿನ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರು ತೆಗೆದುಹಾಳುವುದು undemocratic ಎಂದು ಹೇಳುವುದು undemocratic ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

Clause ಹತ್ತತಲ್ಲಿ, "on such application such magistrate shall proceed to recover the sum in the same manner as if it were a fine imposed by himself" ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಸೋಸೈಟಿ ಪರವಾಗಿ ಯಾರು ಹೋದರೂ ಪಾಟ್ ಹಾಜರಿಲ್ಲವೆಂಬ ನೇವದ ಮೇಲೆ ಬಾಕಿ ವಸೂಲಿ ಆಗದೇ ನಿಧಾನವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸೋಸೈಟಿಯ ಭದ್ರತೆಗೆ ಕಳಂಕ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು "the magistrate shall proceed to recover the sum in the same manner as if it were a fine imposed by himself" ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸೂಚಿಸಿರುವುದು ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಹಿತದ್ವಾಗಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದು.

Clause ಹಷ್ಟೊಂದರಲ್ಲಿ Managing Committee ವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರಿಗೆ ಹತೋಟಿ ಕಲ್ಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ:

"The person or persons so appointed shall, subject to the control of the Registrar and to such instructions as he may from time to time give, have power to exercise all or any of the functions of the committee or of any officer of the society, and to take all such action as may be required in the interest of the society".

ಒಂದು ಸಹಕಾರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಮಾನೇಚಿಂಗ್ ಕೆಲಸ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಿವಡಿಸಲು ಈ ರೀತಿಯ ಹತೋಟಿ ಇರುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಇಂಥಾಗಿ ವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರು ನ್ಯಾಯಮೂಲಿಕಿಗಳ ರೀತಿ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಿ ಆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಡಿಸುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ undemocratic ಎಂದು ಪರಿಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ? ಈ ರೀತಿ ಹತೋಟಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

Clause 13(3): "Any person aggrieved by any order of the liquidator may appeal to the Registrar against such order with two months from the date of service of the order on him.

- (4) Any sum ordered under this section to be recovered as a contribution to the assets of the society or as costs of liquidation may be recovered on a requisition being made in this behalf by the Registrar to the Deputy Commissioner, in the same manner as arrears of land revenue.
- (5) Save as provided in sub-section (4) orders made under this section shall, on application, be enforced by any civil court having local jurisdiction in the same manner as a decree of such court".

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋಟಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಇಪ್ಪೊತ್ತು ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರೇ ತೀವ್ರಾನ ಮಾಡಿಬಿಡುಹುದು. ಅದೇ ಫೇನಲ್, ಒಂದು ವೇಳೆ ತೊಂದರೆ ಇದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಅರ್ಥಿಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರಾದ ಏನೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರೈಸಿಡಿಂಗ್ ನಡೆದು, ಎರಡು ವರ್ಷ ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಬರಬೇಕಾದ ಹಣ ಬರುವುದು ಸಾವಳಾಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರು ಕೊಟ್ಟ ತೀವ್ರಾನದೂತಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕೆಮೀಟನರು ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೈನ್‌ನ್ಯಾ ಅರಿಯರ್ ಪ್ರಕಾರ ವೆಸಾಲು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೇನೂ ಅಷ್ಟು ಅನೀತಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ undemocratic ಆಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಸರ್‌ಚಾಚ್‌, ಸರ್‌ಚಾಚ್‌ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಅಭಿನೇತ್ರು ಅಥವಾ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ ಮನುಷ್ಯ ಕೋ-ಅವರೇಂಟ್ ಸೊಸೈಟಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದಾಗೇ ಎಂದು ಸರ್‌ಚಾಚ್ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಆ ಸರ್‌ಚಾಚ್‌ನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ವೆಸಾಲಾತಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟುದ ಶಿಕ್ಷೆ ಕ್ರಮ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಿವ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ: "Officer conducting the audit." Officer ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗುಮಾಸ್ತ ದೋಷಾರೋಪಕ್ಷ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಾಯ್‌ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ ಎಂದು? ಇದಲ್ಲಿ matter of detail ಆಯಿತು. Officer ಎಂಬುದನ್ನು define ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಒಂದು ದಜ್ಞಗೆ ಮೇಲ್ಚಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಸರ್‌ಚಾಚ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆಯೇ ವಿನಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಮ್ಮಿದಜ್ಞಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸೆಲ್ಕ್ ಕೆಮಿಟಿಯವರು ಸೂಕ್ತ ಮಾರಾಟು ಮಾಡುಹುದು. The Order of the Registrar under sub-section (1) shall be final unless it is set aside by the Government on application made. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋಟಿಗಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಆದರ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಅರ್ಥಿಲು ಹೋಗಲು ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸ್ವರ್ವವೇ ಆಗಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘರ್ಷಗೆ ಬರಲಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಉದಾರವಾದ ಆಶಯದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು

ಅನ್ಯಥಾ ಅಲ್ಲ. ಇಂಥ ಒಂದು ಮನೂದೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಬೇಕು. ಯಾರು ಸಹಕಾರ ತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ದೇಶದ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೋ ಆವರು ಈ ದಿನ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮನೂದೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರಜ್ಞ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಸಿಯವ್ಯವರು ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರು, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಹೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪು ಕೇಸು ಹಾಕಿದರು, ಎಪ್ಪು ಕೇಸುಗಳು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಆದವು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವರ ಇನ್‌ಪರ್‌ಮೇಷನ್‌ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ 50 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 14 ಕೇಸುಗಳು ಹೋಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆದರೋಗೆ 13 ಕೇಸುಗಳು ಟೆಕ್ಕಿಕಲ್ ಗ್ರೌಂಡ್‌ ಮೇಲೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಆಗಿವೆ. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಆಗಿವೆ ಎಂದರೆ ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಖ್ಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾವ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಟಾದಿತು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಖ್ಯಾಗಳನ್ನು ಪ್ರನಯಿಸ್ತೇವನ್ನೊಳಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ, ಅದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಬೇಕಿಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮನೂದೆ ಕಾನೂನನ್ನು ಈಗಲಾದರೂ ತಂದರಲ್ಲಿ ಎಂದು ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧವಾದದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟಿ ಮುಂದೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಖ್ಯಾಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ತನ್ನಾಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶರಾವತಿಯನದಿ ನೀರು ಬಳಕೆ

ಇಂಟರ್ ಸ್ಟೇಟ್ ರಿವರ್ ವಾಟರ್ಸ್ ಏನಿದೆ ಇದು ಆಯ್ದಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದೇ ಏನಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಲೇ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರವಾಗಲೇ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಾರ್ಲ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಕಾನ್ಸಿಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನದಿ ನೀರಿನ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳು ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ತೀವ್ರಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದು ತೀವ್ರಾನವಾಗದೆ ಹೋದರೆ ಒಂದು ಟ್ರೈಬ್ಯಾನಲ್ ಅವಾಯಿಂಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇಷ್ಟೇ ಅದರ ಅಧಿಕಾರ. ಈಗ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಆದೆ ವಿಷಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಿ ನೀರಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ರಾಜ್ಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂಡು ಒಷ್ಟಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾವೇರಿ, ಗೋದಾವರಿ ಎಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇರತಕ್ಕ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿವಿಲ್ಲ.

ಕರವ್ವೇ ಪ್ರಾತ್ಸ್ಥೀನ್ ವಿಭಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿನ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಕರವ್ವೇ ಪ್ರಾತ್ಸ್ಥೀನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ವಾದಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನು ಪಕ್ಷದ ಧ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗುವಿದಿಲ್ಲ. ಕರವ್ವೇ ಪ್ರಾತ್ಸ್ಥೀನ್ ಎನ್ನತಕ್ಕಂತಹ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ ಎಫೆಷ್ಣಿಯನ್ ಮತ್ತು ಇನ್‌ಕಾಂಟಿಟೆನ್ಸಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ದೂರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿಯೇ ಬಿತ್ತಿಪೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಇವುಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂತಹ ಪ್ರಮಾಣಕೆಯ ಭರವಸೆಯನ್ನು ತಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಕೆ.ಹೆಚ್. ಹನುಮೇಗೌಡ - ಎಗಳಿ ಪ್ರಾಚೀಕ್ಷನಿಂದ ಹಾಸನ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಜನ ಕಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸುಮ್ಮೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದಿದೆಯೇ?

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಕೈಷ್ಮಣಿ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವರ್ಷ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕೈಷ್ಮಣಿ ಪ್ರಾಚೀಗೂ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೂ ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ.

ಎಸ್.ಪ್ರೆ. ಪಾಟೀಲ್ - ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಈಗ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಅಪ್ಪಣಿ ಕೊಡಿಸಿದರು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಬ್ಬಾಮುಕ್ಕೊ ಆಗುವ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಕೊಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಸಿಂದಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ತಪ್ಪತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಅಂತಹ ಸ್ಮೀಮುಗಳು ಬಹಳ ಇವೆ. ಯಾವಾಗ ಭೂಮಿ ಸರ್ಬಾಮಜ್ಞ ಆಗುತ್ತದೆ ಆಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.

ಎಸ್.ಮೈ. ಪಾಟೀಲ್ - ಸರ್ಬಾಮಜ್ಞ ಆಗುವ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಗಳನ್ನು ರೀತ್ಯಾಬಿಲಿಟೀಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ವಿಧಾಯಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆಯೇ?

ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಭೂಮಿ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿಧಾಯಕವಾದ ಕ್ರಮಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡೋಣ ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನೂ ಕೊಡೋಣ.

ಎಸ್. ಬಿಂಗಾರಪ್ಪ - ಲಂಚಗುಳಿತನದ ನಿರ್ಮಾಳನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಜಿ.ಎಲ್. ನಂದಾರವರು ಈ ಲಂಚವನ್ನು ಅಂದರೆ ಇದರ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂಲೋತ್ಸಾಹನೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಅಪ್ಪಣಿ ಕೊಡಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಲಂಚ ನಿಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆವರು ಮೂಲೆಗಿ ಬಿದ್ದರು. ನೀವಾದರೂ ಈ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಲ ನಿಗದಿಯೇನಾದರೂ ತಿಳಿಸುತ್ತೀರಾ.

ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ನಾನು ಲಂಚದ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಳ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾದವೇ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ನಂದಾರವರು ಅಲ್ಲಿ ಫೇಲಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೂ ಫೇಲಾಗುತ್ತಾರೆಂಬ ಯೋಚನೆ ತಮಗೇಕೆ ಬಂತು?

ಹೆಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ - ಕಾವೇರಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ತಮ್ಮಿಂದ ಬೇರೆ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ. ತಾವು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದವರಿಂದ ಕ್ಷಯರೆನ್ಸ್ ತರುತ್ತಿರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ಅಂಥ ಒಂದು ದಿಟ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಾನು ತಮ್ಮಿಂದ ನೀರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ. ತಮಗೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ. ತಾವೀಗೆ 72 ಕೋಟಿ ರೂ ಓವರ್ ಡ್ಯೂಪ್ಸ್‌ನ್ನು ಹೊರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ನಾನು ಪಾಲ್ನ್‌ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚರನ್ಸ್ ಇನ್‌ಕ್ರೀಸ್ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ನಿಮ್ಮದ್ದು ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತ. ತಾವು ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲ್ನಿಂಗ್ ಕಮೀಷನ್‌ನಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ತರುತ್ತಿರೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ.

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಈ ವಿಚಾರ ಅನೇಕ ಲೀಗ್ಲ್‌ ಆಸ್ಟ್ರೇಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ನಿಗಲ್‌ ಇಂಟ್ಲಿಕೇಷನ್‌ಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ತಾವು ನನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸಿ, ಆಗುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಏನು ಅಡಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗೋಣ.

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯರೆ,

ಶರಾವತಿಯ ಪ್ರಕರಣ ಇದು ಹೊಸದಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಮಹತ್ತರವಾದಂಥ ಯೋಜನೆ ನಡೆಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಈಗ ಶ್ರೀಯುತರಾದಂಥ ಕಾರ್ಗೋಡ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು, ದೇವೇಗೌಡರು ಮತ್ತು ಟಿ.ಆರ್. ಶಾಮಣಿನವರು ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅಧ್ಯಾರ್ಥಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಕಾಲ್ ಅಟೀಷ್ ಮೋಷನ್ ನೋಟೀಸ್, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನಿರ್ಣಯ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ವಾಸ್ತವಾಂಶ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳ ವಿವರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ್ಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸತ್ಯಾಂಶವೇನು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರು ಅನೇಕ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಚೆರ್ಕೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ವಾದ ವಿವಾದಗಳು ಅಡ್ಡಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ತಿಂಗಳು 19ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಶರಾವತಿಯ ಟೂರ್ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಆ ಮಾರ್ಗ ಒಡೆದು ಹೋಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ಕಂಡುಬಂದಮೇಲೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆಸಿ ದಿಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿವಸವನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ವಿಶದವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚೆರ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದರೂ ಕೂಡ ನಾನು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದೂ, ಅಲ್ಲ ಏನಾಗಿದೆ? ಏನು ವಿಷಯ? ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಣಾರ್ಕ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದಮೇಲೆ ಸುಮಾರು 3-4 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೊರಬಿತ್ತು. ಈ ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ನಾನು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಜಾಂಶವೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. 1961, 1962, 1963, 1964 ಮತ್ತು 1965ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯನಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕೆಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಒಂದು ಶರಾವತಿಯ ಪ್ರಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಮಿಶ್ರ ಕೆಲವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾನು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಒಂದು ಧೋರಣೆ, ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೂಟಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಧೋರಣೆ ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಆರೋಪಣ ಮಾಡಿ ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಕ್ಕ ನಿಪುಣರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಶಹೀದಾಗಿರಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿರು. ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದಂಥ ಸರ್ಕಾರ, ಸ್ವಷ್ಟ ಸರ್ಕಾರ ಇರಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು-ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದಂಥ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ, ಸ್ವಷ್ಟ ಸರ್ಕಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಈ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ.

ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ಒಂದು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನ ಇನ್ನೊಂದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಜೀವನ ಸ್ವಭಾವಾದ ಹೋರಿತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ಸ್ವಭಾವ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಎಂದರೆ ಯಾರು ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಜೀವನ ಸ್ವಭಾವಾಗಿರಬೇಕು. ಆದಾದ ನಂತರ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರ ಜೀವನ ಸ್ವಭಾವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮುಖಿಂದರ ಜೀವನ ಸ್ವಭಾವಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಭಾಷದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವಾಗಿ ಒಂದುಶ್ವರನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಿದೆ. ಅದನ್ನೀಡೆ ಹೆಚ್ಚಿದ 10-12 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಏನೇನು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಶರಾವತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕ, ಆ ಶರಾವತಿಯೊಂದೇ ಅಲ್ಲ ಇನ್ನು ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರವಾಗಲಿ ಅದನ್ನೇ ಈಗಲೂ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ವಿನ್ಯಾಸ ಆ ಸುಭೂತಾಯನ ಕೆರೆ ಭಾಷಣಗಳಂತೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಶರಾವತಿ ಪ್ರಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ಯರ್ಥಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಒಂದು ಕಾಲ್ ಅಟೇನ್‌ಫೇನ್ ಮೋಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಇಂಥಾ ಒಂದು ಸಂಭಾಷದಲ್ಲಿ ಇದು ಉಧ್ಘಾತವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಿಗ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಭಾಷ ಇದು, ಈ ಸಂಭಾಷದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು ಹೋರೆ ಬೀಳುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ನಾನು ಹೋರಿಗೆದುವ್ತಿರುವ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಈ ಹಿಂದೆ ನಾನು 10-12 ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಹೋರಿಗೆದುರೆತ್ತು ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಏನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಪೇ ಇಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಕಂಟಿನ್ಯೂಯಸ್ಸುಗಿ ಅದೂ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಿ ಆಗ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಡಾಚೊ ಈ ದಿವಸ ನಾನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶರಾವತಿ ಟಿನಲ್ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿತೋ ಅದರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡ ಸಾಂಪ್ರಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಯವಾದದ್ದು ಅಪ್ರಮಾಣವಾದದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆ, ಅಂದರೆ 1967-68, 68-69 ರಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ ಅದಕ್ಕೂ ಈ ದಿವಸ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಈ ಇಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಶರಾವತಿ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅವಕಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಒಂದು ಕಾಲ್ ಅಟೇನ್‌ಫೇನ್ ನನ್ನ ಮುಂದಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಆಗತ್ಯ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದ ಕೆಲವು ಅಂತಿ, ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಒಬ್ಬ ತ್ವರಿತಾರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ವಿಚಾರಗಳು ಈ

మట్టదల్లు ఇరువాగ శ్రీమాన్ దేవేగౌడరు “ననగే ఆడళత వగిదవర మేలే ఎష్టు హతోణి ఇదేయో అష్టు హతోణి నన్న మాతిన మేలే ఇరువుదిల్లు”. ఎంబుదాగి హేళిదరు. ననగే ఆడళత వగిదవర మేలే ఎష్టు హతోణి ఇదేయో, అష్టై హతోణి నన్న మాతిన మేలూ ఇదే. ఈ విచారదల్లి ఈ సభియ మాన్స సద్గృహగళగల్లూ ఎష్టు కాతరతే ఇదేయో అష్టై కాతరతే ఈ విచారద బగ్గె ననగూ, నన్న సకారక్షు ఇదే. ఆదరే అల్లి ఏనేను అనామతగళు నడెదివే ఎందు హేళిలాగుత్తిదే అపుగళన్న యారు యారు యావ యావ మట్టదల్లు నడెచిదరు ఆదక్కే అవరు హేగే కరణాదరు ఎంబుదస్తు విచారగళ విమల్శయింద నిధిరిసి ఆ బగ్గె ఒందు తీమానక్కె బరలు తమగెల్లరిగూ ఎష్టు కాతరతే ఇదేయో అష్టై కాతరతే సకారక్షు ఇదే. ఆదరే ఇదన్న ప్రస్తావ మాడుతూ, శ్రీ దేవేగౌడరు ఇంధ ఒందు మహత్తమారితపాద విచారవన్న విచారణే నడెసువుదక్కే ఒచ్చ సామాన్స అధికారియన్న నేమక మాడిద్దారెందు హేళిదరు. ఆదు సరియాద హేళికియల్ల. అవరన్న కేవల అంశి అంతగళన్న కలేస్తో మాడువుదక్కే మాత్ర కాకలుగిదే. యారు కూడ ఇంధు మహత్తమారితపాద విషయవన్న ఇత్కుధ్ర మాడలు ఒచ్చ సామాన్స అధికారిగి వహిసువుదిల్ల. హాగే వహిసువుదన్న యారు కూడ ఒప్పురు. ఈ సంచారచల్లు అనేక మంజ్ఞ విచారగళు హోర లీళుత్తదే. నాను ఓందే 10-12 విషయాల కొండే ఏను హేళిద్దసో ఆదన్న ఉచ్చిత తప్పద ఇందు దృఢవడిసిచోడుత్తేనే. ఆదరే ఇదర బగ్గె అనేకరిగి ఇదర ఒందు పూర్వ చిత్ర ఏనిదే ఆదు సిక్కిల్ల. కేలవరు హతీరదల్లు ఇద్ద విషయగళన్న తిళిదుచోండిరత్కపరు. మత్తే కేలవరు ఒది విషయగళన్న తిళిదుచోండిరత్కపరు ఆదరే అదేల్లు సంపూర్ణమాడదల్ల. ఇదర ఓందే ఒందు స్టేషన్ చిత్ర తమగెల్లరిగూ సిక్కబేంబుదు సకారద ఆసే. శరావతి ప్రకరణద బగ్గె ఇల్లి చెచ్చి మాడువుదక్కే తావేను తమ్మ కాతరతేయన్న ఆడ్రోఫ్మేంట్ మోషన్ మత్తు కాలటేనాషన్ మోషన్ గళన్న కటుపిసువుదర మూలక వ్యక్తపడిసిద్దీరి. ఆదే కాతరతే నమ్మ సకారక్షు ఇదే. ననగూ ఇదే. ఆదర ఆ చచ్చియన్న పూరంభ మాడువుదక్కే మోదలు కేలవు సద్గృహిగి ఏను ఛియర్స్-సే-ఎందు హేళుత్తేవే. అంధ అధారగళ మేలే ఆవలంబిసి మాతనాదువుదక్కింత అవరు ఒందు అధికృత వాణియన్న తిళిదు చచ్చిగి పూరంభ మాడిదరే ఒళ్ళియదాగుత్తదేంబుదు నన్న ఆసే, నాను సకారద వతియింద ఒందు అధికృత వాణియన్న సభియ ముందిడువపనిద్దేనే. ఆదన్న తావేల్లరు విమల్శ మాడి మాతనాడలు ఆవకాలవాగుత్తదే. ఇదన్న ఆడ్రోఫ్మేంట్ మోషన్ ప్రకార చచ్చి మాడువుదక్కు కూడ నన్న ఆభ్యంతరవేనో ఇల్ల. ఇదర బగ్గె నాను అడ్డి బరతక్కపనల్ల ఇదక్కే ఆధ్యక్షరు ఆనుమతి కేంట్టరే ఆగబమదు. తావు అంశి అంతగళ ఆధారవన్నిట్టుచోందు విమల్శ మాడబమదు. సకార వాస్తవాంత కురితు ఒందు

ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡುವುದು. ಆ ಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಪ್ಪಣಿ ಪಡೆದು ನಾವು ಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇಷ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಕೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವಕ್ಕೆವಿದ್ದರೆ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರ ತಮಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಕರಾರುವಾಕ್ಯದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನೊದಗಿಸುವುದು. ಇಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಟಿನಲ್ ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ. ಕಾರ್ನಾಡು ತಿಮ್ಮಿಪ್ಪನವರು ಜಾನಲ್ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದರು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತಲ್ಕಳಲ್ಲಿ ಡ್ಯೂಂ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಪನಾಗಿದೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ತನಿಖಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಕ್ಕಕೆ ವಿಷಯ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಒಂದು ಹೇಳಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಬೇಡವೆಂದರೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧಾಗಿಲ್ಲ.

ಯಾರಿಗೂ ಶಂಕೆ ಇರಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಶೇಕರಣೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಲವಾಕಾಶ ಬೇಕು. ಮಗುವಿನ ಜನಸಂಖಾರವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿಯೇ ನಾಮಕರಣವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ತಮ್ಮ ಕಾರ್ತರತೆಯೇನಿದೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕುಶಾಹಲವೇನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮುಮತಿ ಇದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಪ್ಪು ಸರ್ಕಾರ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕ್ಷೇತ್ರಾಳ್ಯವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ತಪ್ಪಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತನಿಖಿ ಏನು ಅವಕ್ಕಪೋ ಆದಾಗಬೇಕು. ತಮಗೆ ಅಲ್ಲದೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಲ್ಕು ಜನರಿಗೆ ಹೊರಗಡೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಶಾಹಲವಿದೆ. ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಜನತೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ - ತಾವು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಿದ್ದಿರಿ.

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ - ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವವರಿಗೆ ಯಾರೂ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇನ್ನು ಮೂರು ದಿವಸಗಳೊಳಗಾಗಿ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಾಚೀನೀಸಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಅಕ್ರಮ ನಡಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾಹಿತಿ ಒಂದು ಘ್ಯಾಕ್ಷಯಲ್ಲ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಮೆಂಟ್ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಬಹುದು.

ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ

ಸರ್ಕಾರದ ಉತ್ತರ*

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಹಿಪ್ಪ - ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ಕಡೆ ಹಾಗೂ ಆ ಕಡೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಸಂಯುಕ್ತಿನಿಂದ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಖಾತೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಏನಿವೆ ಅವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಕಟುವಾದ ಟೀಕೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವೇಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾನು ಬಹಳ ಅದರಿಂದ ಅಲಿಸಿದ್ದೇನ್ನೇ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ಅವಗಳನ್ನೇಲ್ಲಾ ತೀವ್ರಾಸ್ತಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಎತ್ತರಿಸಿ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕ ಸಮಂಜಸವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೂಡಬೇಕಾದದ್ದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಇದೆ. ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನತ್ತೆಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ವಾಪನೆಯಾಗಬೇಕು, ಅದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೂಲ ಗುರಿ. ಆ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನಾವು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದೇವೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಸ್ಟಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಪ್ರಾಯ ಇರಬಹುದೆ ಏನಾ ಮೂಲಭೂತ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ನಿಮಗೂ ಬಿಂಬಿಪ್ರಾಯಗಳಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ವಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದಕ್ಷತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ವಾಪನೆಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಮಿಬ್ಬಿರ ಗುರಿ. ನಾವು ಹೋಗತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಅವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಇದೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಹಾಯಕರು. ಏತಕ್ಕೂದರೆ ಆದಳಿತದಲ್ಲಿ ಏನು ಲೋಕಮೋಷಣೆ ಇವೆ ಅವಗಳನ್ನೇಲ್ಲಾ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ಅವಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಆಡಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಕರಾರುಮಾಡಿ ಆದ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸರಿಯಾದ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅವರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ರಚನಾತಕ್ವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಅವಗಳನ್ನೇಲ್ಲಾ ನಾನು ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಅಲಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ನೋಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕೆಲಸಗಳು ಆಗಬೇಕು, ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಷಯ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ವಿಷಯ, ಕೆರೆಕ್ಟೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಜಲಾಶಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಇವಗಳೇಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅವರವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 7ನೇ ಜುಲೈ, 1972

ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳೇಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಬದಲು ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಚನೆ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಇದೆಯಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವುಗಳೇಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿ ನೀತಿ ನಿಯಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಆಗ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಬರೀ ನೀತಿನಿಯಮವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಆಲ್ಲ ಆದಳಿತ ವರ್ಗ ಕೂಡ ನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ, ದೇಶಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ವರದು ಕೆಲಸಗಳು ಆಯಿತೆಂದರೆ ನಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಸ್ನಾಲ್ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಮಾತನಾಡಿದುತ್ತತ್ವ ಹಲವರು ಬಳಳವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಂಕ್ರಿಯಿಂದ ಅಸೆಕ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಮೊರಗದೆಮಾವಾಗ ಅನೇಕ ತಪ್ಪಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಬಂದಂತಹ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮೊರಗದೆವಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಆದಳಿತ ವರ್ಗಬೇಕು, ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ದಕ್ಷತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು; ಎಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಷತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ, ಆದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಆಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯಿರಾಗಬೇಕೇ, ಬೇಡವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮೊದಲು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕು, ದಕ್ಷ ಆದಳಿತ ವರ್ಗ ಇರಬೇಕೇ, ಬೇಡವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮೊದಲು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ದಕ್ಷ ಆದಳಿತ ವರ್ಗ ಇರಬೇಕು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಆದಳಿತ ವರ್ಗ ನಮಗೆ ಬೇಕೆಂದ ಮೇಲೆ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ವಿಧಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ತಪ್ಪಿತಪ್ಪಿಗೆ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಕ ವಿಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾವು ನೀವೂ ಒಮ್ಮೆತವಾಗಿರಬೇಕು. ಆದು ಬಿಟ್ಟ ಎತ್ತರ ಏರಿಗಳಿಯಲು, ಕೋಣ ನೀರಿಗಳಿಯಲು ಎಂದ ಹಾಗೆ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಜಂಜಾಟಕ್ಕೆ ಮೊರಟರೆ, ಆಗ ಆದಳಿತ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಶೀಪ್ರವಾಗಿ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆಸಲು, ಅದಕ್ಕರನ್ನು ದಂಡಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರವಾದ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಮೊರಟರೆ ಆಗ ನಾವು ನಿಜವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ. ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗಾಡರು ಬಹಳ ಒಳ್ಳಿಯರು, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಘ್ರಣೆಯಾದರು. ನಸ್ಸೆನ್ನುತ್ತಾ ಯಾರೂ ಮೋಗಳಿಂದಿಂಬಿಲು ಆಸೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ನಸ್ಸನ್ನು ಯಾರು ಹೊಗಳಲಿ, ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನೋಭಾವ ಮಾತ್ರ 10-15 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು 10-15 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹಿಂದೆ ಏನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೋ, ಅವುಗಳನ್ನೇ ಇವತ್ತು ಕೂಡ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೇ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ಅಭವಾ ಲೋಪದೋಷಗಳು ಇರಬಹುದು; ಇರತಕ್ಕಂತಹ ಸಂಗತಿಯನ್ನು

ಇದ್ದಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ನನಗೆ “ಸಸ್ನೇಶನ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್” ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಸರು ಇಟ್ಟು ಕರೆದರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಅವ್ಯಾಯಮಾನವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಸಸ್ನೇಶನ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಪ್ಪ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನೇನೂ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದ ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ನೋಡು ಉಂಟಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಸರು, ಕುಲ ಹೋಮು ಪಂಗಡ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಣಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು, ಕಿವಿಯಾರೆ ಕೇಳಬೇಕು ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬ ಅದನ್ನು ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ಸೈಹಿತ್ಯ ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಯಾರದೂ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವ್ಯಾಯವಿರಬಾರದೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಅಭಿಸರ್ ಮೇಲೆ ಆವಾದನೆ ಬಂದವು. ಆಗ ಅವರ ಮೇಲೆ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಇವರು ಇಂಥ ಜಾತಿಯವರು, ಹೀಗೆ ಏಕೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಾಧ್ಯ? ನಾನು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಲ್ಲೇ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏನಿದ್ದಾರೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೊಳ್ಳುವುದರ ಇರತಕ್ಕವರೇ ಹೋರಬು ದೇಶವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೊಳ್ಳುವುದರ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಇಡೀ ದೇಶದ ಅಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೊಳ್ಳುವುದರ ಅವರು ಇರುವುದು. ಅದ್ದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕಷ್ಟಂಗುಣವಾಗಿ, ದೇಶದ ಬೆಳವಣಿಗಾಗಿ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾರು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನೇಕರು ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು ಇವತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನಾನೇನೂ ಇವತ್ತು ಹೋಸದಾಗಿ ತಪ್ಪ ಕಂಡಿದ್ದವನಲ್ಲ. ಅದು ನಡೆದಿರತಕ್ಕಂಥದ್ದು 1966ರೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ. ಅದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಶುರುವಾಗಿ ನಾವು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದರ ಫೈಲು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಂತು. ಒಂದು ಲಕ್ಷ 32 ಸಾವಿರ ಚೆಲ್ಲರ್ ರೂಪಾಯಿ ಕಾನೂನಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಬರತಕ್ಕಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಯವಾಗಿದೆ. ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ನಿಂದರು ಕೂಡ ಇವರ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರವಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂತಹ ಕೇಂದ್ರ ಇದೆ ಎಂದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, ಆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ 32 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನಲ್ಲದೇ ನೀವು ಯಾರಾದರೂ ಇದೇ ಸಾಂಸದರ್ಶಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅಂಥವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತಿದ್ದಿರೋ ಅಥವಾ ಹಾಗೆಯೇ ಸುಮನ್ಯೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿರೋ? ಯಾರಾದರೂ ಇಂತಹ ಕೇಂದ್ರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಲಿ, ಅನಧಿಕಾರಿಯಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಯಾರೇ

ಆಗಲೀ, ದೇಶಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುತ್ತವೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಖಿಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅಂಥವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಿಂಜರಿಯವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಟಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಒಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕೇ ವಿನಾ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಶ್ವಸನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅಧಿಕಾರಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟದವರೇ ಆಗಲೀ, ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿ ಹೊದಂತಹವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಸತ್ಯ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೂ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಹೊಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ವಾಯ್ವಾಯಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ನಿಮ್ಮುದೂ ನಿಮ್ಮದೂ ಗುರಿ ಒಂದೇ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಮೋಷನ್ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರು ಚನ್ನಬಿಂದ್ರನವರು ಬಹಳ ಕಟುಕರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಏಕೋ ಸಪ್ತೇ ಅಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಪ್ರೌಢೋಷನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಒಂದು ಅಭ್ಯರು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ಎಗ್ರಿಕ್ಯೂಲ್ಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹುದ್ದಿಗೆ, ಎಗ್ರಿಕ್ಯೂಲ್ಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ಸೂಪರಿಂಗೆಂಡಿಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹುದ್ದಿಗೆ ಪ್ರೌಢೋಷನ್ ಕೊಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಏಕೋ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕಾರಣ, ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಹುಕುಂ. ಈಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ 3-4 ಹುಕುಂಗಳಿವೆ. ಯಾವ ಹುಕುಂ ಬಿಡುವುದು, ಯಾವ ಹುಕುಂ ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಅಭ್ಯರು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

Sri H.D. Deve Gowda - Have you not passed orders and those could not be implemented due to pressure?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಂದ್ರ - ಪ್ರಾಲಿಟಿಕಲ್ ಪ್ರೇಷರ್ ನನ್ನ ಡಿಕ್ಷನರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಲಿಟಿಕಲ್ ಪ್ರೇಷರ್ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಆಡುಗಳಿವೆ. ಏನೇನು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅವು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ನೋಡಬೇಕು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ್ನು ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ

ತೀಮಾನನಗಳು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ತೀಮಾನನಗಳು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಸಲಹೆ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಉತ್ತಮ ಸಲಹೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ನನ್ನ ಮಿಶ್ರಣಿಗೆ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಇದೆ. ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ಗೂ ಇದೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅಭ್ಯರು ತೀಮಾನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಯೋಗ್ಯ. ಈಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕೆದ್ದು ಹುಕುಗಳೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ಗಳ ತೀಮಾನವನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ಸಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವಾರು ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹುಕುಂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕನ್ನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಪ್ರೇಮೋಷನ್‌ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದುದೂ ಇದೆ.

ಮತ್ತೆ ಅಡಿವಿಸ್ಪೇಷನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಡಿ-ಸೆಂಟ್ರಲ್‌ಪ್ರೈಸ್‌ ಆಗಬೇಕು. ಡಿ-ಸೆಂಟ್ರಲ್‌ಪ್ರೈಸ್ ಆಗಬೇಕಿಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಸಂಕೋಚಿಸಿದ್ದ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಧಿಕಾರ ಡಿ-ಸೆಂಟ್ರಲ್‌ಪ್ರೈಸ್ ಆಗಬೇಕು. ಡಿ-ಸೆಂಟ್ರಲ್‌ಪ್ರೈಸ್ ಆದಂದಿನಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗ ಆಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಾಯ ಏನೇನು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಶ್ಲಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬಹುದಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಹಜ್ಜಿನ ಆಸ್ತಕಿಯಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಮತ್ತೆ ಶರಾವತಿ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಒಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕರಾರುವಾಕ್ಯಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ನನಗೂ ಆಶೇ ಇದೆ. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಉಗ್ರವಾದ ಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಟಿಕೆ ಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಿಮಂದು. ಅದರೆ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಕೆಗಳು ಒಂದರೂ ಅವನ್ನು ನಾನು ಅವಿಶ್ಲಾಸವಾಗಿ ನೋಡುವವನಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೆ ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಾನು ಸರಿವಡಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಇದೆ. ನನಗೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಒಹಳ ಅಶ್ವಯುವಾಯಿತು. ನಾನು ಮೊದಲು ಆ ಕಡೆ ಇದ್ದವನೇ. 1960-61ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಶರಾವತಿ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಲಭಾತವಾಗಿ ತಪ್ಪೆ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿವಡಿಸಬೇಕಿಂದ ಹೇಳಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದವನೇ ನಾನು. ಅವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವನಿತ್ಯೋ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕಂಡು ಒಂದಿಲ್ಲ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಸ್ವಷ್ಟವಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೆಗಲು ರಾತ್ರಿ ಏನೇನೋ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಖಿಂಡಿತ ಹೊಸದಲ್ಲ. 1961-62ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕರೆದಂತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಎರಡನೆಯದು ಆರ್ಥಿಕ್‌ಪ್ರೈಸನ್ ಕಾಜು ಯಾವತ್ತಿದ್ದರೂ ಸರ್ಕಾರ ಜವಾಬ್ದಾರರು. ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನೂ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶರಾವತಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆ.

Sri H.D. Deve Gowda - ಶರಾವತಿ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡಿಲ್ಲ. You have already said that a dry or two will be allotted for the discussion of the factual report in this House in consultation with the Speaker. If that is so, there is no need to elaborate particularly on that point.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ - ಇರಬಹುದು. ಅದೂ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇಕು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸೈಹಿತರು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಉಗ್ರವಾದ ಟೀಕೆಗೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದು ನನ್ನ ಕೆರ್ಕ ವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಬುಹತ್ತೂ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕನ್ನಾಸ್ಟ್ರ್ಕ್ರ್‌ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರವಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಟ್ತು. ಟೆಂಡರ್ ಕಾಲ್‌ಫಾರ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಮಾಡುವುದು, ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಟೆಕ್ಸಿಕಲ್‌ಗ್ರಾಫಿ ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಟೆಂಡರ್ ಕಾಲ್‌ಫಾರ್ ಮಾಡುವುದು, ಹಣಕಾಸನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು. ಟೆಂಡರ್ ಅಂಗಿಕಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಇಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರವಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 12 ಜನರಿದ್ದಂಥ ಒಂದು ಬೋರ್ಡ್, ಅದರಲ್ಲಿ 8 ಜನರು ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ ರಿಟೈರ್‌ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಇರಬಹುದು. ಅಮೇಲೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು, ಪಿ.ಬಿಡ್‌ ಡಿ.ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇರಿರಸ್ತು ಒಳಗೊಂಡರೆ 12 ಜನರಿದ್ದರು. ಅವರು ಯಾರಾದು ಅನ್ವಯವುದು ಈ ಪ್ರಸ್ತರದಲ್ಲಿದೆ. ಅವೇಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಹಳ್ಳ ತಾಂತ್ರಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯವೂ ಇದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಿಲ್ಲ ಹಣವನ್ನು ವ್ಯಯಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ವಿಷಯ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದರೂ ಕೂಡ ಈ ಸಂಸ್ನೇ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಅದಕ್ಕೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

ಆ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಯಾವುದು ಬೇಡ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀಮಾನಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅವರೇನು ಒಂದು ತೀಮಾನಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರ್ಹೀ ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶಿಥಾರಸನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಶಿಥಾರಸನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಕ್ಷಾಬಿನೀಟ್ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತೀಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಗ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಂಥ ಒಂದು ಪದ್ದತಿ. ಅದಾದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವುಗಳನ್ನೇನು ಕಾಂಪ್ಯೂಟ್ ಕೊಡಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಯವರೇ ನಡೆಸಬೇಕೇ ಅನ್ವಯವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಯಾವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಆ ಸಭೆ ತೀಮಾನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೀರ್ ಆ ತೀಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಥಾರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಶಿಥಾರ್‌ನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಟೆಂಡರನ್ ಕರೆಯತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ - ಒಂದು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಇನ್ನೊಂದು ಸಿವಿಲ್ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಈ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಕಮಿಟಿಯಿದೆ. ಈ ಉಭಯ ಕಮಿಟಿಯವರೂ ಸೇರಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಯಾವ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಒಬ್ಬಕ್ಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಗಿನ ಒಂದು ಪದ್ದತಿ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿನ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಆ ಕೆಲಸಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಸಚಿವರ ಮೇಲೂ ಹೇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು.

ಇನ್ನು ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಕ್ಷಾಬ್ಜಿನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಇದರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಇದೇನೂ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಒಂದಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮದ್ರಾಸ್ ಹೆಡ್ಲಾಬಾದ್ ಇತ್ತೂದಿ ಕೇವಲ ಕೆಲಪ್ಪಾಂದು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೀಮಿತವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಧವಾ ಇದು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶ ಒಂದಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ಇದ್ದು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರ ಇಂಥದೇ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್‌ಗಳ ಅರ್ಮೆಂಟನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಕ್ಷಾಬ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯತಕ್ಕ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅನ್ನಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ಷಾಬ್ಜಿ ಏನಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು 4-5 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟೆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದೋ ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೂ ಮತ್ತೆ ಆ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾದವಿವಾದಗಳು ಏಳುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಿವಾದಗಳು ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲಾವಾಕಾಶವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜೊವನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಪಾದ್ಯುಟಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಡಿಯೇಕಾಗಿ ಬರುವುದರಿಂದಲೂ ಅಂಥ ವಿಚಾರ ಹೆಚ್ಚಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಈ ಕ್ಷಾಬ್ಜಿನ್ನು ಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಗೆ ಈ ಒಂದು ಕ್ಷಾಬ್ಜ್ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆಯೇ ವಿನಾ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೇನೂ ಇದು ಸ್ವೇಷಣಲ್ಲಾಗಿ ಆಕಾಶದಿಂದ ಇಳಿಯಲ್ಲಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇದೇನೂ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ನಿರ್ಮಾಣವೂ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದು ಕೇವಲ ಮೈಸೂರಿಗೇ ಸೀಮಿತವಾದುದ್ದಾಗೆ ಅಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಇದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೌದಲು ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ? ಈ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಕ್ಷಾಬ್ಜನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಯಾವ ಒಂದು ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದಲೂ ಹಾಕಿದ್ದಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್‌ಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಈ ಕ್ಷಾಬ್ಜಿಯತ್ತದೆ. ಇದು ಇಂಟರ್ಾನ್ಯಾಷನಲ್ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕ್ಷಾಬ್ಜ್, ಇದು ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆನಂತರ

ಅದೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಸನ್ವರು 1962ರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದುಗೆ ಮತ್ತೊಂದಾವತೀ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದರೆ:

"Categorical replies cannot be given. It depends upon the nature of work undertaken. In exceptional cases it has to go to arbitration. It is so not only in Mysore Government but in many other Governments. Possibly my friend is not aware. This is not new".

ನಾನು ಈಗ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಏತಕ್ಕೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ನನ್ನ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಇದನ್ನು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೇ ನೇರಪಾಗಿ ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಇಳಿಸಿಹೊಂಡು ಬಂದರೋ ಏನೋ ಎನ್ನುಹಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಸನ್ವರು ಈ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಕ್ಲಾಫ್ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದವರು ಅವರೇ ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಾ ಮುರುಗಾ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೇ ಇಂಥ ಒಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕಾಂಟಾಕ್ಸರಷ್ಟು ತಂದು ಬಿಟ್ಟರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಸನ್ವರು 1962ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 27ನೇ ತಾರಿಖಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:

"We want to finish the Project as early as possible. It is because of this necessity to finish the project as early as possible. We have decided to see that instead of having the old method of contract, the Government thought it fit to bring more powerful contractors, richer contractors who had more resources than we have and we have given them contract".

ಇದನ್ನೇಲ್ಲ ನಾನು ಏತಕ್ಕೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಮೊದಲು ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಸನ್ವರು ತಮ್ಮ ಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಏನೋಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರೋ ಅದೇ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ದರುದ್ವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೇಕೆ ಅವರು ಹೇಳಿದರು? 1962ರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಆಗತಾನೆ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಸನ್ವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಈ ಶರಾವತಿ ಕರ್ಮಕಾಂಡವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೊರಗೆದವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರು ಈ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಸ್ಟ್ರೋಸ್‌ಫೆಂಕ್ ಮಾಡಿಸೋಣ ಎಂದು ಅವರ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಅಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಒಪ್ಪತ್ತಕ್ಕವನ್ನಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್‌ರ್‌ಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಆ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನೇ ಎಲ್ಲಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದು ತಂದಿದ್ದನೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ತಾವುಗಳಿಲ್ಲರೂ ಇಂದೇ ಕಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿರಿ.

ಇನ್ನು ಆ ಶರಾವತಿ ವ್ಯಾಲಿಯ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಅನೇಕಾವತ್ತಿ, ಅನೇಕ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆಗ ನಾನೇನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್‌ರವರು ನನ್ನಿಂದಲೇ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಅವರೇನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರೇ ಆರ್ಥಿಕ್‌ಬ್ರೇಞ್‌ನ ತಂದರು, ಇದು ಮಾಡಿದರು, ಅದು ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ 5 ವರ್ಷ ನಾನು ಅಸೆಂಟ್‌ಲೀಲರಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಸಾದರ ಜೀವನ್‌, ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ಎಂಬ ಭೂತ ಬಂದರೆ ಕಷ್ಟ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡೋಣ ಅಂದರು. ಅದೊಂದು ಕಥೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಕೃತ ಅದು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ; ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಶರು ಮಾಡಿದರು. ಆರ್ಥಿಕ್‌ಬ್ರೇಞ್‌ನ ಕ್ಷಾಣನ್ನು ತಂದರು ಅವರೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ 5 ಭಾಜನ್‌ ಪ್ರೇಂ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದಿಟ್ಟಿ. ಆಗ ಶ್ರೀ ಅಮುರಗಂರವರು ಈಳಿತಿರುವ ಕಡೆ ನಾನು ಹುಳಿತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಜನ್ ಈ ರೀತಿಯದೆ; ಆಗ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು,

I hereby frame the following specific charges:-

"(1) This Government is guilty of not appointing a Judicial Commission to go into the alleged misdeeds, if any, of the previous Minister for Public Works, that is, myself, H.M. Channabasappa, in regard to Sharavathy Project, as alleged on the floor of this House.

(2) This Government is guilty of not directing Messrs. Tarapore and Company to carry out the work under Clauses 27 and 28 of the Contract Agreement, rates being fixed by the Chief Engineer and according to the provisions of the agreement in case of disagreement.

(3) This Government is guilty of obtaining a conditional letter of consent from Messrs. Tarapore Co. in gross violation of the terms of the contract agreement and proceeded to call for tenders for rock fill work, being fully aware of the facts that the letter of consent was not absolute but conditional and being fully aware that calling for tenders winking at these conditions would involve legal and financial implications and claims and give a handle to claim a compensation of Rs. 42 lakhs; and being fully aware that they would be charges of this guilt.

(4) This Government is guilty of adopting spurious procedures in considering these seven tenders for rockfill work in gross violation of all rules of procedures and standards prescribed under the rules, some of which are : that while the tenders were still with Government pending

decision, directing the Chief Engineer to send up prososal is of distribution among three favourite contractors.

(5) This Government is guilty of avoiding the Hydro-electric Construction Project Board by a sudden postponement of the meeting of the Board summoned for the purpose of consideration of the tenders with an ulterior motive of taking fanciful decisions behind its back and to confer financial benefits to pet contractors. They were fully aware of the functions of the Board. They are aware that the comparative statement of tenders were within them on 12th May 1962 and that the HECP Board was to meet on 19th May 1962, i.e. six days later, and had to discuss and decide the matter. Suddenly they postponed the meeting. For what purpose? These people are guilty of that charge with a view to avoid the HECP Board and make their own agents.

Therefore, I charge this Government with five serious charges". The first charge is if you feel I am guilty of anything in the Sharavathi Project you should have immediately appointed the Commission of Enquiry and the charge I made against the Government was that you are not able to do it because you have no case. That is one of the aspects. If a Judicial Commission is appointed so many other things might crop up because there are so many loopholes. Therefore, I submit to this House that having kept quite at a time when an offer was made that a Commission should be appointed to go into the guilt committed by Mr. Channabasappa you have not done it when you were in power. Now you think that people will belive you if you come forward with a theory that Mr. Channabasappa has started all this. No, it is going to happen.

Sri M.S. Krishnan - Don't you think that you are now on a more firm ground to conduct the same judicial enquiry and get yourselves absolved of those charges?

Sri H.M. Channabasappa - That is a separate matter altogether. I have absolutely no quarrel with hon. Member Sri Krishnana because both of us worked togehter. I have respect for your intentions as also to that of my hon. friend Sri Deve Gowda. I will quote him also when occasion comes. He is with me and I know his heart is with me. None of you know it.

Sri M.S. Krishnan - Might be that he join you tomorrow.

Sri H.M. Channabasappa - That is quite possible. That is not a thing which I rule out. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಅಪಾದನೆ ಇದೆ, ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಏನು ತಪ್ಪೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬಹುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಜ್ಯುಡಿಟಿಷಿಯಲ್ ಎನಾಕ್ಸೆರಿ ಮಾಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ಬಿಂದಾರು ಭಾರ್ಚುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಸರ್ಬೇ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಆದನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದಾಗ ಈಗಿರುವ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆಗಲೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಸುಮನ್ನೆ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಂದ ಹೀಗಾಯ್ದು ಎಂದು ಕಥೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹೇಳಿದಾಗ ಏಷಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹವಿದೆ, ನಾನು ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬರಬಹುದು.

I want to tell this House that until the rules are changed, the rule of the country is that all works must be given by tenders. That is the rule of the country. The rule says, if I may quote it - Rule 167 of the P.W.D. Code:

"All works shall be given out by tenders except those which are less than Rs. 10,000".

Until this rule is changed, this rule is 'Vedavakya'.

ಈ ರೂಲ್ ಇರುವವರೆಗೆ ನಾನೂ ರೆಸ್ಪೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕು, ನೀವೂ ರೆಸ್ಪೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕು. Granting it was done 50 years ago, so long as the rule is in force, you and I are bound by it, and if I go against it you will be the first man to oppose and say that I am going against it. ಆದುದರಿಂದ ಈರೂಲ್ ಇರುವವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಕೋಡನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದರೆ ಹದ್ದುಮೀರಿ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೈವೆನ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಮಹತ್ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಿವಾಟ್‌ಎಮೆಂಟ್‌ನವರು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಹುಕ್ಕಂ ಮಾಡಬೇಕು. ೭೦ತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್‌ನ್ಯಾಂಕ್‌ರ ಇದ್ದ ನಿಯಮವನ್ನು ಒತ್ತೊತ್ತಿಗೆ ಇಟ್ಟು ನಾವು ಆದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಟೆಂಡರ್ ಕರೆದು ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದೀರೆ, ವಿಧಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದೇ ಆದು ತಪ್ಪೆ. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿರುವುದು ಸರಿ. ಹೆಚ್.ಇ.ಸಿ.ಪಿ. ಬೋಡಿನವರು ಈ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಏನು ಕಾರಣ ಕೊಟ್ಟರು ಎನ್ನಬಹುದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಏನಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳು ಇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲ ತೇದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅನಗತ್ಯ ಮತ್ತೆ ನಾನು ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು 1964-67ನೇ

ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಏನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ದುರ್ಭೀನು ಹಾಕಿ ನೋಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಯಂತೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಲೋಪದೋಷ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಡಾಜ್‌ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಈಗ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪನವರು ಅಬ್ರಿಟ್‌ಎಂಎಸ್ ಮಾಡಿದವರು ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಯಾರು ನಂಬಿತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. What did you do then? Why did you not do it? You were afraid of doing it. ಈಗ ನೀವು ಯಾಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ ವಿಷಾದೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. "at appropriate time appropriate action will be taken" in order to establish the truth in this country ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 1963ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಸಂಗರು ಹೇಳಿದರು ಶರಾವತಿಯೋಳಿಗೆ ಕೋಟ್ಯಾನುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಘಣಾದ ದುರವಯೋಗ ಲೀಕ್ ಹಾಕಿದರೆ ಅದು 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಇದ್ದಾದ್ದು ಈಗ ವ್ಯಾಯಃ 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಸಂಗರು ಈ ರಿತಿ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಅವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ 5 ರೂಪಾಯಿ ಇರಬಹುದು. ಈ ದೇಶದ ಹಂ 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಹೋದರೆ ಹೇಗೆ? "Chief Minister says 'No to Sharavati probe'. Chief Minister Sri Nijalingappa on Wednesday rejected the demand by the Legislative Assembly for a judicial enquiry into the Rs. 120 crore Sharavati Hydel Project.

And the next day, he says in the same Assembly 'No' for a Sharavati probe initiated by the Leader of the Opposition or members of the Opposition.

I am putting it you frineds, now you can judge with this background what exactly is the story of the 'Karmakanda' of Sharavati Project.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ - ಅರಳು ಮರಳು ಇರಬಹುದು.

Sri H.M. Channabasappa - But, I would not like to be one with you in that, because at the time he was in full vigour.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಫ್. ಕೃಷ್ಣ - ಚಕ್ರಬಿಂಬನ ಕೋಟಿ ತರಹ ಆಯಿತು.

ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ - ಅಭಿಮನ್ಯ ಹಾಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ - ವಿರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಒಡೆದು ಹೋಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಲೇ ನಾನು ನೋಟ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

12ರ ಮಾರ್ಚ್ 1968ರಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಎಂದು ಆಯಿತು. ಕೆಲವು ದಿವಸದ ಹಿಂದೆ ವಾಟರ್ ಪ್ರೇಜರ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪವರ್ ಕೆನಲ್ ಬ್ರೈಚ್ ಆಯಿತು ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ನಾನು ಹೇಳಿರತಕ್ಕಂಥ ಟನಲ್ ಯಾವುದು ಎಂದರೆ ವದೇಯನಬೈಲ್ ಟನರ್ ನಂಬರ್ 1. ಅದರ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿದೆ. ಇದು ಪವರ್ ಕೆನಲ್ ಹಿನಿಲ್ ಒಡೆದು ಹೋಗಿದ್ದುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಸನ್ವರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ರಸನ್ವರು ಪವರ್ ಕೆನಲ್ ಒಡೆದು ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಹೇಳಿದಾಗ ಆದು ಒಡೆದು ಹೋಗಿಲ್ಲ, ಸೀಳ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಸ್ನೇಹಿತರೇ, ಈ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಗಹನವಾದುದು. ಯಾರದೇ ತತ್ವ ಇರಲಿ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವರಿತು ಕೆಲಸ ನಡೆವಿಲ್ಲ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ವಚಾ ಮಾಡಿಬಿಡಿ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಹೇಳಿದರು. ಒಟ್ಟಿಕ್ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ವಚಾ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಅದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೋಟಾನುಕೋಣಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆರೆಗಳ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ವಚಾ ಮಾಡಬಿಟ್ಟು ಬರಿ ದಿವಾಟ್ ಮೆಂಟ್ ನವರೇ ಮಾಡತ್ತು ಇರುವುದು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕಮ್ಮಾನಿಸ್ಟ್ ಕಂಟ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣ - ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ನಾವು ಆದೇ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು, ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು, ಎಂದು ತಮ್ಮ ಆಭಿವೃತ್ಯಾಯಿವೇ?

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನೆಹಿಂದ್ರ - ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ವಚಾ ಮಾಡಿ, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮುಖ್ಯಾಂತರ ಕೆಲಸ ನಡೆಮಾಡು ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಎರಡನ್ನು ತುಳಕ ಮಾಡಿ ಅದರ ಕಷ್ಟಸುವಿಗಳನ್ನೂ, ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನೂ ಮನನ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ವಿನಿಸಿ ಅವರಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಪ್ರಾರ್ಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಯಾಪ್ರಾಜ್ಯಕೆ.ಆರ್. ಸಾಗರ ಕೆಲಸ ದಿವಾಟ್ ಮೆಂಟ್ ಮುಖ್ಯಾಂತರ ನಡೆದವು. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಆಗಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ. ಯದೇಚ್ಯಮಾಗಿ ಆ ಜನಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಕ್ಷಣ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಾನು ತರಹ ಮಿಷನರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೇಲ್ಲಿಬಾರಣೆಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿಷಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಇಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಲಸ

ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ ಮತ್ತೊಂದು ಅದೇ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಂಟಾಕ್ಕು ಮಾಡುವುದಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಕೆಮಿಟಿ ಮಾಡಿ, ಕೂಲಂಕಷಣಾಗಿ ವರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿ ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನನ್ನದೇನೂ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಹಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹಲವು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ರಸ್ತೆಗಳು, ಕೆರೆಕೆಪ್ಪೀಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವಿಚಾರ, ವಿದ್ಯುತ್ಪಕ್ಷ ಬಡವನ್ನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಯಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ನಡೆದಿದೆ. ಈಗ ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಇಟ್ಟಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನೇಕರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಿರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹಳ್ಳಿಗಳ ರಸ್ತೆಗಳು ಆಗಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಪ್ರಾಶ್ನೆ ಹೊಡಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನೂ ನಿಮ್ಮಾಡನೆ ಧ್ವನಿಗೂಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಸ್ತೆಗಳ ಯಾವ ಉಂಗಿಗೆ ಇಲ್ಲವೋ ಯಾವ ಉಂಗಿ ಪ್ರಗತಿ ಆಗಿಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ನಂಬಿರುವವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಏನೇ ಕಟ್ಟ ಬರಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಂಗಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ರಸ್ತೆ ಇರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಪಣಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ 4 ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಏನೆಂದರೆ ಈ ರಸ್ತೆಗಳು ಅನೇಕರಿಗೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಗೆದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂತಹ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ ರಸ್ತೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ೧೦ಬಾಲೀನ್‌ ಎನು ಇದೆ ಅವನ್ನಲ್ಲಿ ಸರಿವಡಿಸಬೇಕು. ಪ್ರೇರ್ವರ್ ಮತ್ತು ಘುಲ್ ಬಂದ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿಬಿಡುವುದು, ಪ್ರೇರ್ವರ್ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಕಡೆ ಮಾಡಬೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ಆ ರೀತಿ ಆಗಬಾರದು. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇರತಕ್ಕ ಏರಿಯಾ ವೈಸ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ಸೆರ್ಕೆಟ್‌ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದು ಸ್ಟ್ರೀರ್ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್‌ಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಸ್ತೆ ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸ್ಟ್ರೀರ್ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್‌ನಲ್ಲಿ 1.07 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ರಸ್ತೆ ಇದೆ. ಗುಲ್ಗಾಂ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ 0.19 ಇದೆ. ಬಾಕಿಯದು ಇವೆರಡರ ಮಧ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಂದಮೇಲೆ ಅವಗಳನ್ನು ೧೦ಬಾಲೀನ್‌ ಎನು ಇದೆ ಇದು ಹೊಗಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸ್ವೇಧಿತರು ಎಲ್ಲೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣಾವನ್ನು ರೂಪರ್ತು ಕರ್ಮಾಸ್ತಿಕೆಷಣನ್ನು 4 ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದೇರು ಮೀಸಿಗಂ ಲಿಂಕ್‌. ಆ ಕಡೆ ರಸ್ತೆ ಆಗಿದೆ, ಈ ಕಡೆ ರಸ್ತೆ ಆಗಿದೆ ಮಧ್ಯ ಬಂದು ಮೈಲಿ ರಸ್ತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅಪ್ಪಿಯೋಜಕವಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಮೀಸಿಲಿಂಕ್‌ನ್ನು ಕನ್ನಸ್ಟೆಕ್ಸ್ ಮಾಡುವುದು. ಎರಡನೇಂದು

ఓందే మాడిద రస్తే కోరెదు హోగి అప్పయోజకవాగిదే. మూరనేయదు రస్తే మాడి ఆదన్న పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపాట్స్‌మేంటోగే సేరిసికోల్చబేసు. ఇల్లదే హోదరే కేట్టుహోగుత్తదే. నాల్చునేయదు ప్రతియోందు హళ్గొ కూడ ముఖ్య మాగఫగళింద ఆప్పోఇ రస్తే ఆగబేసు. ఓగే నాల్చు భాగశాగి వింగడణి మాడిదేవే. ఎల్లూ తాలుహకగళ మాటియన్న తరిసుత్తేనే. ఈగు 100 తాలుహకినము బందిదే. ఇన్ను 60-70 తాలుహకినింద ఇష్టపరల్లే బరుత్తదే. ప్రతి తాలుహకినల్లియూ ఎష్టేష్టు మైలి రస్తేయన్న పి.డబ్బు.డి రస్తేగళన్నాగి తేగెదుకోళ్లువుదక్కే యోగ్యవాగిదే ఎందు లేక్క వాకిద్దేవే.

ఈ కాగోఁదు తిమ్మప్ప - యావ ఆధారద మేలే తేగెదుకోళ్లుత్తీరి? ఆయా క్షేత్రద విధాన సదస్యరన్న విచార మాడుత్తీరా?

ఈ ఎబో.ఎం.చస్టుబిపప్ప - ఆయా తాలుహకినల్లి ఆయా ఆసిస్టేంట్ ఇంజినియర్ తాలుహక మ్యాపన్న బిరెదు, ఆదరల్లి ఎల్ల గురుతు హాకి నమగే కట్టుఖిసికోదుత్తారే. ఎల్ల మాటితి బంద మేలే ఆ మాటితియన్న ఆయా క్షేత్రక్కే సంబంధపట్ట ఎం.ఎల్లా.వ.ఎం.ఎల్లా.సి. యారిద్దారే ఆపరిగి ఒదిసుత్తేవే, ఆదరల్లి ఎష్టు వఞ్చగళల్లి ఆ రస్తేగళన్నల్లి తేగెదుకోళ్లబేసు. ఇప్పుడు ముందిన వషా ఎష్టాగటిముదు ఎన్నువుదన్న తిథిసుత్తేనే. ఆయా తాలుహకిన సదస్యరిగి అల్లిపేట్టు పరిచుయిరువుదరింద ఆవర సలహమున్న ప్రచొ సమగ్రవాద కాయిక్రమము తేగెదుకోళ్లబేసేందు యోజనే మాడిదే. 50 మైలియిష్టు రస్తేయన్న ఈ వషాద మట్టిగే తేగెదుకోళ్లబేసేంబి అభివృయ సకారక్కే ఇదే ఎన్నువుదన్న నాను అనేక వేళే హోరగెడవిద్దేనే. ఆదే అభివృయ ఈ హోత్తు ఈ సఫీయల్లి తమ్ముముందే తిథిసుత్తిద్దేనే. ఈ 50 మైలియిల్లి యావ యావదు హేగే హేగే ఇరబేసు ఎన్నువ వివరగళు ఈగ ఆనావళ్లకేవెందు భావిసుత్తేనే. ఇష్టు ప్రమాణిదల్లి మాడిదరే నమ్మ హళ్గయవరు పునీతరాగుత్తారే. ఇన్న ఎరదు మూరు వషాగళల్లి ఆదస్తేల్ల పూర్వసబేసు ఎన్నువ ఆసియన్న ఇట్టుకోండిద్దేనే. ఆద్య నిమ్మల్లి సహకార తేగెదుకోందు ఎల్ల విషయగళన్న పరిశీలనే మాడి ముందిన క్రమ తేగెదుకోళ్లత్తేనే. ఇదరింద ఎల్ల సదస్యరిగా సమాధానమాగుత్తదెందు నుబిద్దేనే. రస్తేగళ విషయదల్లి ఏనేను హేళద్దు అప్పగళీల్లమ్మా ఈ ఒందు ఉత్తర హోగుత్తదే ఎందు తిథిదుకోండిద్దేనే.

విద్యుత్పిక్షయ విషయవాగి హోద సాలినల్లి 2750 హళ్గాలగే విద్యుత్కున్న కోట్టిద్దేవే. ఈగ మాన్య సదస్యరు నన్న గమనమన్న సేళీదు ఎల్లిస్టిసిటి బోఇంట్ చిఎఫ్ ఇంజినియర్లోరవరు కేలసపన్న నిల్సిసబేసేందు ఆజ్ఞ కోట్టిద్దారేందు హేళిదరు. ఆ ఆజ్ఞయన్న బదలాయిసుపంతే తిథిసిద్దేనే. హచ్చు మాడువుదక్కే నాచ్చమాదరే మాడుత్తేనే. కొనే పక్ష్ 27000 హళ్గాలగే విద్యుత్పిక్షయన్న కోదువుదష్టే అల్ల, ప్రమాణిదల్లి

ವಿದ್ಯುತ್ತೀರ್ಥಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೇನಿದೆ ಅದರ ವೇಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆನ್ನುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಎನಜ್ಞೆಸಿಂಗ್‌ಪಂಪ್‌ ಸೆಟ್‌ಪ್ರೋ ಸಹ ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ತೆಂಗಿನ ತೋಟಗಳಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ತಿವರಿಸಿರಿಸ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ತೆಂಗಿನ ತೋಟಕ್ಕ ಆಗಿಂದಾಗೆ ನೀರು ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ ಘಸಲು ಬೆಂಧುಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರೂ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಗಮನವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನೀರಾವರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದ್ವಿಷಯಿಂದ ಆಗಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಸಲಹಗಳನ್ನು ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದು ತಕ್ಣಿನ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಬಂದರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದ್ವಿಷಯಿಂದ ಆಗಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಸಲಹಗಳನ್ನು ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದು ತಕ್ಣಿನ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಳು ತೆಗೆಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಒತ್ತಿಪುತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾಳು ತೆಗೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಬೇಡಿ, ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾಳು ತೆಗೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಎಂದರೆ ಎಕರೆಗೆ 10-15 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಖಿರ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಎಕನಾಮಿಕಲ್ ಆಗಿ ಅಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೋರತು ಅಪ್ರಯೋಜಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಣಿಕಾಸು ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಅದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಗಳಿಗೆ ಅಗುವಂತೆ ಯಾವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ರೀತಿಯಿಂದ ನಾವೂ ನೀವೂ ಉಭಯತ್ವರೂ ಕೂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕಷ್ಟೀಯನ್ನು ಎತ್ತರ ಮಾಡಿ ಸೈರೇಜ್‌ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಷ್ಟಗಳಿವೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಜಮೀನು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಳುಗಡೆ ಹೆಚ್ಚಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಕಡೆ ಸೈರೇಜ್‌ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟುಂತರವಿಲ್ಲ.

ಮೈಸ್ರೂ ಇರಿಗೇಷನ್‌ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮುದು ಸೇರಿದ್ದರೂ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಕೆಲಸವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಬೇಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತಮ್ಮಾದನೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಒತ್ತಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್.ಹನುಮೇಗೌಡ - ಕೆರೆ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸ ಬೇಗ ಆಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ.ಚನ್ನಬುಷಪ್ಪ - ಒಂದು ಅಜ್ಞ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಅದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಬಹುದು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆರೆಯೂ ಸರ್ಕಾರದ ರಸ್ತೆ ಎನ್ನುವ ಅರಿವು ಸ್ಥಳೀಯ ಜೂನಿಯರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಎಕ್ಸೈಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆವರುಗಳಿಗೆ ಇರಬೇಕು. ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆರೆ ರಿಪೇರಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಸರಿಪಡಿಸಿದೆ ಇದ್ದೇ ಕುಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಅಜ್ಞ ಮಾಡಿದ್ದನೇ. ತಾಬುಗಳು ಶಿಥಿಲವಾಗಿರಲಿ, ದಂಡರುಗಳು ಓಡಾಡಿ ದಂಡೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕೆರೆಗೆ ಅವಾಯ ಒದಗಿಸಂಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿ, ಇಂಥ ಸಣ್ಣಪ್ರಟ್ಟ ಕಾಮಗಾರಿಗಳೇನಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಎಕ್ಸೈಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅಥವಾ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹೋದಾಗ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಕ್ಷಣ ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂಧದು ಅವಶ್ಯಕ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಉಗ್ರ ಕುಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಜ್ಞ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ತಾವುಗಳು ಯಾರಾದರೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ತಕ್ಷಣ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವರು ಮಾಡತಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ.ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್ (ತಿಪಟೂರು) - ನಾನು ಸವಡಿಗಳ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬುಷಪ್ಪ - ಸವಡಿಗಳು ಮೇಜರ್ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಮೇಜರ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ಗಮನವನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿ. ಅದನ್ನು ಅವನ್ನು ವಿಶ್ವಸ್ತಾವಕೂಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೇಶದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೂಸ್ಥರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಈ ನಮ್ಮರಚನಾತಕ ಕಾರ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ನಾಯ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನೂ, ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಕರಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಣ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲಿನ ಭಾಷಣ *

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ಇವೊತ್ತು ವರದು ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಈ ಕಡೆಯಿಂದ ವರದು ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಮಾತನಾಡಿ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಆವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳು ಏನಿವೆ, ಆವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಬಚೊ ತಪ್ಪದೆ ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಲಹೆಗಳು ಸಣ್ಣಾಗಲೀ, ದೊಡ್ಡಾಗಲೀ ಆ ಸಲಹೆಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರದಾತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸುಭದ್ರ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಚ್ಚವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಧ್ಯರಿಂದ ಈಗ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮರೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇತರೇ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಾತ್ವಾರ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ತಾವು ಭಾವನೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಏನೆಂದೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನೇನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಸರ್ವಿಸ್ ಆಗನೇಜೆಂಟ್‌ನು. ಅದು ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಅಧ್ಯರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಕೂಡ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಜನತೆಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅಧ್ಯರಿಂದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಲೋಪಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಅವಗಳನ್ನು ಯತ್ಕೊಂಡಿತ್ತೋ ಸರಿಪಡಿಸಲು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಆ ರೀತಿ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿಯ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗಿನ ಆಡಳಿತ ಸ್ವಚ್ಚವಾಗಿ ನಡೆಯುವೇಕು, ಅದರಲ್ಲಿ ಲೋಪದೋಷಗಳಿವೆ, ಆದರಲ್ಲಿ ಲಂಚಗಳಿತನ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ, ಆದರಿಂದ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಅನುತ್ತಕ್ಷಂದ್ಧರ ಬಗ್ಗೆ ಬಂತ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಅರನೇಜೆಂಟ್ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದನ್ನು ಬಂದೂಬಸ್ತು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಇಚ್ಛೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಕೊರಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ಸ್ವಚ್ಚವಾಗಿ ಸೇವಾವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ಸರ್ಕಾರದ ಅಸೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 1ನೇ ಅಗಸ್ಟ್, 1973

సదస్యర ఆసేయూ అదే ఆగిరువుదరింద నమగే నిమగే భేద ఇల్ల. మోదలనేయదాగి ఎం.ఎస్.ఇ.బి. తాను మాడతక్క కేలసవన్న మైసూరు పవర్ కాప్టొఫేఱేషన్‌గే ఏతక్కే వహిసితు. అదు కానునిగే సరియాగి మొందువుదిల్లవాద్దరింద అదన్న రద్దు మాడబేటు, విద్యుచ్ఛక్తి మండలియవరే హోస హోస యోజనేగళన్న మాడువుదు యోగ్య ఎందు అనేక మాన్య సదస్యరు హేళి ఆ బగ్గె ఆపాదనేయన్న సహ మాడిదరు. మాన్య కృష్ణన్ అవరు ఈగ ఇల్ల. ఆవరు సహ ఇదన్న ప్రెస్టాప మాడి ఆ రీతి వహిసిద్దు విద్యుచ్ఛక్తి మండలియ ఆస్కో విచుచ్ఛవాగిదే ఎందు హేళిదరు. అదు సరియల్ల. ఎల్స్ట్రిటిటి బోఎండ్ ఆస్కోన్ 34నే కలం ప్రకారవాగి బోఎండ్‌న అనుమతియింద విలేష కారణగళగోస్చర యారు బేశాదరూ ఈ ఒందు జనరేటింగ్ కేలసవన్న అందరే విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్సాదనే మాడువ కేలసవన్న మాడబిముదు ఎందు విధేయకవాగిదే. ఆద్దరింద అదక్క అడ్డియేసూ ఇల్ల. పతక్కుగి మైసూరు పవర్ కాప్టొఫేఱేషన్‌ను మాడబేటాగిత్తు. యారిగాదరూ హద్దగలన్న మాడిశోచువుదక్కే అదన్న మాడిరిబముదు ఎంబ చావనేగళు బరువ రీతియల్లి నమ్మ స్టేటరు తిథిసిదరు. అదు సరియల్ల.

వాస్తవిక ఆంతవన్న నాప యావ దృష్టియింద నోచుత్తిద్దేవే ఆదే దృష్టియింద నోచి పరితీలనే మాదిద్దేవే. ఈ హిందే ఈ యోజనగళన్న ఎ.ఎస్.ఇ.బి. యివరు మాడుత్తా ఇరలిల్ల. తరావతి యోజనేగ హేష్టో ఎల్స్ట్రిటిటి కొస్ట్రిక్షన్ బోఎండ్ మాడిత్తు. ఈగ ఒందు వేళి బ్యహత్ యోజనేగళు వినివ కాలనది జలవిధుత్ యోజనే, వరాణి, బారాపూణి ముంతాద బ్యహత్ యోజనగళన్న ఒందాదమేలే ఒందు యోజనేయన్న నడెబేటాగుత్తదే. ఈ యోజనగలన్న మాడువుదక్కే ఈగ ఎబో.ఇ.సి.పి. ఇల్ల. ఆద్దరింద అదే మాదరియల్లి ఒందు వ్యవస్థేయన్న మాడతక్కద్దు యోగ్య ఎందు సకార యోఇసే మాడితు. ఇదక్క ఇన్న కులవారు కారణగళివే. ఇదరల్లి ఇప్పొత్తిన దివస ఈ ఒందు పరిష్కితియల్లి దొడ్డ దొడ్డ యోజనగళిగి హావన్న ఒదగిసతక్కద్దు దొడ్డ కష్ట. ఆద్దరింద ఈ యోజనగళిగి దొడ్డ ప్రమాణదల్లి హావన్న ఒదగిసబేటాదరే దొడ్డ దొడ్డ బ్యాంకో ముంతాద సావాజనిక ఆధిక సంస్కరిత ముఖింతర హావన్న పడేయవుదక్కే అనుకూలవాగుత్తదే ఎందు ఎల్లా తజ్ఞరూ కూడ యోజనే మాడి ఈ మైసూరు పవర్ కాప్టొఫేఱేషన్ ఆన్న రచనే మాడలాయితు. ఇదన్న రచనే మాడువుదక్కే కారణ నమ్మ దేశదల్లరతక్క ష్టేనాన్ ఇన్ స్టిట్యూషన్‌గలింద హావన్న పడేదుశోందు ఈ ఆభివృద్ధి యోజనగలన్న మత్తు ఇతర కేలస కాయ్ఫగలన్న మాడబేటు ఎన్నపుదు ఒందు కారణ. ఇదర జోతెం మైసూరు స్టేటో ఎల్స్ట్రిటిటి బోఎండ్ వినిదే ఆదర కేలస కాయ్ఫగలు బహాల వేగదల్లి నడెయబేటాగిదే. ఆ కేలసగల హోరే జాస్తియాగిదే. దొడ్డ దొడ్డ లేసుగలన్న వాకబేటు. గ్రమాంతర

ಪ್ರದೇಶದ ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೈನ್‌ನೋವನ್ ಲೈಸ್‌ಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಯಬೇಕು, ಇಂಟರ್‌ಸ್ಟೇಟ್ ಲೈಸ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು, ಈ ರೀತಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಗಳು ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೃಹದಾಕಾರವಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಭಾರದ ಹೋರೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗಿಂತ ಮೇರಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯಭಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬೇರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವೆಡರಲ್ಲಿ ಎಡರುತ್ತೊಡರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅರಂಭ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಸಿವಿಲ್ ವರ್ಕ್‌ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದುಂತಹ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸದ್ಯದೇಶದಿಂದ ಈ ಮೈಸೂರು ಪವರ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಿಪ್ಪ - ಎಚ್.ಇ.ಸಿ.ಪಿ. ಯನ್ನು ಪತಕ್ಕೆ ರದ್ದು ಮಾಡಿದಿರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಎಚ್.ಇ.ಸಿ.ಪಿ. ಇದ್ದರೆ ಆದು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೈತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಳಿನದಿ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ, ವರಾಹಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಎಚ್.ಇ.ಸಿ.ಪಿ. ಬೇರೆ ಬ್ಯಾಂಕು ಅಥವಾ ಇತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಚ್.ಇ.ಸಿ.ಪಿ. ಅನಾವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿ ಮೈಸೂರು ಪವರ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈಗ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಿರಾತಂಕಾಗಿ ಸೆಯೆಬೇಕು, ಸರ್ಕಾರದ ಎಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಸೂ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕು, ಅಧಿಕಾರ ದುರವಯೋಗವಾಗಬಾರದು ಎನ್ನಲ್ಪದು ಈ ಕಡೆಯ ಮತ್ತು ಆ ಕಡೆಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದ ವೆಚ್ಚ ಕೊಡ ಹೆಚ್ಚು ಹೊರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಅಥವಾ ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ. ಯಲ್ಲಾಗಲೀ ದುರಾಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕಾಳಿನದಿ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಕ್ಷಯರ್ ಕಟ್ಟಾ ಆಗಿ ಇರತಕ್ಕಂಥಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಯಿತು. ಇದು ನಿರ್ದಾರಕ್ಕಿಣಿವಾಗಿ ಅವರು ಎತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮೇಲ್ನೇಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈ ಕಾಳಿ ನದಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿನ ಮೇಲೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಬಹಳ ವೈಶಿರಿಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿದ್ದು. ಏರಡು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಯಾವ ಪರಶ್ಯಾ ಇಲ್ಲ. ಕಾಳನದಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಇದು ಬಹಳ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆ, ಕಡಿಮೆ ಖಚಿತನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ದೊರೆಯುವ ದಕ್ಷಿಣ ಅತ್ಯಂತ ದೂಡ್ದೂದ ಯೋಜನೆ ಕಾಳನದಿ ಯೋಜನೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೇ ಹಣವನ್ನು ಖಚಿತ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯುತ್ಕಷ್ಟ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಆದನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದೇ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡಬಿಂದು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಹೊಣೆಯನ್ನು ಮೊತ್ತಮೊಂದಿರುವಾಗ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಮೌಲ್ಯ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಚೀಕ್ರಿಯಾಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯುತ್ಕಷ್ಟಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ರೀತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮ ಲ್ರಾ ಯೂನಿಟ್‌ನಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ಕಷ್ಟ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಆ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಆದರಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕಪಕ್ಷದ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಮೊಂದಬಹುದು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಹಣ ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆಂದರೆ ನಾವು ವಿದ್ಯುತ್ಕಷ್ಟಯನ್ನು ನಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬಿರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ನಾವು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಡುವಾಗ ಆದರಿಂದ ನಮಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತೆ. ಇದರಿಂದ ನಾವು ನಮ್ಮಕ್ಕೊರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಒಂದು ಉದಾರ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಆ ಯೋಜನೆಗೆ ಒಳ್ಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವೀಕೃತಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕನ್ನೆಸ್ಟ್ಯಾಮರ್ಸ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಗುವಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗ ನಿಜವಾದವುಗಳು. ಇವತ್ತು ಬ್ರೇಕ್‌ಡೆಪ್‌ನೊ ಆಗತಕ್ಕುಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ಕಷ್ಟಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ಕಷ್ಟ ವೈಲೂರ್‌ ಆಗತಕ್ಕುಪುಗಳು ಮತ್ತು ಬಿಲ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳೂ ಇವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳು ಸಹ ಇವೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಸ್ವರವಾಗಿ ಬಿಲ್‌ ಕೊಂಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ನಾನು ಮೇಲ್ವೈಸ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಎರಡು ವ್ಯಾಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಂತಿಷ್ಟು ಮೊತ್ತು ನಿಂತುಕೊಂಡು ದುಡ್ಡ ಕಲೀಕ್ಪ್ರ ಮಾಡುವಂತಹ ಯೋಜನೆ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಈ ದೇಸೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಶ್ರಮವಟ್ಟಿರೂ ಅದು ಅವಶ್ಯಕವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದೇ ರೀತಿ ಮಾನ್ಯ ಕ್ರಿಷ್ಟಾರವರು ಬ್ಯಾಂಕೆನಲ್ಲಿ ಡಿಪ್ಯೂಟಿಸ್‌ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜನರಿಗೆ ಆದಷ್ಟು ಸಹಾಯವಾಗುವ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಿಲ್ಗಳನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತಹ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನಾವು ಗಮನದಲ್ಲಿಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನು ಲೋ ಪೋಲೀಜ್‌ ಮತ್ತು ಪ್ಲೇಲೂರ್ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳು ಆಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂತಹ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇವುಗಳು ಸರಿಯಾಗಬೇಕು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೇಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತೇಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಖಿಚ್‌ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಅವಶ್ಯವಂದು ಒಟ್ಟಿ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ರೇಟ್‌ ವಿಷಯ. ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಮೂರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಖಿಚ್‌ ಇದ್ದರೂ, 30 ಪ್ರಸ್ತೇಚಣ್‌ ಮಾಡುವುದು ಅನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಕೇಲವರು ಹೇಳಿದರು. ಇದು ನಿಜ. ಇದರಲ್ಲಿ ಲೋ ಬೇನೊಫೆನ್ ಡೆಲಿವರಂ ಹೊಡತಕ್ಕಂತಹ ಪ್ರಸ್ತೇಚಣ್ ಡೆಲಿವರಿ ಕೊಡತಕ್ಕಂತಹ, ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಚಕ್ಕಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂತಹ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ರೇಟ್‌ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆನೂ ಇಲ್ಲವಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೂರು ಪ್ರಸ್ತೇಚಣ್‌ ಇದ್ದರೂ 30 ಪ್ರಸ್ತೇಚಣ್ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆಯಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ಹೆಚ್ಚೆನ್ನೂ ಲೈನಿನಲ್ಲಿ ಡೆಲಿವರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟ್‌ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಓಲ್ರೇಜ್‌ ಸ್ಟೇಪ್‌ ಡೌನ್‌ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದವು ಖಿಚ್‌ಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೇಪ್ಪು ಖಿಚ್‌ಗುತ್ತದೆ, ಅದರ ಡಿಪ್ರಿಸಿಯೆಂಫ್ರೆನ್‌, ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ ಎಲ್ಲ ಹೊಗಿ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ ನಾವು ಹಾಕಿರತಕ್ಕಂತಹ ಏನೂ ಹಚ್ಚಲ್ಪವಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಶರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗತಕ್ಕ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಡೆಲಿವರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಖಿಚ್‌ಗಳನ್ನೇಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ರೇಟ್‌ ಜಾಸ್ತಿಸಿಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಬ್ಬರು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮದ್ದಾಸಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಚಕ್ಕಿ ಕೇಲಸ ಬಹಳ ವೇಗದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹರಿಯಾಣದಲ್ಲಿ 100ಕ್ಕೆ 100 ಭಾಗ ಕೇಲಸ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ಸಿದ್ದಾರೆ, ಅದರೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ 38 ಪರ್‌ಸೆಂಟ್‌ ಮಾತ್ರ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ - ವಿದ್ಯುತ್‌ ದರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದವರು ನೇರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಯಾವ ದರದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಅದೇ ರೀತಿ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳದವರು ಯಾವ ದರದಲ್ಲಿ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ನಾವು ಹೊರಿಗಿನವರಿಂದಲೂ ತೇಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ; ಮತ್ತು ಹೊರಿಗಿನವರಿಗೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಏನು ರೇಟ್‌ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ

ಎನ್ನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ, ನಾವು 5 ಪ್ರಸ್ತಾವಗೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಂದ 9 ಪ್ರಸ್ತಾವಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ದಡ್ಡರು ನಾವಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ - ಈಗ ತಾವು ರೇಣ್ಡು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. 5 ಪ್ರಸ್ತಾವ ಅಥವಾ 8 ಪ್ರಸ್ತಾವನೋ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ 30 ಹಾಗೆ 5 ಪ್ರಸ್ತಾವ ಯುನಿಟ್ ವರ್ಕ್ ಡಿಟ್ ಆಗುವುದಾದರೆ ನಾವು ಸಹ ನರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ 5 ಪ್ರಸ್ತಾವಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಿಡುವುದಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಕಾಳಿ ನದಿ ಯೋಜನೆ ಏಕೆ? ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ವಿತಕೋಣ್ಣಸ್ವರ 30 ಪ್ರಸ್ತಾವ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ - ನಾವು 6 ಪ್ರಸ್ತಾವಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಖಚು ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೂ 30 ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ನಾವು ಇವತ್ತು ಯಾವ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಬಾಗ್ ಅವರು ಅದನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವರಿಗೂ ಖಚು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ದರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ರೂರ್ಲೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಕೇಂದ್ರೋ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ದೃಢ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ 98 ಪರ್ಬಂಟ್ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮದ್ದು 38 ಪರ್ಬಂಟ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು. ಇವತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 9 ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಇವೆ; ಹರಿಯಾಣದಲ್ಲಿ 6,600 ಹಳ್ಳಿಗಳಿವೆ; ಮತ್ತು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ 1,500 ಹಳ್ಳಿಗಳಿವೆ. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಟ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಚೋಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯ ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಕೇಂದ್ರೋ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಕೇರಳದಲ್ಲಿ 1,284 ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 10,075 ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ವಿತಕೋಣ್ಣಸ್ವರ ಈ ರೀತಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇದೆ. ಸ್ಟೇಟ್ 11 ಆಗ್ನೇಸೇಶನ್ ಆದ ದಿವಸ ನಮ್ಮದ್ದು ವಿದ್ಯುತ್ಕಣಿಯ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಏಕಾ ಏಕಿ ಹೃದಾರಾಬಿಡ್ ಕನಾಟಕ, ಮದ್ರಾಸ್ ಕನಾಟಕ ಮತ್ತು ಬಾಂಬಿ ಕನಾಟಕದಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ಕಣಿಯ ಉಪಯೋಗ ಆಗದೆ ಇದ್ದಂತಹ ಆನೇಕ ಭಾಗಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಹೊಂಡವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅವಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವೇಸಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹೆಳಿಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪರ್ ಕ್ಷೂಪಿಟ್ ಕೋಸಂಷನ್ 64 ಇತ್ತು. ಕನಾಟಕವಾದ ಮೇಲೆ 22ಕ್ಕೆ ಬಂತು, ಈಗ 22 ರಿಂದ 103 ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಎಂಬಿದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾವು ವಿದ್ಯುತ್ಕಣಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲಾಮ್ ಮಿನಿಯಂ ಕಾರ್ಬಾನೆಯ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಮೇಲ್ನೇಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಒದಗಿಸಿರುವುದರಿಂದ 1 ಹೋಟೆ 27 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದು ಅಂತಿಮಗಳಿಂದ ಶೃಂತವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ 25 ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ಈಗ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿರುವ

ದರವನ್ನು ಇನ್ನೂ 25 ವರ್ಷ ಮುಂದುವರೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ. ಏಕೆ ಹೀಗಾಯ್ದು ಎಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸದಸ್ಯರಿಗೆಷ್ಟು ಆಸ್ತಿಯಿದೆಯೋ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಆಸ್ತಿಯಿದೆ. ಒಂದು ವಿಚಾರ ಆಗ ಪ್ರತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಆಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಕಂಪನಿಯಿದೆ. ಅದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಒಂದು ವರದಿ ಬಂದಿದೆ, ಹಿಂಡಲ್ ಅಂಡ್ ಕೋ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಅಥವ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುವುದು ನಿಜವೆಂದ ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಯಿಂದ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಕಾರ್ಬಾನೆಯಿಂದ ಸಷ್ಟುಮಾಹಿತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಷ್ಟೂ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಿಕೆಯ ಕೆಲಸ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರೆ ಶ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸದಸ್ಯರು ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಸಲಹೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರ ಆರೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಈಗಳೇ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ನಾಧ್ಯ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಲಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯಿಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಷ್ಟುಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರದ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ವಿಷಯ ಬಹಳ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಪ್ರಸಂಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ರೆಮ್ಬೋ ಮೀಟಿಂಗ್‌ಗಳ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಕಡೆಗಳಿಯಿಂದ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರದ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋಡಾಗಿ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರ. ಇದುವರೆಗೆ ಎಲ್.ಆ.ಪಿ. ಯಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ರೂರಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಫಿಕೇಷನ್‌ಗೆ ಖಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 12 ಕೋಟಿ 10 ಲಕ್ಷ ಖಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 1966 ರಿಂದ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೆ ಎಲ್.ಆ.ಪಿ.ನಿಂದ ಎಷ್ಟು ಪಣ ಪಡೆದು ಎಷ್ಟು ಖಚು ಮಾಡಿರುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 1966ರಲ್ಲಿ 300 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ದೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ಕೆಲಸಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 496 ಲಕ್ಷ ಖಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 68ರಲ್ಲಿ 120 ಲಕ್ಷ ಪಡೆದು 676 ಲಕ್ಷ ಖಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 69ರಲ್ಲಿ 170 ಲಕ್ಷ ಪಡೆದು 588 ಲಕ್ಷ ಖಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 70ರಲ್ಲಿ 135 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 571 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖಚು ಮಾಡಿರುವರು. 1971ರಲ್ಲಿ 285 ಲಕ್ಷ ಪಡೆದು 639 ಲಕ್ಷ ಖಚು ಮಾಡಿರುವವರು, 73ರಲ್ಲಿ 200 ಲಕ್ಷ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 865 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಡೆವೆಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ವಕ್ಷ್ಯಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಹಣಕ್ಕೆ ದ್ವಿಗುಣವಾಗಿ, ಶ್ರೀಗಣಪಾಗಿ ಖಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ರೂರಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಫಿಕೇಷನ್‌ಗೆ ಇಷ್ಟು ಖಚಾಗಿದೆ. ಸದಭಿಷ್ಮಾಯದಿಂದ ಈ ಅಂತಿ ಆಂಶಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದರಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀವೂ ನಾವೂ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು.

ಇನ್ನು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಆಕ್ಸಿಬೆಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಅಂದರೆ ಕೆಂಗೇರಿಯ ಬಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಆ ಜಮೀನಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಮಾತನ್ನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೂ ಹೂಡ ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ವಿಹಿರವನ್ನು ಶೇಖರಣ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಜಮೀನಿನ್ನು ಕೆಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕೆಂಗೇರಿಗೆ ಸಮೀವದ ಹಳ್ಳಿಯ ಬಳಿ ತೆಗೆದುಹೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ 1971ನೇ ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ, ಅದರ ವಿಶ್ಲೇಷ ಒಂದೂಕಾಲೀಕರೆ ಮಾತ್ರ. ಅದು ಆ ರೆಂಕೋ ಘಾಷ್ಟರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಮೀವದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ 66 ಕ.ವಿ. ಲೈನಿನ ಒಂದು ಸಬ್‌ಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕಟ್ಟಿವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಚೆದುರಗಜದ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಜಮೀನು ತೆಗೆದುಹೊಂಡಿದ್ದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಅಗ್ಗದ ದರದಲ್ಲಿ ಜಮೀನಿನ್ನು ಹೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕು ಹಾಗೆ ದೂರ ಹೋದ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಈ ಸಬ್‌ಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕಟ್ಟತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದವರೆಗೂ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಸೋರ್ಟಿಷನ್ ಲೈನಿನ್ನು ಎಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಆ ಜಮೀನು ಬೆಲೆಯಲ್ಲದ 10-20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ವಿಚಾರಗೊತ್ತದೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಲಿ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಸ್ಥಾರ್ಟರ್‌ ಲೈನ್ ಎಳೆಯತಕ್ಕ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಸಬ್‌ಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಈ ಲೈನಿನ ಕೆಳಗೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹಣ ಉಳಿತಾಯವಾದಂತಹೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಜಮೀನಿನ್ನು ಹೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಜಮೀನು ಬೆಲೆ 32,500 ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಇದನ್ನು ಚ.ಗ. ಕ್ಯಾಲೆಕ್ಟ್ ಹಾಕಿದರೆ ವದಿನೆಂಟೂ ಕಾಲು ರೂಪಾಯಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹಣ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸಂದಾಯವಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಇದ್ದ ನಾಲ್ಕುರು ಗುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಕ ಮಾಡಿಹೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚನ ಮಾಹಿತಿಗಳು ವಿವರಗಳು ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಅವಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾನು ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅಧಿಕಾರಿ ಈ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಅವುವಹಾರ ನಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸಿ, ಅದನ್ನು ನಾನು ವೆರಿಫ್ಯೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಮುಚ್ಚು ಮರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕವನಲ್ಲ; ಅದು ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ಆಲ್.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ - ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಜಮೀನಿನ್ನು ಎಕರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರೀಗ ಅದನ್ನು ಚರ್ಚ ಗಜಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಪಂ - ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಸೋಣ. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಡಿಯಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಯಾರು ಏನು ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಬೇಕಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ತಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು - ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕು.

Mr Deputy speaker - The hon. Minister will please address the Chair.

Sri H.M. Channabasappa - I am sorry, I plead guilty. ಅದ್ದುಕ್ಕರೇ ನಾನು ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ವಿಷಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಹೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ವಿಷಯಗಳು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ನನ್ನ ಭೇಂಬರಿಗೆ ಬಂದು ಕೇಳತಕ್ಕ ಹಕ್ಕು ಎಲ್ಲಾ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

ಇನ್ನು ಲೀಗಲ್ ಅಡ್ವೆಚರ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೆಲವರು ಒಂದು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಒಂದೊಂದು ರಿಟ್‌ ಪೆಟಿಷನ್‌ಗೂ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕದ್ದು. ನಿಜ. ಇದು ಸಹಾರದ ಹೆಚ್‌ಲ್‌ ಪ್ರಕಾರ ಇರ್ತೆ 3-4 ಜನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಕೀಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆ ಹಣವನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿರುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಸೋಷಿಯಲ್‌ಪ್ರಿಕ್‌ ಅಥ ಸೋಸೆಟಿ ಇರತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಫೀಜನ್ನು ಹೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯೇ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಒಂತು. ಅದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಪುನರ್‌ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿ ಅಂತ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಅನ್ವಯಿತು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೂ ಕಳಕಳಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಒಂದೆರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಕೇಸುಗಳಿಗೆ ಅವಗಳ ಧಡೂತಿ ಮೇರೆಗೆ 2-3 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಇವೆ. ಆದಾಗ್ಯಾ ನಾನು ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಿಹಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ - ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕೇಸಿಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹೊಟ್ಟಿರೆ ಆ ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಲಾಟಿ ಆಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೇಸಿಗೂ ಅಷ್ಟು ಹಣ ಹೊಡತಕ್ಕ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ - ಒಟ್ಟು 46 ರಿಟ್‌ ಅಜೆಂಟ್‌ಗಳು ಇದ್ದರೂ. ಅವುಗಳ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ 39 ಹೋಟಿನ ಪರವಾಗಿ ತೀಮಾರ್ಕನವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನು 7 ಅಜೆಂಟ್‌ನ್ನು ಅವರೇ ವಿತ್ತ ಡ್ರಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ನಾನು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮೀಟಿರುಗಳನ್ನು ಹಿಟಪ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ 5-6 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಾಂಪ್ಯೂಟ್ ಹೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಒಂಗಾಷ್ಟನವರಿಗೆ ನಾನು ಈಗ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ಲಾರ್‌ ಸ್ಟೇಲಿನಲ್ಲಿ 25 ಸ್ಕೇಲ್‌ ಮೀಟಿರುಗಳನ್ನು 50 ಸ್ಕೇಲ್‌ ಮೀಟಿರಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ಲಾರ್‌ ಸ್ಟೇಲಿನಲ್ಲಿ 25 ಸ್ಕೇಲ್‌ ಮೀಟಿರ್‌ ಮೀಟಿರುಗಳನ್ನು 50 ಸ್ಕೇಲ್‌ ಮೀಟಿರಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೇವನ್ನು ಕರೆದಿತ್ತು. ಹಾಗೆ 6 ಸಾವಿರ ಮೀಟಿರ್‌ನ್ನು ಕನ್ವೋವರ್‌ನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು 44,400 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಒಷ್ಟಂದ ಹೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲೋಯೆಸ್‌ ಟೆಂಡರ್‌ನ್ನೇ ಅಂಗಿಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು ಫರಿಪುರು ಟೆಂಡರನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಆದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದುದು ಮೆಸರ್‌ ಪಿ.ವಿ. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಜರ್‌ ಅನುತ್ತತಕ್ಕವರ ಟೆಂಡರು. ಅದನ್ನು ಅಂಗಿಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಕಳವಳ ಇರಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ಕಾನುವುದು. 3 ಹೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ

ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥರು ಮಾಡಲಾಯಿತು ಎಂಬ ಅಂಶ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಏನಿದೆ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ 12 ಕೋಟಿಯಿಂದ 15 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಿಪುದು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೂಮೈ ಕೊಳ್ಳಲಿಪುದು ಸ್ವಾಧಾವಿಕ. ಈಗ 5 ಕೋಟಿ 251312 ರೂಪಾಯಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಿಯಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಅದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು, ಏಕೆ ಹೊಂದರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಪುದು.

ಘ್ಯಾಸ್‌ಪ್ರೇಷನ್ ಆರ್ ಪ್ರೋಲ್ಸ್ ವಿಚಾರ. ಕಾಂಟ್‌ಕ್ರೂಪ್ ಏಕೆ ಹೊಟ್ಟಿರಿ, ನೀವೇ ಏಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಪ್ರೋಲಿಗೆ 125 ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಇದೆ. ಹಿಂದೆ 70 ರಿಂದ 80 ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ ಬೆಲೆಯಿತ್ತು ಎಂದು ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ವೆಚ್ಚ 70-75 ಇದ್ದುದು ನಿಜ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ನೋ ಕಾಂಪ್ರೆನೆಂಟ್ ಸ್ಟೀಲ್. ಇಂದು ಬೆಲೆ ಏರಿದೆ. 26 ಅಡಿ ಪ್ರೋಲಿಗೆ ಈ ಸ್ಟೀಲ್ ಕಾಂಪ್ರೆನೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು 118 ರೂಪಾಯಿ ತೆರಬೇಕು, 30 ಅಡಿ ಪ್ರೋಲಿಗೆ 133 ರೂಪಾಯಿ ಸ್ಟೀಲ್ ಕಾಂಪ್ರೆನೆಂಟ್ ಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಲ್ಲಿ, ಮರಳು, ಸಿಮೆಂಟು ಮತ್ತು ಲೇಬರ್ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಇಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ 75 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದರ್ಥಕ್ಕೆ ಇಂದು 125 ರಿಂದ 150 ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ ಬೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಕಾಂಟ್‌ಕ್ರೂಪ್ ಏಕೆ ಕೊಡಬೇಕು, ನೀವೇ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

Sri M.S. Krishnan - There should be a comparison on the basis of cost of raw materials for the same period.

Sri H.M. Channabasappa - These are all facts which could be verified at day time.

ಅಂತಿಮವಿದೆ ವೆರಿಫ್ಯೇ ಮಾಡಬಹುದು. ಈಗ ನಮಗೆ ರೂರಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್‌ಪ್ರೇಷನ್ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಎರಡುವರೆ ಲಕ್ಷ ಪ್ರೋಲ್ಸ್ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಇಷ್ಟ ತಯಾರಿಸಲು ನಮ್ಮ ಆಗ್ರಹನೇಜೇನ್ ಸಾಲದು. ಇದನ್ನು ರೀಜನ್‌ಪ್ರೇಸ್‌ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಧಿಕ ಭಾಗ ಇಲ್ಲೇ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ, ಇನ್ನಿಂದ ಭಾಗ ಕಾಂಟ್‌ಕ್ರೂಪ್ ಕೊಟ್ಟಿ ಆ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕಂಟ್‌ಕ್ರೂರುಗಳು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾಂಟ್‌ಕ್ರೂಪ್ ಅಗ್ರಹೆಂಟಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆಯಿದ್ದರೆ ಒಷ್ಟುದೂ ವಿಧಿಯಂತೆ ಪೆನಾಲ್ಟಿ ವಿಧಿನಬೇಕು, ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರು. ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸ ವಹಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅಧವಾ ಸೋಸೈಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸರ್ವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರ ಸಿದ್ಧಾಗಿದೆ. ಆದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು ಎಂದು

ಆರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥು ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಡಿಸೋಣ, ಆವರಿಗೆ ಟೆಕ್ಕಿಕಲ್ ನಾಲೆಡ್‌ ಇದೆ, ಆಗ್ನೇಯ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಆವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುವುದು, ಕ್ಷಾಲಿಟಿ ಮೆಟೇರಿಯಲ್ ಸಿಕ್ಕುವುದು, ಮತ್ತು ಲೇಬರ್ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುವುದು, ಇದನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಆವರು ಬಂದಾಗ ಹೇಳಿದೆ.

ಮೀಟರುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮೀಟರುಗಳನ್ನು ಹೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. 55 ಸಾವಿರ ಸಿಂಗಲ್ ಫೇಸ್‌ ಮೀಟರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 15 ಸಾವಿರ ಪಾಲ ಫೇಸ್‌ ಮೀಟರುಗಳನ್ನು ಎಕನಾಮಿಕಲ್ ಎಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಎನ್‌ಕ್ಷೆರಿ ಮಾಡಲಾಯತ್ತು. ಅಂಥು ಪ್ರದೇಶದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆ ಇದೆ. ರೆಂಕೋ ಮೀಟರುಗಳಿಗೆ ಒಷಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಇದೆ. 70-71ರ ವಿಭಾರ ಇದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ರೆಂಕೋದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಏರಡು ಆರ್ಥರುಗಳನ್ನು ಹೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆವರಿಂದ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಯಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಯಿಯಾಗುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಅಂಥು ಪ್ರದೇಶದ್ದು ಕಡಿಮೆ ಟೆಂಡರ್ ಇತ್ತು. ಮೂರನೆಯಿದು ಅಡಿಟ್‌ ಕ್ರೀರೀಸ್ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಪಿ.ಎ.ಸಿ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ಆರ್ಥರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಬರಾಜಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪಿ.ಎ.ಸಿ. ನವರು ಮತ್ತು ಅಡಿಟಿನವರು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ 55 ಸಾವಿರ ಸಿಂಗಲ್ ಫೇಸ್‌ ಮೀಟರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 15 ಸಾವಿರ ಪಾಲ ಫೇಸ್‌ ಮೀಟರುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಕೊಟ್ಟೇಣ್ ಕಾಲ್‌ಫಾರ್ ಮಾಡಿದೆ. ಲೋಯಿಸ್‌ ಕೊಟ್ಟೇಣ್ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ಸರಿ ಎನ್ನಿಸುವುದು. ಒಂದು ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರು ಎಂದು ಕೇಳುವರು. ಎಂ.ಎಸ್.ಎ.ಬಿ. ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು, ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಅದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾವು ನೀವು ಕುಳಿತು ಪಾಲಿಸಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ತೇಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಡೆವ್ಯೂಟೇಶನ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರು. ನಂದಾರಾಂ ಎನ್ನುವರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಯುಸ್ನೇಡೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ದಂಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ನಿಜ. ಇಂಡಿಯಲ್ ರೀಲೇಷನ್ಸ್, ಕಲೆಕ್ಟರ್‌ ಬಾರಗ್ನಿಂಗ್ ಮುಂತಾದವರು ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಿರಲು ಅವರನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಈಗ ಒಬ್ಬರು ಇಂಡಿಯಲ್ ರೀಲೇಷನ್ಸ್ ಅಭಿಸರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ವಿಚಾರಗುವುದು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಲ್ಲ. ಇಂಡಿಯಲ್ ಸೋಸೈಟಿ ಆಫ್ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಅಭಿಸರನ್ನು ಕಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಲೇಬರ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ರೀಲೇಷನ್ಸ್‌ಷಿಪ್‌ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಲಿ ಎನ್ನುವ ಸದುದ್ದುಶದಿಂದ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಇನ್ನು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯುಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಮಂಡಲಿ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಬಹಳ ದಿವಸದಿಂದ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಒತ್ತಡ ಬಂದಿರುವದರಿಂದ

ఆడిటర్ జనరల్ గౌర్వమేంట్ ఆఫ్ ఇండియాదింద ఆసోంటేంట్ జనరల్ రాకోనపరన్న అపాయింట్ మాడిడ్చారే. సేక్షన్ 5(1)ర ప్రకార ఈ రీతి ఇదే.

"Section 5(1) one of the members shall be a person who has experience of accounting and financial matters in a public utility undertaking preferably and Electrical Supply Undertaking.

ఏలేవ్ రీతియ తజ్ఞరు ఎందు హేళి అవరన్న అపాయింట్ మాడిడ్చారే. అవర సంబంధిత 1500 రూపాయి డి.ఎ.టి.ఎ.సి.సి.ఎ. మత్తు అలోయన్స్ స్టోర్స్ 450 రూపాయి. టెలిఫోన్ బిల్లో 1 1/2 వషణ్క్ 7850 రూపాయి ఖచాగిదే. ఇదరల్లో ప్రతి తింగళు 41.55 ఇన్ఫోందు తింగళు 90 వ్యసే ఇన్ఫోందు తింగళు 215 రూపాయి ఇన్ఫోందు తింగళల్లో 14 రూపాయి ఖచాగిదే. 3 క్లోటర్స్ గ్రేడ్ ఏకదు 1810,3753,1925 రూపాయి బిల్లో బందిదే. ఇదర బగ్గె తి ఎండ్రో టి డిపాటోమేంట్ గే కంప్యెంట్ మాడలాగిదే. ఇదు సరియల్లు హేగే ఈ బిల్లో ఇష్ట అయితు. ఇదు వెరిష్ట మాడబేచు ఎందు హేళిద్దేనే. అదర మేలే వేరిఫికేషన్ నడేయత్తు ఇదే. ఆ కాల్స్ అదుదేల్లు ఇద్ద. అనేక కడె ఇంధాద్దు నడేదిదే. ఇదర బగ్గె ఎం.ఎస్.ఐ.బి. అవర తకరారు హాకి ఖచాగి నడేదిదే. పేండింగ్ ఎన్స్కేరినల్లి అపరిగే ఆమోంటన్న పేంటెంట్ మాడిదే. ట్రావలింగ్ అలోయన్స్ హెచ్చు ఖచాగిదే ఎందు హేళిద్దే. డెల్గీ చోంబాయిగి హోదయ్య చిట్టు ట్రావలింగ్ అలోయన్స్ గ్రేడ్ 954 రూపాయి ఖచాగిదే. ప్లానింగ్ కమ్మిషన్స్, సి.డిబుల్ట్.పి.సి. అవర చోతయల్లి హాకాసిన ఖచారద బగ్గె చబ్బె మాడువుదక్కే డెల్గీ హోగబేకాగిదే. అదన్న చిట్టు ఈ ఒందు వషణ్క్ దల్లీ 954 రూపాయి ఖచాగిరువుదు.

శ్రీ ఎస్. బంగారప్ప - సి.డిబుల్ట్.పి.సి. అవర చోతయల్లి చబ్బె మాడలు హోద ప్రయాణాక్షే ఎష్టు ఖచాగిదే?

శ్రీ ఎచ్.ఎం. చన్నబిషష్ట - డెల్గీ హోగబేకాద ప్రసంగ బారదే హోగవుదిల్లి. ఘ్నమింగ్ కెమిషన్సారవర హత్తిర, సి.డిబుల్ట్.పి.సి. రూరల్ ఎలేక్ట్రిఫిచేన్ కాప్సోరేషన్, ఎల్.ఐ.సి. ఇవర హత్తిర హోగి చబ్బె మాడబేకాగుత్తదే.

శ్రీ ఎస్. బంగారప్ప - ఖచాగి ఎష్టుగుత్తదే?

శ్రీ ఎచ్.ఎం. చన్నబిషష్ట - ఆదన్న తరిసి కొడుత్తేనే.

శ్రీ ఎస్. బంగారప్ప - కొయినా వాటర్ విషయ ప్రస్తావ మాడిద్దేవే?

శ్రీ ఎచ్.ఎం. చన్నబిషష్ట - ఆదన్న హేళిత్తేనే. డిసాప్చర జెల్గీ కుడియువ నిఱిన తోందరే ఇదే ఎందు ఈ కడె సద్యాదు ఈ కడె సద్యాదు ఎల్లరూ ఒట్టిగే ఒందు

ಎನಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಕೊಯಿಸಾದಿಂದ 15 ದಿವಸಕ್ಕಾದರೂ ನೀರು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ದನಕರುಗಳು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಎಪ್ಪು ಹಣ ಲಿಟರ್ ದರೂ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ನೀರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ನನಗೂ ಸಂಶಯ ಇತ್ತು. ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದು, ದನಕರುಗಳಿಗೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ಜನಗಳಿಗೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ನೀರು ಇಲ್ಲ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ 2400 ಚಿಲ್ಲರೆ ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ಅಷ್ಟು ನೀರನ್ನ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ತಿಕ್ಕೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಾಡಿದೆವು. ಆದರಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ತಿಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡೆವು. ನೀರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಡೆ ಗಡಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಗಡಿಯವರಿಗೆ 2400 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಎಫ್.ಟಿ. ಅಷ್ಟು ನೀರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಡೆ ಅಂದ್ರಾದವರು ನೀರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ 6 ಲಕ್ಷ ರೂ ಚಿಲ್ಲರೆ ವೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು *

ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್

ಜಿ. ಪ್ರಚ್ಚಿಷ್ಟಾಮಿ - ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ಥಿರ್ಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಬಸ್ಪ - ಸರ್ಕಾರದವರ ನೀತಿ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂಗಳಿಗೆ ಓರ್ವೆಹಿಂದಿಂದ ಹ್ಯಾಂಪೋಲೆಟ್ಟಿನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ಥಿರ್ಯನ್ನು ತೀವ್ರಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಯಾರು ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕ್ರೀಡಾಳಿಭೇಕು ಅನ್ವಯದಂತಹಲ್ಲಿ ಆ ಹ್ಯಾಂಪೋಲೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾವೀಗ ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವುದು ಮಾರ್ಗಾಜಿಶಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ಥಿರ್ಯನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಶೀಕೆದ 5 ಪರಸ್ಯಂಟಿಗಿಂದ ಕಡಿಮೆ ರಿಟರ್ನ್ ಬರಬಾರದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಮೆದಾನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ರಿಟರ್ನ್ ಏಳುವರೆ ಪರಸ್ಯಂಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇರಬಾರದು ಎಂಬ ವಿಧಿಯಿದೆ. ಇನ್ನು 1971-72 ಮತ್ತೆ 1973ನೇ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 5 ಸಾವಿರ ಹ್ಲಾಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ಥಿರ್ಯನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ಎಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ಥಿರ್ಯ ಲೈಸ್ನ್ ಹೋಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದೂವರೆ ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಹೊಡ ಅದು ಎಕೆನ್ನಾಮಿಕ್ವಾಗಿದ್ದ ರಿಟರ್ನ್ ಬರುವಂತೆದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪವರನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥರ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈ ರಿಟರ್ನ್ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಂತೋ ಉಂಂಭ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಬ್ಬಾತ್ತೂನ್ನಾಮಿಷನ್ ಲೈಸಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನೇರಿಸಬಾರದೆಂದೂ ಹುಕುಂ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದವರ ನೀತಿ ಇದೆ.

ಜಿ. ಪ್ರಚ್ಚಿಷ್ಟಾಮಿ - ಯಾವ ಯಾವ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ಥಿರ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೀಳಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ 52 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ 300 ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿ ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ಥಿರ್ಯ ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲವೇ.

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಬಸ್ಪ - ಅಲ್ಲಿ 138 ಗ್ರಾಮಗಳಿವೆ. ಅದರ ಪ್ರೇಕ್ಷಿಕ್ತ ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ಥಿರ್ಯ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳು 95 ಆ ಪ್ರೇಕ್ಷಿಕ್ತ ಹಣ್ಣೊಂದು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ಥಿರ್ಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. 11 ಗ್ರಾಮಗಳ ಪ್ರೇಕ್ಷಿಕ್ತ ಈಗಾಗಲೇ 3 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. 6 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಅಂದಾಜು ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ ಇನ್ನು 2 ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಂದಾಜು ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುರಾಜ ಪಾಟೀಲ್ : 314 ವಂಪ್ರಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಜನರಿಗೆ ಹಂಚುತ್ತ ನಿಮಗೆ ಬೇಗ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟರು ವಂಪ್ರಸೆಟ್ ತೀಗೆದುಕೊಂಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಹೊಡ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಒಷ್ಟುತ್ತೀರಾ.

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 22ನೇ ಜುಲೈ, 1972
95 - 15

ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಂಪಟ್ಟ - 314 ಜನ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯಲ್ಕು ಅಶ್ವಸನೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ 314 ಸೆಟ್‌ಗಳಿಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುರಾಜ್ ಪಾಟೀಲ್ - 314 ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಂಚುವಾಗ ಬೇಗನೇ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಶ್ವಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ರೀತಿ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಪೂರ್ವಿಸಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ತಪ್ಪ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ್ದೇ ದೋಷವಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಪೂರ್ವಿಸಿದ ಆರೀವಿನಿಂದ ಒಣ್ಣಿತೆಗಿರುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಸಲನ್ನು ಕೂಡ ಅದೇ ದಿವಸದಿಂದ ವಸೂಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರಾ?

ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಂಪಟ್ಟ - ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬೋರ್ಡಿನವರು ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ 314 ಜನ ಅರ್ಜಿದಾರರೂ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಶ್ವಸನೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು, ಅರ್ಜಿದಾರರೂ ಬಾವಿ ತೆಗೆದಿದ್ದೇವೆನ್ನುವ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಟ್ಟು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರೆ ಆಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿದ್ಯುಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಡಲು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದಾಗ ವಿದ್ಯುಟ್ಟಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಎಕನಾಮಿಕಲ್ಲೂ ಆಗುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಕೊಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಒಂದು ಎಚ್.ಎಂ. ಗೆ 36 ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ ಡಿಪಾಚಿಟ್ ಕಟ್ಟಿ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಭಾವಾ ಕಾಗಿದದ ಮೇಲೆ ಅಗ್ರಮೆಂಟ್ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೊಟ್ಟಬ ಮೇಲೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಗದ ಕೆಲಸವೇನಿದೆ ಪಂಪ್‌ಹೋಸ್ ಕಟ್ಟಬುದು ವೈರಿಂಗ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಇದ್ದನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಕಂತ್ರಾಕ್ಟರಿಂದ ಕ್ರಿಯರೆನ್ಸ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಲ್ಲಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಟ್ಟಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಮಾದೇಗಾಡ - ವಿದ್ಯುಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮಂಡಲಿಯ ಫೀಸಿಬಲೀಟಿ ಸರ್ವಿಸಿಕೇಟ್ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನವರು ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ಪುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ವರ್ವಾನುಗಟ್ಟಲೇ ಆದರೂ ಕೂಡ ಇನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಸರಬರಾಜು ಆಗಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದಿರತಕ್ಕ ರೈತನು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬರದಿದ್ದರೆ ಕಂತು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ? ಅಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಂಪಟ್ಟ - ವಿದ್ಯುಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಪ್ಪುವುದು ಯಾವಾಗ ಎಂದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಬಿಟ್ಟು ಬಾವಿ ನಷ್ಟಬು ಎಂದು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದು. ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಒಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವಾಗ ಎಪ್ಪು ಹಾರ್ಡ್ ಪರ್‌ರೋ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ನಮಗೆ ವರ್ಕೆಚಿಲ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಂಡು ಒಂದಾಗ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಭಾವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು *

ಪ್ರಥಮರಾಜ್ ಹಾಟೆಲ್ - ಅಭಾವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ?

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ - ಈಗ ಲಿಟರಗಿರತಕ್ಕದ್ದು 1971-72ರಲ್ಲಿ 2,39,702 ರೂಪಾಯಿ.

1972-73 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರಾಯಚೋರು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ 64 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ, ಪ್ಯಾಮಿನೊನಲ್ಲಿ ಇರಿಗೇಷನ್‌ಗೆ 15 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ, ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಟ್ಟಿದೆ. ಜಲಾನುಷಾಸ್ಯ ವಿಂಗಡಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿ ಹಾಗೆ ದಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರ್ ಅವರು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬರಗಾಲ ಕಾಮಗಾರಿ ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ ಎನ್ನುವುದು ಇದ್ದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬಂದರೆ ಆದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೇ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಳ್ಳಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಎಕಾನಮಿ ಮೆಷರ್‌ಗೋಸ್ಕರ ಆರ್ಥರ್ ಎನು ಇದೆ ಅದು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಬರಗಾಲ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಅವು ಜನಗಳಿಗೆ ಉದ್ದೋಷ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ ವಿಶೇಷ ಅಳ್ಳಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಬರಗಾಲ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಟಿ.ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್ - ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ. ಅದು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗದೆ ಹಾಗೆ ನಿಂತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅನುಕಾಲಪೂ ಆಗದೆ ಹೋ ವ್ಯಧಿವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ?

ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಿಸಪ್ಪ - ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಂಬಿಧರ್ ಕೆಲಸ ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ಲಿಟರ್ ಮಾಡಿದ ಹಣ ಪೂಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಜನಗಳಿಗೆ ಆಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

* ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನಾಂಕ 24ನೇ ಜೂನ್, 1972

ಭಾಗ - ೨

ಅನುಬಂಧ - ೧

ಗಣರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ

ನೀರಾವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಎಚ್ಚಿಂಸಿ ಅವರ ಆಧ್ಯಯನ ಅಪಾರ. ಅವರೊಂದು ಎನ್ಸ್‌ಕ್ರೋಫೀಡಿಯಾ ಇದ್ದಂತಿದ್ದರು. ಅಂತರರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ಒಪ್ಪಂದಗಳೆಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಳವಾದ ಆಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳ ಇತ್ಯಾದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಾಗಬಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮನಗಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಎಚ್.ಎಂ.ಸಿ. ಅವರೇ ಮೊದಲಿಗರು.

ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲನೀತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ ಹೋರಾಟ ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಯತ್ತೇಲೆ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲನೀತಿ ಈವರೀಗೆ ಆಗದೆ ಇರುವುದು ದುರ್ಭ್ಯವದ ಸಂಗತಿ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ನುಡಿ ಈವತ್ತು ನಿಜವಾಗಿದೆ. ಅದು ರಾವಿ ಬಿಯಾಸೆ ಇರಬಹುದು, ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಬಗ್ಗೆ ಇರಬಹುದು.

ಅವರು ನದಿ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳು ಒಮ್ಮತ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಆಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎನ್.ಡಿ. ಗುಹಾತೀ ಕ್ರಿಂಜನ್ ವರದಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ 1963ರ ಇಸವಿಯ ಅನಂತರ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಆಂತರ್ಜಾಲ ಅವರುಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಬೇಸ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣಾ ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್ ಆರ್ಕ್‌ರೋ ಬಂದ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಒದಿದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದರು: "There are many points, which are likely to become the basis for fresh litigation".

ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಕಳಕಳ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟ ಎಂದೂ ನಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಲೋಕಸಭೀಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ತರುಣಾದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದವನ್ನು ಬಗೆಹಿರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ನನಗೆ ಬರೆದ ದಿನಾಂಕ 3.9.1980ರ ಪತ್ರವೇ ಅವರ ಕಳಕಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಂತಹ ಅಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಮತ್ತೊಳ್ಳುವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾನಿನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಇಂದು ನಮ್ಮೊಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳು ಸದ್ರೂಪ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದೇ ನಮಗೆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಾದ ಸಂಗತಿ. ಅವರ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳು ನಮಗೆ ಒಂದು ಆಸ್ತಿ. ಕಾವೇರಿ ವಿವಾದ ಕುರಿತು ಅವರು ಬರೆದಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಸ್ತಕವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹೊರತಂದಿತ್ತು. 1960ರ ದಶಕದಿಂದ ಹಿಡಿದು 80ರ ದಶಕದವರೀಗಿನ ಕಾಲವನ್ನು "ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಶಕ್ತಿ" ಎಂದು

ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಕರೆಯಬಹುದು. ಅವರ ರಾಧಾಕೃಂತ್ಯಾಗಿ ವೇರಿಗಳು ಕೂಡ ಅವರ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮರೆತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನೀರಾವರಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತ ಕಾಯುವ ರೂಪಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆತಿಲ್ಲ.

ರಾಜ್ಯದ ನೀರಾವರಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಠಿಗೆ ನೆನೆಯಲೇಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಸರು ಎಬ್ಬಿಂಸಿ ಅವರದು.

ಹೆಚ್.ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ

ಮಾజಿ ಸಚಿವರು

ಕನಾಟಕದ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ ಮುಖ್ಯರಲ್ಲಿ ದಿವಂಗತ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೆಸರು ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೇರಾಟಗಾರರಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡು ಕಂಡ ಅಪ್ರತಿಮ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ತಿದ್ದಿಯೆಂದೇ ಖ್ಯಾತಿ ಗಳಿಸಿದರು.

ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಸಚಿವರಾಗಿ ಅವರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಮಾಡರಿಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಜಲಸಂಪತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಸದ್ಯಭಾಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಕೆಳಕಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವರು ಅಡಕ್ಕಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಗತ್ಯ ಬಿಂದುಗೆ ಈ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತ ಕಾಯಲು ಸದ್ಯ ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ನದಿ ವಿವಾದಗಳು ಉಲ್ಲಭೇಕಿರುವ ಇಂತಹ ಸಂದಿಗ್ಗ ಪರಿಸಿತ್ಯಾಗಿ ದಿವಂಗತ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರ ಹೆಸರು ಘಟನೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನಸೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಇವರ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಈಗ ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಸಕಾಲಿಕವಾಗಿದೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ

ಮಾಜಿ ಉಪ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೇನಾನಿ, ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ತಿದ್ದಿ, ಅಪ್ರತಿಮ ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತಗಾರರಾದ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಅವರು ನಮ್ಮ ಕನಾಟಕ ಅಪೂರ್ವ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ನಿಷ್ಪೂರವಾದ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಕ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಆದರ್ಶವ್ಯಾಯಾಗಿದ್ದರು.

ಎಂ. ಏರಪ್ಪ ಮೌಯಿಲಿ,
ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ನಾನು 1924ನೇ ಇವಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಕ್ಲೇಚನಲ್ಲಿ ಒದುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ನವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶೈಕ್ಷಾಧಿಪತಿರಂನಲ್ಲಿರುವ ಜಗದ್ಗುರು ಜಯದೇವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೊರಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ನಾವು ನಾಲ್ಕು ಜನರಿದ್ದೆವು. ಅಗನಿಂದಲೂ ಆವರನ್ನು ಬಲ್ಲೆ ಆಗಲೂ ಆವರು ಹೋರಾಟಿಗಾರರೇ.

ಆನಂತರ ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದುಗೆ ಆವರು ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅಗನ ಅವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅರಿವು ನನಗಿದ್ದರೂ, ಅವಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ನಂತರ ಆವರು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಸಚಿವರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ, ಕನಾರ್ಚಿಕದ ನದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿಷ್ಟು, ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು, ಉಪಯೋಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಏನೇನು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನದಿಯ ನೀರು ಉಪಯೋಗವಾಗಬೇಕು ವರ್ಗಿಸಿ, ವರ್ಗಿಸಿ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಷ್ಟು ತಪ್ಪಿಲು ತಿಳಿದವರು ಒಮ್ಮತಃ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ನನಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅವರಿಜ್ಞಾನವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಸಚಿವರಾಗಿ ಆವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ದೊಡ್ಡದು, ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಎಸ್. ನಿಜಲಂಗಪ್ಪ,
ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೆಮೆಯು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿಬ್ರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಆವರು ಬಾಳಿನನುಭವದ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು, ತನ್ನನುಭವದ ಧಾರೆಯನ್ನು ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆದ ಮಹಾನ್ ಅನುಭಾವಿ ಆವರು ರೂಪಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆವುದು, ಅಂಥವ ಅನುಕರಣೀಯ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮ ಯುವ ಜನತೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರಿಷಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಚೆ.ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್,
ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ಹಿರಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೇನಾನಿ, ರಾಜಕೀಯ ವುತ್ತದ್ದಿ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ನವರು ರೈತಾಪಿ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ನವರು, ವಿಜಾಪುರ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ‘ನದಿ ನೀರು ಹಾಗೂ ನೀರಾವರಿ’ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕನಾರ್ಚಿಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ದೇಶಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಜನಗಳ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ ಗಳಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸಮಾಜಸೇವೆ ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಯುವಜನರುಗಳಿಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿವೆ.

ಎಸ್.ಆರ್. ಬೋಮ್ಮಾಯಿ,
ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನರದು ವಚ್ಚೆ ಸ್ನಿಗ್ಧತ್ವ, ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡಕಥರಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ನೀರಾವರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿತೂ ಅವರ ಅದ್ಯಯನ, ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಅಪಾರ. ಕಾವೇರಿ ಕೊಳ್ಳದ ಜನರಂತೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಎಂದೂ ಮರೆಯಲಾರರು.

ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ
ಮಾజಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ

* * * * *

2001 - 2002ನೇ ಸಾಲಿನ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಉಪ ಸಮಿತಿ

ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ :

1. ಬಿ.ಬಿ. ಶಿವಪ್ಪ	ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
2. ಸುಭಾಷ್ ರುಕ್ಷಯ್ಯ ಗುತ್ತೇದಾರ್	ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು
3. ಬೆಲ್ಲದ್ರಾ ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಗುರಪ್ಪ	"
4. ಉಮೇಶ್ ವಿ. ಕತ್ತಿ	"
5. ಕೆ.ಎನ್. ಸುಭ್ರಾದ್ಧಿ	"
6. ಡಾ॥ ಎಲ್. ಹನುಮಂತಯ್ಯ	ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು
7. ಕೆ. ನಿರಂಜನ್ ನಾಯ್ಯ	"
8. ಶ್ರೀಮತಿ ನಿಮಾಂಲಾ ವೆಂಕಟೇಶ್	"

ಸಂಖಾದಕ ವರ್ಗ:

ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ :

1. ಯಾಕೂಬ್ ಪರೀಫ್	ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
2. ಟಿ. ರಾಜಣ್ಣ	ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
3. ಎಸ್. ಬಿ. ಪಾಟೀಲ್	ಜಂಬಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
4. ಟಿ. ಎನ್. ಧ್ವನಿಮಾರ್	ಉಪ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
5. ಡಾ॥ ಎಸ್. ಚಂದ್ರಪ್ಪ	ಸಂಶೋಧನಾಧಿಕಾರಿ
6. ಎಂ.ಕೆ. ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ್ಮಿ	ಶಾಸಕಿಕಾರಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಚಿವಾಲಯದ ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆಗಳು

ಕ್ರ. ನಂ.	ರಚಿತ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳು	ದರ ರೂ.
1.	ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ	20-00
2.	ಎಸ್. ನಿಜಲೀಂಗಪ್ಪೆ	15-00
3.	ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡ	15-00
4.	ವೈಕುಂಠ ಬಾಳಿಗಾ	20-00
5.	ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್	20-00
6.	ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜವ್ವೆ	15-00
7.	ಜಿ.ವಿ. ಹಳ್ಳಿಕೆರಿ	15-00
8.	ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ.ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮೆ	15-00
9.	ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು	15-00
10.	ಕೆ.ಟಿ.ಭಾಷ್ಯಂ	15-00
11.	ಟಿ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ	20-00
12.	ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ	15-00
13.	ಜಗತ್ತಾರು ಇಮಾಂ	15-00
14.	ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ	20-00
15.	ಬಿ.ವಿ. ಕಕ್ಷ್ಯಾಲಾಯ	20-00

ಭಾಷಾಂಶರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳು

1.	ಡಾ॥ ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಧ್ಕರ್	20-00
2.	ಡಾ॥ ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ	15-00
3.	ವಿ.ಕೆ. ಕೃಷ್ಣಮೈನನ್	20-00
4.	ಡಾ॥ ಶ್ರಾಂಪುಸಾದ್ರ ಮುಖಿಚೆ	20-00
5.	ಶೇಖ್ ಮಹಮದ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ	15-00
6.	ಡಾ॥ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪುಸಾದ್ರ	20-00
7.	ಭೂಪೇಶ್ ಗುಪ್ತ	20-00
8.	ಅನಂತಶಯನಂ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್	20-00
9.	ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅಮೃತ್ ಕೌರ್	20-00
10.	ಡಾ॥ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಡಿ. ದೇಶ್ ಮುಖ್ಯ	20-00
11.	ಪನಂಪಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ ಮೆನನ್	15-00

ಮುದ್ರಾಕ್ರಮ : ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮುದ್ರಣ, ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರೀ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಕಗಳು, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಕಾರು, ಕಾಸ್ತ. 95 - 1,500 ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳು ದಿ: 18-03-2002.

